

**ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES**

అధికార నీవేదిక
OFFICIAL REPORT

మంగళవారము, మార్చి 4, 2003
11వ శా. స. X స. వాల్యూ -- II నంబరు -- 6
శక సంవత్సరము - 1924, ఫాల్గుణ - 13

TUESDAY, THE 4th MARCH, 2003

11 L.A. X S. VOL-- II No. - 6
13 - PHALGUN , 1924 - S.E.

శాసనసభ సచివాలయము
పబ్లిక్ గార్డెన్స్
హైదరాబాదు - 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT
PUBLIC GARDENS
HYDERABAD
500 004.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ
ప్రధాన అధికారులు
సభాపతి : శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి

ఉప సభాపతి	:	శ్రీ కె. హరీశ్వరరెడ్డి
అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ ఎం.వి. కృష్ణరావు శ్రీమతి బి. శోభానాగిరెడ్డి శ్రీ కె. జయరాం శ్రీ అర్. ప్రకాశ్ రెడ్డి శ్రీ డి.ఎస్. రెడ్యానాయక్ డా. కె. హరిబాబు
కార్యదర్శి	:	శ్రీ కె. తుల్జాసంద్ సింగ్
సంయుక్త కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఎస్. వి. రామిరెడ్డి
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీమతి వి. జయకుమారి శ్రీ పి.కాశిరాజు శ్రీ కె. హరినారాయణ రావు శ్రీ పి. వెంకటరామారావు శ్రీ ఎం.ఎ.సిద్ధిఫ్లి
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎస్.ఆర్.సి. సర్పరాజు శ్రీ బి. పద్మారెడ్డి శ్రీ జి. ఎన్. గోపాలకృష్ణ శ్రీ జి. నారాయణరెడ్డి కుమారి బి.కె.ఆర్.లక్ష్మి శ్రీ ఐ. రాధాకృష్ణముర్తి శ్రీ ఎస్. వెంకటేంక శ్రీ ఎస్. రాజ సదారావు శ్రీ యు. జగదీశ్వర్
చిఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ ఎం. పాండురంగాచార్య

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు
అధికార నీవేదిక

(పదవ సమావేశము)
మంగళవారము, మార్చి 4, 2003
సభ ట. గం. 8.30 ని.లకు సమావేశమైనది
(గా. సభాపతి అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు)

విషయ సూచిక

1. సభా కార్యక్రమము
2. సక్షితపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాహ సమాధానములు
3. స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్నలు
4. జీరో అవర్
5. అర్థీల సమర్పణ

6. ప్రభుత్వ తీర్మానము
భారత క్రికెట్ జట్టును అభినందిస్తూ
  7. సభా కార్యక్రమము
  8. 2003-04వ సం.పు వార్షిక ఆదాయ వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్)
(సాధారణాచర్చ)
  9. 2003-04వ సం.పు వార్షిక ఆదాయ వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్)
గ్రాంట్లు కొరకు అభ్యర్థన
అభ్యర్థన నెం. XI (11) - రోడ్లు, భవనాలు, ఓడరేపులు
అభ్యర్థన నెం. XXXIV (34) - చిన్నతరహా నీటిపారుదల
అభ్యర్థన నెం. XXXIII (33) - పెద్దతరహా, మధ్యతరహా నీటిపారుదల
అభ్యర్థన నెం. XXXV(35) - ఇంధనము
(ప్రతిసాదించబడినవి)
-

సభా కార్యక్రమము

MADAM SPEAKER: The notice of adjournment motion given by Dr. Y.S. Rajasekhara Reddy and others regarding non-implementation of the agreed demands by the Government with the Joint Council of Action Committee of Junior College Lecturers has been disallowed.

The notice of adjournment motion given by Sri N. Narasimhaiah and others regarding non implementation of the agreed demands by the Government with the Joint Council of Action Committee of Junior College Lecturers has also been disallowed.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ (సక్రెక్ట్) : - అధ్యక్షా, ఇది చాలా ప్రధానమైనది. ఎగ్గామును వదిలిపెట్టి అందోళనకు దిగుతున్నారు. ఎగ్గామున్నాయి. కీసం అంగీకరించినవి, ఒప్పుకున్నవి ఒక స్టీట్‌మెంటు ఇష్టమసండి. ఎందుకంటే పరీక్షలు దగ్గరకొచ్చాయి.

శ్రీ ఆనం వివేకానందరెడ్డి (నెల్లూరు): - అధ్యక్షా, ఒక స్టీట్‌మెంట్‌పుసండి. గతంలో ఇస్తామన్నారు. బీతాలులేవు . కొత్త ఎప్పాయింటుమెంట్సు లేవు.

SRI Y. RAMAKRISHNUDU : I have noted down. I will look into it.

వస్తుతపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాప సమాధానములు

బంగోలు సహకార డైరీలో అవినీతి

ప్రశ్న నెం. 111(6186)

సర్వశ్రీ ఎం.వి. మైసూరారెడ్డి(కమలాపురం), జె.సి. దివాకరరెడ్డి(తాడిపత్రి), పి. రామచంద్రారెడ్డి(పీలేరు), టి. జీవన్‌రెడ్డి(జగిత్యాల), కన్నా లక్ష్మీనారాయణ(పెదకూరపాడు), సంచాని చంద్రశేఖర్(పాలేరు) - గౌరవనీయులైన పశు సంపర్థక, పాడి పరిషమాభిపృథి శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

అ. బంగోలు, సహకార డైరీలో అవినీతి ప్రబలివున్న విషయం వాస్తవమేనా?

ఆ. చాలా కాలంగా కొందరు అధికారులు, రాజకీయ నాయకులు దుర్దేశంతో ఆ డైరీలో జరుగుతున్న వ్యపహరాలను ఉపేక్షిస్తున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా?

ఇ. అయితే, ఆ సహకార డైరీని కాపాడటానికి తీసుకునే చర్యలు ఏమిటి?

పశు సంపర్థక, పాడి పరిషమాభిపృథి శాఖ మంత్రి (శ్రీ నిమ్మల క్రిష్ణము) :-

అ. ఇప్పటి పరకు బంగోలు డైరీలో అవినీతి చర్య జరిగినట్లు దృష్టికి రాలేదు.

ఆ. సక్రమంగా తమ బాధ్యతలను నిర్వర్తించని కొంతమంది అధికారులను పరిపాలనా పరమైన లోపాలపై సస్పెండ్ చేయడం జరిగింది.

ఇ. ఈ ప్రశ్న ఉత్పత్తినుం కాదు.

డా.ఎం.వి. మైసూరారెడ్డి :- స్పీకర్ మేడమ్, మంత్రి గారు సమాధానం చెబుతూ, కర్షన్ మా దృష్టికి రాలేదన్నారు. పత్రికలలో పుంభాసుపుంభాలుగా వార్తలు వస్తున్నాయి. ప్రకాశం డైరీ సేల్స్ విభాగంలో అంతులేని అవినీతి జరిగిన విషయం మంత్రి గారి దృష్టికి ఎందుకు రాలేదో నాకు అర్థం కావడం లేదు. తేదీ 15.10.2002 న 16,500 లీటర్లు, తేది 17.10.2002 న 9,500 లీటర్లు, తేది 11.11.2002 న 9,500 లీటర్లు పాలు చెడిపోయాయి. స్టోంటు మేనేజరు పూర్తిగా దీనికి కారణం అంటున్నారు. ఆయన సీజనులో అక్కడ నివాసం ఉండకుండా విజయవాడలో కుటుంబం పెట్టుకుని అక్కడకు వెళ్లి వస్తున్నారు. వారి అసమర్థత వల్లనే పాలు చెడిపోయి రూ.30 లక్షల సష్టుం వచ్చిందటున్నారు. గణేష్ మార్కెటింగ్ ఏజెన్సీకి ఇచ్చినందు వల్ల రూ.19 లక్షల విలువైన సంస్కరు చెందిన అమృకాల డబ్బు జమ చేయలేదని అంటున్నారు. బంగోలులో ఒక కమీషన్ ఏజెంటు నుంచి రూ.4 లక్షలు జమ కావలసి పుండని తెలుస్తోంది. ఈ విషయాలు వారి దృష్టికి వచ్చాయా లేదా? మేనేజరు స్థాయి గల

అధికారి ఒకరు సేల్చు కమిషను ఏజెంటుగా నియమించబడినారు. దీనికి సంబంధించిన దుకాణం అదై, విధ్యుత్ బకాయలు యూనియన్ చెల్లిస్తోంది. 2 ట్యూంకర్పును ఉపయోగించి, మిగిలిన వాటిని మూల పెట్టడం వల్ల ఊరకనే ఉంచి ప్రైవేటు ట్రాన్స్పోర్టు వారికి ఇచ్చారని ఉంది. ఇంత ప్రజాధనం దుర్వినియోగం అవుతూవుంటే ప్రభుత్వం ఏం చేస్తోందో తెలియదు గానీ, బాటిల్లో పాలు నింపడానికి రూ.15 కోట్ల ఖర్చుతో ప్రాముఖ్య నుంచి ఒక యంత్రాన్ని దిగుమతి చేసుకున్నారు. దానిని ఇంతవరకూ ప్యాకింగ్ నిపులేదు. మరెందుకు దానిని కొన్నారు? రూ.15 కోట్ల ప్రజాధనం దుర్వినియోగం అవుతూవుంటే ప్రభుత్వం ఊరకనే కూర్చుందా? దాని కోసం ఇంజనీర్లు చూడాల్సింది పోయి, ఎపీ డైరీ ఛైర్మన్ సుఫీందర్ రెడ్డి, నిశాభపట్టం డైరీ ఛైర్మన్ తులసీరావు, డైరీ ఎండి దయాచారి వీరంతా కలిసి ప్యారిస్ టూరు పోయారు. వారు చూసి, ఈ మెపిన్సు రూ.15 కోట్ల పెచ్చించి కొన్నారు. ఇంతవరకూ దీనిని ఉపయోగించ లేదు. ఇఖన్నీ చాలా ఉన్నాయి. సభ సమయం పృథా అవుతుంది కాబట్టి, మంత్రి గారు ఒక అధికారిని ఎపరిసైనా నేసి, విచారణ చేయస్తారా?

శ్రీ కన్నా లజ్జేనారాయణ :- మైసూరారెడ్డి గారు చెప్పినట్లు, దగ్గర దగ్గర రూ.15 కోట్ల పెట్టి టెట్రా ప్యాక్ టైపులో సీపాలలో పాలు నిలవ చేయాలని ఒక యంత్రం కోసుగోలు చేశారు. ఇంతకు ముందు హౌసులో వచ్చింది. మదర్ డైరీలో ఇటవంటి ఒక యంత్రం కోట్ల రూపాయలతో కమిషను వస్తుందని కొన్నారు. కొన్నాక ఉపయోగపడలేదు. టెట్రాప్యాక్ మార్కెట్లో ఫయల్ అయ్యింది. మదర్ డైరీ గాని, విజయ డైరీ గాని ఇందులో సమ్మేళన కాలేదు. ఈ పరిస్థితిలో మార్కెట్ సర్వే చేశారా? రూ.15 కోట్ల ఇన్వెస్ట్ చేసే ముందు ఈ పాలు మార్కెట్లో అమ్మడు పోతాయా పోవా అనేది చూశారా? మార్కెట్ సర్వే చేయకుండా రూ.15 కోట్ల ఖర్చు చేసి యంత్రం కొన్నారని పోటోలతో సహ పత్రికలలో వచ్చింది. మరి మంత్రి గారు రోజుా పత్రికలు చూస్తారనుకుంటాను. జమ కాని రూ. 32 లక్షల సొమ్యు చెడిపోయిన పాలు 35,250 లీటర్లు అని కూడా పత్రికలలో వచ్చింది. ట్యూంకర్పులో కమిషను. ఇట్లూ పుంఖానుపుంఖాలుగా పత్రికలలో డైరీ అవినీతి గురించి వచ్చింది. నాకు ఒక అనుమానం. ఒక ప్రైవేటు డైరీని ఎంకరీజ్ చేయడానికి ఈ డైరీని కావాలనే ఈ రకంగా అధికారులు సమ్మాల ఊచిలోకి నెడుతున్నారా? లేకపోతే ప్రతిసారీ ప్రతి 6 నెలలకు, సంవత్సరానికి జిఎం లను మారుస్తున్నారు. అలా మార్చిల్స అవసరం ఏముచ్చింది? వారి అవినీతి మీద ఒక సీనియర్ ఐఎస్ అధికారి చేత ఎంక్వయిరీ చేయస్తారా? అట్లాగే గుంటూరు సంగం డైరీలో అవినీతి గురించి కూడా పేపర్లో వచ్చింది. గుంటూరు, ప్రకాశం దెండింటి మీద కలిపి ఒక అధికారి చేత ఎంక్వయిరీ చేయస్తారా?

ఉ 8 . 40

శ్రీ నిమ్మల ట్రైప్పు : అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు మైసూరారెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ, పాలు చెడిపోయిన విషయం మా దృష్టికి తెచ్చారు. ఇది పత్రికలలో వచ్చింది. అక్షోబరు, 2002 మిల్స్ చిల్లింగ్ సెంటర్లో 25,540 లీటర్ల పాలు చెడిపోయిన విషయం వాస్తవం. అక్కడ చిల్లంగ్ కెపాసిటీ 4 వేల లీటర్ల మాత్రమే ఉంది. రోజుకు 10 వేల లీటర్ల వరకు పాల సేకరణ జరిగింది కాబట్టి అని సక్రమంగా చేయలేకపోవడం, ట్రాన్స్పోర్ట్స్ పలన ఇఖ్యంది రావడంతో కూడా పాలు చెడిపోవడం జరిగింది. దానిపై సంబంధిత అదికారులను సమ్మాండ్ చేయడం జరిగిందని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. గమ్మే మార్కెటీంగ్ ఏజెన్సీ బకాయి వసూలు చేయలేదని చెప్పారు. దానికి అమ్మకాలు చేసిన దాంట్లో ఆలస్యంగా డబ్బులు వసూలు చేసిన మాట వాస్తవం. అమ్మడం, కోసుగోలు చేయడం రోజువారీ జరిగే వ్యవహారం డబ్బులు బకాయిలు వారు పే చేయడం జరుగుతూ ఉంటుంది. డబ్బు వసూలు చేశాము, ఇంకా కొంత చేయాలి. ఆలస్యంగా వసూలుచేసిన సంబంధిత అధికారిని సమ్మాండ్ చేయడం జరిగిందని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. చిలకలూరిపేటలో ఉన్న ఏజెంటు అధికారి బంధువును అపాయింట్ చేశారని, అతని పలన కరంటు చార్టీల పేమెంటు విషయంలో ఇఖ్యంది వచ్చిందని అన్నారు. అక్కడ ఏజెంట్లు ఎవరూ ముందుకు రాని సందర్భంలో ఇస్పెంటీవ్ ఇచ్చి అతనిని అపాయింట్ చేశాము తప్ప తదుపరి ఇష్టరు ముగ్గురు ముందుకు రావడం ఇస్పెంటీవ్ క్లోజ్ చేసి యథావిధిగా సడవడం జరుగుతున్నదని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. బాటీంగ్ యూనిట్కు రు

15 కోట్లు వచ్చింది కొనుగోలు చేశారని చెప్పారు. దీనిపై సెపరేట్ క్వార్క్ పోస్టింగ్ చేయబడింది. ఆరోజు దీనిపై తప్పకుండా వివరంగా సమాధానం చెబుతానని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీ నారాయణ : మేడమ్, ఇది డైరీలో జరిగిన అవినీతికి సంబంధించిన విషయం. మంత్రిగారికి ఐడియా ఉండో లేదో గానీ చెడిపోయిన పాల నుండి వెన్నులీసి అమ్ముతారు. ఈ 30 వేల లీటర్ల పాల నుండి తీసిన వెన్న మొత్తం ఏదో ఒకపేరుమీద డైరీలో జరిగే అవినీతికి సంబంధించి సీనియర్ ఆఫీసర్లో ఎంక్వయిర్ వేస్తారా? ఇందులో జరిగిన అవినీతిని కప్పిపెట్టాల్సిన పనిలేదు, వారిని వెనకేసుకున రావలసిన పనిలేదు. ప్రకాశం జిల్లా, గుంటూరు జిల్లా సంగం జాగర్లమూడి డైరీ, ఏదయితే అభ్యంతరం ఏమిటి? సీనియర్ అధికారితో ఎంక్వయిర్ చేయించాలని మీద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ నిమ్మల క్రిష్ణపు : అధ్యక్షా, పాలు చెడిపోయిన విషయం వాస్తవం. డిపోర్ట్మెంట్ అధికారుల ల్యాప్‌టప్ ఉన్న విషయం వాస్తవం. అధికారిని సన్మిండ్ చేయడం వాస్తవం. ఇంకా ఏమి కావాలని లక్ష్మీ నారాయణగారు కోరుతున్నారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఒక ప్లాంటు నుదర్ డైరీకి, మరొక ప్లాంటు ఒంగోలు డైరీకి కొనలేదు. నుదర్ డైరీకి ఒకటే ప్లాంటు కొన్నాము. దీనిపై సెపరేట్ క్వార్క్ పస్తుంది కాబట్టి అప్పుడు దీనిపై వివరంగా సమాధానం చెబుతాను. దీనిపై ప్రభుత్వానికి ఎలాంటి అధికారం లేదు. ఇది మ్యాప్ యాట్ క్రీండ ఉంది. దీనిపై ఫిర్యాదు చేయాలంటే రిజిస్ట్రేర్ కు గానీ, ట్రైబ్యూనల్ కు గానీ చేయాలి తప్ప గవర్నమెంట్ కు దీనిపై ఎటువంటి అధికారం లేదు.

దా ఎం వి మైసూరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, మేము వేసిన ప్రశ్న డైరీలో అవకతవకలు జరిగాయి, దీనిపై ఏమిచర్యలు తీసుకున్నారు అన్నారు. వెలుగులోకి వచ్చిన విషయాలు మంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు. ఇటువంటి సంఘటనలు రెండు మూడు జరిగి డైరీ ఆర్థికపరిస్థితి అధ్యానంగా తయారయింది. కొన్నా అవకతవకలు మాత్రమే మేము ఉండపారించాము. ఇలాంటివి జరుగుతున్నాయి కాబట్టి దీనిపై సీనియర్ పాపీస్ అధికారిని పంపండి. ప్రభుత్వం ఎందుకు కప్పిపుచ్చాలి? డైరీలో అవినీతి చర్యలు జరుగుతున్నాయి అన్నాము. దీనిని అరికట్టడానికి, అవినీతికి సంబంధించిన వ్యవహారం కాబట్టి ఇందులో రు 15 కోట్ల మెపిసరీ కొనుగోలు విషయం ఉంది కాబట్టి ఒక సీనియర్ పాపీస్ అధికారిని నియమించి ఎంక్వయిర్ చేయించితే ఇంకా ఢీటెయిల్స్ బయటకు రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. రికవరీ కూడా కొంత ఒప్పుకున్నారు, కొంత జరగలేదని అంటున్నారు. మేము వెలుగులోకి వచ్చిన విషయాలును కోట్ల చేశాము. ఆ డైరీ పరిస్థితి బాగాలేదు. దానిపై ఎంక్వయిర్ చేయించి ప్రజాధనం దుర్యానియోగం కాకుండా చూడండి. ఇందులో మంత్రిగారు ఇబ్బంది పడాల్సిన అవసరం ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్ ఇంద్రసేనా రెడ్డి : మేడమ్, వేరే ప్రశ్న అని చెప్పవద్దు. టెట్రాప్యాక్ తయారీకి గాను రు 15 కోట్లతో యంత్రం తెప్పించిరంగారెడ్డి జిల్లా ప్రైదర్చాబాదు డైరీకి సంబంధించిన దాంట్లో ఆక్రూడ రున్నవారిని పంపి ట్రైనింగ్ ఇప్పించి వారిని కాదని ఒంగోలుకు తరలించి అక్రూడ ట్రైనింగ్ పొందినవారు లేరని ఆ మెపిసరీని వేస్తోగా పడేసి, ప్రభుత్వానికి, డైరీకి నష్టం తెస్తున్న విషయం వాస్తవం కాదా? అటు ఇటు కాకుండా చేశారు. దీనివిషయంలో స్పృష్టంగా చెప్పండి. ఇంకోక ప్రశ్న రెండవసారి వచ్చినపుడు వివరంగా చెబుతామని మంత్రిగారు అంటున్నారు. ఇప్పుడు చెప్పవకుండా మిగిలిపోయినని ఉంటే అప్పుడు అడుగుతాము.

శ్రీ నిమ్మల క్రిష్ణపు : అధ్యక్షా, మైసూరా రెడ్డిగారు ఎంక్వయిర్ కావాలని అడిగారు. స్పృసిఫిక్ ఫలనా కంప్లయింట్ ఉండని ఏదయినా ఉంటే దానిపై ఎంక్వయిర్ కి మేము ఆర్థర్ చేస్తాము. అన్నింటిమీద ఏమి లేకుండా ఎంక్వయిర్ చేయడం ఎంతవరకు సమంజసం ఆలోచన చేయాలి. ఈ రు 15 కోట్లకు సంబంధించిన సెపరేట్ పోస్టింగ్ అయింది ఆ రోజు ఆస్కర్

చేస్తాను . దాంట్లో ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయం రు 15 కోట్లు యంత్రం కొనుగోలు చేసిన దానిపై విజిలెన్స్ ఎంక్యూయర్ వేశారు . అది ఎంక్యూయరీలో ఉంది . ప్రోఫైంగ్ అయినరోజు తప్పకుండా సమాధానం చెబుతాను .

శ్రీ ఎన్ ఇంద్రేసేనా రెడ్డి (మర్కెపు) : అధ్యక్షా, ఎందుకు కొన్నారు ఏమి జరిగింది అని అడగాలి . మెహీన్ కొన్నారు . దానిని నడవడానికి త్రైనింగ్ ఇచ్చారు . దానిని యూజ్ చేయకుండా అక్కడ నుండి ఒంగోలుకు తరలించారు . చేసిన తరువాత అక్కడ కూడా ఇంప్లిమెంట్ చేయడంలేదు . ఇక్కడ ఎందుకు చేయలేదు అంటే టెక్నిషియన్స్ లేరు అంటున్నారు . ఎందుకు కొనుగోలు చేశారు ? దీనిని వాడని దానికి బాధ్యత ఎవరిది ? త్రైనింగ్ ఇప్పించిన వారిని ఎందుకు ఉపయాగించుకోవడంలేదు అనే మాట చెప్పండి .

శ్రీ నీమ్మల క్రిష్ణపు : వాస్తవంగా ఈ మెహీన్ హెచ్డిఎస్టి పొల్ట్ మదర్ డైరీకి కొనుగోలు చేశారు . మద్రాసుకు పీఎల్ వచ్చిన ఈ మెహీన్కు ట్రాన్స్పోర్ట్స్ ఐర్పు ఎక్కువ అవుతుందనే ఉండ్డేశ్యంతో , ఒంగోలులో పాల ఉత్పత్తి పరిస్థితి బాగుంది, సదుపాయాలు బాగున్నాయనే ఉండ్డేశ్యంతో అక్కడ అన్లోడ్ చేయడం జరిగింది తప్ప వినియోగించండంలేదు . ఫిట్ చేయడం జరగలేదు . అందులో కొన్ని ఇబ్బందులు వచ్చాయి . డబ్బు టి వో అమలు అయినదాని వలన పాల ఎగుమతి చేసే అవకాశం లేదు . మెహీన్ ఫిట్ చేసి ఉపయాగం లేదని దానిని ఫిట్ చేయలేదు . ఫిట్ చేసినా హెచ్డిఎస్టి ప్లాంటు ద్వారా తయారుచేసిన పాలు ప్రథాన ప్రాంతాలలో అమ్మకం చేయడానికి అని రెండుసార్లు స్టోర్లెజ్ చేయడం వలన పాలరంగు మారుతుంది, అమ్మకాలు ఉండపు అని, దానివలన పెద్ద ప్రయోజనకరంగా ఉండవనే ఆలోచనతో చేశాము . ఆ రోజు ప్రాన్ గుర్వమెంట్ , భారతప్రభుత్వం రెండు చేసుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం దిగుమతి చేసుకున్నాము . 20 సంవత్సరాలలో రు 15 కోట్లకు వర్షీ రూపేణా భారతప్రభుత్వానికి చెల్లించేవిధంగా దిగుమతి చేసుకున్నాము .

శ్రీ ఎన్ ఇంద్రేసేనా రెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇది వర్షీ లేకుండా ఇచ్చిన మొత్తం . వర్షీతో ఇవ్వాలని ఎట్లా చెబుతారు ? టెల్రాప్యోక్ పాల అవసరం ఉన్న దానికంటే , దానిని ప్యాక్ చేయడానికి ఎప్పుడయినా వాడడానికి అవకాశం ఉంటుంది . వేరే ప్రాంతాల నుండి తెచ్చి ప్రైవేటువారు అమ్మతున్నారు . మనకు మార్కెట్ లేదని అనడం భావ్యం కాదు . డబ్బు టి వోకు దీనికి సంబంధం లేదు . ఇక్కడ అవసరాలకు కొని వారికి శిక్షణ ఇప్పించి రంగారెడ్డి జిల్లా నుండి తీసుకుని వెళ్లపులసిన పరిస్థితి ఏమిటి ? ముందే తెలంగాణా, అంధ్ర అనే సమయ ఉంది . ఎందుకు తీసుకుని వెళ్లారు ? తీసుకుని వెళ్లినదానిని యూజ్ చేస్తున్నారా ? చేయడంలేదు . కారణం చెప్పండి .

ఉ.8.50

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : అధ్యక్షా, మైసూరు రెడ్డిగారూ, ఇంద్రేసేనా రెడ్డిగారూ అడిగిన దానికి స్పష్టంగా చెప్పకుండా మంత్రిగారు దాటవేస్తున్నారు. నేను మంత్రిగారిని ఒకటే కోరుతున్నాను. ఇది పాడి, పంటకు సంబంధించిన విషయం. మంత్రిగారి సమాధానంలోనే వుంది, ‘సక్రమంగా బాధ్యతలను నిర్వహించని కొంతమంది అధికారులను పరిపాలనా పరమైన లోపాలపై సమీంద్ చేయడం జరిగింది’ అన్నారు. ‘అవినీతి మా దృష్టికి రాలే’దట. మరి ఏది మీ దృష్టికి వచ్చింది ? రైతులు సరఫరా చేసే పాలకు కనీస ధర రాకపోవడం వల్ల డెయిరీ ఫాం లను మూసివేసుకుంటున్నారు. ఇది దేని వల్ల వచ్చింది ? మీరు తెప్పించిన యంత్రాల వల్ల ? ఆ కారణాలు ఏమిటో మంత్రిగారు చెప్పాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ నీమ్మల క్రిష్ణపు : అధ్యక్షా, ఇంద్రేసేనారెడ్డి గారు చెబుతూ మనం తీసుకున్న రుణం ఇంటరెస్ట్ ప్రీ అని అన్నారు, అది వాస్తవం కాదు. 12.5 % వర్షీతోసహా 20 సంవత్సరాలలో తిరిగి చెల్లించే విధంగా వారితో మనం చేసుకున్న ఒప్పందమని ఇంద్రేసేనారెడ్డి గారు తెలుసుకోవాలి. నోముల నర్సింహాయ్ గారు కారణమేమిటని అంటున్నారు. నేను రెండు విషయాలు

చెప్పాను. పాలు చెడిపోయిన విషయం ఒకటి, సక్రమంగా ఏజన్సీన్ నుంచి డబ్బులు వసూలు చేయకపోవడం ఒకటి, ఈ రెండు కారణాలూ పున్నాయి. హాచ్.డి.ఎస్.టి. ప్లాంట్సు ఉపయోగించుకోవడానికి పనికి రాదని మాకు రిపోర్ట్స్ అందాయి. అందువల్ల ఏ విధంగా తదుపరి అమ్మకాలు చేయాలి, లేక ఆ ప్లాంట్సు ఎక్కడ ఉపయోగించాలి అనేది కన్సల్టేంట్స్‌ను అడిగి నిర్లయం తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

డా. ఎం.వి.మైసూరా రెడ్డి : స్పీకర్ మేడమ్, మంత్రిగారి సమాధానం చూసి మాకు ఏడ్వోల్, సవ్వాల్ అర్థం కావడం లేదు. డెయిరీ అనేది వ్యాపార సంస్థ. దానికి రు.15 కోట్లు ఖర్చుతో ఒక యంత్రాన్ని తెచ్చారు, దానికయ్యే ఇంటర్వెన్ట్ 12.5 % అని మంత్రిగారే ఒప్పుకుంటున్నారు. ఎవరి సొత్తు ? అప్పు తెచ్చినపుడు, దానికి వడ్డీ కట్టల్సి వచ్చినపుడు ఆ మెపిస్టు ఉపయోగించి, దాని మీద వచ్చిన ఆదాయంతో ఆ అప్పును తీర్చువలసిన అవసరం పుంది. ఆ యంత్రం అవసరం లేనపుడు దానిని ఫిక్స్ చేయడమెందుకు, మళ్ళీ విదేశాలకు వెళ్ళడం ఎందుకు, దానిని ఉపయోగించాలా వద్దా అనేది ఆలోచించడం దేనికి ? మీరు కన్సల్టేస్సీ అంటున్నారు. మంత్రిగారు ఈ విధంగా చెప్పడం బాగోలేదు. ఆయన అవినీతిని ఒప్పుకుంటున్నారు, యంత్రం కొనడం తప్పేనని అంటారు, డబ్బు ఇప్పుడం కూడా తప్పేనని అంటారు, అన్ని ఒప్పుకుంటారు, అపలు మాత్రం ఏమీ చెయ్యారు. ఒక సీనియర్ ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారిని వేసి క్లూంగా పరిశీలించడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నిమ్మల క్రిష్ణపు : గౌరవ సభ్యులు మైసూరా రెడ్డి గారు ‘అవినీతిని ఒప్పుకుంటున్నారు’ అన్నారు. నేను చెప్పింది, డిపార్ట్మెంటల్ లాప్టోప్ పున్నాయి, ఇద్దరు అఫీసర్లను సస్పెండ్ చేయడం జరిగింది అని. కాని ఆయన ‘అవినీతిని ఒప్పుకుంటున్నారు’, ‘అవినీతిని ఒప్పుకుంటున్నారు’ అని పదే పదే చెప్పడం మంచిది కాదు. స్వయంగా ముఖ్యమంత్రి గారే విజిలెన్స్ ఎంక్షెర్టికి ఆర్డర్ వేయడం జరిగింది. వారి రిపోర్ట్ వచ్చిన తరువాత సరియైన చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

ఏదైనా ప్రత్యేకంగా ఒక డెయిరీలో అవినీతి జరిగినట్లుగా మీకు తెలిసి పుంటే, మాకు వివరాలను అందజేయండి, ఏ అధికారిచేత ఎంక్షెర్టి చేయించమంటే ఆ అధికారిచేత ఎంక్షెర్టి చేయిస్తాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : మనం కొన్న మెపిస్టరీని వాడాలి కదా. కొన్న మెపిస్టరీని ఎందుకు వాడడం లేదు ? మీరు ప్రైనింగ్ ఇచ్చిన వారు ఇక్కడున్నారు, మెపిస్టరీ అక్కడకు వెళ్లింది. ఇప్పుడు విజిలెన్స్ ఎంక్షెర్టి వేసారు. వారు తప్పు జరిగిందని రిపోర్ట్ ఇచ్చినట్లయితే, ఆ మెపిస్టరీ గతేమిటి ? దానిని మనం వాడకుండా పుంటామా ? మెపిస్టు మనం ఎందుకు వాడడం లేదో చెప్పండి. రు.15 కోట్లు పెట్టి కొన్న మెపిస్టరీకి సంబంధించి మళ్ళీ కన్సల్టేస్సీ ఎందుకు ?

మేడమ్ స్పీకర్ : ఒకటే ప్రశ్న, మీరు అడిగిందే అడుగుతున్నారు, వారు చెప్పిందే చెబుతున్నారు. ఇక నేనేం చేయను ?

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీనారాయణ : మంత్రిగారు ప్రాపర్గా రియాక్ట్ అయితే ప్రాట్లమే పుండరు. చాలా ఇస్కూన్స్ ను మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. ఒక మెపిస్టరీ విషయమే కాదు, పాలు చెడిపోవడం గురించి, ట్యాంకర్స్ విషయంతో ముఖ్యమైన కమీషన్స్, ఇంకా చాలా ఇస్కూన్స్ ఇందులో పున్నాయి. ఒక సీనియర్ ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారిచేత ఎంక్షెర్టి చేయించమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నిమ్మల క్రిష్ణపు : ఆలోర్డ్ హాచ్.డి.ఎస్.టి. ప్లాంటు కొనుగోలుకు సంబంధించి విజిలెన్స్ వారితో ఎంక్షెర్టికి ఆర్డర్ వేయడం జరిగింది. ఇంకా ఏమైనా అవినీతి కార్బూక్మాలు డెయిరీలో జరుగుతూ పున్నట్లయితే, మా దృష్టికి తీసుకు రండి, నేను తప్పకుండా ఎంక్షెర్టి చేయిస్తాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : దానిని యూజ్ చేయడంలో మన చేతకానితనం పుందని అనుకుందాము. ఎప్పుడు యూజ్ చేస్తారో చెప్పండి.

శ్రీ ఎన్.చంద్రబాబు నాయుడు : అధ్యక్షా, డిపార్ట్మెంటల్గా దానిని ఎగ్గామిన్ చేస్తున్నారు, అది చాలా డిఫికల్ట్ టాస్క్. ఆ మెపిస్ట్సు అనవసరంగా ఇంపోర్ట్ చేసారు, బాధ్యతాపై యాక్షన్ తీసుకుంటున్నాము. అదే విధంగా దానిని ఏనీ చేయలో ఆలోచిస్తున్నాము. ఇంతకు ముందు మినిస్టర్ గారు చెప్పినట్లుగా అడ్డినిప్రైట్ లాప్‌టప్ ఎవరి మీద పున్నాయో వారి మీద యాక్షన్ తీసుకుంటాము, ఆలోచి ఇధరిని సమ్మాండ్ చేసారు. విజిలెన్స్ రిపోర్ట్ రాగానే తగు విధంగా యాక్షన్ తీసుకుంటాము. మీ దగ్గర కూడా సమాచారం పుంటే ఇవ్వండి, దానిని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుని యాక్షన్ తీసుకుంటాము.

బి.సి. విద్యార్థులకు విద్యార్థి వేతనాలు

ప్రశ్న నెం.112(5904-పి)

సర్వశ్రీ జి.జైపాల్ యాదవ్(కల్పకుర్తి), ఎన్. స్టోమిడాస్(తిరువూరు), వై.ఎల్లారెడ్డి(మక్కలీ), ఎం.చంద్రశేఖర్(జడ్పెర్ల) - గారపనీయులైన వెనుకబడిన తరగతుల సంక్లేషం, మత్తు శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

- అ) వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకు నియతకాలికంగా స్కూలర్సిఫ్లులను ఇవ్వడం జరుగుతున్నదా ?
- అ) విద్యార్థుల సంఖ్య ప్రకారం, జిల్లావారీ కేటాయింపులు చేయడం జరుగుతున్నదా ?
- ఇ) హైదరాబాదు, రంగారెడ్డి జిల్లాలకు ఏవైనా ప్రత్యేక నిధులను ఇస్తున్నదా ?
- ఈ) ఇతర జిల్లాలకు ప్రత్యేక నిధులను ఇవ్వకావోవడానికి గల కారణాలేమిటి ?

వెనుకబడిన తరగతుల సంక్లేషం, మత్తు శాఖామాత్రులు (శ్రీ ఎన్.సరసింహరావు):

- అ) అప్పుడంటి.
- అ) అప్పుడంటి.
- ఇ) లేదంటి.
- ఈ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ జి.జైపాల్ యాదవ్ : అధ్యక్షా, బి.సి. విద్యార్థులకు స్కూలర్సిఫ్లు ఇచ్చే అంశం ఇది. మొదటి ప్రశ్నకు జిల్లాలవారీగా కేటాయింపులు జరుగుతున్నాయని మంత్రిగారు చెప్పడం జరిగింది. అయితే ఈ రాష్ట్రంలో 2.30 లక్షల మంది బి.సి. విద్యార్థులు కాలేజీలలో అస్ట్రికేషన్స్ పెట్టుకోవడం జరిగింది. ఇప్పటిప్రయుష జనవరిలో విడుదల చేయవలసిన ఫోర్ట్ క్వార్టర్ అపోంట్ సుమారు రు.15 కోట్లు విడుదల చేయలేదు. దానివల్ల కరువు కాటుకాలతో రాష్ట్రం బాధ పడుతున్న సందర్భంలో ఈ విద్యార్థులు చదువుకోడానికి ఇబ్బందికరంగా పుంది కాబట్టి రు.15 కోట్లనూ వెంటనే విడుదల చేయాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను. అదే

విధంగా ఈ రు.15 కోట్లను విడుదల చేస్తే 90 వేల మంది విద్యార్థులకు ఉపకార వేతనాలు అందానికి అవకాశం పుంది. మొత్తం 2.30 లక్షల మందిలో 1.40 లక్షల మందికి ఇంకోక రు.30 కోట్లను అదనంగా విడుదల చేయాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాము.

ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో చదివే బి.సి. విద్యార్థులకు రు.10,000 ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ఒక జి.బి.ఎసు ఇస్ట్రీ చేసింది. ఈ రోజు ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో చదివే ఎన్.సి./ ఎన్.టి. విద్యార్థులకు రు.42,000 ప్రభుత్వ పరంగా చెల్లించడం జరుగుతోంది. కానీ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో చదివే బి.సి. విద్యార్థులకు ఈ రు.10,000/- కూడా విడుదల కాలేదు. అందువల్ల ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో చదివే బి.సి. విద్యార్థులు చాలా ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. ఈ రోజు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అన్ని స్థాయిలలోనూ రిజర్యేషన్ కేటాయించడం జరిగింది కాబట్టి, ఈ స్కూలర్సిప్సును వెంటనే విడుదల చేసి ఈ రాష్ట్రంలో పున్న బి.సి. విద్యార్థులను అన్ని స్థాయిలలోనూ ఆదుకోవాలని ప్రభుత్వానికి తమరి ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఆనం నివేదానంద రెడ్డి : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు తన సమాధానాన్ని 50 : 50 గా ఇచ్చారు. రెండింటికి ‘అపునండీ’, అన్నారు, రెండింటికి ‘కాదండీ’ అన్నారు. స్కూలర్ పిష్టు విషయంలో ప్రాంతానికి ప్రాంతానికి, కాలేజీకి, కాలేజీకి తేడా పుంది. ఎందుకంటే, గుర్తుమొంట్ కాలేజీలలో చదివే ఎన్.సి., ఎన్.టి. లకు స్కూలర్సిప్సు వస్తున్నాయి, బి.సి.లకు మాత్రం రెగ్యులర్గా ఇష్టడం లేదు. అదే విధంగా వారికి స్కూలర్సిప్సు ఇచ్చేందుకు సంపత్తుర కాలం పడుతోంది. కొన్ని కాలేజీలలో ట్ర్యాఫ్స్ థీజ్స్లో 1/4 వంతు మాత్రమే ఇస్తున్నారు. అది కూడా 10, 15 సార్లు రెగ్యులరైజ్ చేయవలసిన అవసరం పుంది. కొన్ని కాలేజీలకు 50% మాత్రమే ఇస్తున్నారు.

డి.9.00

ఎందుకు తేడా వస్తోంది. కొన్ని ప్రారశాలల్లో నూరు శాతం ఇస్తున్నారు. ఎయిడెడ్ ప్రారశాలల్లో 50 శాతం మాత్రమే స్కూలర్సిప్సు శాంక్షేపిత అపుతున్నాయి. ఏమయినపుటికీ ప్రాంత ప్రాంతానికి, కళాశాల, కళాశాలకు తేడా ఎందుకు వస్తోంది? ఇష్టవునటువంటి స్కూలర్సిప్సుని ఎప్పటిలోపు రెగ్యులరైజ్ చేస్తారు. 15 సంపత్తురాల బాకీని ఎస్పుడు రెగ్యులరైజ్ చేస్తారు.

డా. కె. లక్ష్మీ(ముఖీరాబాద్): ఎకడమిక్ ఇయర్ దాదాపు ప్రారంభమవుతోంది. నాలుగు క్వార్టర్ ఇవ్వాలి. ఇష్టవుపోవడంవల్ల కొన్ని వేల మంది విద్యార్థులు తమ విద్యా సంపత్తురాన్ని కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. ఎప్పటిలోపు రు.15 కోట్ల ఫోర్ట్ క్వార్టర్ ఇచ్చి వారిని కాపాడుతారు. జిల్లాలవారీగా ఏ ప్రాతిపదికన ప్రభుత్వం ప్రైవేట్ కళాశాలలకు స్కూలర్సిప్ శాంక్షేపిత ఇస్తున్నారు. ప్రభుత్వ ప్రారశాలలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారా?

శ్రీ కె. అచ్చన్నాయుడు(హరిశ్చంద్రాపురం): ఈనాడు బి.సి ఉపకార వేతనాలు ప్రభుత్వ ప్రారశాలలకు, కొన్ని కళాశాలల్లో చదివే విద్యార్థులకు, కొన్ని ప్రైవేట్ కళాశాలల్లో చదివే విద్యార్థులకు త్వరగా అందుతున్నాయి. ఈనాడు ప్రైవేట్ కళాశాలల్లో కొంతపరకూ ఉబ్బు ఉన్నవారు చాలా మంది చదువుతున్నారు. ప్రభుత్వ కళాశాలల్లో పూర్తిగా పేదవారు చదువుతున్నారు. కాబట్టి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఈ ప్రభుత్వ కళాశాలల్లో చదివే విద్యార్థులకు ఇచ్చే ఆలోచన ఉన్నదా. రెండవది, ఈనాడు ఈ బి.సి విద్యార్థులకు ఈ స్కూలర్సిప్సు మెరిట్ ప్రాతిపదికన ఇస్తున్నారు. దీనివల్ల నిజమయిన పేదవారికి ఇది అందడం లేదు. దీనిని ఆలోచన చేసి ఇన్కమ్ బేస్ పెట్టుకొని నిజమయిన పేదవారికి ఇవ్వాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ సున్నం రాజయ్య(భద్రాచలం): మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానంలో జిల్లాలవారిగ బిసి విద్యార్థుల సంఖ్య స్వస్థంగా చెప్పాలి. ఇప్పుడు దరఖాస్తు చేసుకొన్న విద్యార్థుల సంఖ్య ఎంత? నల్గొండ జిల్లాలో 1 కోటి 83 లక్షల పేమెంట్ చేయవలసి ఉందని జిల్లా కలెక్టర్ చెప్పారు. ఇప్పుడు కరువుతో అలమటించే విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను చదివించడం కష్టం . కాబట్టి ఎప్పటిలోగా చేస్తారు.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్య(జవగాం): మొదటి, రెండవ ప్రశ్నకు సమాధానంగా అవును అని ఇచ్చారు. కానీ Amounts being allocated in accordance with number of studentsకి అనునని అన్నారు. ఒక్కైపు ఈ సంవత్సరం దాదాపు 2 లక్షల 30వేల మందికి ఇంకా స్కూలర్సిఫ్స్ 9 మాసాలయినా ఇవ్వలేదు. వచ్చే సంవత్సర బడ్జెట్లో అంటే ప్రోజెంటేసిన్ బడ్జెట్లో రు.15 కోట్లు తగ్గించారు. ఒక్కైపు ఇంతవరకూ ఇవ్వలేదు. వచ్చే సంవత్సరం దానిలో తగ్గిస్తే రెగ్యులర్ వారికి, అప్లికేషన్స్ పెట్టిన వారికి ఏ విధంగా ఇస్తారు. ఇక రెండవది గతంలో నిడుదల చేసిన జివోయింయస్ 402/72 ఉంది. దానిని సమగ్రంగా అమలుచేయడం లేదు. టూస్సన్ ఫీజు రీఇంబర్స్ నేంట్ లేదు. కేవలం రు.12 కోట్లు మాత్రమే ఇచ్చి నీగతాది ఎస్సుడు ఇస్తారు.

శ్రీ ఎన్. నరసింహరావు(బందరు): జైపోలీయాదవ్వగారు బి.సి విద్యార్థుల స్కూలర్సిఫ్స్ జిల్లాలవారిగా ఇప్పమన్నారు. అది చెబుతాను. ముఖ్యంగా చాలా మంది సభ్యులు వీకెసందర్భిగారు, లక్ష్మిగారు, అచ్చన్నాయుడుగారు, రాజయ్యగారు స్కూలర్సిఫ్స్ శాంక్ష్మ చేసే విధానం చెప్పమన్నారు. ప్రభుత్వ నిబంధనల ప్రకారంగా జిల్లాను ఒక యూనిట్గా తీసుకొని జిల్లాలో ఉన్న అప్లికేషన్స్ కలెక్ట చేసిన తరువాత జిల్లాలో ఉన్న దాని ప్రకారంగా అలోకేట్ చేస్తాము. కొంత ముందు దానినిబట్టి చేస్తే, జిల్లాలవారిగా ఇస్తే, క్రీతం సంవత్సరం ఉన్న దానిని ఈ సంవత్సరానికి టాగ్గెట్గగా పెట్టుకొని ఆ సంవత్సరం కొంత వరకు రిలీజు అపుతాయి. ఆ విధంగా శాంక్ష్మ ఎక్కువగా ఇవ్వడం జరుగుతుంది. గత నాల్గైదు సంవత్సరాల మండి చూస్తే, 1997-98 లో రు. 36 కోట్లు 86 లక్షలను 1 లక్ష 30 వేల మందికి మాత్రమే ఇస్తాడం జరిగింది. 1999-2000 కు రు.38 కోట్లు బడ్జెట్ అయితే పాతచాలలు పెరుగుతున్నాయి, బి.సి విద్యార్థుల సంఖ్య పెరిగిందుకు ఎక్కువ మంది రావడం వల్ల అప్లికేషన్స్ పెరగడంవల్ల 2000-2001లో ముఖ్యమంత్రి రు.25 కోట్లు ఈ స్కూలర్సిఫ్స్ నిమిత్తం బడ్జెట్ పెంచి రు.63 కోట్లు 83 లక్షలు 2000-01లో చేశారు. అప్పటి మండి ముమారుగా 3 లక్షల మందిని టాగ్గెట్ పెట్టి అన్ని జిల్లాల్లో ఇస్తాడం జరుగుతోంది. దానిలో భాగంగా గత సంవత్సరం ఈ అలోకేషన్ చూసినట్లయితే శ్రీకాకుళంలో 2కోట్లు 70 లక్షల 90 వేల మందికి రు.95 వేలు 16,469 మంది విద్యార్థులకు 109 కాలేజీలను కవర్ చేయడం జరిగింది. మొత్తం సమాచారం మెంబర్స్ అందరికి పాస్ చేస్తాను. ఎందుకంటే 23 జిల్లాల విషయం చెబితే కష్టం. ఇప్పటికి ముమారుగా 1,93,495 మందికి రు.48 కోట్లు 41 లక్షల 77 వేలు రిలీజు చేయడం జరిగింది. ఫోర్ట్ క్వార్టర్ రిలీజు చేస్తున్నాము. గతంలోకాకుండా ఇప్పుడు స్కూలర్సిఫ్స్ విధానంలో కొత్త రిఫార్మ్ వస్తున్నాయి. అందులో భాగంగా విద్యార్థి ఫోటోతో, వారి హాజ్ హోల్డ్ డాటా అంతా అందులో ఇన్కార్పోరేట్ చేసి వోటర్ సెంబరు అప్లికేషన్స్ లో పెట్టి వారు కూడా సేవింగ్ అకోంట్ ఓపెన్ చేసిన తరువాత ఈ స్కూలర్సిఫ్సును అందులో ట్రాన్స్ఫర్ చేయడం జరుగుతుంది. దానివల్ల ఆలస్యం అపుతుందన్న మాట వాస్తవం. ఆర్ట్స్ కాలేజీపొరికి సెప్టెంబరు 30 లోనల అప్లికేషన్స్ పెట్టుకోవడానికి టైమ్ నరిపోతుంది. కానీ పొఫిషనల్ కోర్స్ నవంబరు/డిసెంబరులో అడ్మిషన్స్ ఉంటే అక్కడ అప్లికేషన్స్ పెట్టడం వల్ల ఆలస్యం అపుతోంది. ఈ ప్రముఖీష్ట్, పార్స్ లిటిట్ ఇషన్స్ అయ్యేవరకు జనవరిఫీబ్రవరి అపుతుంది. మిగిలిన అవోంట్ అందరికి ఇవ్వాలనే టాగ్గెట్ ఉంది. జిల్లాలవారిగా ఇచ్చేదానిలో ప్రాదర్శాబాదు సిటి విషయానికి వస్తే, 519 కళాశాలలు ఉన్నాయి. దానివల్ల ఎక్కువ మందికి ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. పరంగ్ యూనివర్సిటీలో కళాశాలలు ఎక్కువగా ఉన్న చేట విద్యార్థులు ఎక్కువగా ఉంటారు. అక్కడ ఆ ప్రాధాన్యతలో ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఏ వ్యత్యాసం లేదు. ప్రైవేట్ కాలేజీల్లో ఎయిడెడ్ కాలేజీలకు ఇస్తున్నారని అంటున్నారు, అలా

కాదు. మొదట ప్రభుత్వ కళాశాల విద్యార్థులకు ప్రిఫరెన్స్ ఇచ్చిన తరువాత ప్రైవేట్ కళాశాలల వారికి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. దీనికి కమిటీ ఉంది . జిల్లాలో జాయింట్ కలెక్టర్, డి.బి.సి.డబ్ల్యూ., డి.ఎి.ఎప్పర్ వెలోఫర్ ముగ్గురు కూర్చోని వచ్చిన స్కూలర్సిప్స్‌ని ప్రొట్రోట్ కోర్ట్‌నుకి రు.33,000, ప్రోఫెషనల్ కోర్ట్‌నుకి రు.44,000 వారి ఇన్కమ్ చూసిన తరువాత శాంక్ష్ణ్ చేయడం జరుగుతుంది.

ఉ.9.10

తెలుగు పండిట్ శిక్షణ కోర్సు

ప్రశ్న నెం.113(6091)

సర్వార్థి కె. సత్యనారాయణ(సంగారెడ్డి), కె. లక్ష్మీ - గౌరవనీయులైన పాతళాల విద్యాశాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ తీంది సమాచారం తెలియజేస్తారా:-

- తెలుగు ఎం.ఎ అర్థతగల విద్యార్థులను తెలుగు పండిట్ శిక్షణ (టి.పి.ఎ) కోర్సు చేయుటకు అనుమతించాలని ప్రతిపాదన ఏదైనా ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్నదా?
- ఈ సంవత్సరాన్ని అనగా 2002-03 సంవత్సరాన్ని టిప్పిటి కోర్సుకు సంబంధించి జీరో ఇయర్సగా ప్రభుత్వం ప్రకటించసున్నదను విషయం వాస్తవమేనా?
- విద్యార్థుల విష్టుత ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ఆ ప్రతిపాదనను ఉపసంహరించుకోవాలనే ప్రతిపాదన ఏదైనా ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్నదా?

పాతళాల విద్యాశాఖామంత్రి (శ్రీ మండవ వెంకటేశ్వరరావు):

- అప్పండి
- ఇ) ఈ కోర్సు కాలపరిమితిని అడ్డిషను విధి విధానాలను 2000 సంవత్సరంలో మార్పించువలన ఆ విద్యా సంవత్సరంలోమార్పు వచ్చింది. 2001-02 సంవత్సరం అడ్డిషను 2002 జూన్లో చేసినందున ఆ కోర్సు 2003 మార్చు/ఏప్రెల్నాటికి పూర్తి కావలసి ఉన్నందున ఈ సమయంలో ఎటువంటి మార్పు చేయడానికి వీలు పడదు. ఇట్టి అనిశ్చిత పరిస్థితి ఇకముందు ఏర్పడదు. విద్యా సంవత్సరాన్ని తగిన విధంగా క్రమబద్ధికరించడమపుతున్నది.

డా.కె.లక్ష్మీనుసారు మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ, ఈ సంవత్సరానికి టి.పి.టి.కి సంబంధించి కోర్పుపీలుకాదని చెప్పడం జరిగింది. ఏ కారణాల చేత ఈ సంవత్సరాన్ని "జీరో ఇయర్"గా ప్రకటించడం జరిగింది. ఈ రాష్ట్రంలో తెలుగు ప్రాధాన్యత ఉన్న ఈ ప్రాంతంలో తెలుగు నేర్చుకోవడానికి ఉబలాటుపడేవారికి ఏ అధికారుల కారణంగా జీరో ఇయర్గా ప్రకటించడం జరిగింది. వారి మీద ప్రభుత్వం ఏమయినా చర్యలు తీసుకుంటుందా? యం.ఎ. తెలుగు చదివిన వారికి టి.పి.టి.కి గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా వారికి అర్థత కల్పించలేదు. ఎన్.సి.టి.ఇ., నెపంతో అర్థత కల్పించకుండా ఇప్పుడు కల్పిస్తున్నారు. ఆ నాలుగు సంవత్సరాలు పేలాది మంది విద్యార్థులు తమ అవకాశం కోల్పోయారు. వారికి ఏ విధంగా ప్రభుత్వం న్యాయం చేస్తుందనేది తమ ద్వారా మంత్రిగారు తెలియజేయాలి.

శ్రీ మండవ వెంకటేశ్వరరావుః గౌరవసభ్యులు అడిగినట్లుగా గతంలో తెలుగు పండిట్ కోర్పు 5 నెలలు ఉండింది. తరువాత సంవత్సరంలో రెండు బ్యాచ్లు జరిగిన సంఘర్షాలు ఉన్నాయి. 1997లో ఎన్సిటిఇ పరిధిలోకి తీసుకోవాలనే నిబంధనతో తీసుకురావడంవల్ల కొంత జాప్యం జరిగింది. తరువాత కళాశాలలు ఎన్సిటి పరిధిలోకి తీసుకురావడం కోసం ఆ అప్పికేషన్స్ అన్ని పెట్టుకొని ప్రోసెస్ ప్రారంభం అయింది. 1999లో జి.పి.ఎం.ఎస్. నెం:54 ద్వారా ఎంట్రున్స్ పరీక్షల పెట్టుకొని దానిని రెగ్యులేట్ చేయాలనే దాని మీద ఎన్సిటి సిలబ్స్‌ని ఎన్సిఅర్టపి ద్వారా ప్రిఫేర్ చేయసున్నా సంఘర్షంలో కొంతవరకూ ఈ ఎంట్రున్స్ మొదలయిన వాటికి టైమ్ అయిన మాట వాస్తవం. 1999 వరకూ రెండు బ్యాచ్లు నడిచాయి. జనవరిలో 2000లో ఒక బ్యాచ్ వచ్చింది, ఫిబ్రవరి 2002లో ఒక బ్యాచ్ వచ్చించి, మే 2003 ఒక బ్యాచ్ రాబోతుంది. ఇక నుండి ఖచ్చితంగా దీనిని రెగ్యులరైజ్ చేయడం జరుగుతుంది. జాన్సన్లో అకడమిక్ ఇయర్ ప్రారంభమయి ఏప్రెల్, మే నెలల్లో పరీక్షలు అయ్యేటట్లుగా స్థిరీకరించడం జరిగింది. ఇకమీదల ఇబ్బందులు కలగకుండా ప్రతి సంవత్సరం బ్యాచ్లు అయ్యేటట్లు చర్యలు తీసుకుంటాయి.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి(మంత్రికారీ): అధ్యక్షా, తరువాత రెండు ప్రశ్నలు హాజింగ్కి సంబంధించిన ప్రశ్నలు. చాలా ముఖ్యమయినవి. కాబట్టి రెండు ప్రశ్నలు క్లబ్ చేయండి. టైమ్ సేవ అపుతుంది.

మేడమ్ స్పీకర్స్: వీ.కె. ఐనిల్ క్లబ్ ఇట్. క్వాశ్న్ నెం: 114, 115.

ఒట్లింపు పర్మాల గృహనిర్మాణ పథకం క్రింద కేటయింపు పొందిన వారి సుండి ఒకాయిలను రాబట్టట

ప్రశ్న నెం.114(7282)

సర్వశ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి(రాజమండ్రి) - గౌరవసీయులైన గృహ నిర్మాణ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) గతంలో ఒట్లింపు పర్మాల గృహ నిర్మాణ పథకం క్రింద నిర్మించిన గృహాల కేటయింపుదారుల సుండి ఒకాయిల పసులు కానిమాట నిజమేనా?
- అ) ఒకాయిల పసులను ప్రోత్సాహకంగా ఓ.డి.ఎస్ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టిన మాట నిజమేనా?
- ఇ) అయితే, ఆ విధంగా సాధించి ఫలిలు ఏమిటి?

గృహ నిర్మాణ శాఖామంత్రి (శ్రీ పి. రామసుబ్బారెడ్డి):

- అ) అపునండి, పెద్ద మొత్తంలో బకాయిలు పున్నాయి.
- ఆ) అపునండి
- ఇ) ఓటియస్ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టే ముందు రుణ వసూలు 7 శాతంగా పుంది. ఓటియస్ ను అమలుపరచిన తరువాత రుణాల వసూలు తీరు మెరుగైంది. 2001-02, 2002-03 ఆర్థిక సంవత్సరాలలో గ్రామీణ, పట్టణ గృహ నిర్మాణ కార్బూకమాలలో ఓటియస్ పథకాన్ని అమలుపరచడం ద్వారా కార్బోరేషను రూ.33.30 కోట్ల మొత్తాన్ని వసూలు చేసింది.

డ్వాక్షా సంఘాల మహిళలకు గృహాల కేటాయింపు

ప్రశ్న నెం.115(6491)

సర్వాంగీ ఎస్. ఉదయభాసు(జగ్గయ్యపేట), ఆనం వివేకానంద రెడ్డి - గౌరపనీయులైన గృహ నిర్మాణ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారాః

- అ) గృహాలి పథకం క్రింద డ్వాక్షా గ్రూపు మహిళలకు గృహాలను కేటాయిస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా?
- ఆ) అయితే, ఈ పథకం క్రింద నెల్లూరు జిల్లాలో మహిళలకు కేటాయించిన గృహాలు ఎన్ని?

శ్రీ పి. రామసుబ్బారెడ్డి :-

- అ) అపునండి
- ఆ) ఈ పథకం క్రింద డ్వాక్షా మహిళలకు నెల్లూరు జిల్లాలో 1000 గృహాలను కేటాయించడమయినది.

శ్రీ జి. బుచ్చుయ్యచౌదరి : ఒడుగు, బలహీనవర్గాల సంక్లేషమం కొసం గృహ నిర్మాణాల పథకంలో లభ్యదారులు తాము ఇన్స్ట్రోల్మెంట్స్గా చెల్లించవసరిన బకాయిలు సకాలంలోహాజింగ్ కార్బోరేషన్ క్రింది స్థాయి అధికారులు వర్క్ ఇస్ట్రోఫెక్టర్లు, అస్పెంట్ ఇంజనీర్లు వసూలు చేయనందున బకాయి లు పెద్దగా పేరుకుపోయాయన్న మాట వాస్తవమేనా? నెల నెలా వంద, మాట ఇర్రటి వసూలు చేయకపోవడంవల్ల నాలుగైదు సంవత్సరాల బకాయిలు పెరిగి ఒకేసారి వేలాది రూపాయలు కట్టవలసి రావడం వల్ల సామాన్యమధ్య తరగతివారు కట్టలేని ఇట్టంది పడిన మాట తమ దృష్టికి పచ్చిందా?బకాయిలు వసూలు చేయనందున ఆర్థిక రంగ సంస్థలు హడ్డొపంటి సంస్థలు తిరిగి రీప్లైనాస్ట్ చేయడానికి మళ్ళీ నిధులు విడుదల చేయడానికి విముఖత చూపే మాట వాస్తవం. గత 10 సంవత్సరాలుగా సంవత్సరం వారీగా టార్డెంట్ ఎంతవసూలు చేస్తున్నారు. సారీనా ఎంత వసూలు అయింది.

శ్రీ ఆనం వివేకానంద రెడ్డిః జి.వో.యం.యస్. నెం: 384 క్రింద రూ.10,000 సబ్సిడీతో దాదాపు ప్రతి జిల్లాకు 1000 ఇళ్ళ కట్టిస్తామన్నారు. జి.వో ఇష్ట్యా అయి దాదాపు మూడు, నాలుగు నెలలైంది. ఇప్పటికి మా నెల్లూరు జిల్లాలో ఒక్క దానికి అప్పికేషన్ తీసుకోలేదు. అదే విధంగా, రూ.10,000 సబ్సిడీ అన్నారు. సెంట్రల్ గసర్వమెంట్ పీర్ ఎంత? స్టేట్ గసర్వమెంట్ పీర్

ఎంతఅని తమ ద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. అదే విధంగా ఈ ఇళ్ల అలాబ్మెంట్కి పెట్టిన కండీషన్స్ ఒకసారి చూసినట్లయితే ఈ జి.వో. 384లో కనీసం ఒక్క ఆడపీల్ పుట్టి ఉండాలి. రు.32,000 కన్నా సంపత్తుర ఆదాయం పెరగరాదు. బౌన్స్కి 20 కి.మీ. దూరంలో ఉండాలి. 20 కి.మీ దూరం అంటే అక్కడంతా అడవులే ఉంటాయి. 5 సంపత్తురాల లోపల ఈ రుణాలు తీర్చాలి. అసలు ఏమీ గతి లేక రుణాలు తీసుకుంటున్నారు. వారికి ఈ కండీషన్స్ పెడితే ఏ విధంగా వారు రుణాలు తీరుస్తారు. అదే విధంగా రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఇప్పటివరకూ ఈ మూడు నెలల నుండి ఎన్ని ఇళ్లు కట్టే ప్రయత్నం చేశారు. సెల్ ఫోన్స్ ఈ ద్వారకా మహాళలకు ఇస్తామన్నారు. ఎంత మందికి ఇప్పబోతున్నారు.

(అంతరాయం)

ನೀರಂತ ಸೆಲ್ ಫೋನ್ ವರ್ದನ್ಯಾರು. ದಾನಿ ಗುರಿಂಚಿ ವನಿ ಲೇದು. ಚೆವುಲ್ಲೋ ತಾಮುರಪೂಲು ಎಪ್ಪುಡು ಪೆಡತಾರನೇದಾನಿ ಗುರಿಂಚಿ ಚೆಪ್ಪಮನಂಡಿ.

శ్రీ కె. అచ్చన్నాయుడు: గృహ నిర్మాణంలో దేశంలో మన రాష్ట్రం అగ్రగామిగా ఉంది. ఈ డ్విక్స్ సంఘాలకు ఇళ్ళ కేటాయింపులో అన్ని జిల్లాల్లో డ్విక్స్ మహిళలు అన్ని జిల్లాల్లో ధరభాస్తులు పెట్టుకున్నారు. మంజూరులో ఒక్కనెల్లారు జిల్లాకు ఇచ్చామన్నారు. మిగతా జిల్లాల్లో డ్విక్స్ మహిళలకు ఇళ్ల మంజూరు చేసే ఆలోచన ఉందా? ముఖ్యమంత్రిగారు సభలో ఉన్నారు. ఇప్పుడు మనం ఒక్కాఖంచికి రు.17,500 లు ఇస్తున్నాము. సిమెంటు, ఇసుక మొదలైనవాటి ధరలన్నీ పెరిగాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి ఈ సంవత్సరం ఇస్తున్న ఇళ్ళకు కొద్దిగా పెంచే ఆలోచన ఉందా, ఎందుకంటే, పేదవారికి కట్టుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది దీని మీద ముఖ్యమంత్రిగారు చౌరవ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. డ్విక్స్ మహిళలు అన్ని జిల్లాలలో అప్పటి మిగతా జిల్లాల్లో మంజూరు చేసే ఆలోచన ఉన్నదా?

శ్రీ ఎన్. వరదరాజులు రెడ్డి(ప్రాధ్యామికురు): గృహ నిర్మణాల కేటాయింపులలో దాదాపు 1లక్ష రూపాయల వరకు అవకతవకలు జరిగాయి. గ్రామాలలో కొంత మంది ఇళ్లు కట్టుకోకుండా డబ్బులు తీసుకుంటున్నారు. పాత ఇళ్లు చూపించి చేస్తున్నారు. మంత్రిగారి సొంత డాస్టో చాలా ఇళ్లు మంజూరు చేయడం జరిగింది. అందరూ డబ్బు లు తీసుకున్నారు. ఇళ్లు కట్టుకోవడంలో పాత ఇళ్లను చూపించి డబ్బులు తీసుకుంటున్నారు. ఒకరికే రెండు, మూడు ఇళ్లు కూడా మంజూరు చేస్తున్నారు. బల్హిసనవర్గాల వారికి ఒక్క ఇల్లు మాత్రమే ఇవ్వాలని గైడ్ లైన్ ఉన్నాయి. ఒక్కరికి రెండు, మూడు ఇళ్లు మంజూరు చేసి డబ్బులు తీసుకుంటున్నారు. మంత్రిగారి డాస్టోనే కొన్ని వందల ఇళ్లకు కోట్లాది రూపాయలు ఖర్చు చేసి మంజూరు చేశారు. దానికి సంబంధించి కమిటీ వేస్తే బాగుంటుంది.

๖.๙.๒๐

ఓనామి పేర్లతో ఇట్లు, డబ్బులు తీసుకొన్నారు. ఈ విధంగా రాష్ట్రంలో అవకతవకలు జరుగుతుంటే ఎట్లా? అవకతవకలపై ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక కమిటీని వేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి కె. పుష్పలీల(ఇబ్రోంపట్నం) :- అధ్యక్ష, ఈ ప్రభుత్వం దేశంలోనే అగ్రగామిగా ఉండి, మహిళలను ఆదర్శవంతులనుగా తీర్చిదిద్దాలని ‘డ్యూక్’ గ్రామాలను ముందుకు తీసుకువెళుతోంది. మహిళల ఆర్థిక పరిస్థితిని పరిగణలోకి

తీసుకొని, వారిని ముందుకు తీసుకు వెళ్లాలన్న ఉండ్చేశ్వరంతోనే డ్వాక్తా గ్రాపులు పనిచేస్తున్నాయి. ముఖ్యమంత్రి గారు ఎన్నో రకాలైన కార్యక్రమాలను రూపొందించడమే కాక వారిని ముందుకు తీసుకుపెఱుతున్నారు. మహిళలకు సంబంధించి ఎన్నో కార్యక్రమాలు ముఖ్యమంత్రి గారు చేపడుతున్నందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

(అంతరాయం)

శ్రీ అనం వివేకానంద రెడ్డి : - ప్రశ్న అడగుమనండి.

శ్రీమతి కె. పుష్పలీల : - పక్కా ఇళ్ల విషయంలో మహిళలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చి, ఇళ్ల పట్టాలను ఇచ్చారు. అలాగే 'డ్వాక్తా' మహిళలకు ఇళ్ల స్థలాలు ఇష్వడంలో వారికి ప్రాధాన్యతను ఇస్తూ, వారి పేరునే పట్టాలు ఇచ్చే కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నారు. ఈ రోజు ఇళ్ల ఇచ్చే కార్యక్రమంలో డ్వాక్తా మహిళలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చి ఇళ్ల స్థలలు కేటాయించే కార్యక్రమంలో వారికి మరింత ప్రాధాన్యతను ఇష్వాలని ముఖ్యమంత్రి గార్చి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మహిళలకు చేస్తున్న వివిధ కార్యక్రమాల గురించి నభ్యలు మాట్లాడుతూ, సెల్ ఫోన్స్ విషయం చెప్పారు. చెపులో పుష్పలుపెడుతున్నారన్న విధంగా వారు ఏదేదో వ్యంగ్యంగా, ఓర్వలేక చెపుతున్నారు. సెల్ ఫోన్స్ తదితరాలు ఇచ్చి వీరికి సరైన పద్ధతిలో ముఖ్యమంత్రిగారు బుద్ధి చెప్పాలని కోరుతున్నాను. మా మహిళలు ముందుకు పెఱుతుంటే, ఓర్వలేకనే వీరు ఏదేదో చెపుతున్నారు. మహిళలను తప్పకుండా అభిపృథిచే యడానికి గాను అన్ని సౌకర్యాలు పసతులు కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. పెటుగోపాలరెడ్డి (రాయదుర్ద) : - అధ్యక్షా, మంత్రిగారు తన సొంత నియోజకవర్గంలో ఎన్ని గృహాలు కేటాయించారు. అందులో తన సొంత గ్రామంలో ఎన్ని కేటాయించారు. తన సొంత గ్రామంలో, నియోజకవర్గంలో ఎన్ని బకాయిలను రాబ్బారు ? గత మూడుస్వర సంవత్సరాలుగా ఈ శాసనసభలో ముఖ్యమంత్రి గారు ఇచ్చిన పోమీ ప్రకారం, గృహ నిర్మాణ పథకం క్రింద, గృహాలు సక్రమంగా కేటాయించ లేదు. కాబట్టి, ఈ మూడు సంవత్సరాలుగా మనం కేటాయించవలసింది ఎంత? ఎంత కేటాయించాము. ఈ బడ్డెట్లులో నైనా ఫరథర్గా కేటాయించడానికి ప్రతిపాదన ఉందా?

శ్రీ డి. నరేంద్ర కుమార్(పొన్నారు) : - అధ్యక్షా, ఈ ఓ.టి.ఎస్. పథకం క్రింద ఎవరైతే డబ్బు కట్టారో, వారు పట్టాలు కుదవ పెట్టుకొంటే, అని తిరిగి, కొంత మందికి రాలేదని అరోపణలు ఉన్నాయి. ఎవరికైతే పట్టాల తిరిగి ఇవ్వాల్సి ఉందో వారికి ఇష్వలేదు. ఇప్పించే ప్రయత్నం చేస్తారా? రాఘ్వంలో ఈ సంవత్సరం 'గృహాశి' పథకం క్రింద ఎంత మంది డ్వాక్తా మహిళలకు గృహాలు నిర్మించాలని నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. రాబోయే రోజుల్లో వీటిని పెంచే ఉండ్చేశ్వం ఉందా?

శ్రీ బి. సారయ్ (పరంగ్ల) : - అధ్యక్షా, అర్థవ్ ఏరియాల్లో ఈ డ్వాక్తా మహిళలకు ఇతర బడుగు, బలహీన వర్గాల వారికి ప్రత్యేక ఇళ్ల స్థలాలు ఇచ్చే ఆలోచన ఉందా? అర్థవ్ ఏరియాల్లో ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన భూములు లేవు. ప్రయువేటు భూములానై ఖరీదు చేసి ఇచ్చే ఆలోచన ఉందా? ఉంటే, గత నాలుగు సంవత్సరాల నుండి అర్థవ్ హాసింగ్ స్క్రీమ్ ఎందుకు ఇష్వడం లేదు. ఈసారైనా ఇచ్చే అవకాశం ఉందా? లేదా?

శ్రీ నేముల నర్సింహాయ్ : - అధ్యక్షా, మంత్రి గారు వారికి అందుబాటులో ఉన్న సమాచారం ఇచ్చారు. బకాయిల విషయంలో స్పష్టంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను. పూర్తి కాని ఇళ్లకి, లెంటల్ స్థాయిల్ ఉన్న ఇళ్లకి గాను మీరు బకాయిలు వసూలు చేయు నిమిత్తం అధికార్లను పంపిస్తున్న మాట వాస్తవమా? కాదా? నా దగ్గర అధారాలు ఉన్నాయి. వాటిని మీ ద్వారా వారికి

పంపిస్తాను. లెంటల్ లెవల్, బేస్‌మెట్ లెవల్ లో ఉన్నవి ఎన్ని? మొదలు పెట్టుకుండా ఉన్నవి ఎన్ని? మూడు సంవత్సరాల్లో ఇస్తామని అన్నారు. ఎన్ని ఇళ్ల ఇచ్చారు. మీరుచెప్పిన ప్రకారంగా ఒక ఎమ్.ఎల్.ఎ. 1500 ఇళ్లని అలాట్ చేయాలి. అనలు మీరు ఇచ్చినని ఎన్నో విపరాలు తెలియజేయాలి. అవకతవకలు జరుగుతున్న మాట వాస్తవం. నీటి విషయంలో ఒక హాజ్ కమిటీని వేసి మీ పారదర్శకతను, నిజాయితీని నిరూపించుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి బి. జోభా నాగిరణ్ణి (ఆళ్లగడ్డ):- అధ్యక్షా, గృహనిర్మాణ కార్యక్రమంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్మించి ఇచ్చినన్ని ఇళ్ల దేశంలో ఏ రాష్ట్రం కూడా ఇవ్వలేదు. ప్రభుత్వం రాజకీయాలకు అతీతంగా చేసింది. పక్క ఇళ్ల నిర్మాణంలో ఎమ్.ఎల్.ఎ.ల ప్రమేయం, రాజకీయ ప్రమేయం ఉండేది. అటువంటి వాటికి అతీతంగా ఎక్కువగా మహిళా సంఘాలకు ఇళ్ల సీనియారిటీస్ ఇచ్చి చేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వానికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. జిల్లాల్లో సమంగా ఇళ్లకేటాయిస్తున్నారా? లేక జిల్లాల్లో ఉన్న గ్రామాల సంఖ్యని దృష్టిలో పెట్టుకొని మళ్లీ నిర్ణయం చేస్తున్నారా? తెలియజేయాలి. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఎన్ని సంశాలను అయిడెంపిపై చేశారు. ఈ సంవత్సరం ఎన్ని సంఘాలకు ఇళ్ల ఇష్టవలచుకొన్నారో ప్రభుత్వం తెలియజేయాలి. ఇప్పటి వరకు ఎన్ని ఇళ్ల ఇచ్చారు? ఎన్ని పూర్తి అయ్యాయి.

శ్రీ ఎమ్. ధర్మరావు (హన్కోండ):- అధ్యక్షా, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా హాసింగ్ స్క్రీమ్ మహిళలకు పర్మింపజయడానికి ప్రభుత్వం తగు విధానాన్ని పాటిస్తున్నందుకు అభినందిస్తున్నాను. హాసింగ్ స్క్రీమ్లో చాలా లోసుగులు ఉన్నాయి. గతంలో హాసింగ్ శాఖ మంత్రి మాటల్చడుతూ, ఇళ్లను నిర్మాణ స్థాయి నుండి అంటే బేస్‌మెట్, లెంటల్, రూఫ్ స్థాయిల్లో డిజిటల్ ఫోటోలను తీయించి పీమెంట్ చేయడం జరుగుతుందని చెప్పారు. కానీ, పీమెంట్ నిరంతరాయం గా కొనసాగుతోంది. హాసింగ్ కార్యాలయం ముందు పైరపీ కారులు ప్రతి రోజు స్థానం కల్పిస్తున్నారు. ఎమ్.ఎల్.ఎ.ల వద్దకు పది, 20 మంది లబ్బి దారులు పచ్చి లెటర్స్ ని తీసుకువెళ్లడం జరుగుతోంది. ప్రతి పనికి మా దగ్గరకు రావడం దురదృష్టకర మని తెలియజేస్తున్నాను. అధికారులు సరైన చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. వారు ఫీల్డ్ కెవెళ్లకుండా, కేవలం కార్యాలయంలో కూర్చోని చెట్టు వ్రాయడానికి, సంత కాలు పెట్టడానికి పరిమిత మహడం వల్ల ఇఖ్యంది వస్తోంది. ఈ లోపభూయష్టమైన విధానాన్ని ప్రక్కన బెట్టడానికి ప్రభుత్వం నిర్దిష్టమైన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి.నాగేందర్ (ఆసిఫ్‌నగర్):- అధ్యక్షా, మా నియోజక వర్గంలోని వికర్ సెక్షన్ కాలనీకి అప్పటి మంత్రి శివప్రసాద్ గారు ఆక్సిక తనిభీ నిర్వహించినప్పుడు ఆ కాలనీ ఎంతో దయనీయంగా ఉందని, వెంటనే రిపేర్స్ చేయాలని అక్కడున్న అధికారులను ఆదేశించినప్పటికి, ఇంకా పూర్తి చేయలేదని వారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. రికవరీల నిమిత్తం ఇప్పటి వరకు ప్రజర్వస్తోంది. రిపేర్స్ పెండింగ్ ఉన్నాయి. నీటిని చేయడానికి ఏమేమి చర్యలు తీసుకొంటున్నారు. వికర్ సెక్షన్ కాలనీల్లో మంచి ఇళ్ల కట్టించి ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం తీసుకొన్న నిర్ణయాన్ని అభినందిస్తున్నాను. కానీ, కేవలం 210 ఎస్.ఎఫ్.టి. లోనే కన్ఫ్రాక్షన్ చేస్తున్నారు. అంటే That is nothing but a hut. 210 ఎస్.ఎఫ్.టి.ని పెంచే ప్రతిపాదన ఉందా?

సందనవనం ప్రాజక్క పేరుతో 1200 కుటుంబాలను తరలించడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రి గారు అక్కడున్న వారిని **free of cost** రిహాబిలిటీస్ చేస్తామని చెప్పుడం జరిగింది. దీని విషయమై చెప్పాలి. నా నియోజకవర్గంలోని మెజంబాహా మార్కెట్ లో ఉన్న స్థలంలో గుడిసెలు వేసుకొన్న వారిని ఖాళీ చేయించి, ఆ స్థలాన్ని బి.జె.పి. పార్టీ ఆఫ్ సుకి అలాట్ చేశారు. ఈ గుడిసెలు వాసులను రిహాబిలిటీస్ చేస్తారా? చేయకపోతే, చేయకపోవడానికి కల కారణం ఏమిటో ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి ఆర్. శోభ (మదనపల్లి):- అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో డ్యూకో మహిళా సంఘాలను ముందుకు తీసుకువెళ్లడానికి ప్రభుత్వం అనేక చర్యలు తీసుకొంటోంది. ‘గృహిణి’ పథకాన్ని ఈ సంవత్సరం ప్రవేశపెట్టి, అందరికి గృహాలు కేటాయించేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభిసందిస్తున్నాను. జిల్లాల వారిగా వెయ్యి వెయ్యి ఇళ్లు ఇష్టున్నారు. కానీ, కొన్ని జిల్లలో డ్యూకో సంఘాలు అధిక సంఖ్యలో ఉండడం వల్ల, చాలా మంది మహిళలు ఎక్కువగా గృహాలు కావాలని అడుగుతున్నారు.

ఉ.9.30

మా చిత్రురు జిల్లాలో డ్యూకో సంఘాలు చాలా పున్నాయి. కాబట్టి ఎక్కుడైతే ఎక్కువ సంఘాలు పున్నాయో అక్కడ గృహిణి పథకం కేంద ఎక్కువ ఇళ్లు ఇవ్వాలసిందిగా మంత్రి గారిని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కన్నా లష్మీ నారాయణ :- మేడమ్ స్పీకర్, మంత్రి గారిని 2003-04 సంవత్సరానికి ఆర్పిపాచ్ కోటా ఇష్టున్నారో లేదో తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఒకవేళ ఇచ్చినట్టుతే మీరు ఇష్టున్నటువంటి యూనిట్ కాస్ట్ రూ. 17,500 లను పెంచే ప్రతిసాదన ఉందా? ఆర్పిపాచ్ కోటా ఇచ్చినపుడు ఐపై స్టీము కేంద కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎన్సి, ఎన్సటిలకు కూడా కపర్ చేయడం జరుగుతోంది. దీనిలో ఓసి లకు 10 శాతం మాత్రమే ఇష్టున్నారు. కాబట్టి ఎన్సి లు రాసపుడు ఇతర కమ్యూనిలీ వారికి ఇచ్చే అలోచన ప్రభుత్వం చేస్తున్నదా? అలాగే రెడ్డి గారు చెప్పారు, మంత్రి గారి పొంత జిల్లాలో జె.ఇ. నాగేష్వర రావు పై చాలా ఎలిగేషన్స్ పున్నాయని. అక్కడ అతను 14 సంవత్సరాలుగా పుండి చాలా అక్కమాలకు పొల్పాడుతున్నాడు. ఈ విషయం పత్రికలలో కూడా వచ్చింది. అతనిని బదిలీ చేసినప్పటికీ మంత్రి గారి ప్రెజర్టో 14 సంవత్సరాల నుంచి అతను అక్కడే పుండి, కంటిస్ట్స్ అపుతున్నారని సమాచారం పుంది. అసలు అతను ఈ విధంగా ఇంత కాలంగా కంటిస్ట్స్ కావడానికి కారణాలు ఏమిటి? కడవ జిల్లాలో హాసింగ్లో చాలా ఎలిగేషన్స్ పున్నాయి. 15 పాయింట్స్ పున్నాయి. వాటిని ప్రావ్ చేయడానికి మేము సిధ్యంగా పున్నాము. కాబట్టి హాసింగ్ విషయంలో జరుగుతున్న అక్కమాలపై ఎంక్యాలీరీ వేస్తారాని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీమతి పి. సాయి కల్వన (గిర్దలూరు):- మేడమ్ స్పీకర్, వీకర్ సెక్షన్ వారికి ఇళ్లను అలాట్ చేయడం జరిగినప్పటికీ, రెండు సంవత్సరాలుగా వారి ఆర్థిక పరిస్థితులు సరిగా లేక వారు ఇళ్లను కట్టుకోవడం లేదు. అందుకోనం ఆల్టర్నేట్ ప్రపోజెల్స్ ఇచ్చి కాస్ట్ పైజె కామండా, తక్కువకు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. కాబట్టి ఆ విధంగా వీరిని కూడా ఈ ప్రపోసల్స్ లో కపర్ చేసే విధంగా అవకాశం పుండాని తమ ద్వారా మంత్రి గారిని తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ జె. రత్నాకర్ రావు (బుగ్గార) :- అధ్యక్షా, తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరేది, సెల్లూరుకే కాకుండా ఈ కార్యక్రమాన్ని అన్ని జిల్లాల డ్యూకో మహిళలకు వర్తింపజేయాలి. అలాగే తమరు రూ. 17,500 ఇష్టున్నారు. బ్యాంకు కాతా తాలూకా హాడ్ క్వార్టర్లో పెట్టాలని చెబుతున్నారు. నా నియోజక వర్గంలో తాలూకా హాడ్ క్వార్టర్ లేదు. నా నియోజక వర్గంలో మహిళలు,

మేమూ అంతా జిత్యాల పోయి బ్యాంక్ భాతాలు తెరువాల్సి పుంటుంది. అందుపల్ల మాకు చాలా ఇబ్బంది కరంగా పుంది. మాకు మండల హాడ్ క్వార్టర్ పుంది. కాబట్టి అక్కడ ఈ భాతాలను ఓపెన్ చేసుకునే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా తమరు ఇష్టున్న రూ. 17,500 లతో ఇళ్లను కట్టుకోలేక పోతున్నారు. దయచేసి దీనిని మరో రూ. 5,000 పెంచినట్టు బాగుంటుందని, అప్పుడే ఇళ్లు కట్టుకునే అవకాశం పుంటుందని, ఆ విధంగా చేయవలసిందిగా తమరి ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

డా. ఎన్. అరుణ (గుంటూరు-2):- మేడమ్ స్పీకర్, నా నియోజక వర్గం గుంటూరు -2 లో ఐహై కింద 500 ఇళ్లు ఇప్పడం జరిగింది. స్వర్థ భారతీ నగర్ అని చాలా చక్కగా కట్టుకోవడం జరిగింది. అందులో ఒకోక్కు ఇంటి నురచి రూ. 2,500 చెప్పున రోడ్ నిర్మాణం కోసం పెట్టడం జరిగింది. అయినప్పటికీ ఇంతవరకూ సత్రమంగా రోడ్సు వేయలేదు. ఆ విషయమై మంత్రి గారు చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రఘు వీరా రెడ్డి : - మేడమ్ స్పీకర్, మీ ద్వారా మంత్రి గారిని మూడు క్లారిఫికేషన్స్ అడుగుతున్నాను. నేడు అతి తీవ్రమైన కరువు పుంది. ఈ కరువు దృష్టి ఇళ్ల బకాయిలను రద్దు చేస్తారా? తెలుగు దేశం పొర్ట్ ఎన్నికల ప్రణాళికలో 1999 లో సంవత్సరానికి 7 లక్షల ఇళ్ల నిర్మాణం తెలుగు దేశం లక్ష్యం అని అన్నారు. ఇది 4 వ సంవత్సరం గడుపున్నది. అంటే ఒకోక్కు నియోజక వర్గంలోనూ దాదాపు 11 వేల ఇళ్ల నిర్మాణం చేపట్టవలసి ఉంది. కానీ ఇంతవరకూ 1500 ఇళ్లను మాత్రమే ఇప్పడం జరిగింది. జన్మభూమిలో 500 ఇళ్లు, తెలుగు దేశం పొర్ట్ ఎమ్మెల్సీకి 500 ఇళ్లను, కాంగ్రెస్ పొర్ట్ కి చెందిన ఎమ్మెల్సీకు 500 ఇళ్లు నిర్మించే అవకాశం పత్తుంది. మరో 500 ఇళ్లను ఆ నియోజక వర్గంలో ఎన్నికలలో నిలబడి ఓడిపోయిన తెలుగుదేశం అభ్యర్థికి ఇచ్చారు. వారు ఎన్నికల ప్రణాళికలో 7 లక్షల ఇళ్లను ఇస్తామని చెప్పారు. ఎందుకు ఇప్పలేకపోయారు? మీ మిట ప్రకారం 35 లక్షల ఇళ్లు ఇవ్వాలి. కనీసం నాలుగు సంవత్సరాలు గడచిన తర్వాత 28 లక్షల ఇళ్లు అయినా ఇవ్వాల్సి పుంది. అని ఎప్పుడు ఇస్తారు? బ్యాక్ట్లాగి ఇస్తారా? ఇప్పకపోతే మీరు క్లామాపణ చెబుతారా? ఎందుకంటే మీరు ప్రజలకు మాటలు చెప్పి ఓట్లు వేయించుకున్నారు. కాబట్టి ఆ విధంగా చెప్పాలి. మీరు ఇప్పుడు ఇస్తున్న యూనిట్ కాస్ట్ రూ. 17,500 పుంది. అది చాలా తక్కువగా పుంది. కాబట్టి కనీసం రూ. 4 లేక రూ. 5 వేలు పెంచే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉందా? తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి పి. రాజ్య లక్ష్మీ (సిర్పూర్):- అధ్యక్షా, ఈ రోజు చాలా గ్రామాలలో ఈ డ్వాక్టా మహిళా గ్రామాలు విన్నాయి. వారు అనేక కార్బోక్మాలలో పాల్గొంటున్నారు. ప్రథమంగా గృహామలు మా పద్ధతు వచ్చి తమకు కూడా ఇళ్లు నిర్మిస్తారాని అడుగుతున్నారు. అనేక విధంగా కష్టపడి పనులు చేసుకుంటున్న మహిళలకు అవసరాలు సరిగా లేవు. కాబట్టి వారికి గృహాలు నిర్మించాలని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను. కాబట్టి డ్వాక్టా మహిళలకు ప్రత్యేకంగా ఈ ఏర్పాట్లు చేస్తారాని తమ ద్వారా అడుగుతున్నాము.

శ్రీ పి. జగన్మహాన రావు (బోబ్లి):- మేడమ్, 1994-99 సంవత్సరాలలో ఎమ్మెల్సీల కోటా ఇచ్చినపుడు కొన్ని ఇళ్లు కడ్డడం జరిగింది. కొన్ని కట్టలేదు. అటువంటి వారికి ఇప్పుడు మళ్లీ ఇళ్లు కట్టుకునే విధంగా అవకాశమూ, అధికారమూ ఇస్తారాని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి జోహర్, మోచర్ (ఆచంట):- అధ్యక్షా, ఈనాడు గృహ నిర్మాణం విషయంలో ఎన్సి, ఎస్టి , బిసి లు అధిక శాతం ఇళ్లు నిర్మాణం చేసుకున్నారు. ముఖ్యంగా నా నియోజక వర్గంలో చాలా మంది ఇళ్లు నిర్మించుకోవడం జరిగింది. అందుకుగాను సభా ముఖంగా నేను మనస్సు ట్రిగా మంత్రి గారిని అభిసందిష్టున్నాను. నిజానికి ఎన్సి పీపుల్ గృహానిర్మాణం చేసుకోవాలంటే చాలా ఇఖ్బందులు వడవలసి పుంటుంది. వారు ఇళ్లను నిర్మించుకోలేరు. ఈ ప్రభుత్వం వారు గృహాలను నిర్మించుకునే అవకాశం కల్పించారు. అందువల్ల వారికి మేమంతా చాలా రుణపడి పుంటాము. అంతే కాకుండా నా నియోజక వర్గంలో లోను విషయంలో చూసినట్టుతే రూ. 25 లక్షల రికార్డీ చేయడం జరిగింది. 1975-76 సంవత్సరాలలో ఇళ్లు కట్టుకున్న వారికి ఇప్పటికీ పట్టాలు ఇప్పలేదు. ఆ పట్టాలు ఇచ్చే ఏర్పాట్లను ఈ ప్రభుత్వం ఏమైనా చేస్తుందాని తమ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పిన్చుమనేని వేంకటేశ్వర రావు (ముదినేపల్లి):- అధ్యక్ష, ఐవై స్టీము కింద కేటాయించిన ఇళ్లను జిల్లాల వారీగా పంపిణీ చేయవలసిందిగా తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. అలాగే రూ. 17,500 ఇళ్ల కోసం ఇస్తున్నారో అది డెల్టా ఏరియాలో, మా ఏరియాలో నరిపోదు. అక్కడ ఇల్లు కట్టాలంటే రూ. 26 వేలు అవుతుంది. కాబట్టి ఏరియా వైఎస్‌గా ఈ మొత్తాన్ని పెంచే ప్రతిపాదన ఉండాని ప్రశ్నాస్తు, తప్పకుండా దానిని పెంచే విధంగా చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

డి.9.40

శ్రీ పి . బ్రహ్మయ్య (రాజంపేట):- కడవ జిల్లాలో 1979-80లో అన్ని నియోజకవర్గాలలో దాదాపు 160 ఇళ్లు కేటాయించారు. అని ఇప్పుడు నివాసయోగ్యంగా లేవు. ఈ ఇళ్లు సరిగా లేవు. బొంబులుగాని, వేసిన కొయ్యలుగాని బాగా లేవు. అని కూలిపోవడం వల్ల హాసింగు వారు ఇప్పుడు మళ్ళీ ఇవ్వడం లేదు. కాదు అంటున్నారు. ఆ విషయాన్ని కూడా మంత్రిగారు తెలియచేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి.ఎస్ . రెడ్యానాయక్ (డోర్కలీ):- పేమెంటులో చాలా డిలీ అవుతున్నది. ఇళ్లు కట్టిన వ్యక్తికి పేమెంటు నఱయ్యపరకు 6 నెలలు అవుతున్నది. ఎఇ, డిఇ, బ్యాంకు ఎడ్డస్టమెంటు అయి బెసిఫిపరికి రావడానికి 6 నెలలు పడుతున్నది. దానిని సింప్లిష్ట్ చేస్తారా? రెండవది- 7 -8 సంవత్సరాల క్రితం ఇంటికి 15 వేలు ఇస్తున్నారు. దానిని పెంచాలి. అప్పటికి ఇప్పటికి మెటీరియల్ రేటు పెరిగింది. దీనిని పెంచే యోచన వుందా?

శ్రీ సి . సి . వెంకట రాముడు (హిందూపూర్):- అధ్యక్ష, అబ్బిదారులు అనుకున్న కాలంలో కట్టులేకపోతున్నారు. వారికి స్థోమత లేదు. కాబట్టి, పుస్త అల్లరీసేలీవ్ చేంజెస్ చేయడానికి కలక్కరుకు అధికారాలు పుండేవి. ఎండికి రావడం వల్ల చాలా కాలం పడుతుంది. కలక్కరుకు అధికారాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. అర్థాన్ హాసింగులో ఆడవారి పేరిట పట్టా ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. వారు ఇళ్లు కట్టిన తరువాత అమ్మకుంటున్నారు. ఇది గపర్చమెంటు దృష్టికి రాకపోయినప్పటికి, కనీసం లోను చెల్లించేవరకు ఆయనా అమ్మకుండా చూడాలి .

శ్రీ కె . గణపతిరావు (ఉనుకూరు):- యూనిట్ రేటు పెంచే అవకాశం ఏమైనా వుందా? ప్రస్తుతం ఈ రేటు మీద పేద ప్రజానీకి ఇళ్లు కట్టుకునే పరిస్థితిలో లేదు. ముఖ్యంగా, బిసి, ఎస్సి, ఎస్టి. లకు ఇచ్చిన వెయ్య ఇళ్లు భాళీగా వున్నాయి. ఆ రకంగా యూనిట్ కాస్టును రు. 25 వేలకు పెంచాలని కోరుతున్నాను. అట్లాగే, పాత కాలనీలలో ఎస్సి, ఎస్టి కాలనీలలో రిపీర్ చేయకపోవడం వల్ల ఆ ఇళ్లలో పుండలేని పరిస్థితి ఉపుంది. ప్రత్యేకంగా ఈ ఎస్సి, ఎస్టి లకు రు. 2 వేలు నుంచి 4 వేలు రిపీర్ గ్రాంటు కింద ఇప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి . రామసుబ్రాంధీ : - అధ్యక్ష, గౌరవసుభ్యులు చాలా ప్రశ్నలు హాసింగు డిపార్ట్మెంటుకు సంబంధించి చాలా విషయాలు అడిగారు. మొదట శ్రీ బుచ్చయ్య చేరదిగారు రికవరి ఏ విదాంగా పుంది, రికవరి కాని మాట వాస్తవమా అని అడిగారు. ఒటీఎస్ పథకం అమలుపరచిన తరువాత రికవరి ఏమేరకు పుంది? ఎన్ని బకాయిలు వున్నాయి. టోటల్ బకాయిలు జిల్లా వైఎస్‌గా అడిగారు. ఒటీఎస్ పథకం అమలు జరుపకముందు బకాయిలు వసూలు కావడం లేదు. చాలా తక్కువ వర్షాంటు పుంది . కొన్ని సంవత్సరాల నుంచి వసూలు కాలేదు . 1.2 వర్షాంటు రికవరి అయ్యాయి . చాలా

తక్కువగా పున్నయి . బకాయిలు చాలా ఎక్కువగా పున్నయి . రికవరి చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో బీదవారికి ఇచ్చిన పక్కా గృహాలు, బలవంతం లేకుండా ప్రభుత్వం వసూలు చేయాలని ఉద్దేశ్యంతో ఒటిఎన్ . పథకం అమలు చేశాము . అర్బ్న్ స్క్రము ఇప్పడం జరిగింది . ది . 24.1.2000న 1997లో ఈ అవకాశం కల్పించాము . కొత్తవాటిలో రికవరి బగా కావడం జరిగింది . తరువాత రూరల్ హాసింగులో ఇస్తే బాగుంటుందని ప్రతిపాదనలు వచ్చాయి . రూరల్ హాసింగులో ఒటిఎన్ . పథకాన్ని అమలు చేశాము . ది . 19.1.2001న జీవో ఇష్ట్యా చేశాము . ఇప్పటివరకు ఈ రూరల్, అర్బ్న్ హాసింగు స్పెషల్ స్క్రమును నంబంధించి జీవో ఇష్ట్యా చేశాము . అది కూడా ది . 24.9.2002లో ఇష్ట్యా చేశాము . రికవరి బగా పుంది . పట్టిక్ నుంచి రిప్రజెంటేషన్స్ రావడం పల్ల 31.3.2003 వరకు ఎక్కుటెండు చేశాము . ఇంతవరకు ఒటిఎన్ పథకం కింద లోను రికవరి చూస్తే, గతంలో ఇప్పటివరకు కూడా టోటల్గా మొత్తం డిమాండు కూడా 7 పర్సింటు మాత్రమే వసూలు అయింది . 2001, 2002, 2003లో 33 కోట్లు దాదాపు ఈ ఒటిఎన్ పథకం ద్వారా రికవరి అయింది . టోటల్గా గృహ నిర్మాణ కార్బూకమం గమనించాలి . రూరల్ ఏరియాలో డిమాండు 1295 పుంటు, 129 కోట్లు మాత్రమే కలక్కు చేశాము . 1166 కోట్లు బ్యాలెన్సు పుంది . అర్బ్న్లో డిమాండు 240 కోట్లు పుంది . కలక్కమ్మ రు . 43 కోట్లు రావడం జరిగింది . బ్యాలెన్స్ 192 కోట్లు పుంది . ఈవిధంగా టోటల్గా దాదాపు 1358 కోట్లు బకాయిలు లభిదారుల నుంచి రాలసి పుంది . ఈరోజు ఒటిఎన్ పథకం ద్వారా కొంత ఎక్కువ రికవరి జరిగింది . ఇప్పుడు 11 పర్సింటు రీచ్ అయ్యాము రికవరిలో . కరువు పరిస్థితుల దృష్టాన్ - ఈ లోను రికవరిలో గత సంవత్సరం 2001లో 40.22 కోట్లు రికవరి వచ్చింది . ఈసారి కూడా లోను రికవరిలో కరువు పరిస్థితి దృష్టాన్ బలవంతం చేయకపోవడం పల్ల రికవరి తగ్గింది . ఒటిఎన్ . పథకం ద్వారా రికవరి బగా పుంది . జిల్లాల వారిగా వివరాలు శ్రీ బుచ్చయ్య చౌదరిగారు అడిగారు . వివరాలు పున్నయి . దీంట్లో చూస్తే, రూరల్, అర్బ్న్ స్క్రము కింద టోటల్గా రికవరి మొత్తం 129 కోట్లు పుంది . అదేవిధంగా అర్బ్న్ కింద 48.23 కోట్లు పుంది . రూరల్లో 10 పర్సింటు, అర్బ్న్లో 20 పర్సింటు రికవరి జరిగింది . జిల్లా వారిగా వివరాలు పున్నయి . కానీ, టైమ్సు లేదు . గతంలో లోను రికవరి చాలా తక్కువగా పుండేది . కొన్ని చేట్లు వసూలు కూడా కాలేదు . ఇప్పుడు పున్న పరిస్థితిలో ప్రజరు చేయడంలేదు కాబట్టి, ఇప్పుడు తగ్గిపోయింది . ఈ సంవత్సరం కూడా లోను రికవరి లో బకాయిలు పున్న మాట వాస్తవం . ఈరోజు ఇది ఆర్థిక భారం అయినప్పటికీ హాసింగు కార్బూకమాలు కొన్ని వందల కోట్లు లోను తీసుకోవడం, సిబ్బిడి కింద ఇప్పడం జరిగింద . ఎన్ని ఇబ్బందులు పున్నాకూడా ఈ స్క్రమును కొనసాగిస్తున్నాము . ఇయర్ వైఎస్ రికవరి వివరాలు సభ్యులకు తెలియచేస్తాము . అన్ని వివరాలు పున్నయి . కొన్ని చెప్పుతాను . 1985-86లో రూరల్ ఏరియాలో లాప్స్ పుంది . అర్బ్న్లో కాలేదు . డిమాండు చాలా పుంది . సభ్యులు అడిగారు తెలియచేస్తున్నాము . అందరు కూడా తెలుసుకోవడం కూడా మంచిది . ఏవిధంగా రికవరి పుంది తెలుపుతున్నాము . 1998-99లో 0.90 కోట్లు డిమాండు పుంటు, కలక్కన్ ఒక్క 1.47 కోట్లు పుంది . ఈవిధంగా చాలా తక్కువ రికవరి పుంది . గౌరవ సభ్యులందరు కూడా ఆలోచనచేయాలి . ఇంకా రికవరి అయితే, మిగతా వారికి కూడా ఇచ్చే అవకాశం పుంటుంది . కానీ, ఎన్నో ఇబ్బందులు పున్నయి . అయినా గపర్సుమెంటు- ఈ స్క్రమును ముఖ్యముంటుగారు కొనసాగిస్తున్నారు . గౌరవసభ్యులు చాలా సమస్యలను అడిగారు .

శ్రీ డి . నాగేందర్ : - కాపీ ఇప్పండి ..... .

శ్రీ పి . రామ సుబ్బారెడ్డి : - అన్ని వివరాలు తెలియచేస్తాను .

ఆదేవిధంగా వివేకానందరెడ్డిగారు డ్యూక్ స్క్రమ్సగురించి చెప్పారు. డ్యూక్ మహాళలకు ఈ స్క్రమ్ ఏవిధంగా ఇస్తున్నారని, నెల్లూరు జిల్లాలో ఎన్ని ఇచ్చారని అడిగారు. టెడీట్ కమ్ సబ్సిడి స్క్రమ్గురించి ఈ స్క్రమ్ అమలుచేస్తున్నాము. నెల్లూరులో 1000 పక్కా గృహాలు ఇచ్చాము. ఇందులో 7,500 సంట్రెల్ గపర్ముమెంట్ సబ్సిడి ఇస్తుండగా, రూ.2,500 స్టేట్ గపర్ముమెంట్ సబ్సిడి ఇస్తున్నది. మిగిలిన రూ.30,000 బ్యాంకర్సుండి లోన్ తీసుకుంటున్నారు. మొత్తం యూనిట్ కాస్ట్ రూ.40,000. గైడ్లైన్స్ ఏవిధంగా ఉన్నాయని గౌరవసభ్యులు అడిగారు. డ్యూక్ గ్రూప్ ఐపెంట్షై చేయటానికి పి.డి., డి.ఆర్.డి.ఎ.కు గైడ్లైన్స్ పంపటం జరిగింది. ‘ఎ’ కేటగిరీట్రింద ఉన్న డ్యూక్ గ్రూప్ సెలెక్ట్ చేయాలని ఉంది. అందులో సీనియారిటి ఆఫ్ ది గ్రూప్, సీవింగ్స్ ఏవిధంగా ఉన్నాయి, కంటిన్యూవ్స్గా పాదుపు చేస్తున్నారా లేదా, వారి య్యక్సివిటీస్ బాగున్నాయా లేదా పంటి నార్పు ఇప్పటం జరిగింది. దాని ప్రకారం డ్యూక్ గ్రూప్ను పి.డి., డి.ఆర్.డి.ఎ. ఐపెంట్షై చేస్తారు. గ్రూప్లో ఏమీ మెంబర్స్కు ఇవ్వాలనేది ఆ గ్రూప్వారికి వదిలిపెట్టటం జరిగింది. ఆ గ్రూప్లో ఎవరిక్టే పక్కా గృహాలు లేవో వారే డిస్ట్రిబ్యూషన్ చేసుకుని ముందుకుపోతే పి.డి., డి.ఆర్.డి.ఎ., బ్యాంకర్స్ కూర్చుని లోన్ ట్రైఅప్సగురించి మాట్లాడిన తరువాత కలెక్టర్గారు శాంక్షేం ఇస్తున్నారు.

వివేకానందరెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ టోన్కు 20 కిలోమీటర్లు దూరంగా ఇస్తున్నారన్నారు. మునిసిపాలిటీలు, పూర్ణరాబాదువంటి అర్థన్ మెల్టోపాలిటన్ సిటీస్లో 20 కిలోమీటర్ల తరువాత ఇవ్వాలని అనుకుంటున్నాము. ఇనికాక మిగిలినచేట్ల అన్ని ఏరియాస్ కవర్చేయటానికి ఉంది. రూరల్ ఏరియాస్లో ఇప్పటానికి అవకాశం ఉన్నది. చాలమంది సభ్యులు పక్కాగృహాల కన్స్ట్రక్షన్ విషయంలో డిలీ అప్పతోందని చెబుతున్నారు. కొంతమంది కట్టుకోవటం లేదని, పేమెంట్ డిలీ అప్పతోందని చెబుతున్నారు. పీటన్నింటికి కారణాలు గౌరవసభ్యులందరూ గమనించాలి. యూనిట్ కాస్ట్ సరిపోకపోవటంవల్ల పక్కా గృహాల కన్స్ట్రక్షన్ డిలీ అప్పతోన్నదని, కట్టుకోవటంలేదని చాలామంది చెబుతున్నారు. గ్రామాల్లో పేమెంట్ డిలీ అప్పతోందని అంటున్నారు. పేమెంట్ విషయంలో ప్రోసీజర్ సింప్లిష్ట్ చేయటం జరిగింది. గతంలో బిల్వేసి రికార్డ్ చేసిన తరువాత జిల్లాకు వచ్చి అక్కడనుండి క్లియరెన్స్ వచ్చిన తరువాత ట్రైనిపర్ బ్యాంక్కు పంపించి అక్కడనుండి క్రింది బ్యాంక్కు రావలసి ఉండేది. అవన్నీ సింప్లిష్ట్ చేయటం జరిగింది.

శ్రీ డి. నాగేందర్: వీరికి సంబంధం లేనివి చెబుతున్నారు. పాయింట్ ఆఫ్ క్లారిఫికేషన్ సర్.

శ్రీ పి. రామసుబ్బారెడ్డి: అవిధంగా పేమెంట్ డిలీకాకుండా ప్రోసీజర్ సింప్లిష్ట్ చేయటం జరిగింది. పేమెంట్ డిలీ కావటంలేదు, డబ్బుల ప్రాభ్లం లేదు. మొత్తం అన్ని జిల్లాల్లో డబ్బులు ఉన్నాయి. సిస్టమ్ కూడా సింప్లిష్ట్ చేయటం జరిగింది. ఇంకా ఎక్కడైనా డిలీ జరుగుతోందటే, అధికారులు నిర్దిష్టం చేస్తుంటే సిటీజన్స్ ఛార్టర్ డ్యూరా ప్రజలకు అంతా తెలియచేస్తున్నాము. ప్రతి ఎమ్.ఆర్.టి. ఆఫీస్లో, ఎమ్.డి.బి. ఆఫీస్లో, హాసింగ్ ఆఫీస్లో అధికారుల ఫోన్ నంబర్లు పెడుతున్నాము. ఆ గ్రామంలో ఉన్న పెద్ద ఎవరైనా ఫోన్సేసి డిలీ అయినా, అధికారులు రాకపోయినా తెలియచేపువచ్చును. డి.ఎ. ఆఫీస్నుండి ఎమ్.డి. ఆఫీస్వరకు ఫోన్ నెంబర్స్ ఆ సిటీజన్స్ ఛార్టర్లో పెట్టి చర్చలు తీసుకుంటున్నాము. ఈవిధంగా కార్యక్రమాలు అన్ని జరుగుతున్నాయి.

కొంత డిలీ అయి కట్టుకోకపోవటం వాస్తవమే. దానికి కారణం లోకల్గా అవసరమైన సర్టిఫికేట్స్, అతిపేదవారు అయినవారు యూనిట్కాస్ట్ సరిపోక కట్టుకోకపోవటం మాత్రమే. గౌరవసభ్యులు యూనిట్ కాస్ట్ పెంచమని చెప్పారు. యూనిట్కాస్ట్ పెంచే విషయమై గపర్ముమెంట్ ఈనాడు పరిశీలిస్తోంది. దాంట్లో ఏవిధంగా చేయాలనేది ఆలోచిస్తున్నాము. ఆ జిల్లాలోనే కాకుండా మిగిలిన జిల్లాలో డ్యూక్ గ్రూప్కు కూడా ఇస్తున్నారని అంటున్నారు. 22 జిల్లాలకు ఇప్పన్నీ ఇప్పటం జరిగింది. డ్యూక్ గ్రూప్ ఎలాట్మెంట్ కూడా ఐ.ఎ.వై. అప్పగ్రెడ్మెంట్ స్క్రమ్ క్రింద, స్టేట్ గపర్ముమెంట్ సబ్సిడి రెండూ కలిపి ఇస్తున్నారు కాబట్టి

ఆ జిల్లాలో ఉన్నటువంటి ఎప్పాంట్స్‌నుబట్టి ఇవ్వటం జరిగింది. జిల్లాలవారీగా చూస్తే శ్రీకాకుళంలో 740, నిజయనగరంలో 784, విశాఖపట్టణంలో 1000, శశ్మీగోదావరిలో 1000, వెష్ట్‌గోదావరిలో 1000, కృష్ణాలో 1000, గుంటూరులో 1000, ప్రకాశంలో 1000, నెల్లూరు జిల్లాలో 1000, చిత్తురు జిల్లాలో 913, కడవ జిల్లాలో 520, అనంతపురం జిల్లాలో 920, కర్నూలు జిల్లాలో 1000, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో 1000, రంగారెడ్డిలో 672, మెదక్‌లో 886, నిజమాబాద్‌లో 1000, అదిలాబాద్‌లో 1000, కరీంనగర్‌లో 1000, వరంగల్‌లో 1000, ఖమ్మంలో 1000, సల్మండ జిల్లాలో 1000 ఈవిధంగా ‘గృహిణా’ స్నేహక్రింద ఎలాట్‌మొంట్ ఇవ్వటం జరిగింది. ఆ ప్రాసెన్ అంతా జరగుతోంది. గైండ్‌లైన్ ఇచ్చాము. బ్యాంక్‌లో ట్రైల్‌ప్లాట్ చేసి ఆ కార్యక్రమం చేయటం జరుగుతోంది.

వరదరాజులురెడ్డిగారు మిగిలిన సభ్యులు మాట్లాడుతూ మంత్రిగారి డాసరిలో కొన్ని వందల ఇళ్ల ఇచ్చారని, కొన్ని కోట్ల రూపాయల దుర్యానియోగం జరిగిందని చెప్పారు. అది వాస్తవం కాదు. మంత్రి గ్రామంలో అవినీతి జరిగినా, ఎక్కుడ అవినీతి జరిగినా చర్యలు తీసుకోవటం జరుగుతుంది. వరదరాజులురెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా వందల ఇళ్ల నేను ఇవ్వటం జరగలేదు. నేను వచ్చిన తరువాత కోట్ల రూపాయలు దుర్యానియోగం అయిందనే మాట కూడా వాస్తవం కాదు. ఎక్కుడైనా వారు చెప్పినట్లుగా అవినీతి జరిగితే దానిపై ఎంక్షెర్చేసి తప్పకుండా చర్య తీసుకోవటం జరుగుతుంది. పేదవారి కోసం ఈనొడు ఇచ్చే పక్కాగృహాలు దుర్యానియోగం అయితే ప్రభుత్వం పెట్టే ప్రతి పైనొపై ప్రభుత్వానికి చెడ్డపేరు వస్తుంది, అదేవిధంగా ఎమ్.ఎల్.ఎ.గా ఉండే గౌరవసభ్యుడు ఎవరైనా తప్పు చేస్తే వారిపై నెఱిట్టుగా వస్తుంది. దానిపట్ల లాభం జరగకపోగా పూర్తిగా సష్టు జరుగుతుంది. కాబట్టి ఆవిధమైన ఆలోచన చేయకూడదు. ఆవిధంగా ఎక్కుడైనా జరుగుతుంటే ప్రతిఒక్కరూ బాధ్యత తీసుకుని అవినీతి జరగకుండా సక్రమంగా జరగలానికి వీలుగా చర్యలు తీసుకోవాలి. ఎన్నో కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి చేసే దీంట్లో ఈవిధంగా జరిగితే గపర్చమెంటకు, లోకల్గా ఉండే ప్రజాప్రతినథులకు చెడ్డపేరు వస్తుంది. ప్రజలలో ఉన్నవారు, సమాజంలో బాగా పేరు రావాలనుకునేవారికి అది జరిగితే నహించే ప్రసక్తి తేమ. అన్ని చర్యలు తీసుకుంటామని సభద్వారా మీ అందరికి తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు: అధ్యక్షా, ఈ స్కూల్‌గురించి మంత్రిగారు డీచెయ్ల్డ్‌గా చెప్పారు. ఒక ఇన్వోపేటివ్ స్కూల్ క్రింద డ్యూక్‌ మహాళల కోసం 'గృహిణ' స్కూల్ తీసుకుని చేయటం జరిగుతోంది. ఇందుకోసం గవర్నమెంట్ అఫ్ ఇండియా రూ.7,500, మనం రూ.2,500 పట్టించడగా, మిగిలిన రూ.30,000 బ్యాంక్‌లోన్ ఇప్పించి, మొత్తం కలిపి రూ.40,000తో ఈ స్కూల్‌ను ఇప్పిమెంట్ చేస్తున్నాము. ఇట్లు కావాలన్న వారికల్లా ఇట్లు ఇప్పించగల ఇన్వోపేటివ్ స్కూల్ ఇది. గవర్నమెంట్ గారంటీ కూడా లేకుండా డ్యూక్ గ్రావేలే గౌరంటీ ఇచ్చి ముందుకుపోయే పర్సిటి ఉన్నది.

మిత్రులు వివేకానందరెడ్డిగారు ఇప్పుడు సభలో లేరు. వారు మాటల్లాడుతూ డ్యూక్ గ్రాఫ్ లకు సెల్ఫోన్లు కూడా ఇస్తున్నారు, అని అవసరమా అని అడిగారు. డ్యూక్ గ్రాఫులగురించి కొంత చులకనగా మాటల్లాడినప్పుడు నాకు బాధ కలుగుతుంది. వాస్తవాలు ఈ సభ దృష్టికి తీసుకురావాలనే ఉండ్డేశ్యంతో ఈ విషయాలను సభ ముందు ఉంచుతున్నాను. మనకు మొత్తం 4,36,579 నంఘాలు ఉన్నాయి. 58,00,500 మంది సభ్యులు ఉన్నారు. ఈనాడు వేరియన్ ట్రైమ్స్‌లో మనం వారికి ఇచ్చింది రూ.625 కోట్ల రివాల్వోంగ్ ఫండ్ కాగా ఈనాడు వారివద్ద రూ.1,411 కోట్ల రివాల్వోంగ్ ఫండ్ ఉంది. రూ.1,411 కోట్లు సొంత డబ్బు ఉన్న ఆర్డెనేజెప్స్ ఏర్పడ్నా ఉందంటే అది మొత్తమొదటగా డ్యూక్ యేనని మీకు తెలియచేస్తున్నాను. యావరేజ్ సెవింగ్స్ పర్ గ్రాఫ్ రూ.1939, యావరేజ్ గ్రేడ్స్ పర్ గ్రాఫ్ రూ.29,221, యావరేజ్ కార్పున్ ఫండ్ రూ.32,376 వారివద్ద ఉన్నది. ఇందులో సభ్యులు ఉన్నవారు చాలా పేదవారు. వారందరినీ ఎనలైజ్ చేస్తే ఎస్.సి.లు 17%, ఎస్.టి.లు 5.2%, బి.సి.లు 54%, మిగిలినవారందరూ 23.8% ఉన్నారు. పీరందరూ పేద మహిళలే, చదువుకోని మహిళలే. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉండే వారంతా కూడా పట్టుదలతో ముందుకు వచ్చి ఈ ఆర్డెనేజెప్స్ ఏర్పాటుచేసుకుని ‘గృహిణి’ వంటి ఎఫెక్ట్ కార్యక్రమాలను తీసుకుని ముందుకుపోగలుగుతున్నారు. కొన్ని సర్వేలు ఈ ఆర్డెనేజెప్స్ ఎంత ప్రాంగీగా ఉందో తెలియచేసున్నాయి. ఓ.ఆర్.జి. మార్క,

నాబ్హర్ మొదలగువారు కొన్ని సర్వేలు కండ్క్ చేశారు. డ్యూక్ గ్రాపుల్లో ఉండే మహిళలు 98% మంది ప్రతిసెల సేవింగ్స్ చేస్తున్నారని, రోజుకు ఒకసారి వీరంతా కూర్చుని ఏవిధంగా చేయాలనేది వారికివారు చర్చించుకుని కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నారని ఆ సర్వేలు చెబుతున్నాయి.

ఁ. 10.00

అదేమాదిరిగా 98 శాతం మంది small family nominee విధానాన్ని పాటిస్తున్నారు. ఆవిధంగా 98 శాతం డ్యూక్ గ్రాప్ మహిళలు కుటుంబ నియంత్రణ పాటిస్తూ ముందుకుపోతున్నారు. ఇమూషైజేషన్ విషయానికి వ్స్తే ఈ గ్రాప్ మహిళలు వంద శాతం ఇమూషైజేషన్ చేయిస్తున్నారు. అదేవిధంగా డిక్కెడల్ గ్రోత్ రేట్ జాతీయ స్థాయిలో 2.5 శాతం మాత్రమే తగ్గితే ఆంధ్రప్రదేశ్లో 10.5 శాతం తగ్గిందంటే దానిక్కారణం ఈ డ్యూక్ గ్రాప్ మహిళలేనని తెలియజేస్తున్నాను. అదేవిధంగా కుకింగ్ గాస్ కనెక్షన్లు ఈ గ్రాప్ మహిళలు 80 శాతం మంది తీసుకున్నారు. అన్నటికంటే ముఖ్యంగా 80 శాతం డ్యూక్ గ్రాప్స్ మహిళలు 900 కోట్ల రూపాయల వరకు బ్యాంక్ లోన్న తీసుకున్నారు. వాటిని రీపేమెంట్ చేయడంలో ఇండప్రైస్ రంగంతో సహ మరే రంగంలోనూ లేని విధంగా నీరి నుండి రికపరీ శాతం 98 శాతం పుంది. అందుకే బ్యాంకులు సౌధారణంగా ఇచ్చే 12 శాతం వణ్ణి రేటును ఈ డ్యూక్ గ్రాప్ మహిళలకు 12 శాతం నుండి 9.5 శాతానికి తగ్గించి ఇప్పుడానికి ముందుకొచ్చారు. అదే విధంగా ఈనాడు ఈ మహిళా గ్రాపులు 450 రకాలైన వినిధ ప్రాడ్షన్లను తయారు చేస్తున్నారు. వివేకానంద రెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ వారికి సెల్ ఫోన్లు కూడా ఇచ్చే వ్యవహారం ఎంతవరకు వచ్చిందన్నారు. ఈనాడు వారు 450 రకాలైన ఉత్సవాలను తయారు చేస్తూ నెలకు పెయ్యి నుండి మూడు వేల వరకు ఆదాయం సంపూర్చించుకోగలుగున్నారు. వారి ఆదాయం పెంచడం కోసం అవసరమైతే సెల్ ఫోన్లు కూడా ఇవ్వాలనుకుంటున్నాము. ఇనీ వారి సొంతం కోసం కాకుండా కమ్యూనిటీగా వాడుకుం టారు. ఏన్నో నుంచి కార్యక్రమాలు చేస్తున్న ఈ డ్యూక్ మహిళల గురించి నిన్న కాంగ్రెస్ పార్టీ వారు విమర్శిస్తూ మాట్లాడడం జరిగింది. వారు నీతి, నిజాయితీతో నిరంతర శ్రమతో కష్టపడి పని చేస్తూ మంచి నాయకత్వాన్ని అలవరచుకొని ఆదర్శంగా పుంటే అలాంటివారిని చూసి మనం నేర్చుకోవలసిన అవసరముంది. అలాంటి వారి గురించి తప్పుగా మాట్లాడి వారి నైతిక స్క్రూస్‌న్ని దెబ్బతీసే విధంగా జోక్కా గాని, సప్పులాటగా గాని మాట్లాడి వారిని సప్పపరచడం ఎంత మాత్రం మంచిది కాదు. వీలైతే మీకు చేత్తునే సహాయం చేయండి. అంతే కాని వారిని అడ్డు పెట్టే పరిస్థితి తీసుకురావడ్డని, వారి గురించి తప్పుగా కామెంట్ చేయవద్దని మరొకసారి కోరుకుంటున్నాను.

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర రెడ్డి(పులిపెందుల): అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు క్వార్క్స్ సరిగా చూసినట్లు లేదు. ప్రస్తుతం ఈ హాస్ ముందున్నవి రెండు క్వార్క్స్. ఆ రెండు క్వార్క్స్ కూడా హాసింగ్కు సంబంధించినవి. హాసింగ్ తప్ప మిగతాదంతా మాట్లాడారు. అదొక్కటి తప్ప మిగిలిన విషయాలన్నీ మాట్లాడారు. అధ్యక్షా, సమయం దుర్మినియోగం చేసింది ఎవరనేది కళకు కట్టినట్లు మీ దృష్టికి వచ్చింది కదా! నిన్న కాని ఈ రోజు కాని సభా సమయాన్ని పృథివీ చేసింది సూటికి సూర్యుల్లో మేము కాదు అధికార పక్షమని మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, సమస్యల్లా...హాసింగ్కు సంబంధించి. 1999వ సంవత్సరంలో జరిగిన ఎన్నికల ముంద ఈ రాష్ట్ర ప్రజలకు ప్రతి సంవత్సరం ఏడు లక్షల ఇళ్ల కట్టిన్నామని వాగ్గానం చేశారా, లేదా? సంవత్సరానికి ఏడు లక్షల చొప్పున గడచిన మూడున్నర సంవత్సరాలకు ఇరవై నాలుగో, ఇరవై ఐదో లక్షల ఇళ్ల కట్టపలసిన్నంది. మీరు ఇప్పటికి నాలుగు లక్షల ఇళ్ల కంటే ఎక్కువ కట్టని మాట వాస్తవమేనా? అట్లాగే తీవ్రమైన కరువుతో పున్న ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో లభిదారులకు బకాయిలు కట్టమని అడగడం న్యాయమా? ఈ కరువు పరిస్థితుల దృష్టి అయినా బకాయిలు అడిగే కార్యక్రమాన్ని పూర్తిగా అపేస్తారా? ఇప్పుడున్న యూనిట్ కాస్ట్ రూ.17,500/-లు ఏమాత్రం చాలడం లేదండీ! ఈ యూనిట్ కాస్ట్ ను రూ.40 వేలకు పెంచడానికి తగు చర్యలు తీసుకుంటారా? అట్లాగే కడవ జిల్లాకు సంబంధించి చాలా మంది గౌసభ్యలు స్పెసిఫిక్కా **allegations** పెట్టారు అక్కడ చాలా దుర్మినియోగం జరిగిందని. కడవ జిల్లాకు సంబంధించి **Housing Department** లో జరిగిన దుర్మినియోగం వెలికి తీయడానికి ఒక సీనియర్ ఆఫీసర్తో ఎంక్వయర్ జరిపిన్నారా? ఎక్కడైనా **rehabilitation** క్రింద చేపట్టే హాసింగ్ ప్రోగ్రామ్లో

డబ్బు వసూలు చేయకపోవడం ఆనవాయితీ. నుహీమ్ కోర్టు కూడా అలా వసూలు చేయరాదని చెప్పింది. కానీ ప్రాదరాబాదు సగరంలో చేపడుతున్న సందవవసవం ప్రాజెక్టు క్రింద రు.40వేలు, రు.50 వేలు ఇవ్వాలని డిమాండ్ చేస్తున్నారు. దానిని ఇప్పటికేనా ఆపుతారా? ఇచ్చిన వాగ్గానం మేరకు గడచిన మూడుస్నేఘలో దాదాపు 24, 25 లక్షల ఇళ్ల కట్టపలసిపుండగా ఇప్పటికి నాలుగు లక్షలు కూడా కట్టలేదు. కాబట్టి మిగిలిన 20 లక్షల ఇళ్లను ఈ సంవత్సరంలో అయినా కడతారా?

శ్రీ ఎన్.చంద్రబాబు నాయుడుః అధ్యక్షా, క్వశ్వన్ ఒకసారి చూస్తే... గృహిణి పథకం క్రింద డ్యూక్ సంఖూల మహిళలకు గృహాలను కేటాయిస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా? అయినచో, ఆ పథకం క్రింద నెల్లారు జిల్లాలో మహిళలకు కేటాయించిన గృహాల సంఖ్య ఎంత? అని పుంది.

శ్రీ డి.నాగేందర్సింహా అధ్యక్షా, ఆ క్వశ్వన్ కంటే ముందున్న క్వశ్వన్ కూడా చదవమనండి. ఆ రెండు క్వశ్వస్తను క్లబ్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్.చంద్రబాబు నాయుడుః అధ్యక్షా, మంత్రి గారు హాసింగ్కు సంబంధించిన అన్ని డిటెయల్స్ చెప్పారు. డ్యూక్ మహిళలకు కేటాయించిన ఇళ్ల గురించి ప్రస్తావన వచ్చింది కాబట్టి డ్యూక్ మహిళలు *strengthen* అయ్యారు, ఏవిధంగా *repayment capacity* వచ్చింది, ఏ విధంగా ఈ హాసింగ్ ప్రోగ్రామ్కు సంబంధించి డ్యూక్ గ్రాపులు గ్యారంటీ ఇచ్చే పరిస్థితికి చేరుకున్నారన్న విపరాలు నేను చెప్పడం జరిగింది. దాన్ని *irrelevant* అనడం సమంజసం కాదు హాసింగ్ ప్రోగ్రామ్ చేపట్టడానికి కావలసిన బడ్జెట్ పుంది. ఎవరెన్ని మాట్లాడినా వాస్తవాలు ఇలా పున్నాయి. 1995 వరకు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో కట్టిన ఇళ్ల సంఖ్య 19,84 వేలు కాగా 1995 సుండి 23 లక్షల, 4 వేల 529 ఇళ్ల కట్టడం జరిగింది. ఈ విధంగా ఆ భారత దేశంలో ఇతి పెద్దయెత్తున ఇళ్ల కట్టే కార్యక్రమాన్ని ఒక్క ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో తప్ప మీ కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలో పున్న అన్ని రాష్ట్రాలలో కలిపినా కూడా ఇన్ని ఇళ్ల కట్టలేదని చెప్పడానికి నేను గరుపడుతున్నాను. అదేవిధంగా *Weaker Section Housing* కు 2001-02లో రు.429 కోట్లు, 2002-03లో రు.517కోట్లు, 2003-04లో రు.534 కోట్లు పెట్టాము. అయితే ఇప్పుడే మిత్రులు చెప్పారు. ఇటీవలి కాలంలో పరుసగా కరువులు ఏర్పడడం వల్ల చాలామంది రీపేమెంట్ బకాయిలు సరిగా చెల్లించలేని పరిస్థితుల్లో పున్నారు. అందువల్ల ఆలస్యమాన్యతున్నది తప్ప గుర్తుమెంట్ బడ్జెట్ లేకపోవడం వల్ల కాదని తెలియజేస్తున్నాను.

ఉ.10.10

ఆత్మ విమర్శ చేసుకోవలసింది మీరే, మేము కానే కాదు. కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలో పున్న అన్ని రాష్ట్రాలలో ఎన్ని ఇళ్ల కట్టారో అన్ని ఇళ్లను మన ఒక్క రాష్ట్రంలో కట్టాము. నాబార్డు క్రింద హాడ్జ్ సుంచి, మిగతా ఏజన్సీల సుంచి తీసుకున్న డబ్బును ప్రతి సంవత్సరమూ తప్పకుండా పే చేయాలి. పే చేయకపోతే డబ్బులు రావు. బెనిఫీషియరీస్ ఫియల్ అయి, వాళ్ల కట్టకపోతే ప్రభుత్వమే దాన్ని పే చేసి మల్లి రుణాలు తీసుకొచ్చి ఈ స్నేహమును కంటిస్తూ చేస్తున్నాం, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం డిటర్మెంట్గా పుంది, తప్పకుండా ఈ స్నేహమును కంటిస్తూ ముందుకు పోతామని తెలియజేసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరిః అధ్యక్షా, తమరి ద్వారా గ్రోండ్ రియాలిటీసు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొచ్చి వాటికొరకు తగిన చర్యలు తీసుకొవాలని కోరుతున్నాను. ఒటివెస్లో పడీలు తీసేసి తీసుకున్న నెలనెలా నూరు, నూట ఇరవై రూపాయిల చోప్పున ఈ ఇన్స్ట్రోల్మెంట్ పుంటే పే చేయమ్మ. కానీ క్రింద స్థాయిలో పుండే వాళ్ల నెలనెలా తీసుకోకపోవడం వల్ల ఆవి పేరుకపోతున్నాయి. కరువున్న ప్రాంతాలలో తీసుకోమని చెప్పడం లేదు కాని, వేరే ప్రాంతాలలో మాత్రం రెగ్యులర్గా తీసుకుంటే బాగుంటుంది. చిప్పుచిస్తు మంట్లి ఇన్స్ట్రోల్మెంట్ అయితే వారికి సరిపోతుంది, దాని మీద త్రథ పెడతారా? రెండవది, హాసింగ్ విషయంలో పేమెంటు చాలా లేటు అపుతోంది.. మీకు కూడా తెలుసు. కారణాలేమైనా చిన్న ఇళ్ల అయినా 8 నెలలకు కూడా

పూర్తి కావడం లేదు. సరిగా కడితే రెండు నెలల్లో పూర్తి చేయవచ్చు. ఉదాహరణకు కృష్ణగారి నియోజకవర్గంలో ఒక ఏరియాలో రెండు నెలల్లో యాభై ఇళ్లు పూర్తి చేశారు. కాబట్టి మొడలగా కొన్ని కాలానీలను తీసుకుని సకాలంలో ఇళ్లు పూర్తి చేయడానికి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకుంటారో చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఇళ్ల నిర్మాణానికి సంబంధించి సిమెంటు, స్టీలు, కార్బింటరీ మొదలైనవన్నీ కూడా పెరిగాయి కాబట్టి నీటిని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఇళ్ల సంఖ్యను తగ్గించేనా వ్యాల్యాను పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? బ్యాంకులు కొన్ని చేట్ల సహకరించడం లేదు. వ్యాంబే, గృహాణి స్నీములకు సంబంధించి బ్యాంకులు ముందుకు రావడం లేదు. గతంలో స్టైట్ లెవెల్ మీటింగును దాని మీద ఏర్పాటు చేశారు. ఆవిధంగా మరొకసారి మీటింగును కాల్ ఫర్ చేసి బ్యాంకులు ముందుకు వచ్చే విధంగా చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: అధ్యక్షా, పది వేల రూపాయల సబ్సిఫీటో, సంట్రల్ గవర్నమెంటు అదే విధంగా సంట్రల్ గవర్నమెంటు ఫండ్స్ కలుపుకుని మొత్తం రు. 40 వేలతో ఇళ్ల కట్టిస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. అది చాలా మంచి స్నీము. అయితే దానికి విధిగా ఓపెన్ ప్లాటు కావాలి లేదా రిజిస్ట్రేషన్ కావాలి, లేదా గవర్నమెంటు ఇచ్చిన ప్లాటైనా పుండాలి, అదే విధంగా ఒకే దగ్గర పుండాలనే కొన్ని రీఫ్రిక్షన్స్ పెట్టడ 0 నల్ల కొంత ఇబ్బంది పుంది. ఎవరైనా సరే, పున్న గుడిసెను గాని, పెంకుటిల్లను గాని తీసేసి కొత్త ఇళ్ల కట్టుకోవడానికి అవకాశం ఇస్తే వాటి ఎగ్గిక్కుప్పన్ ఈజీగ్ పుంటుంది. డ్వాకొ గ్రాపుల వారందరూ కూడా ఒకే దగ్గర పుండరు. రాబోయే రోజుల్లో ఈ సమస్య ఎదురపుతుంది కాబట్టి దాన్ని సరిజేసి ఎవరైనా సరే పున్న ఇళ్లను మార్చి, స్కూల్స్ ఇళ్ల అయిన సరే, కొత్త ఇళ్ల కట్టుకోవడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి. గవర్నమెంటు కొన్ని కౌరట్టను కట్టింది, ఎవరికోసం అయితే కట్టరో వాళ్ల ఆ ఇళ్లల్లో నే పుండరు. వాళ్ల పేర్ల పట్టాలు ఇప్పడానికి చర్యలు తీసుకుంటామని గతంలో ప్రభుత్వం చెప్పింది. అది ఇంకా పూర్తి కాలేదు. వన్ టైము క్రింద పే చేయడానికి వాళ్లంతా సిద్ధంగా పున్నారు. చాలా డబ్బు రావడానికి అవకాశం పుంది. కాబట్టి దీన్ని కూడా చేయాలి. పైదరాబాదు సిటీలో వ్యాంబే స్నీముకు సంబంధించి ఫ్లైవ్ ప్రాభుం పుంది. పొరుగున పున్న రంగారెడ్డి జిల్లా లో ప్రభుత్వ భూమి పుంది. ముందు అక్కడ ఇళ్లను నిర్మించండి, ఆ తర్వాత ఇక్కడి నుంచి మురికివాడలను అక్కడికి పిష్ట్ చేస్తే సమస్యలుండవు. ఆ రకంగా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్యా: అధ్యక్షా, అధికార పట్ట సభ్యులైన బుచ్చయ్య చోదరిగారి చెప్పినట్లు యూనిట్ కౌస్టిము పెంచవలసిన అవసరం పుంది. కొంతమంది ఎస్.సి, ఎస్.బి., బిసి లభ్యదారులు ఇళ్ల కట్టుకోకుండానే వదలేస్తున్న పరిస్థితి పుంది. ఐప్పైనే ప్రిఫర్ చేస్తున్నారు మనం ఇచ్చే దాని మీద విరక్తి చెంది. ఒకాయిలను కూడా నిర్భందంగా పసూలు చేస్తున్నారు. వాటిని ఆస వలసిన అవసరం పుంది. 80శాతం గ్రాపులకు ఆర్థిక సహాయం చేసినట్లు చెప్పారు. 4.5లక్షలలో 80 శాతమంట మూడు లక్షల వరకు పుంటుందని అనుకుంటున్నాను. కాని మంత్రిగారు ఇచ్చిన ఆస్టర్లో అది లేదు. సగం గ్రాపులే పున్నాయి. వాస్తవంగా గ్రోండ్ రియాలిటీస్ చూస్తే బ్యాంకర్స్ సహకరించడం లేదు. నేను స్పయంగా చెప్పినా సరే, మా మండల అధికారి చెప్పినా బ్యాంకర్స్ డబ్బును ఇవ్వడం లేదు. లభ్యదారుల భర్తలో, కొడుకులో అప్పులు జేసి పుంటే వాటిని అందులో డెడ్క్షన్ చేసుకుని ఇస్తున్నారు. ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితి పుంది. మనం ఇచ్చే పది వేలతో ఏదో కొంత వని చేసుకునే వాళ్లు చేసుకుంటున్నారు. వలస వెళుతున్న వారికి సెకండరీగా ఉపయోగపడుతోంది మనం ఇచ్చేది. ప్రైమరీగా ఉపయోగపడే విధంగా చేయండి. బ్యాంకర్స్ ముందుకు రావడం లేదు, ఆ విషయాన్ని వరిశీలించండి. కేటాయింపులు అనలు జరుగలేదని అనడం అన్యాయమన్నారు. కేటాయింపులు జరిగాయా? నేను స్పెసిఫిక్ ఇస్టర్సీప్సన్ ఇస్టేసు కావాలంటే. కేతుపల్లి మండలంలో అనలు వాడు ఇళ్ల పూర్తి చేయలేదు, లింటల్ వరకు కూడా రాలేదు, రుణాల పసూలుకు సంబంధించి నోటీసులు పంపించారు. దీనికి సంబంధించి గతంలో శైతపత్రం విడుదల చేశారు. దాని విషయమై ఒకసారి హాస్టల్ కూడా చర్చించాం. అదే విధంగా ఇప్పుడు కూడా ఇళ్ల పూర్తి కాకుండా పున్న విషయం గురించి అటువంటి శైతపత్రాన్ని విడుదల చేయండి.

శ్రీ డి. నాగేందర్ మేడమ్, నేను చాలా స్పృసిఫిక్ గా అడుగుతున్నాను. ప్రశ్న డీవిమేట్ అయితే వెంటనే షైక్ కట్ చేయండి. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు హాసోలో పున్నారు. ఇందులో ఎటువంటి కాంట్లోపర్స్ లేదు. ఈనాడు పైదరాబాదు సిటీలో - అర్బ్ ఏరియా కాబట్టి యూనిట్సు రూ. 60వేలు పొందుతున్నాం . అందులో 30శాతం సబ్సైండ్ పస్టోంది, రూ. 24వేలు బ్యాంకు ద్వారా పస్టోంది, రూ. 6వేలు బెనిఫిషియరీ పెట్టుకుంటున్నాడు. ఈజిధంగా పొందడం చూస్తే మేము చాలా అదృష్ట వంతులమని అనుకుంటున్నాను. ఐడెంట్షై చేసిన మురికివాడలకు ఒకసారి ముఖ్యమంత్రిగారు సర్కార్ ప్రైజ్ విజిట్ గాని, మరొక కార్యక్రమానికి గాని వచ్చిపుటుడు, ఆ ప్రాంతంలో వెళుతుంటే ఆపి తీసుకెళ్లాను. అక్కడ ఒక బిల్డింగ్ కూలిపోతే ప్రతి ఒక్కరికి రూ. 60వేలు మేము డిమాండ్ చేస్తే ఇస్తామన్నారు కానీ అక్కడ ఇంతవరకు రిహబిలిటీస్ జరుగులేదనే విషయాన్ని చెబుతున్నాను. సందసనం ప్రోజెక్టు క్రింద ఒపర్నైటలో 12 పందల కుటుంబాలను పిష్టు చేశారు. వాళ్లను ప్రభుత్వం రిహబిలిటీట్ చేయడంలేదని, ప్రభుత్వం డబ్బులు ఇవ్వడం లేదనే విషయం మా దృష్టికి వచ్చింది. మా సిఎల్పీ నాయకులు రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు జనవరి ఒకటో తేదీన ఆ ప్రాంతాన్ని విజిట్ చేశారు. అప్పుడు వాళ్ల వష్టం చేసిన ఆవేదనము మీద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొన్నాం . కాబట్టి కనీసం రిహబిలిటీస్ క్రింద చేసిన వాళ్లకేనా ప్రీగా ఇళ్ల ఇస్తారా? లేదా? అని కాంగ్రెస్ పార్టీ తరపున కేటగారికల్గా అడుగుతున్నాము.

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డిః అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు మేము అడిగిన ప్రశ్నలను కొంచెం నోట్ చేసుకోమనండి లేదా వాటిని గమనంలోనైనా వుంచుకోమనండి. చాలా స్పృసిఫిక్ గా అడిగాము. పోయిన 1999 సంవత్సరంలో జరిగిన ఎన్నికల మేనిఫిస్టోలో ప్రతి సంవత్సరం ఏడు లక్షల ఇళ్ల కట్టిస్తామని చెప్పిన మాట వాస్తవం అపునా? కాదా? ఈ అసెంబ్లీలో మీరు పెట్టిన ఎక్కామిక్ సర్వే రిపోర్టు ప్రకారమే పేజీ 196 లో చెప్పారు, 2000-2001 లో 1,43,606 ఇళ్ల, 2001-2002 లో 2,12,050 ఇళ్ల, 2002-2003 లో 31.10.2003 వరకు ఏడు నెలలకు 1,76,693, ఒక వేళ మిగతా అయిదు నెలలకు సంబంధించి మరో 70వేలు కలుపుకున్నా - 5.31 లక్షలకు మార్పి వరకు ఈ 70వేలు కలుపుకున్నా అది ఏడు లక్షల ఇళ్ల కంటే తక్కువగానే వుంటుంది.

ఉ.10.20

అధ్యక్షౌ, మూడు సంవత్సరాలకు ఆరు లక్షలు కట్టామని చెబుతున్నారు. I am taking about April, 2000. అటువంటి అప్పుడు మీరు చెప్పిన మూడు సంవత్సరాలకు ఏడు లక్షల ఇళ్ల చోపున సంవత్సరానికి అంటే మూడు సంవత్సరాలకు ఇరవై లక్షల ఇళ్ల కట్టవలసి వుంటే మీ లెక్క ప్రకారం ఆరు లక్షలు, అంటే తక్కువ. IAY మరియు మిగితా ప్రోగ్రామ్స్ అంటే బి.ఎస్ కార్యక్రమాలకు సెంట్రల్ గపర్మెంట్ ఇచ్చినవి అన్ని కలుపుకొని ఆరు లక్షలు. రాష్ట్రప్రభుత్వానికి సంబంధించి not even four lakhs వుంటుందో లేదో నాకు అనుమతం . అప్పుడు మీరు చెప్పిన వాగ్గానం మీరు నిలబెటుకోకపోవడం వాస్తవమా కాదా? ఆరు లక్షల ఇళ్లకు కనీసం దెండు లక్షలు కూడా కట్టించకుండా వుంటే కేంద్ర ప్రభుత్వ స్క్రీమ్ అన్ని కలుపుకొని మీ targets లో మీ performance కనీసం one-third అయినా లేకపోతే మీరు రాష్ట్రప్రజలకు ఝమాపణ చెప్పవలసి వుంటుంది. కనీసం ఇప్పటికేనా వచ్చే సంవత్సరంలో 2003-2004 సంవత్సరానికి అయినా మీరు కట్టించవలసిన ఏడు లక్షలతోబాటు బ్యాక్లర్ గా పున్న పద్ధనిమిది లక్షల ఇళ్ల కట్టడానికి ఇప్పటికేనా ముందుకు వస్తారా లేదా? నేను చాలా స్పృసిఫిక్ గా అడుగుతున్నాను. నాకు మీరు జవాబు చెప్పండి. డ్యూక్ మహిళలకు సంబంధించి, మహిళలందరికి సంబంధించి వాళ్లను ముందుకు తీసుకుపోయే కార్యక్రమం ముందుకు రావాలని కోరుతున్నాము. డ్యూక్ స్క్రీమ్ ఇంప్లిమెంట్ చేసింది ఎవరో మనందరికి తెలుసు. శ్రీ పి.వి. నరసింహరావు గారు ప్రథమ మంత్రిగా పుండగా చేశారు. దానిగురించి డ్యూక్ మహిళల గురించి సాధికారతగా ఇంకా ఎక్కువ పెంచవలసి వుంటుంది. ఇంకా గొప్పగా, ఇంకా పెద్దనిత్తున చేయమని కోరుతున్నాను. ఇది ఇలా లేకపోవడం చాలా దురదృష్టకరం . State gross domestic forest మొత్తం తగ్గిపోతుంది. నేను చాలా స్పృసిఫిక్ గా అడుగుతున్నాను. Unit cost, number of houses పెంచుతారా లేదా? ఇప్పుడు పున్న కరవు పరిస్థితి ర్పోష్య మీరు బకాయిల పసూళ్ల నిర్భంధంగా అపివేస్తారా లేదా?

నాగేందర్ గారు అడిగినట్లు సందశవనం అనేది పూర్తిగా రిహాబిలిటీస్ స్క్రోమ్ కాబట్టి అక్కడ మీరు బకాయలు మానుకుంటారా లేదా? తరువాత చాలా **paradoxes** వున్నాయి. గ్రామాలలో గడచిన కొన్ని సంవత్సరాలలో బీద వారికి ఇళ్ల స్థలాలు కేటాయించారు. అవి గవర్న్మెంటు వారే కట్టించి ఇవ్వాలి కదా. వారు కట్టించుకోలేనటువంటి పరిస్థితి వుండగా MROలు ఇళ్ల కట్టుకోలేదని వారి ఇళ్ల స్థలాలను **cancel** చేస్తామన్నారు. ఇది ఎంత పారదాక్స్ అంటే బీద వాళ్లు వాళ్లంతల వాళ్లు ఇళ్ల కట్టుకోలేరు కదా. అలా **cancel** చేయడం అన్నాయం కదా. కనీసం ఈ సంవత్సరం అయిన ఈ కార్యక్రమాన్ని మీరు పూర్తి చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. చంద్ర నాయుడు గారు: అధ్యక్షు, బుచ్చుయ్య చౌదరి గారు **enhancement** పెంచితే బాగుంటుందని చెప్పారు. చాలా మంది సభ్యులు కూడా అడిగారు . 17,500 రూపాయలు చాలపు, ఇది పెంచితే బాగుంటుందని అది పరిశీలనలో వుంది. **Appropriate time** చూసుకొని **announce** చేస్తాము. డ్యూక్రో బ్యాంక్ ఏదైతే పుందో ఈ డ్యూక్రో గృహిణి ఇళ్లకు బ్యాంక్ లోన్ **arrange** చేయమన్నారు. అది కూడా రెప్యూ చేస్తాము. దానిని కూడా టై అప్ చేయడానికి అవకాశం వుంది. **Administration** లో చాలా పరకు ష్టీంలైన్ చేశాము ఆ విధంగా కూడా పేమెంట్ కాని, ఇళ్ల నిర్వాణం విషయమై పేమెంట్ ఏ విధంగా ఇవ్వాలి అని **supervision** కూడా చేశాము. దీని సంట్రులైజ్ చేశాము. దాని పల్ల చాలా పరకు మెరుగు అపుతుంది వేంటే ఇళ్ల రంగారెడ్డి జిల్లాలో ఇస్తే బాగుంటుందని ఇంద్రేనా రెడ్డి గారు చెప్పారు. రు.7400/- లాస్ట్ ఇయర్ శాంక్ష్ చేశాం . కాబట్టి ఎక్కడెక్కడ హాజీ పైట్ తీసుకుంటే అక్కడ కట్టే పరిస్థితి వుంది. నేను కూడా **announce** చేశాను. **one time settlement** క్రింద గవర్న్మెంట్ ఎప్పటినుండో పుస్త ఉద్యోగుల కోసం ఇవ్వాలని అది కూడా ష్టీంలైన్ చేశాము. హోం మినిస్టర్ గారిని, ఇంద్రేనా రెడ్డి గారిని అడిగి ఏదైనా రిప్రజింటీస్ ఇచ్చి ష్టీంలైన్ చేయడం జరుగుతుంది. అదే విధంగా నోముల సరసింహాయ్ గారు చెప్పింది, 80 % బ్యాంక్ లోన్ ఇవ్వలేదన్నారు. మా లెక్క ప్రకారం 98 % రిపేమెంట్ వచ్చింది. ఈ రోజు అందరికంటే 9.5 లోయ్స్ ఇంట్ల్స్ రేటు ఎవరికి ఇస్తున్నామంటే అది డ్యూక్రో మహిళలకే. ఎందుకంటే రిపేమెంట్ పర్ఫాక్షన్ గా వుంది. **SBI or Andhra Bank** కాని ఈ రెండు ఇష్టుడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా ఇది ఇస్తారు. **Misuse** చేస్తునామన్నారు. ఏదైనా స్పుసిఫిక్ కేస్ పుంటే తప్పకుండా **action** తీసుకుంటాము. అంతేకాని మొత్తం ప్రోగ్రామ్సిని డైల్యూట్ చేయడం కరెక్టు కాదు. నాగేందర్ గారు మాట్లాడారు ముఖ్యమంత్రి గారు నాతో పచ్చారంటే మా వాళ్లు నవ్వారు. అంతపరకే గాని మీరు రాలేదని నవ్వడం లేదు. ఎప్పటికప్పుడు ప్రజా సమస్యలను మనము చూస్తున్నాము. బడ్జెట్లో పెట్టినప్పుడు **election manifesto** లో కూడా తెలుగు దేశం పార్టీ ఏదైతే రిపేమెంట్ వస్తుందో ప్రజలు కట్టిన డబ్బులు మరియు గవర్న్మెంట్ ఇచ్చిన డబ్బులు రెండు కలిసి ఏడు లక్షల ఇళ్ల కట్టాలని ముందుకు వెళ్లాము. అయితే **various** కారణాల పల్ల బడ్జెట్ ఎక్కడా తగ్గించలేదు? నేను అదే రిపీట్ చేసింది. 2001-2002 లో 489 , 2002 -2003 లో 517, 2003 -2004 లో 534 ఇర్చు పెట్టాము. మనము నాబార్డ్ దగ్గర తీసుకొచ్చాము. వాళ్లకు డబ్బులు పే చేయకపోతే మొత్తం ఇచ్చే డబ్బులు కూడా స్టాప్ చేస్తారు. మీరు అర్థం చేసుకోవలసింది ఒకటి వుంది. పన్నెండు వందల కోట్ల రూపాయలు వీకర్ హాజింగ్ societys క్రింద మాకు రావాలి. చాలామంది కట్టలేకపోయారు. కట్టలేనటువంటి వారినుండి మేము ఫోర్ముబుల్గో మేము వసూలు చేయలేదు. ఎందుకంటే కరపు వచ్చింది. నలుగై సంవత్సరాలుగా కరుపు వుంది కాబట్టి కలెక్షన్ చేయలేదు. అయినా కూడా బడ్జెట్ పెంచుకొని ముందుకు పోతున్నాం . ఆ విధంగా చేసినటువంటి కొంత టార్గెట్లో ఇది అవుపచ్చ అంతేకాని **commitment** లు ఎక్కడా లేవు. భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రంలోనైనా కూడా ఇంత పెద్దవత్తున ఇళ్ల కట్టలేదు. మీరు దీనిగురించి ఏదైనా **information** పుంటే ఇష్టుండి. **Information** ఇవ్వగలిగితే చాలా సంతోషం. మేము పరిశీలిస్తాము. మనందరికి తెలుసు ఆంధ్రప్రదేశ్కు **housing award** క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్కు **best performing State award** వచ్చింది. దీనికి మీరు గర్వపడకుండా ఏవో మాటలు చెబుతున్నారు. మనము **constraints** లో ఎంత బాగా చేశాం, అని చెప్పగలిగితే మీకు మంచి పేరు వస్తుంది కదా. నేను ఎందుకు చెప్పాను అంటే డ్యూక్రో గురించి నిన్న ఇదే హాజీలో వాళ్ల కీంచపరిచే విధంగా మాట్లాడారు. నేను బాధపడి చెప్పాను

తప్ప దీనికి డీటెల్స్ అవసరం లేదు. హాజింగ్లో కాని డ్యూకొ కాని ఏదైనా బాగా చేశాం అంటే మేము చేశామని చెబుతున్నారు. ఈ రోజు డ్యూకొ సంఘాలు భారతదేశంలో మొత్తం ఎన్ని ఉన్నాయో, అంధ్రప్రదేశ్లో కూడా అంతకంటే ఎక్కువ పున్నాయని చెప్పడం మనందరికి గర్వకారణమని నేను తెలియజేస్తున్నాను.

.10.30

1411 కోట్ల రూపాయలు, భారతదేశంలో ఎక్కుడా రివాల్యింగ్ ఫండ్ లేదు, ఒక్క ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉంది . ఆ విధంగా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 7 సంవత్సరాల నుంచి ఫ్రీమ్స్లైన్ చేసింది. వారికి కనీస పసతులు ఇచ్చాం, ఈ విధంగా వారిని ప్రోత్సహించి ముందుకుపోగలుగుతున్నామని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం చాలా స్పష్టంగా ఉంది, డ్యూకొ నిష్యంలోగాని, హాజింగ్లోగాని నీకర్ సెక్షన్ కోసం గాని ఏమేమి చేయలో చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని మీకు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ పి వేణుగోపాలరెడ్డి:- ప్రాణాలు పోయాయి, ఎన్ని ఇళ్లు ఇచ్చారు?

డా. ప్రై.ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, ఎన్నికల మానిఫెస్టోలో ప్రతి సంవత్సరం 7 లక్షల ఇళ్ల కట్టిస్తామని చెప్పి వాగ్గానం చేసినప్పుడు మీరు 7 లక్షల ఇళ్ల కట్టిస్తామన్నారా లేకుంటే సంవత్సరానికి ఇన్ని కోట్ల రూపాయలు బడ్డెట్లో పెడతామన్నారా? వారి దగ్గరనుంచి రిపేమెంట్ వస్తేనే కడతాము, లేకుంటే లేదు అని ఏమైనా కమిట్మెంట్ ఇచ్చారా? ఈనాడు ఏరో ఒక విధంగా కారణాలు పెతుకోవడం, సంజాయీఫ్లు చెప్పుకోవడంతో సమస్యలు తీరపు. డ్యూకొ మహిళలోసం చాలా చాలా చెప్పారు. ఇదైనా చెప్పమనండి, అసలు డ్యూకొ స్క్యూము పి.ఎ. నరసింహరావుగారు ప్రథాన మంత్రిగా ఉండగా ప్రారంభించింది కాదా? ఔనో, కాదో చెప్పమనండి.

(అంతరాయం)

ఆంధ్రరాష్ట్రానికి సంబంధించిన మహిళలో చాలా గొప్ప వైతిక బలం ఉంది . అలాంటి వైతిక బలంవల్లే దూబగుంట నుంచి మొదలుపెట్టిన సారా వ్యాపిరేక ఉద్యమం మొత్తం రాష్ట్రాన్ని దావాపలంలొ కాల్చివేసింది. అలాంటి మహిళలను ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏవిధంగా మొసం చేసిందో, మొత్తం సారా నివ్విధానికి ఏవిధంగా గండికొట్టిందో మహిళలోకం మరిచిపోలేదు. మహిళలను మీరు ఏమేరకకు గౌరవంగా చూసుకొంటున్నారో చెప్పాలంటే మొస్క టోనీబ్లీయించ మహబూబ్‌గర్కు వచ్చినప్పుడు డ్యూకొ మహిళలకు ఇచ్చిన చీరెలను ఆయన వెళ్లగా వెనక్కు తీసుకొన్న నిష్యం వార్తా పత్రికలు బాగానే ప్రచరించాయి. మన రాష్ట్రంలో మాదిరిగా మిగతా రాష్ట్రాలలో ఎక్కుడైనా ఈ విధంగా ఇళ్లు ఇష్వడం జరగలేదు అంటున్నారు. ఒక చిన్న నిష్యం మిగిలిన రాష్ట్రాలలో ఎక్కుడైనా ప్రతి సంవత్సరం 7 లక్షల ఇళ్ల కట్టిస్తామని చెప్పారా? చెప్పి కట్టించకుండాపోయారా? కడియం నియోజకవర్గంలో రాజమండి దగ్గర శాటిలైట్ సిటీని నిర్మిస్తామన్నారు, దానికి చంద్రాసగర్ అని పేరు పెట్టారు. చంద్రాభాబు నాయుడుగారు ఉన్న లేకపోయినా చంద్రభాబు నాయుడిగారి పేరు చిరస్కరణీయంగా నిలిచిపోవాలని 10 వేల ఇళ్ల కడతామని చెప్పి మూడు సంవత్సరాల క్రితం మునిసిపల్ ఎలక్షన్స్ ముందు ఇదే ముఖ్యమంత్రిగారు పునాది రాయి వేశారు. అయితే ఈమధ్యనే మా పార్టీవారు, స్థానిక శాసన సభ్యుడిలో నహి పునాది రాళ్లన్న మూడు చేట్ల కూడా మూడు చెట్లు నాటించారు ఈ ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా కళ్లు తెరుస్తుందేమో అని. అయినా ఏమాత్రం స్పందించలేదు. మీరు ఏవిధంగాధైనా నవ్విపోండి, మాకేమి లెక్క అంటున్నారు. నేను ఒక్కటే అడుగుతున్నాము, గత రెండు సంవత్సరాల నుంచి కట్టించవలసిన బ్యాక్లోగ్ ఇళ్లు 15 లక్షలు, దానితోపాటు ప్రస్తుత సంవత్సరం ఇష్వవలసిన 7 లక్షల ఇళ్లు - మొత్తం 22 లక్షల ఇళ్ల కట్టిస్తారా లేదా? కరువులో ఇలాంటి ఇళ్లు నిర్మించే కార్బూకమం చేసినా బోలెడంత పని ఉంటుంది, ఉపాధి కలుగుతుంది, రాష్ట్రానికి సంబంధించిన పేద ప్రజలకు మేలు చేసినట్లు ఉంటుంది. అందువల్ల బ్యాక్లోగ్తో కలిపి ఈ సంవత్సరం ఎలాట్ చేసిన 7 లక్షల ఇళ్లను - అంటే మొత్తం 22 లక్షల

ఇళ్లను కట్టిస్తారా లేదా? లేదా ఈ రాష్ట్ర ప్రజలకు మేము ఎన్నికలపుడు వాగ్గొనం చేశాము, ఆ వాగ్గొలలో కనీసం మూడవ భాగమైనా నెరవేర్పే కపోయామని ఈ రాష్ట్ర ప్రజలకు క్షమాపణ చెపుతారా లేదా?

డా. కె. లక్ష్మీ : అధ్యక్షా, నేను మీద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారిని రెండు విషయాలు పరిశీలించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. నేను గౌరవ ప్రతిష్ఠాయకులు పై.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డిగారంత విశాల హృదయంతో మాత్రం ఈ కోర్టులు కోరడం లేదు. రాష్ట్రమంతా ఈరోజున కరవుతో ఉంది. అందువల్ల లోన్స్ రికవరీని రీపెఫ్యూల్ చేయడానికి ప్రభుత్వం ముందుకున్నే బాగుంటుందని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. టోల్లగా అప్పులన్నటినీ మాఫీ చేయమని అనడంలేదు. చిన్న కోరిక మాత్రం కోరుతున్నాను. రీపెఫ్యూల్ చేసి వన్ టైం సెటీల్మెంట్కు కూడా కనీసం సంవత్సర కాలం ప్రాడిగించినట్లయితే వారికి ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. కాబట్టి ఆవిధంగా ప్రకటించవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇక ఇంతకుముందు గౌరవనీయులు ఇంద్రేసారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు వాల్మీకి అంబేద్కర్ పథకాన్ని అమలుచేయాలంటే ప్రాదుర్బాధులో స్పీస్ ప్రాబ్లం ఉంది కాబట్టి ఆలరీడ్ ప్రభుత్వ స్థలంలో ఉన్నటువంటి డ్యూక్ మహిళలకు గృహిణి పథకం క్రింద రూ. 40 వేలతో ప్రభుత్వం ఇళ్ల శాంక్న చేస్తే బాగుంటుంది. ప్రాదుర్బాధులో స్పీస్ ప్రాబ్లం ఉంది కాబట్టి గ్రావ్ హాజింగ్ స్క్రూమ్ క్రింద డ్యూక్ మెంబర్స్ బెనిఫిట్ పొందాలంటే ఆ పరిధిలోకి తీసుకున్నే బాగుంటుంది. అదేవిధంగా గత రెండు సంవత్సరాల క్రితం పరదలలో చాలామంది ఇళ్ల కోల్పోయారు, ప్రధానంగా నా నియోజకవర్గమైన ముపీరాబాదీలో చాలా మంది ఇళ్ల కోల్పోయారు. అక్కడ కూడా జాప్యం జరుగుతేంది. బాంబీలో రూ.30 వేల సబ్సిడీతో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక చక్కటి పథకాన్ని ఇచ్చింది. ఇక్కడ స్పీస్ ప్రాబ్లం ఉంది కాబట్టి ఈ పథకం క్రింద ఇండ్లు మంజూరు చేసినట్లయితే ప్రాదుర్బాధులో 5 వేల టార్డెట్ ఏధైతే ఉందో దానిని పూర్తి చేయడానికి అవకాశం ఉంది. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి దీనిని పరిశీలించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడుసః అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు ఇంద్రేసారెడ్డిగారు అడిగినపుడు కూడా చెప్పాను. ఎక్కడా బలవంతపు వసూళ్లు లేవు. ఈరోజున రూ.1200 కోట్లు బకాయిలు ఉన్నాయి. ఫోర్మోబుల్గా కలక్ష్మీ చేయడంలేదు కాబట్టి వచ్చే రికవరీన్ కూడా తగ్గాయి. రేపు కూడా ఫోర్మోబుల్ కలక్ష్మీ ఉండవని తెలియజేస్తున్నాను. ఒన్ టైం సెటీల్మెంట్కు ఒన్మోర్ ఇయర్ ఎక్స్ప్రైస్ అడిగారు, అది కూడా ఇస్తోం . రంగారెడ్డి జిల్లాలో గృహిణి మాదిరిగా ఇక్కడ రూ.40 వేలతో ఐ.ఎ.పై. క్రింద ఇప్పటచ్చు, సైట్ ఉంటే ఇప్పటచ్చు. రూ.50 వేలకు పోవచ్చు, ఇంకా ఎక్కువ పోవడానికి కూడా అవకాశం ఉంది. సబ్సిడీ మీద సీలింగ్ ఉంది కాని మిగిలిన వాటికి పోవచ్చునని తెలియజేస్తున్నాను. నేను చెప్పిందంతా సభలో ఉన్నవారంతా ఒప్పుకొంటున్నారు, ఎవరికి ఏమాత్రం అనుమానం లేదు. భారతదేశంలో ఇళ్ల కట్టే కార్బూక్మంలో ఆంధ్ర రాష్ట్రం ప్రథమ స్థానంలో ఉండనేది నిర్వివాదాంశం . ఈ విషయాన్ని ఎవరూ డిస్ట్రిక్ట్ పూర్వీట్ చేయలేదు. అదేవిధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా పొర్లమెంట్లో చెప్పినట్లు భారత దేశంలో ఎక్కువ ఇళ్లకు కట్టించింది ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనే, ఒకప్పుడు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు రూ. 250లతో, రూ. 400 లతో గుడిసెలు కట్టే పరిస్థితి సుంచి ఈనాడు చాశ్వతమైన గృహాలను నిర్మించుకోగలుగుతాం అని నిరూపించగలిగింది తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం అని చెప్పడం జరిగింది ఇది ఎవరూ మరచిపోలేరు. అదేమాదిరిగా ఈరోజు నేను చాలా స్ఫ్రంగా ఇంకోక మాట చెప్పాను. పేదవాళ్లు కప్పొలలో ఉన్నారు, వారికి ఇళ్ల కట్టించాలి అని . మామూలుగా గవర్నమెంట్ ఆదాయాన్ని డిస్ట్రిక్ చేసినపుడు మనకు రావలసిన రికవరీన్ ఎంత, బడ్జెట్లో ఎంత పెడతారు - ఈ రెండూ చూసుకొని 7 లక్షల ఇళ్ల కడతామన్నారు. ఇక పరిస్థితి చూస్తే గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా తీవ్ర కరవు ఉంది, ప్రతి సంవత్సరం కరవే ఉంది. అందువల్ల ఫోర్మోబుల్ కలక్ష్మీ చేయలేదు. ఒక లక్ష ఇళ్లకు సబ్సిడీ రూ. 70 కోట్లు అవుతుంది. ఈ రోజున మనం పెట్టిన డబ్బు చూస్తే 429,518,534. లోన్ తీసుకొనువారు తిరిగి చెల్లించాలి, అయితే వారు తిరిగి చెల్లించకపోయాలు మనం హడ్డేకు చెలించడానికి బడ్జెట్లో పెట్టాం. ఎందుకంటే డబ్బు తీసుకొనువారు తిరిగి చెల్లించకపోతే డిఫోల్ట్ర్స్ వల్ల మళ్లీ డబ్బు రాదు కాబట్టి ముందు మనం పెట్టిన బడ్జెట్లోంచి హడ్డేకు పే చేసున్నాం, తరువాతే ఇళ్ల కడతామన్నాం . ఈనాడు ఇది ఒక కంటిస్యూస్ ప్రాసెన్. ఆరు సంవత్సరాలుగా హడ్డే ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ప్రశంసిస్తా కంటిస్యూస్గా బెట్టి స్టేట్ ఎవ్వార్డ్ ఇస్తే ఇంకా మీకు తృప్తిలేకుండా ఉంటే నేను ఏం

చెప్పాలో అర్థం కాకుండా ఉంది. ప్రవంచం మొత్తం అభినందిస్తున్నారు, భారతదేశం మొత్తం అభినందిస్తున్నారు, కానీ కాంగ్రెస్ పార్టీవారు మాత్రం హర్షించలేకపోతున్నారు .....

(“పేమ్, పేమ్” అని అధికార పక్ష సభ్యుల నుంచి)

అది వారి సాంప్రదాయం, వారి విజ్ఞతకే వదలిపిడుతున్నాను.

(కాంగ్రెస్ పక్ష సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

ఉ.10.40

(అంతరాయం)

డా. వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి: అధ్యక్షు, ముఖ్యమంత్రిగారు ఎన్ని రకాలుగా మాట్లాడినా ఎన్నికల వాగ్దానాలు నిలబెట్టుకొనే ఆలోచన మాకు లేనే లేదు అనే పద్ధతికి చాలా అన్యాయమైన పద్ధతిలో మాట్లాడుతున్నారు. సంవత్సరానికి 7 లక్షల ఇళ్ళ కట్టిస్తామని ఎన్నికల వాగ్దానం చేసి అందులో మూడవ భాగం చెప్పిన వాగ్దానం మేరకు నిలబెట్టుకోలేకపోయినందుకు.....

(“ పేమ్, పేమ్” అని కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుంచి)

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు: అధ్యక్షు, బయట అపాయింట్మెంట్లు ఇచ్చాను, రెండు గంటలు ఈ సబ్జెక్టు మీద మీరు అపకాశం ఇచ్చారు. నేను సమాధానం చెప్పాను, కనీస మర్యాద లేకుండా సభ్యులుగా అమర్యాదగా మాట్లాడడం ఇది సభా సాంప్రదాయం కాదు. గౌరవంగా ఈసభను నడుపుకోవలసిన అవసరం వుందని నేను చెబుతున్నాను. సమాధానాలు అన్ని చెప్పాను. వారి ఇష్టం వచ్చినట్లు వారు చేసుకోవచ్చు అభైక్షన్ లేదు. కానీ నేను బయకుపోయేటప్పుడు వెనకాల నుంచి వెకిరి చేపులు ఇది కాంగ్రెస్ పార్టీకి తగును తప్పా వేరే పార్టీ వారు ఎప్పరు చేయలేదు. వారికి హందా తనం తేమ, సభా గౌరవం లేదు, ఇక్కడ సభా నాయకుడని కూడా లేకుండా ఈ పార్టీలో ఇంకొకరైనా గుర్తించలేని పరిస్థితిలో వారు ఉన్నారు అంటే మీ పార్టీ యొక్క సంస్కృతి అని చెప్పి మీకు తెలియచేసుకుంటున్నాను. అధ్యక్షు, మీ పర్మిషన్స్‌తో నేను వెళుతున్నాను.

(“ పేమ్, పేమ్” అని కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుంచి)

మేడమ్ స్పీకర్: మీరు ప్రాటెస్టు చెప్పినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఉండాలా అండీ, కూర్చుండి.

డా. వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి: అధ్యక్షు, సభను ఎన్ని రకాలుగా తప్పుదోవ పట్టిస్తున్నారో అనే విషయం మీ కళ్ళ ముందే కనబడింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారులో ఉన్నప్పుడు 500, 2 వేల రూపాయలతో గుడిసెలు కట్టించారని ముఖ్యమంత్రిగారు అంటున్నారు. 1980లో ఆ రోజు కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఈయనగారు మంత్రిగా ఉన్నారు అది మర్చి పోతే ఎట్లా? ఆ రోజు ఈయనగారు మంత్రిగా ఉన్న విషయాన్ని మర్చిపోయి కాంగ్రెస్ పార్టీని అనడం సభను తప్పు దోషము పట్టించే

ప్రయత్నం తప్ప మరొకటి కానే కాదు. ఇప్పటికి ముఖ్యమైన సమస్య కన్కల్లాడ్ కాకముందే *** ★★ అది సభను అమర్యాద పరిషాసట్లా? అది సభను అగోరపరిషాసట్లా, అధికార పార్టీ పైఫారికి నిరసనగా ఎన్నికల మౌనిఫిస్టోలో బలహినవర్గాలకు 7 లక్షల ఇళ్ల కట్టిస్తామని ఆచరణలో అందులో 30 శాతం కూడా కార్యాచరణలో నిలబెట్టుకోలేని దయనీయమైన ఈ ప్రభుత్వ పరిస్థితికి నిరసనగా కాంగ్రెస్ శాసన సభా పక్షం వాకోట్ చేస్తున్నాము.

(కాంగ్రెస్ సభ్యులు సభ సుంచి వాకోట్ చేశారు)

(“పేమ్, పేమ్” అని అధికార పార్టీ సభ్యుల సుంచి)

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్: అధ్యక్షా, మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినా పేమెంటు విషయంలో, అవినీతి విషయంలో స్పష్టత రాలేదు. కట్టిన ఇళ్ల విషయంలో చేసిన వాగ్గానాలు విషయంలో స్పష్టత లేకుండా చేయడం అనేది ఓడ ఎక్కిసదాకా ఓడమల్లయ్య అని ఓడ దిగిన తరువాత బోడిమల్లయ్య అనడం తప్పితే మరొకటి కాదు, దీనిని ప్రభుత్వం పరిశీలించకపోవడానికి నిరసనగా సిపిఎం పార్టీ తరువున మేము వాకోట్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్: అధ్యక్షా, మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినా పేమెంటు విషయంలో, అవినీతి విషయంలో స్పష్టత రాలేదు. కట్టిన ఇళ్ల విషయంలో చేసిన వాగ్గానాలు విషయంలో స్పష్టత లేకుండా చేయడం అనేది ఓడ ఎక్కిసదాకా ఓడమల్లయ్య అని ఓడ దిగిన తరువాత బోడిమల్లయ్య అనడం తప్పితే మరొకటి కాదు, దీనిని ప్రభుత్వం పరిశీలించకపోవడానికి నిరసనగా సిపిఎం పార్టీ తరువున మేము వాకోట్ చేస్తున్నాము.

(సిపిఎం సభ్యులు సభ సుంచి వాకోట్ చేశారు)

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచేరరి: అధ్యక్షా, రాజమండ్రి సగరానికి సంబంధించి గౌరవ ప్రతిపక్షనాయకులు ఒక అవాస్తవమైన విషయం చెప్పారు. చంద్రానగర్ కి ఫౌండేషన్ వేసిన మాట యధార్థమే, రాజమండ్రి సగరానికి 10 వేల ఇళ్లకు నిర్మాణానికి చాంక్షన్ చేసి ఇప్పటికి 5 వేల ఇళ్లకు అనుమతి ఇచ్చారు, దాంట్లో మొదటి ఫేజ్ క్రింద 3,200 ఇళ్లకు ఇచ్చారు. తప్పుడు అవగాహనకు వెళ్లడం తప్పా ఒక బ్రహ్మండమైన పెద్ద స్క్రూమ్, ఆంద్రపదేశ్లో ఎక్కుడ లేనివిధంగా టేక్సాప్ చేయడం జరిగింది. ప్రతిపక్షనాయకులు చెప్పింది అవాస్తవమని చెప్పి తెలియచేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. అశోకగబపతిరాజు: అధ్యక్షా, మన పార్టీమెంటరీ సాంప్రదాయంలో సమయం అనేది పార్టీమెంటరీ ప్రార్థన ప్రకారంగా జరగడం లేదు. Madam Speaker, I want to make a submission through you to this august House. ఈ సిపిఎం అంతా చూస్తున్నామె చెప్పవలసిన విషయాలు నాన్ని, నాన్ని చెబుతారు. సభలో అందరి హక్కులు హరించుకుపోతున్నాయి తమరు పార్టీమెంటరీ ప్రిన్సిపల్లుని ఇక్కడ జరిగేటట్లు చేయగల్లితే ఏ డిబేట్కు అయినా ఎన్ని గంటలు కేటాయిస్తారు? ఏ పార్టీకి ఎంత సమయం వస్తుంది తమరు కొంత సమయం విశాలంగా వారికి అందించుకోవచ్చు. The principle that governs is, all political parties will get time in proportion to their strength in the House. ఇది మేజర్ సమయాగా అయిపోయింది. క్వోశన్ అవర్ కూడా ఉండడం లేదు. డిబేట్ జరగడం లేదు. నిన్న పైనాస్సు మినష్టర్

** Expunged as ordered by the Chair

రిష్టయి కూడా కాలేకపోయింది. ఇవాళ మాకు డోట్ రావాలి, ఇది కూడా పోస్టుపోస్టు అయ్యె భయం నాకు వడతావుంది. రాష్ట్రంలో చాలా కరువు పరిస్థితి పుంది, ప్రజలకు తీపంగా అన్యాయం జరుగుతూవుంది, ప్రజలకు ఈ చట్ట సభలైనే నమ్మకం సడిలిపోతుంది, దయచేసి అది అయినా చేయండి, లేకపోతే ప్రతి రోజు బుల్లీన్ ఇక్కడ పెట్టివేయండి, ఎవరు ఎంత సమయం తీసుకున్నాము, ప్రజలకు అయినా సభ్యులకైనా తెలిసే విధంగా ఉంటుంది. బుల్లీన్ ఇక్కడ పెడితే బాగుంటుంది తమరి దృష్టికి గౌరవ సభ దృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నాను.

శ్రీ పి.రామ సుబ్బారెడ్డి:అధ్యక్షా, ఇన్స్ట్రోల్మెంటు కాస్టు అర్పిపోచ్ నెలకు 120 రూపాయలు ఉంటుంది. అర్బ్ హోసింగ్కు 180 రూపాయలు ఉంటుంది. ఇచ్చు పూర్తి అయిన వాటికి, ఇప్పుడు కరువు వచ్చింది కాబట్టి ఇన్స్ట్రోల్మెంటు వసూలు చేయవద్దు అని ఇస్తే వసూలు చేయమని స్పృసిఫిక్గా చెప్పిమండి, ఎక్కడ బలవంతంగా వసూలు చేయడం లేదు.జిల్లాలో క్లియర్గా ఇన్స్ట్రుక్షన్సు ఇచ్చాము. రికవరీ పే చేసినా తరువాత పట్టాస్ రిటర్ను ఇవ్వడం లేదని అంటున్నారు. పట్టాస్ ఏస్ అయినా మళ్ళీ తిరిగి ఇచ్చే విధంగా ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. రికవరీ అయిన తరువాత బినిపిపరీస్కు చెప్పిమని ఆదేశాలు ఇచ్చాము. రాజనుండ్రిలో వాంబీ క్రింద మూడు నేల ఇచ్చ శాంక్ష్ణ చేశాము, బ్యాంకర్సుతో టైఅప్ చేసుకొన్నారు, కొన్ని ప్రారంభించడం జరిగింది.

ఉ. 10.50

ఇంద్రసేనా రెడ్డిగారు ‘వ్యాంబీ’క్రింద డ్యూక్ కి స్క్యూటర్ల్గా కట్టే అవకాశం ఉందా అని అడిగారు. సైట్ ప్రాబ్లమ్ ఉంటే ఆ విధంగా కట్టడానికి అవకాశం ఉంది. ఎటువంటి ఇబ్బందీ లేదు. ఇన్స్ట్రోల్మెంట్ ఇవ్వడంలో డిలే అవుతోంది అన్నారు. 10 జిల్లాలలో ఎక్కడా నిధులకు కొరత లేదు. అడ్వొన్స్గా జాగ్రత్త తీసుకుని, పేదలకు ఎటువంటి ఇబ్బందీ లేకుండా వక్క గృహాలు నిర్మించే విధంగా చర్యలు తీసుకుని, ఈ స్క్యూముకు డబ్బు డిలే కాకుండా, కార్బోక్షమం విలయినంత సింప్లిక్షె చేసి చేస్తున్నాము. ఎక్కడయినా నిర్దక్ష్యం చేసి పీమెంట్ డిలే చేస్తే, ఆ అధికారుల మీద చర్యలు తీసుకుంటాము.

శ్రీ కాగిత వెంక ట్రాపు(మల్లేశ్వరం): మేడమ్, ప్రతిపక్ష నాయకులు మాటల్లడుతూ ముఖ్యమంత్రిగారు మొహం చాటిసి పోతున్నారని అన్నారు. రెండు గంటలకు పైగా ఈ ప్రశ్నకు సంబంధించి జవాబులు చెప్పించారు. అడిగిందే అడిగారు. పాడిందే పాడారు. వేరే విషయం లేదు. ఆదోక పద్ధతి అయిపోయింది వారికి. ముఖ్యమంత్రిగారు వేరే ప్రోగ్రామ్ ఉందని, మిమ్మల్ని రిక్వెస్ట్ చేసి పెళ్లారు. ఇక్కడ వారి ప్రవర్తన చూస్తే, ఏ విధంగా ఉందో, ఎంత అసభ్యంగా ఉందో, చూసే వారు ఏ విధంగా అనుకుంటారో అనే ఆలోచన లేకుండా, **★★ మాట అనడం చాలా దురదృష్టకరం. రికార్డ్ చూసి, ఎక్స్పంజ్ చెయ్యాలని కోరుతున్నాను.

MADAM SPEAKER: They are expunged from the records.

శ్రీ ఎన్. చంద్రమోహన్ రెడ్డి(సర్పెపల్లి): ప్రతపక్ష నాయకులు పెడుతూ తెలుగుదేశం మేనిఫిస్టోను చింపి, శాసన సభలో ఎగరేసి పోవడం వారి సంస్కరానికి నిదర్శనం. అటువంటి పరిస్థితులు మళ్ళీ వస్తే, తెలుగుదేశం సభ్యులం చూస్తూ ఉంరుకునే పరిస్థితి లేదని తెలియచేస్తున్నాను.

MADAM SPEAKER: Question No.116(7195) is postponed at the request of the Member. Now, onwards, I will allow only single supplementaries.

** Expunged as ordered by the Chair

పింఫసుదారులకు డి.ఎ. చెల్లింపు

ప్రశ్న నెం.117(7182)

SRI, N. NARASIMHAIAH AND SRI S. RAJAIAH - Will the Minister for Finance and Planning be pleased to state:

- Whether the Government are aware of the widespread resentment due to non-payment of D.A. to the pensioners to compensate the rise in the cost of living; and
- If so, whether the Government will reconsider its policy and release the D.A. to the pensioners also?

MINISTER FOR FINANCE & PLANNING (SRI Y. RAMAKRISHNUDU):

- Yes, sir.
- The matter is pending in the Supreme Court of India.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్యా: ఈ విషయంలో మాత్రం ఔనాన్స్ మంత్రిగారు మంచి సమాధానం ఇచ్చారు. మొదటి ప్రశ్నకు అవును అన్నారు. మేము స్పృసిఫిక్ గా అడిగాము. ఇప్పుడు గల పరిస్థితులలో పెరిగిన వ్యయాన్ని భరించలేక, రిటైర్ అయిన ఉద్యోగులు బాధ పడుతున్నారు అంటే దానిని ప్రభుత్వం గమనించకుండా ఉంది. సుప్రింకోర్టుకు వెళ్లారనే కారణం చూసి తప్పకోకుండా ఇప్పుడు పెరుగుతున్న ధరలకు అనుగుణంగా డి.ఎ పెరగలేదనేది, మూడు విడతల డి.ఎ చెల్లించడం లేదనేది గమనించాలని కోరుతున్నాను. వారు రాష్ట్రస్తు ఉత్తరాలలో ఒక సెంటెన్స్ విసండి. ఈనాడు పత్రిక ద్వారా వచ్చింది. “ఎం ఎల్ ఎలు ఏ ఒక్కరూ కూడా అసెంబ్లీ సమావేశాలకలో ఈ అంశం ప్రస్తుతించలేదు, కన్సల్టేంట్స్ కోల్డాది రూపొయలుఇష్టున్నారు, సీనియర్ సిటెజన్స్ అయిన మమ్మల్ని ఈ స్థాయికి తెచ్చారు” అని చెప్పారు. ఈ విషయం మరచిపోతే, తల్లిదండ్రులకు అన్నం పెట్టని వారిని గ్రామాలలో ఏ విధంగా తిడతారో, ఆ రకంగా మనల్ని కూడా దూషిస్తారు. వారు సుప్రింకోర్టుకు వెళ్లడం అనేది అడ్డం కాదు. వారికి రావలసినవి వెంటనే ఇస్తే జ్ఞానాట్లు ట్లూఫీష్ణ్స్ లీట్జీజిఫిట్ట్స్ జ్ఞాబీట చ్చిట్ల. మీరు దానికి సిద్ధమా?

శ్రీ పై. రామకృష్ణుడు: మొదటి ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పాను. వారి బాధను నాకు రిప్రజంబేషన్‌గా ఇచ్చారు. అందుకే ఎన్ అని చెప్పాను. ఈ కేసు సుప్రిం కోర్టులో ఉంది. తేలిన తరువాత the Government will have its own view.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్యా: ఇది అన్యాయం. ఎన్ని ఉత్తరాలు వచ్చాయా చూడండి. చెప్పడానికి వీలు లేసన్ని వచ్చాయి.

మేడమ్ స్పీకర్: మంత్రిగారికి వాటిని ఇవ్వండి.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్యా: ఇస్తాను. వారిని స్పృసిఫిక్ గా ఎస్యారెన్స్ ఇవ్వమనండి.

శ్రీ పై. రామకృష్ణుడు: ఇది నా దృష్టికి రెండు, మూడు సార్లు వచ్చింది. గుర్తుమెంట్ పరిశీలిస్తున్న సందర్భంలో వారు సుప్రింకోర్టుకు వెళ్లారు. సుప్రిం కోర్టు డెసిపన్ వచ్చిన తరువాత గుర్తుమెంట్ ఆలోచిస్తుంది.

శ్రీ నేముల నర్సింహాయై మేడమ్, ప్రాచెస్ట్ చెబుతాను. సీనియర్ సిటీజన్స్ ను వేధిస్తున్నందుకు నిరసనగా, నుప్పిం కోర్టు తీర్చు రావాలంటూ నమస్కారం పక్కకు పెట్టి, వారిని ఇబ్బంది పెడుతున్నందుకు నిరసన ప్యక్టం చేస్తున్నాను.

“ట్రేసర్” క్రమించంపోరక మందు కొరత

ప్రశ్న నెం.118 (6096)

శ్రీ చల్లూ రామకృష్ణరెడ్డి(కోయిలకుంట్లు) - గౌరవనీయులైన వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారాః

- అ) రాష్ట్రంలో ట్రేసర్ అనే క్రమి సంహోరక మందు దొంగ రవాణా అపుతున్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా?
- ఆ) అక్కమ వ్యాపారశ్శులు పంజాబ్, హర్యానా, ఛిల్హీ రాష్ట్రాల నుండి సదరు క్రమి సంహోరక మందులను దిగువుతి చేసుకుని, మన రాష్ట్రంలో అధిక ధరలకు విక్రయిస్తూ క్రమి సంహోరకాలకు కృతిము కొరతను స్థాపిస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా?
- ఇ) అయితే బాగా గిరాకీ వున్న సదరు క్రమి సంహోరకాలను సాధారణ ధరలకు రైతులకు లభ్యం చేసేటట్లు చూడడానికి ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి?

వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ వడ్డీ జోభనార్ట్రిష్టర్ రాపు):

- అ) లేదండీ
- ఆ) లేదండీ
- ఇ) ఈ క్రమి సంహోరక మందులను లభ్యంగా పుంచడానికి ఈ క్రిందా చర్యలను తీసుకోవడం జరుగుతున్నది.
  1. వ్యవసాయ మార్కెట్ కమిటీలో ఈ క్రమి సంహోరకాలను ఉంచడానికి కృషి చేయడమపుతున్నది.
  2. రాష్ట్రంలోని డీలర్ల వద్ద తగినంత పరిమాణంలో క్రమి సంహోరకాలను లభ్యంగా ఉంచవలసిందిగా తయారీదార్లను కొరడమపుతుంది.

మేడమ్ స్పీకర్: ఉపోష్టాతం వద్దు. ప్రశ్న అడగండి. 11 గంటలవుతోంది. పైనాన్స్ మినిష్టర్ రిస్టయ్ ఉంది. డోట్ మీద డిస్క్యూన్ చెయ్యాలి కనుక ప్రశ్న నెయ్యండి.

శ్రీ చల్లూ రామకృష్ణ రెడ్డి: మీరు చెప్పింది పాటిస్తాను. మీ ఆజ్ఞను శిరసావహించాలి. మొదటి ప్రశ్నకు లేదు అన్నారు.అగ్రికల్చర్ శాఖ మంత్రిగారికి చాలా చక్కటి అవగాహన వ్యవసాయం మీద ఉంది అనుకూల్చును. వారేమో లేదు అని చెప్పారు. క్వాచిఫ్ రాష్ట్రంలో ట్రేసర్ అనే క్రమి సంహోరక మందు దొంగ రవాణా అపుతున్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా అంటే లేదు అన్నారు.

మేడమ్ స్పీకర్: గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. ప్రశ్న వేసిన తరువాత మంత్రిగారు జవాబు ఇస్తారు.మళ్ళీ ఎందుకు ప్రశ్న చదువుతారు?

శ్రీ చల్లా రామకృష్ణా రెడ్డిః కుశ్మన్ అర్థం చేసుకోకుండా జవాబు ఇచ్చారేమోనని అనుమానం. ఈ జవాబు విచిత్రంగా ఉంది. సమాధానం చూస్తుంటే మంత్రిగారికి ట్రేసర్ అంటే తెలుసా, లేదా అనే అనుమానం మాకు వచ్చింది.

ఉ.11.00

‘ట్రేసర్’ అంటే ఏమిటి? దాని ప్రయోజనం ఏమిటి? దాన్ని ఎక్కువగా ఏ పంటలపైన నినియోగిస్తారు? మన రాష్ట్రంలో ఒక లీటర్ ఎంత రేటుకు అమ్మారు? మన రాష్ట్రంలో ఎంతకు అమ్మించారనేది క్లియర్గా చెప్పుమనండి.

శ్రీ వడ్డె శోభనాద్రిశ్వరరావు: మేడమ్ స్పీకర్, నేను ఎ, బి, ప్రశ్నలకు చాలా స్పష్టంగా సమాధానం చెప్పాను. మొట్టమొదటసారిగా 2001-02లో ఈ మందును దిగుమతి చేసుకోవడం జరిగింది. ఫస్ట్ టైమ్ అమెరికా నుండి వచ్చింది. బాంబీ కంపెనీ వారు మార్కెటింగ్ చేశారు. మొదట మన రాష్ట్రానికి 10 వేల లీటర్లు మాత్రమే ఎలాట్ మొంట్ జరిగింది. కానీ రైతుల నుండి వచ్చిన అధిక డిమాండ్ ను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆ మందు తయారీదారులను మనం ఒత్తిడి పెట్టిన మీదట 21 వేల లీటర్ల దాకా మన రాష్ట్రానికి వచ్చింది. మన రాష్ట్రంలో 2000-01 సంవత్సరంలో నిధి జిల్లాలలో 21 లీటర్స్ సంఖ్య అయింది. ఈ సంవత్సరం 45 వేల లీటర్స్ సరఫరా అయింది. ఇప్పటికి డిప్రైబ్యూటర్, స్టోక్స్ దగ్గర 9,796 లీటర్స్ పుంది. ఈ మందు కొరత లేదని, యితర రాష్ట్రాల నుండి దోంగరవాణా అపుతుస్తుడనేది వాస్తవం కాదని చెప్పాను. రామకృష్ణారెడ్డిగారు ట్రేసర్ అంటే ఏమిటి, దీనికోసం వాడతారని అడిగారు. ట్రేసర్ అనేది భూమిలో కొన్ని మైక్రో ఆర్గానిజేషన్స్ మీద రీసెర్చ్ చేసి, దీన్ని బయా పెస్టిసైట్స్ అమెరికాలో తయారు చేయడం జరిగింది. పత్రి, మిరప, ఆపరాలు పంట మీద హాలికో వెప్పా అంటే శనగపచ్చ పురుగును నిర్మారించడానికి అది దోహదం చేస్తుందనేది రీసెర్చ్లో కనుగొని, పై పెస్టిసైట్స్ మీద అమెరికాలో తయారు చేయడం జరిగింది. దీని యొక్క ప్రయోజనాలు ఏమంటే, ముఖ్యంగా ఇది మార్కెటలోకి వస్తే వర్యావరణానికి పెద్దగా సష్టం రాదు. హాలికో వెప్పా పై చాలా ఎఫెక్టివ్గా పనిచేస్తుంది. ప్రకృతిలో పంటలకు మేలు చేసే కీటకాలు కొన్ని, హాని చేసే కీటకాలు కొన్ని పుంటాయి. దీన్ని వాడడం వల్ల మేలు చేసే కీటకాలకు పెద్దగా హాని కలుగదు. క్రాచ్ రెసిస్టెన్స్ దెబ్బతినే అవకాశాలు కూడా పెద్దగా లేవు. పంటలు వేసినప్పుడు కొన్ని సందర్భాల్లో పశుపులు మేస్తే వాటి ఆర్గానికి హోనికలిగే పరిస్థితి పుంటుంది. ఇందులో అది చాలా స్వల్పం . ఫిఫ్కు, బర్న్ ను సష్టం తక్కువగా పుంటుందనే అభిప్రాయాలు వ్యక్తం అయినాయి. వీటిని ప్రధానంగా పత్రి, మిరప, ఆపరాలు పంటలకు వాడతారు. ఖరీదు 100 మిల్లిలీటర్స్ కు 2001-02లో రు. 1026 కాగా 2002-03 సంవత్సరంలో రు. 1160 అధ్యయా. ధర చాలా ఎక్కువ. ఇది కంపెనీ నిర్దిశ్యించిన ధర . దీన్ని సక్రమంగా అందించడం కోసం చర్య లు తీసుకున్నాము. అప్పట్లో ట్రేసర్ కోసం, ఆవాక్ కోసం లారీచార్స్ చేసే పరిస్థితులు పున్మార్పించాలి. డిప్రైబ్మెంట్ ద్వారా దీన్ని మార్కెట్ కమిటీలకు కేటాయించి, జెడి అగ్రికల్చర్ ద్వారా పత్రి, మిరప రైతులకు స్లిప్పులు వ్రాసి డిప్రైబ్యూప్స్ చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం ఖరీఫ్, రబీ సీజన్లో సరిపడ స్టోర్స్ పున్మార్పించాలి. వచ్చే సీజన్లో కూడా తగినంత పొసప్స్ చేయడం కోసం జరిగింది.

శ్రీ చల్లా రామకృష్ణారెడ్డి: మేడమ్ స్పీకర్, మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు. వారి రెండు సమాధానాలు కర్ఱై . పత్రి, మిర్పు పైన వేస్తారు. కొన్ని మందులు ఉపయోగకరంగా లేకపోవడం వల్ల ట్రేసర్ తెచ్చారు. దాన్ని డిలోస్టోల్ అనే కంపెనీ తయారు చేసి అమ్మారు. మీరే అంటున్నారు లీటర్ రు. 10,000 పైచిలుకు అని. భారతదేశంలోని అగ్రికల్చర్ విషయం నాకు తెలుసు. నేను నేపథ్య అవార్డ్ కూడా తీసుకున్నాను. రు. 500 కి మించి ఏ మందు లేదు. రు. 10 వేలకు లీటర్ అమ్ముతే, పంట నష్టపోతే రైతుకు మందు ఖరీదు కూడా రాదనే విషయం తెలుసా? అది మంచి మందు కూడా కాదు. అది ప్రమాదకరమైన మందు.

రాష్ట్ర రైతాంగం నష్టపోతోంది. ప్రశ్న అడగానీయకుండా బెల్ కొడితే ఎలా?

మేడమ్ స్పీకర్: అగ్రికల్చర్ డిమాండ్ సందర్భంగా అడగండి.

శ్రీ చల్లా రామకృష్ణారెడ్డి: లీటర్ రు. 11,000 అని మీరే చెబుతున్నారు. ప్రపంచంలో ఎక్కుడా లీటర్ రు. 11 నేలు లేదు. మన రాష్ట్రంలోనే ఈ రేటు పుంది. పంజాబ్, హర్యానా, ధిల్లీ వంటి చోట్ల రు. 6000, రు. 7000కి తెచ్చారు. మన రాష్ట్రంలోని ఒక్క గుంటూరు జిల్లాలోనే రు. 15 కోట్ల మార్కెటింగ్ జరిగింది. ‘లేదండి’ అన్నారు జవాబులో. ఎంక్వయిరీ చేయించండి. లేనట్లయితే ఈ సభ ఏమి చెప్పినా ఒప్పుకుంటాను.

శ్రీ వడ్డి శోభనాద్రిశ్శరావు: అధ్యక్షు, ఖరీదు ఎక్కువనే దాంట్లో ఏమాత్రం సందేహం లేదు. రైతులు కావాలని కొనుక్కుంటున్నప్పుడు, మనం వద్దని నిరోధించలేదు. ఇది ప్రీ మార్కెట్. బలవంతం ఏమాత్రం లేదు. వాస్తవానికి అదే కొని వాడాలనేది మా అభిప్రాయం కాదు. సమగ్ర సశ్శరక్షణ వద్దతులు పాటించండి.

(ఇంటర్వ్యూన్)

రైతులు కావాలి, కావాలి అని గొడవ పడితే, మమ్మల్ని ఏమి చేయమంటారు? ఇప్పమంటారా, వద్దంటారా? ఇస్తే విమర్శ చేస్తారు. ఇప్పకపోతే విమర్శ చేస్తారు. సమగ్ర సశ్శరక్షణ వద్దతులు పాటించండి. క్రమిసంహారక మందుల వాడకం తగ్గించాలని మేక్సిమం ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. 1995-96లో 10,957 మెల్లికుల్ను టెక్కికల్ గ్రేడ్ పెస్టిస్ట్స్ వాడితే, దాన్ని ఈ సంవత్సరం 3,400 మెల్లికుల్ను తగ్గించాము. ఇంకా తగ్గించాలని, ఇటువంటి ఖరీదైన మందుల వినియోగం బాగా నిరుత్స్థహపరచాలనేది మా అభిప్రాయం. రైతులు కూడా ఆలోచన చేసుకోవాలి. వీటికోసం మొత్తమొదట చాలా ఆందోళన జరిగింది. రెండు సెలలు వాడిన తరువాత సరియగు ఫలితాలు రాలిదు. పత్రి క్వాలిటీ తగ్గిందని అర్థం చేసుకొని వాడకం మానారు. రైతులందరూ రియలైజ్ అయి మానివేయడానికి మరికొంత సమయం పడుతుంది.

ఉ.11.10

MADAM SPEAKER: Question No.119(6689) postponed at the request of the Member.

తెనాలిలో భూగర్భ ట్రైనేజీ వ్యపక్ష

ప్రశ్న నెం. 120(7083)

శ్రీమతి జి. ఉమ(తెనాలి) - మునిపల్, పరిపాలన పట్టణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా :

(అ) గుంటూరు జిల్లా తెనాలి పట్టణంలో 1962 లో ప్రారంభమయిన భూగర్భ మురుగు పారుదల వ్యపక్ష పని చేయడం లేదనే విషయం వార్షికమేనా?

(ఆ) అయితే, ఈ వ్యపక్ష పనిచేసేటట్లు చూడడానికి తీసుకున్న చర్యలేమిటి?

మునిపల్ పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి (శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి):

(అ) అప్పునండి

(ఆ) ప్రాథమిక దర్యాపును నిర్వహించడమయింది. ప్రస్తుత వ్యవస్థను బాగు చేయడానికి నుమారు రూ. 6.00 కోట్లు ఖర్చుతుంది. మురుగు కాలువలలో మురుగు నీరు ఆటంకం లేకుండా ప్రవహించడానికి వీలుగా అడ్డంకులను తొలగించడానికి ఆ మునిసిపాలిటీ ఇటీవల తాత్కాలిక ఏర్పాట్లు చేసింది. ఇందు నిమిత్తం రూ. 1.10 లక్షల ఖర్చుతో మురుగును తొలగించే యంతాన్ని సేకరించింది.

డా. జి.ఎమ్ : అధ్యక్షు, మంత్రిగారు సమాధానం చెపుతూ, గుంటూరు మునిపల్ కార్బోరేఫర్ సహకారంతో తెనాలి పట్టణంలో 1962 వ సంవత్సరంలో అండర్ గ్రోండ్ డ్రైనేజ్ సిస్టమ్ ప్రారంభించడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి పంపింగ్ స్టేషన్, ట్రీటమెంట్ ప్లాంట్, ప్లేష్ ను ఆనాడు 52 లక్షల రూపాయల ఖర్చుతో కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. అయితే అది పూర్తిగా పనిచేయలేని స్థితిలో ఉంది. దానిని పనిచేయించే నిధంగా మునిపాల్టీ వాళ్ల తాత్కాలిక చర్యలు తీసుకున్నప్పటికీ, పూర్తి స్థాయిలో పని చేసే నిధంగా ప్రభుత్వ పరంగా ఎప్పటిలోగా చర్యలు తినుకొంటారు ? అలాగే దానికి కావలసిన నిధులను ప్రభుత్వ పరంగా కేటాయించవలసిందిగా తమరి ద్వారా గౌ.మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా అండర్ గ్రోండ్ డ్రైనేజ్ సిస్టమ్ పనిచేయకపోవడం వల్ల డ్రైయిన్స్లో ఉన్న మురుగునీరు జంపని డ్రైయిన్లో పూర్తిగా నిలువ ఉండటం వల్ల భూగర్భ జలాలు కలుపితం అవుతున్న పరిస్థితి ఈనాడు తెనాలి పట్టణంలో ఉంది. కాబట్టి త్వరితగతిన తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా గౌ.మంత్రిగారిని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షు, గౌరవ సభ్యులాలు చెప్పినట్లుగా తెనాలిలో 1962 లో అండర్ గ్రోండ్ డ్రైయినేజ్ సిస్టమ్ను ప్రారంభించడం జరిగింది. దానిని మూడు భ్లాక్స్‌ల్లో పెట్టుకొని చేయడమయింది. దీనిని 1985 లో పట్టిక హెల్చ్ వారు మునిపాల్టీకి అప్పగించడం జరిగింది. అయితే ప్రస్తుతం ఈ సిస్టమ్ పనిచేయకపోవడం వల్ల తాత్కాలికంగా డ్రైనేజ్ వ్యవస్థ పనిచేయించాలంటే దానికి ఆరు కోట్ల రూ.లు కావలసి ఉంటుంది. అదే నిధంగా ట్రీటమెంట్ ప్లాంట్ మొదలైన వాటిని కూడ పనిచేయించాలంటే మరో 20 కోట్ల రూ.లు అవుతుంది. ఈ పథకం చేపట్టడానికి అక్కడ ఉన్న మునిపాల్టీ వారు 30 శాతం భరించినట్లయితే, మిగిలిన 70 శాతాన్ని పాడ్చే ద్వారా ప్రభుత్వం లోనే ఇప్పించేందుకు ప్రయత్నం చేయడం జరుగుతుంది.

ప్రకాశం జిల్లాలోని గిడ్డలూరుకు మిసీ ఇండోర్ స్టోడియం

సుల్వవ్యవధిపత్ర నెం. 120-ఎ(7615-ఎ)

శ్రీమతి పి. సాయి కల్పన, శ్రీమతి పి. రాజ్యలక్ష్మి - గౌ. క్రీడలు, యువజన సేవల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా?

(అ) ప్రతి నియోజక వర్గంలో మిని ఇండోర్ స్టోడియంను మంజూరు చేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్నదా?

(అ) అయితే, ప్రకాశం జిల్లా గిడ్డలూరులో నదరు స్టోడియంను మంజూరు చేసే ప్రతిపాదన ఏదైన ఉందా ?

క్రీడలు, యువజన సేవల శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. రాములు):

(అ) లేదండీ

(అ) ఈ పత్ర ఉత్పత్తునుం కాదు.

శ్రీమతి పి. సాయి కలువ : అధ్యక్షా, నేను అడిగిన ప్రశ్నలకు మంత్రిగారు లేదని నమాధానం ఇచ్చారు. ఈ మధ్యకాలంలో ఎన్నడూ లేని విధంగా అంధప్రదేశ్‌లో గేమ్స్ అండ్ స్ట్రీట్స్‌ను బూస్ట్ అప్ చేయాలని చెప్పి ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శఢ్తో ఇన్‌ప్రోఫ్ట్‌క్వర్స్ ను డెవలప్ చేసుకొని, ఒక ఛాలెంజ్‌గా తీసుకొని నేపణల్ గేమ్స్‌ను కండక్షచేసి, అందరి ప్రశంసలు పొందారు మన ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడుగారు. అయితే పట్టణాలకే పరిమితం కాకుండా మండల స్థాయిలో ఉండే బాలబాలికలు గేమ్స్ పైన ఇంటరెస్ట్ చూపించే విధంగా వారిని ఎంకరేజ్ చేయగల్లితే, మండల స్థాయిలో జరిగే గేమ్స్ అండ్ స్ట్రీట్స్ పోటీల్లో పార్టీసిపేట్ చేసే దానికి వీలపుతుంది. కాబట్టి ఇప్పుడు కాకపోయినా మున్సిపాలిటీ మండల స్థాయిలో మినీ స్టేడియాలను నిర్మిస్తే బాగుంటుంది. అంతేకాకుండా ఇంతవరకు మన అంధప్రదేశ్‌లో ఎన్ని మినీ స్టేడియాలున్నాయి ? ప్రకాశం జిల్లాలో అన్ని ఉన్నాయి తెలియచేయవలసిందిగా కూడ మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

ఇంకోకటి అధ్యక్షా, గిద్దలూరులో గతంలో టెన్సీస్ పోటీలు జరిగిన సందర్భంగా అప్పటి క్రీడల శాఖ మంత్రి తమిస్నేని సీతారాం వచ్చారు. అక్కడి ప్రజలు టెన్సీస్ అట పట్ల చూపించిన ఉత్సవాలోన్ని చూసి 5 లక్షల రూ.లు ఇవ్వడం జరిగింది. అదే విధంగా స్థానిక ప్రజలు 5 లక్షల రూ.లను కలెక్షన్ చేసి టెన్సీస్ స్టేడియం నిర్మించుకోవడం అయింది. 19 సంవత్సరాల సుండి అక్కడ రాష్ట్ర స్థాయి టెన్సీస్ పోటీలు కూడ నిర్వహించడం జరుగుతున్నది. అందుకు వారికి ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తా, నేను చెప్పిన మినీ స్టేడియం ఇస్తారని ఆశ మాకు ఉంది. తప్పకుండా దానిని మంత్రిగారు ఆమోదిస్తారని ఆశిస్తున్నాము.

శ్రీ పి. రాములు : అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో క్రీడలను అభివృద్ధి పరచాలనే ఉద్దేశ్యంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక క్రీడా విధానాన్ని రూపొందించి, 2002నాటికి హైదరాబాద్ నగరంలో అన్ని స్టేడియాలను పూర్తి చేయాలని చెప్పి, ఆ విధంగా 2002 నాటికి అన్ని స్టేడియాలు పూర్తి చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా 2005 సంవత్సరం నాటికి అన్ని జిల్లా కేంద్రాల్లో మళ్ళీ పర్పన్ స్టేడియాల నిర్మాణం పూర్తి చేయాలని చెప్పి నిర్మయం తీసుకోవడం అయింది. అదే విధంగా 2010 నాటికి అన్ని మండల కేంద్రాల్లో స్టేడియంలను పూర్తి చేయాలని చెప్పి, విజన్ 2020 నాటికి గ్రామ స్థాయిల్లో కూడ ఆట స్థలాలను పూర్తి చేయాలనే విధానంలో ప్రభుత్వం ముందుకు పోతున్నది. గౌసభ్యరాలు చెప్పారు, గిద్దలూరులో స్టేడియం నిర్మాణానికి ఇప్పటికే 5 లక్షలు మంజూరు చేయగా, స్థానిక ప్రజలు మరో 5 లక్షల రూపాయాలను డోసేస్తున్న ద్వారా కలెక్షన్ చేసుకొని, మొత్తం 14 లక్షల రూ.లతో అక్కడ టెన్సీస్ స్టేడియంను పూర్తి చేయడం జరిగింది. ఇంకా దానికి 3 లక్షల రూపాయాల అవసరం ఉంది. అది కూడ ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది. ఆ డబ్బును కూడ విడుదల చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాం. గౌరవ సభ్యరాలు మాట్లాడుతూ, గిద్దలూరులో మంచి టెన్సీస్ క్రీడాకారులు ఉన్నారని, కాబట్టి అక్కడ ఒక టెన్సీస్ ఇండోర్ స్టేడియం ఇవ్వమన్నారు. తప్పకుండా నిధుల లభ్యతను బట్టి దానిని పరిశీలించి, సకాలంలో తగు చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

**ప్రయుషేటు ఇంజనీరింగు మరియు ఇతర విద్యా సంస్థలలో బోధన, బోధనేతర సిబ్బందికి ఉమ్మడి సర్వీసు
నిబంధనలు**

స్వల్పవ్యవధిప్రశ్న నెం. 120-బి(7616-ఎమ్)

శ్రీ నోముల నరసింహాయ్, సున్నం రాజయ్ - గౌ. సాంకేతిక విద్యా శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా :

(అ) ప్రయుషేటు ఇంజనీరింగ్, ఇతర విద్యా సంస్థల బోధన, బోధనేతర సిబ్బంది కోసం సర్వీసు నిబంధనలు నిర్దారించసందున శైలికి నిలువలు, విద్యా ప్రమాణాలు దిగబారిసోతున్న విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసా ?

(ఆ) అయితే, తగిన చట్టం ద్వారా ఉమ్మడి సర్వీసు నిబంధనలు నిర్దారిస్తారా ?

సాంకేతిక విద్యాశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎన్. ఆంజనేయులు):

(అ) అప్పునండీ

(ఆ) టి.ఎం .ఎ. పాయ్ శౌండేషన్, ఇతరులు, కర్రాటుక రాష్ట్రం మరియు ఇతరుల మధ్య కేసులో 31-10-2002 తేదీ నాటి నెం .317 / 93 సివిల్ రిట్ పిటిషన్లో 11 సభ్యులతో కూడిన రాజ్యాంగ ధర్మసంఘ తీర్పు దృష్టేణ గౌరవ సుప్రీం కోర్టు గమనించిన అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని, ఈ విషయంలో వెంటనే ఉత్తరవాలను జారీ చేయడానికి తగు చర్యను తీసుకోవడమనుపుతుంది.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : అధ్యక్షా, సుప్రీంకోర్టు తీర్పుకు అనుగుణంగా ఆదేశాలు జారీ చేశామన్నారు. అయితే అది పేపర్లకే పరిమితం అయింది. కాలేజీలకు చేరలేదు. నేను కాలేజీ సిబ్బందిని అంతా తీసుకొని వెళ్లి ఒక రిప్రజెంటేషన్ ఇచ్చాను. ప్రయవేట్ కాలేజీల సిబ్బంది యొక్క సర్వీసు విషయాలను, జీతభత్వాలను పరిశీలించేందుకు ఒక సిపరేట్ వింటెటీగల సంస్థను ఏర్పాటు చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. మీ ద్వారా కోరేది మంత్రిగారు ఒక విషయాన్ని గమనించాలి. 221 కాలేజీలు, 63,770 సీట్లను మనం ఏర్పాటు చేసుకున్నాం . విద్యార్థుల సుండి పసూలు చేస్తున్న ట్యూఫెన్ ఫీజుల్లో సుండి గాని ఇతర డబ్బుల్లో సుండి గాని 60 శాతంను సిబ్బంది కోసం ఖర్చు పెట్టాలనే నిబంధన ఉంది. అయినా సరే అయిదేళ్లు పూర్తి చేసిన వాళ్లకు పి.ఎఫ్. సొకర్యం కల్పించాలి. అదీ లేదు. ఆడిట్ అయితే అనలు దిక్కేలేదు. ఇంకపోతే, ఇంజనీరింగ్కు సంబంధించి, విద్యా వాస్తు కోసం కాలేజీలను కోకొల్లుగా ఏర్పాటు చేసుకున్నాం . కానీ వాటికి ఉండవలసిన వసరులు లేవు. ల్యాబులు లేవు. తమరి ద్వారా కోరేదేమిటంటే, ఒక వైపు సిబ్బంది అభిదృతా భావానికి గురవుతున్నారు. ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థులు అనే రా మెటీరియల్సు నాణ్యత కల్గిన మెటీరియల్గా సిబ్బంది తయారు చేయలేకపోతున్నారు. ఇంజనీర్లను తయారుచేసే సిబ్బంది అనే ఇంజనీర్ ఈశానాడు ఆయిల్ లేదు . కాబట్టి ఎప్పటిలోగా ప్రయవేట్ ఇంజనీరింగ్ సిబ్బందికి ఒక టైమ్ బౌండ్ ప్రకారం సరైన ఇన్ఫోప్రోఫెక్చర్ కలుగచేస్తారో చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నామ.

SRI AKBARUDDIN OWAISI(Chandrayangutta): Madam Speaker, through you I would like to request the Government to please call for a meeting regarding the recent judgment of the Constitutional Bench which clearly states as to the right of admission, right of Management and right of Administration in the Minority Institutions. Clear-cut instructions have been given by the Supreme Court. I request through you the Government to please call for a meeting and remove the confusion. All the other States have already called for a meeting and had a strategy in this regard.

ఉ. 11 . 20

శ్రీ ఎన్ ఆంజనేయులు : అధ్యక్షా, నర్సింహాయ్గారు మాట్లాడుతూ సిబ్బంది అభిదృతా భావం, కాలేజీలలో ప్రమాణాలు సక్రమంగా లేవని చెప్పడం జరిగింది . దీని విషయంలో సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమెంటు ద్వారా కొన్ని ఆదేశాలు రాష్ట్రప్రభుత్వానికి ఇవ్వడం జరిగింది . దాని ప్రకారం మెజర్సీ అఫ్ కంట్రోల్ అతి స్వల్పంగా బయటివ్యక్తులతో, బయటి సంస్థలతో, గవర్నమెంట్లతో ఉండాలని స్టోర్ నియామకాలు టీచింగ్, నాన్ టీచింగ్, ఎడ్యూనిష్ణెట్ కంట్రోల్ మేనేజ్మెంట్కు ఉండాలని చెప్పడం జరిగింది . ఎక్స్ట్రిమ్ ఐషన్స్ ఉండరాదని చెప్పడం జరిగింది . ఈ విషయం ప్రభుత్వం పరిశీలించి టీచింగ్

స్టోర్ నియామకం, డిస్ట్రిబ్యూటర్ యొక్కలకు సంబంధిం చి రేవన్లో పద్ధతి అవలంబించాలని నిర్ణయించింది . ఉండ్యోగుల బాధలు, గ్రీవెన్సీన్ పరిష్కారించడానికి మెకానిజం ఏర్పాటుచేయడం జరుగుతుంది . దీనిపై ప్రభుత్వానికి సేరుగా ఎడ్యుకేషనల్ ట్రైబ్యూనల్ జిల్లాలో ఏర్పాటుచేయాలని కోరడం జరిగింది . ఈ లోగా ఏ ఉండ్యోగి అయినా అపీల్ చేసుకోవలసి ఉంటే సేరు జిల్లా జిఫ్ట్స్ ని ఆశయించవలసి ఉంటుంది . అయితే ఏ ఉండ్యోగి ఏ జాడ్యోయర్ క్రిందకు పోవాలో ప్రభుత్వం నిర్ణయించాలని ప్రైకోర్స్ కోరింది . దీనిపై త్వరలోనే తగిన నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగుతుంది . ప్రమాణాలకు సంబంధించి ఎ సి టి గైడ్లైన్స్, రూల్స్ ప్రకారం బోధనసిబ్బంది పాటించాలని ఆదేశాలు ఇచ్చారు . మేనేజ్ మెంట్, ఎడ్మిషన్ విషయం, టీచర్ల విషయం అక్షరుద్దీన్ గారు చెప్పారు . గతంలో ఈ విషయంపై ఒక సమావేశం ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది . మరల దీనిపై ఒక సమావేశం ఏర్పాటుచేసి తగినచర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది .

శ్రీ నోముల సర్పింహాయ్ : ఎప్పటిలోగా చేస్తారు ? చెప్పమనండి . వేరే అవసరం లేదు .

మేడమ్ స్పీకర్ : కూర్చోండి సర్పింహాయ్ గారూ, ఇంకా ఎన్నిగంటలు కూర్చుందాము . ఇప్పటికి 11 . 30 అయింది

జీరో అవర్

శ్రీ పనమా వెంకటేశ్వర రావు(కొత్తగూడెం) : మేడమ్ స్పీకర్, కొత్తగూడెం మునిసిపాలిటీ కొత్తగా ఏర్పాటయింది . దీనికి ప్రత్యేక నిధుల నిమిత్తం మునిసిపల్ పరిపాలన మంత్రిగారికి, కోల్ అండ్ పవర్ మినిస్టరుగారికి ప్రపోజల్ పంపడం జరిగింది . అక్కడ వున్న 25 వార్డుల అభివృద్ధికి రు 20 కోట్లు కావాలని ప్రపోజల్ పంపాము . దయచేసి వెంటనే కొత్తగూడెం మునిసిపాలిటీ అభివృద్ధికి గాను సింగరేణి కాలరీ సంస్థ, ప్రభుత్వం కలిసి వెంటనే ప్రత్యేక నిధులు రు 20 కోట్లు మంజూరు చేయాలని ఇష్టరు మంత్రులను తమద్వారా కోరుతున్నాను .

శ్రీ బి వి మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను . దీనిపై చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది .

శ్రీ కె హరిభాబు(విచాఖపట్నం) : అధ్యక్షా, నేను ప్రస్తావించబోయే అంశం హోం, సినిమాటోగ్రాఫీ మంత్రివర్యులకు సంబంధించిన ది . భారతదేశంలో గురుశిష్యుల అనుబంధం చాలా పవిత్రమైనదిగా వుంది . ఈనాడు కొంత ఆళ్లీలంగా అభివర్ధించి వాడవాడలా సినిమాపాటగా వినిపిస్తుంది . నేను పాడలేను గాని భాష విపరిస్తాను . నేనేమో టీచర్, సుప్పేమో స్టూడెంట్ .....

మేడమ్ స్పీకర్ పదాలు వద్దు . విషయం మాత్రం చెప్పండి .

శ్రీ కె హరిభాబు : ఈ విధంగా పదాలు ఆళ్లీలంగా ఉంది కాబట్టి నేను విషయం జోలికి వెళ్లకుండా విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయుల మధ్య చాలా ఆళ్లీలంగా ఉండే పాట గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాలలో వినిపించే పరిస్థితి ఉంది . దీనివలన లక్షులది మంది విద్యార్థుల మస్తక్కత్వాల్సున ప్రభావం పడే అవకాశం ఉంది కాబట్టి ఈ సినిమా అన్నమయ్ లాంటి అధ్యాత కళాఖండం చిత్రీకరించి, మేజర్ చంద్రకాంట్ సినిమా ద్వారా పుణ్యభూమి నా దేశం నమో నమామి, ధన్యభూమి నాదేశం సదా స్వరామి అనే పాటను చిత్రీకరించి యువకులలో దేశభక్తి ప్రేరేపించిన ప్రముఖ దర్శకులు వారి సూరప చిత్రం గంగోత్రి ద్వారా ఇటువంటి

ఆళ్లిలకరనైన పాట ద్రజలలో ద్రచారం చేయడం చాలా దురదృష్టకరం . గౌరవ హోం శాఖ మంత్రిగారు ఈ విషయం పరిశీలించి ఇటువంటి ఆళ్లిల పాటల మీద తగువర్య తీసుకోవాలని మీద్వారా కోరుతూ, ఈ సినిమా పాటల క్యాసెట్సు అందజేస్తున్నాము .

శ్రీ టి దేవేందర్ గౌడ్ : గౌరవసభ్యులు పంపినది ఒకసారి చూస్తాము . సెన్సర్ బోర్డు ఉంటుంది . అయినా కూడా ఒకసారి చూచి తగినచర్య తీసుకుంటాము .

جناب اکبر الدین اویسی۔ محترمہ ایجمنٹ کے صاحب میں آپ کے فریضہ حکومت کی توجہ مبذول کروانا چاہتا ہوں اس بات پر کہ ہم سب جانتے ہیں کہ ریاست کی سب سے زیادہ آبادی غربی کی ٹھنڈی سطح سے گزر رہی ہے اور برصغیر سے خاص کر اسی سال ریاست آئندھر پردیش خلک سالی سے لُزُر رہی ہے لوگوں میں بہت ساری بیرونی و زگاری ہے۔ ایسے حالات میں حکومت نے تقریباً 6 سال سے نئے راشن کارڈ کی اجرائی بند کر دی ہے۔ جنم بھوی انسکم کے تحت نئے راشن کارڈ اجراء کرنے کا مullan کیا گیا۔ لوگ 14 روپیے لی بیڑ مگنی کا ٹیکل بلاک مارکیٹ میں خرید رہے ہیں اور چاول بھگی بڑی بڑی ٹیکلیں دے کر خرید ناہر رہا ہے۔ میں حکومت سے یہ زور مطالہ کرتا ہوں کہ نئے راشن کارڈ فوری اجراء کے چاہیں۔

శ్రీ సి ముత్యి ० రెడ్డి : గ్యాన్సన్సనే, రేప్స్కోర్టుల గురించి వారు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను . పరిశీలిస్తాము .

శ్రీ సున్నం రాజయ్య : అధ్యక్ష, ఈ అంశం హోమినిస్ట్స్‌రుగారికి సంబంధించింది. నా నియోజకవర్గం భద్రాచలం రూరల్ పోలీసుస్టేషన్ పరిధిలో వున్న పరిస్థితి పై చెప్పవలసి ఉంది. బండారుగూడెం అనే గిరిజన గ్రామంలో వుండే విద్యార్థులు ఆశ్రమ పారశాలలో చదువుకుని తన ఇంటికి వచ్చిన తరువాత తల్లి సత్తెమ్మ పిస్సుమ్మ కూతురుని పిలుచుకుని రమ్మని చెప్పింది. తీసుకుని వస్తుంటే దారిలో భూస్వామి, రైతు సిహాచ్ జోగారావు, రాము, రఘు ఇతనిని విపరీతంగా కొట్టి పోలీసుస్టేషన్లో తప్పుడు కేసు పెట్టారు. 6వ తరగతి చదువుతున్నాడు ఈ పిల్లవాడు కుంజా వీరభద్రం, ప్రస్తుతం జైలులో నాలుగుగోడల మధ్య ఉన్నాడు. వరంగల్ సెంట్రల్ జైలులో రిమాండ్లో ఉన్నాడు. ఇతని తల్లిని ఇష్టం వచ్చినట్లు కొట్టి ఇష్టం వచ్చిన పదచాలంతో హింసించారు. దీనిపై ఎన్ ఐ కు రిపోర్టు జస్తే ఎన్ ఐ రమేష్ ఇష్టం వచ్చినట్లు పరుష పదచాలంతో నానా దుర్భావలాడి వీళ్లమీద తప్పుడు కేసు నమోదు చేశారు. గిరిజనులను కులం పేరుతో దూషించిన వారి పేర్లు లేకుండా వారి దగ్గర ఉప్పుకు అమ్ముడుపోయారు. ఈ కుంజా వీరభద్రం, కారం సత్యానారాయణ, వెట్టి వెంకటేశు అనే 6వ తరగతి చదువుతున్న వీరంతా ఈ రోజు వరంగల్ సెంట్రల్ జైలులో రిమాండ్లో వున్నారు. నేను రెండు తేరీ వెళ్లినపుడు ఎన్ ఐ కి చెప్పాను. పరిశీలించండి, అన్నో వున్నో ఎరుగని ఆదివాసులు కూలి నాలి చేసుకునే కుటుంబాల పిల్లలు అంటే పరిశీలించుతాను, వంపుతాను అని నాతో ఒకమాట చెప్పి రిమాండ్కు పంపాడు.

© . 11 . 30

గిరిజన గ్రామం బండారు గూడంఈ రోజు బిక్కుబిక్కుమనే పరిస్థితి ఉంది. భూస్వాములకు, పెత్తందార్లకు బందీగా ఉంది. ఈ ఎన్ ఐ చేసిన తప్పుడు కేసుసుండి విముక్తి చేయాలి. అక్రమంగా కులంపేరుతో దూషించి, హింసించి, దొర్జన్యం చేసినందుకు, ఆ తల్లి మొన్సు రాత్రి నేను హైదరాబాదుకు బయలుదేరి పసుంటే, అక్కడ వున్న బాధ పర్లానాతీతం. దానిని పర్సించి చెప్పడానికి వీలుకాదు. ఏ భావలో ఈ సభలో చెప్పడానికి వీలులేని పరిస్థితిలో ఉంది. వెంటనే హింసించిన

భూస్వాముల మీద కేసు పెట్టాలి . ప్రలోభానికి లొంగి తప్పుడుకేసు పెట్టిన ఎన్ . ఐ ను వెంటనే బదిలీ చేయాలని మీద్వారా హోం మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను .

శ్రీ టి దేవేందర్ గాడ్ : రాజయగారు చెప్పిన వివరాలు రాసుకున్నాను . నేను ఎంక్వయిరీ చేస్తాను . సీనియర్ అధికారిని పంపి ఎంక్వయిరీ చేసి తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాను .

శ్రీమతి సిహాచ్ . జగదీశ్వరి (అల్లవరం) : అధ్యక్షా, ఇది మెడికల్ అండ్ హెల్ప్ మంత్రిగారికి సంబంధించింది . మా అల్లవరం నియోజకవర్గం, అల్లవరం మండల హెడ్కోవర్ రూల్ 30 బిడెడ్ హోస్పిటల్కు టండర్లు పిలిచి రెండు మూడు మాసాలు అయింది . ఇంతవరకు ఎటువంటి పసులు చేపట్టలేదు . దయచేసి త్వరగా ఈ పసులు చేపట్టాలని కోరుతున్నాను .

డా కోడెల శివప్రసాద రావు : గౌరవసభ్యరాలు చెప్పిన విషయం నోట్ చేసుకున్నాను . పరిశీలించి చర్యలు తీసుకుంటానుని మీద్వారా తెలియచేస్తున్నాను .

శ్రీమతి ఎం మరియ కుమారి (నిడుమోలు) : మేడమ్, నేను చెప్పబోయే విషయం పవర్ మినిష్టరుగారికి సంబంధించింది . కృష్ణాజిల్లా నిడుమోలు నియోజకవర్గం, చల్లపల్లి మండలం కృష్ణానది అవతలి వైపు ఆముదాల లంక గుంటూరు జిల్లాలో భాగంగా ఉంది . ఆ గ్రామంలో బీసి, ఎన్సి, ఎస్టి కుటుంబాలు 300 ఉండి, అంతా చిన్న చిన్న రైతులు, వ్యవసాయం చేసుకోడానికి నీటి సాకర్యం లేదు . బోర్ల మీద చేసుకుంటున్నారు . బోర్లు ప్రస్తుతం ఎండిపోయిందును, కరంటు సాకర్యం ఏర్పాటుచేస్తే మోటార్ల ద్వారా చేసుకుంటారు . అది భార్క్ కాటన్ సాయిల్, లూజ్ సాయిల్ కాబట్టి కరంటుపోల్న నిలబడు అందువలన టపర్ నిర్మించాలని మీద్వారా కోరుతున్నాను .

శ్రీ కె సుబ్బారాయిడు : గౌరవసభ్యరాలు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను . తప్పనిసరిగా తగుచర్యలు తీసుకుంటాము.

అర్థిల సమర్పణ

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీ నారాయణ : వ్యాట్ వలన పస్తున్న ఇబ్బందులను పరిష్కరించవలసిందిగా గుంటూరు పట్టణా, ప్రాణీనీ, స్విఫ్ట్ అండ్ జనరల్ మర్గంట్స్ ఇచ్చిన అర్థిని సమర్పిస్తున్నాను .

(మేడమ్ స్పీకర్కు అర్థిని సమర్పించారు)

శ్రీ ఎన్ వరదరాజులు రెడ్డి : సిడెసిఎంఎన్ ఉద్యోగులకు చాలాకాలంగా జీతాలు ఇష్టందున ఈ అర్థిని సమర్పించడం జరుగుతున్నది .

(మేడమ్ స్పీకర్కు అర్థాని సమర్పించారు)

శ్రీ కె ప్రభాకర రెడ్డి (తంబళ్లపల్లి) : చిత్తారు జిల్లాలోని పశ్చిమ మండలాల్లో తీవ్రమైన కరువు పై సహాయక చర్యల గురించి ఈ అర్థాని సమస్యలించడం జరుగుతున్నది .

(మేడమ్ స్పీకర్కు అర్థాని సమర్పించారు)

శ్రీ సుస్వం రాజయ్ : బిఏ 14 ను రద్దుచేసి అన్వేషిక గిరిజన అభ్యర్థులను వెంటనే టీచర్లుగా నియమించాలి .

(మేడమ్ స్పీకర్కు అర్థాని సమర్పించారు)

MADAM SPEAKER: I am to announce to the House that a working lunch has been arranged at 1.00 P.M in the Inner Lobby of the Assembly Buildings for the Members. Press is also invited.

Now, Tea break for ten minutes.

(The House then adjourned at 10.35 A.M for Tea)

(సభ ఉదయం గం.11.55 ని.లకు తిరిగి సమావేషమైనది)
(మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ అధ్యక్ష స్థానంలో వున్నారు)
ప్రభుత్వ తీర్మానము
భారత క్రికెట్ జట్టును అభినందిస్తూ

శ్రీ ఎన్.ఇంద్రేన్నా రెడ్డి : అధ్యక్ష, మొన్న మార్పి 1వ తారీఖు, శివరాత్రి రోజున భారతదేశమంతటా, నగరాలూ పట్టణాలలో మాత్రమే కాకుండా, కారాగారాలలోనూ, మారు మూల గ్రామాలలో కూడా అశేష భారత ప్రజానీకంలో అత్యంత ఉత్సంఘ కలిగించింది. ఎందుకంటే, ఆ రోజున ప్రపంచ క్వోల్ భాగంగా భారత్-పాకిస్థాన్ దేశాల మధ్య జరిగిన క్రికెట్ పోటీలో భారత క్రీడాకారులు అత్యంత ప్రతిభా పొటవాలతో సాధించిన వీరోచిత విజయం పట్ల, భారత జట్టు క్రీడాకారులకు ఈ సభ తరఫున అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాయి. సచిన్ టెండూల్కు బ్యాటింగ్ చేసిన తీరు అందరినీ ఆకట్టుకుంది, భారత్ విజయానికి కారణభూతమైంది.

‘మ్యాన్ ఆఫ్ ది మ్యాచ్’ అవార్డ్ తీసుకున్న టెండూల్కు ప్రత్యేకమైన అభినందనలు. ముందు ముందు రాబోయే పోటీలలో భారత క్రీడాకారులు ఇదే స్వార్థానికి ప్రదర్శించి, ప్రపంచ క్వోటీలలో దేశానికి విజయాన్ని చేకూర్చుతారని మనస్సుర్చిగా

ఆశిస్తూ, వారికి నా శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను. ఆ రకంగా ఒక తీర్మానాన్ని కూడా చేసి వారిని అభినందించాలని ఈ సందర్భంగా కోరుతున్నాను.

SRI K.R.SURESH REDDY: Sir, on behalf of Congress party, I congratulate the Indian cricket team for its splendid performance and for thrilling victory over Pakistan. ఈ విజయంతో మారుమూల గ్రామాలలో పున్న యువకులలోను, పట్టణాలలో పున్న యువకులలోను, పెద్దలలోను చాలా ఉత్సాహం కనొపించింది. అంతే కాక 'ఇండియన్ స్పిరిట్' అనేది కూడా చాలా స్ఫ్యాంగా ప్రతిచేటా కనిపించింది. దీనికి ఒక పాప్యులర్ స్లోగన్ వుంది. మహా శివరాత్రి రోజున ప్రశ్నేకంగా కాంగ్రెస్ పార్టీకి ఇంకా చాలా సంతోషపరమైన రోజు. ఒకటి, ఇండియన్ క్రికెట్ టీమ్ స్న్యూండిడ్ పెర్ఫార్మమెంట్. దానికి ఏదైతే స్లోగన్ వుందో, "కమాన్ ఇండియా, కర్లో దునియా ముట్టమే" దానితోపాటు ఆ రోజు కాంగ్రెస్ పార్టీ హిమాచల్ ప్రదేశ్, మేఘాలయ రాష్ట్రాలలో సాధించిన విక్టరీతో ఆ స్లోగన్ "కమాన్ కాంగ్రెస్ పార్టీ, లేలో ఇండియా అప్పే హార్థ మే" అనే విధంగా ప్రజలు మా పార్టీకి చాలా స్వార్థానికి కల్పించారు అనే మాటను కూడా ఈ సందర్భంగా మనని చేస్తున్నాను.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: Sir, on behalf of A.I.M.I.M., I congratulate the Indian cricket team for its wonderful innings and excellent performance by Sachin Tendulkar and also for their beautiful team spirit. All the players played wonderfully. Particularly Zahir Khan and Mohd.Kaif played very beautifully. Yuvraj Singh also did well. A.I.M.I.M. congratulates Indian cricket team and our best wishes are for them. We expect Indian cricket team to come back to India with World Cup.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : అధ్యక్షా, క్రికెట్ విజయోత్సవానికి సంబంధించి, దేశంలోనూ, రాష్ట్రంలోనూ ఆసందోత్సాహాలలో ఉత్సాహాన్ని జరుపుకోవడాన్ని అందరూ హర్షించాల్సిందే, ప్రత్యేకించి మతాలకు అతీతంగా అందరూ పెద్దవత్తున టపాకాయలు కాల్పుకున్న పరిస్థితి కూడా వుంది. ఈ సందర్భంగా ఒక్క విషయాన్ని చెప్పాలచుకున్నాను. వారు ఇబ్బందులలో వుండ ఓడిపోతే ఇండియా మీద దాడి చేసే తీరు కూడా వుండకూడదని నా ఆలోచన.

SRI P.ASHOK GAJAPATHI RAJU: Sir, we share all the sentiments expressed here. We love sports. There is an old saying. 'Be sporting not be gaming.' So, we have no intention of gaming. We want to be sportive in all these things. We will be delighted so see the World Cup in India. So we are one with the House and the House is one with Indian cricket team. Either way it can be said. We wish our players all the best irrespective of whether they win or lose. We would be delighted if they win; we don't be uncivilised if they lose. That's all. We want to be sportive.

మ.12.00

శ్రీ కె. చంద్రశేఖరరావు(సిద్ధిపేట) : భారత క్రికెట్ టీమ్ చాలా వీరోచితంగా పోరాడి జాతి పరువు నిలబెట్టే విధంగా బ్రహ్మండమయిన విజయాన్ని సాధించినందుకు మా పార్టీ తరపున అభినందనలు తెలియజేస్తూ, ప్రపంచక్షేత్రాని తరిగి భారతదేశం రావాలనీ, భారతదేశ కీర్తి పతకాన్ని ఎగురవేయాలని ఆశిస్తూ, నర్సింహాయ్గారు చెప్పినట్లు క్రీడాభిమానులకు ఒక సందేశాన్ని ఇవ్వాలని ఉంది. అది ఏమిటంటే, *Sometimes we lose and sometimes we win.* క్రికెటర్ మంచిగా ఆడితే బాగా పొగిడి, ఓటమి సంభవిస్తే, వారి మీద దాడి చేయడం కాదు. ఇది సరయిన సాంప్రదాయం కాదు. అటువంటిదానికి పాల్పడకుండా క్రీడాభిమానులు ఉండేటట్లుగా ఈ సందేశంలో జత చేస్తే మంచిది.

• శ్రీ పి. రాములు : మన భారత క్రికెట్ క్రీడాకారులు తమ ప్రతిభను చాటి ప్రపంచంలో భారతదేశం తలెత్తుకునే విధంగా ఈనాడు విజయం సాధించిన సంఘర్షంగా వారికి మనస్సుల్నిగా అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. అదే విధంగా ప్రపంచక్షేత్రాని

• An asterisk before the name indicates confirmation by the Member

మన భారత క్రీడాకరులు గెలుస్తారని, ఆ విధంగా మనందరి ఆశీర్వాదం ఉండాలని ఈ సందర్భంగా మనమ్మార్థిగా అభినందనలు తెలియజేసున్నాను.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రేనారెడ్డి: అందరూ సమ్మతిప్రాప్తి, రెజల్యూషన్ పాస్ చేద్దాము.

SRI P.ASHOK GAJAPATHI RAJU: The House is unanimous, Sir. No problem on that. With suitable wording it can be drafted and passed.

శ్రీ వై. రామకృష్ణదుడు: రెపెన్యూ మినిస్టర్ గారు రెజల్యూషన్ పెట్టాలని నాకు చెప్పారు. So far as cricket match is concerned, I would like to move the resolution.

Sir, I beg to move:

"That this House resolves to congratulate the Indian cricket team who played magnificently and won the match against Pakistan team in the World Cup match and this House wishes the Indian team all success in their efforts to win the World Cup."

MR.DEPUTY SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That this House resolves to congratulate the Indian cricket team who played magnificently and won the match against Pakistan team in the World Cup match and this House wishes the Indian team all success in their efforts to win the World Cup."

(Pause)

The resolution was adopted.

సభా కార్యక్రమము

డా. యం.వి. మైసూరారెడ్డి: అధ్యక్ష, తమ ద్వారా హోమ్ మరియు సినిమాలోగ్రఫి మంత్రిగారి దృష్టికి ఈవిషయాన్ని తేదలచాను. ఇటీపల కాలంలో సినిమాలలో వస్తున్న పదబ్లాం గురించి అందరికి చాలా బాధాకరంగా ఉంది. గతంలో సినిమాలలో సమాజంలో ఉండే రుగ్మతను చూపించి సాల్యూషన్ కూడా చుప్పేవారు. ప్రస్తుత సినిమాలు ఏదో ఒక విధంగా సామ్మా చేసుకోవాలనే తపసతో ఉన్నాయి. వారికి ఎవరిని హర్షించేస్తున్నామో అనేది కనబడడం లేదు. ఇటీపల కాలంలో మన్మథుడు సినిమాలో ఒక సీన్లో హీరోగారు హీరోయిన్ని ఉధేశించి ఉప్పరసంఘుం మీటింగ్ పెట్టుకున్నారాలని అంటారు. తరువాత హీరోయిన్ హీరోతో అదే రికార్డ్ ను అంటే వాళ్లు సమావేశమయినప్పుడు మీరే ఉప్పర సంఘుం మీటింగ్ పెట్టుకున్నారని అంటారు. ఆ పదాలు ఉప్పర సంఘాన్ని కించపరచే విధంగా ఉంది. సెన్యూర్ బోర్డ్ వారికి, సినిమా హీరోకి, నిర్మాతకు, ముఖ్యమంత్రిగారికి సదరు సంఘుం వారు రిప్రజెంటేషన్ ఇచ్చారట. ఇక రెడ్డును గురించి చెప్పాలసిన అవసరం లేదు. అమ్మకుంటున్నారు. ఈ విధంగా హీరు చెప్పుకుని సినిమాల ద్వారా వాణిజ్యం చేసుకుంటున్నారు. ఈ విధంగా కులాలు, మతాలు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోపించేందే. మంత్రిగారు దీని మీద ఏమయునా చర్యతీసుకుంటారా? కులాలకు, మతాలకు చెడుపేరు వచ్చేవిధంగా సినిమాలు డబ్బు కోసం తెష్టున్నారు. నీటి మీద చర్యలు తీసుకోవడానికి మంత్రిగారు చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ టి. దేవేందర్ గౌడ్ : మైనురారెణ్ణిగారు ఇప్పుడు వస్తున్న సినిమాల గురించి ప్రత్యేకంగా ఈ కులాల గురించి, ఇతర అంశాల గురించి లేవనెత్తారు. అందరికి తెలిసిన విషయమే. He is also an experienced legislator. వారు హోమ్ మినిస్టర్గా ఉన్నప్పుడు వారికి ఈ పోర్టఫోలియో ఉందో లేదో, లేదనుకుంటా. ఇక్కడ గపర్చుమెంట్ రోల్ లిమిటెడ్. సెన్సర్ బోర్డ్ చూసుకోవలసినదే. అయినా వారిని నా ఛాంబర్లో పిలిచి మాట్లాడతాను. ఈ విధంగా హాజర్లో, హాజ్ బయట సెంటొమెంట్కి సంబంధించి సమస్యలు వస్తున్నాయి. ఈ సెంటొమెంట్ వల్ల ఎవరూ హర్ట్ కాకుండా, ఎంటర్టైన్మెంట్ కోసం ఏమి చేసనా ఘరవాలేదు. సామాజిక విషయాలు అటెంప్ట్ చేసేటప్పుడు కొంత జాగ్రత్తగా తీయాలి. మనోభావాలను దెబ్బతీసే విధంగా తీయకూడదు. ఇదంతా చూసి తరువాత ఎలా చేయాలో పరిశీలన చేసి అలా చేయడం జరుగుతుంది..

MR.DEPUTY SPEAKER: All the 304's and 74's are postponed.

2003-2004వ సం .పు వార్డిక ఆదాయ వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) (సాధారణ చర్చ)

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు : ఎట్లుకేలకు జవాబు చెప్పడానికి సమయం దొరికిందుకు చాలా సంతోషం. షైర్కి మరీ మరీ ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. బహుళ ప్రధాన ప్రతిపక్షం వారు అడ్డంకులు పెట్టుకుండా చెప్పింది వినిసట్లయితే, ఏదయినా చివర్లో కల్పరిథికేషన్స్ అడిగితే దానికి కూడా నేను సమాధానం చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. నిన్ననే చెప్పాను. ప్రసాదరావుగారు ఇక్కడ ఉండాలి. లేకపోతే బయట ఉండాలి. ప్రసాదరావుగారు ఆ కథ కొంత పరకూ చెప్పిన తరువాత, మిగతా బిజెస్ ముగించాలనే ఉధ్యేశ్వంతో నేను నిలబడితే నాకు సమయం దొరకలేదు. ఖచ్చితంగా ఆ కథ ముగించిన తరువాత బడ్జెట్ రిస్టయి చెబుతామనుకున్నాను. ఆయన ముగించారు. Where he ended, there I will begin. ధర్మాన్ ప్రసాదరావుగారు మేక....

(అంతరాయం)

మ.12.10

శ్రీ డి. శ్రీనివాస్ (నిజమాబాద్) :- అధ్యక్షా, నిన్న ప్యానల్ స్పీకర్ గారు చాలా క్లియర్గా రూలింగ్ ఇప్పడం జరిగింది. దానిని ఎక్సపంజ్ చేయడం జరిగింది. అందరం అంగీకరించాము. కావాలంటే మీరు రికార్డులు చూడండి. ప్యానల్ స్పీకర్ గారు కూడా హాజర్లో ఉన్నారు. ఇప్పుడు మళ్ళీ పైనాన్ మినిస్టర్ గారు కథ మొదలు పెట్టారు. స్పీకర్ గారు రూలింగ్ ఇచ్చిన తరువాత, లెజిస్ట్రిట్ అప్పైర్ మంత్రి గారు ఆ రూలింగ్ని ధిక్కరించడమన్నది న్యాయం కాదు, సరైంది కాదు. This is the privilege of the House. ప్యానల్ స్పీకర్ గారువాలా ఎంబరాసింగ్ పరిస్థితుల్లో ఉన్నారు. నిన్న సభని అడ్డర్న్ చేశారు. మేము టైటర్ పెయిన్లో తీసుకొన్నాము. రామకృష్ణుడు గారు టైర్ అయిపోయారని, మూడ్లో లేరన్న భావనతో మీము కూడా అంత సీరియస్గా తీసుకోలేదు. మళ్ళీ నేడు ఆయన మొదలుపెడతామంటే, ఈ రోజు రిస్టయి ఇచ్చే ఉధ్యేశ్వం లేసట్లుగా కనిపిస్తోంది. ఈ రోజు మంత్రి గారు ప్రసంగం ప్రారంభిస్తూనే మేము (కాంగ్రెస్) సహకరిస్తే కొంత సేపట్లో సమాధానం అయిపోతుందని, లేకపోతే కొంత సేపు ఔతుందని, మన్మఖీ బయటకు పంపించి టీవీల్లో చూసుకోమనా మీ ఉధ్యేశ్వం. Kindly let us honour the ruling of the Chair.

శ్రీ వై.రామకృష్ణుడు :- అధ్యక్షా, ప్రసాదరావు గారు చెప్పిన తరువాత ప్యాసల్ ఛైర్‌న్ ఒక నిర్లయం తీసుకోవడం జరిగింది. అన్ని పేపర్లో ఆ కథ గురించి రావడం జరిగింది. మనకున్న సిస్టమ్ ప్రకారంగా ‘ఎక్స్‌పంజ్’ చేస్తే మన రికార్డుల్లోకి రాదు. శాసనసభ కార్యక్రమాలు ప్రత్యక్ష ప్రసారం అప్పతున్నందున ప్రజల్లోకి వెళ్లింది. Print media కూడా they have published it. ఎంత దారుణంగా క్యాబినెట్ పై మాటల్ డిటే మేము రీబట్ చేయకుండా కూర్చోంటే ఎట్లా మేము (కాంగ్రెస్) ఇష్టం వచ్చినట్లు మాటల్ డతామని, మీకు (ప్రభుత్వం) హక్కు లేదనే విధానం సరైనది కాదు. వారు కథ చెప్పారు. మీరు కూర్చోని వినాటిన ఆవశ్యకత ఉందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము. నేను స్పీకర్ గారి తో డిస్క్యూషన్ చేశాను. ప్రాద్యున కూడా మాటల్ డాను. స్పీకర్ గారి పర్మిషన్ తీసుకొన్నాము. వారు సన్న మాటల్ డడానికి పర్మిట్ చేశారు. నేను మాటల్ డతాము. మీకేమి భయం అక్కర లేదు. మీరు ధైర్యంగా కూర్చోండి. మీకేమి కాదు. నేను అన్ పార్లమెంటరీ పదాలు మాటల్ డడము. డీసింటగానే మాటల్ డతాము. రూల్స్ అండ్ ప్రోసెంజర్ ప్రకారంగానే మాటల్ డతాము. నా లిమిట్స్ నాకు తెలుసు. నేను అన్ని మేకల గురించి మాటల్ డడం లేదు. కేవలం ధర్మస్పసాదరావు గారి మేక గురించే మాటల్ డతాము.

శ్రీ డి. శ్రీనివాస్ :- అధ్యక్షా, ఆయన అంత పర్ట్‌క్రూలర్స్‌గా ఉంటే, నెన్న ఛైయిర్లో ఉన్న ప్యాసల్ స్పీకర్ గారు ఒక రూలింగ్ ఇచ్చిన తరువాత, రూలింగ్ మారుతుందంటే, రూల్ పర్మిట్ చేస్తాయంటే....ఆయన లెజిస్లాటీవ్ అప్పెర్ మంత్రిగారు. మీరు కథ చెపుతామని అంటే మేము విసడానికి సిధ్ఘంగా ఉన్నాము. ధర్మస్ ప్రసాదరావు గారు కథని పూర్తి చేయాలి. ఆయన మొత్తం చెప్పిన తరువాత, మీరు చెప్పండి. న్యాయంగా షైట్ This is the procedure. ఇక్కడ స్పీకర్ గారు ఇచ్చిన రూలింగ్‌కి వ్యతిరేకంగా పోవడం న్యాయం కాదు.

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు :- అధ్యక్షా, ధర్మస్పసాదరావు గారు మాటల్ డిన మాటలనుచూస్తే ఆయన ముగించినట్లే నని ఆయన ప్రసంగంలో చెప్పడం జరిగింది. ఆయన ఆ అంశాన్ని ముగించి మిగతా ప్రసంగంలోకి వెళ్లారు. ఆయనకు నేడు కొత్తగా మాటల్ డే అవకాశం లేదు. అందుచేత సభ్యులు ధర్మస్పసాదరావు చెప్పి కథ ఇంకో రకమైన కథ. అధ్యక్ష సభసంలో ఉన్న ప్యాసల్ ఛైర్‌న్ గారు , ధర్మస్ ప్రసాదరావు గారు శ్రీకాకుళం జిల్లాకి సంబంధించిన వారే. కాబట్టి వారి ప్రాంతంలో చెప్పుకొనే కథని చెప్పుకోవడంలో వారికి అబ్బాక్ష్య వచ్చింది. నేను ఆ కథను చెప్పను. నా సాంత కథ ఆయన చివరలోకి వచ్చిన తరువాత మిగతాది చెపుతాను. మీరు సన్న కథ చెప్పడానికి పర్మిట్ చేయండి.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గార్చి ఒక విషయం అడుగుతున్నాము. నోముల సర్పింహాయ్ గార్చి మేకల గురించి బాగా తెలుసు. బయట మేక ఖరీదు ఎంతో నాకు తెలియదు కానీ, అసెంబ్లీ లోఈ మేక ఖరీదు చాలా ఎక్కువగా అపుతోంది. దీన్ని మరింత ఎక్కువ ఖరీదు చేయకుండా త్వరగా పూర్తి చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ నోముల సర్పింహాయ్:- అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు సభలో ఉన్నారు. ఇంద్ర సేనారెడ్డి గారు మల్కేట ఏరియాలో వెళుతుంటే ఎదో ఒక మేక వచ్చి పొడించిందిట. ఆనాటి నుండి మేకలను నిపేధించాలని, మేకల ఖరీదు గురించి చెపుతున్నారు. చంద్రబాబునాయిడు గారు మీరు ఎట్లి పరిస్థితుల్లోనూ మేకలను నిపేధించే వైపు వెళ్లకండి. వారి సలహాలు విసకండి. మేకల పెంపకం మా వృత్తి. దానిని రక్కించండి.

(ఆంతరాయం)

కులానికి మేము ఎప్పుడూ ప్రాధాన్యత ఇష్టిలేదు. వృత్తులకు మాత్రమే ప్రాధాన్యత ఇచ్చాము. ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఉన్న మొత్తం వు త్వలన్నింటి మీద, వారి వారి జీవనం మీద మాటల్లాడుతున్నాము. ఇంద్రేసారెడ్డి గార్చి ఆ వృత్తి చేసే వారిపైన గౌరవం లేదు. ఆ మేకలపై గౌరవం లేదు.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రేసారెడ్డి : - అధ్యక్షా, అడవులు, చెట్ల పెంపకం నిపయమై ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు ఇంతకు ముందు సమావేశాల్లో మేకలను బ్యాంక్ చేయాలని చెప్పాను. మేకలను చాలా దేశాలు బ్యాంక్ చేశాయి. నీరు దీని నిపయమై కామెంట్ చేశారు. నేను ఎదో కులం నిపయంలో చెప్పిలేదు. వారికి ఆల్టోర్నేటీవ్ గా ఏదైనా ఇవ్వాలని కూడా చెప్పాను. వారు నన్న తప్పగా అర్థం చేసుకొనారని చెప్పుతున్నాను.

SRI Y. RAMAKRISHNUDU: Government is specific. కుల వృత్తులు ఎనరించి దెబ్బి తీసుకు. ఎన్నిరాన్నమెంట్ దెబ్బతిసకుండా గవర్నమెంట్ అన్ని చర్యలు తీసుకొంటోంది. ధర్మాన ప్రసాదరావు గారి మేకరూమ్‌లో నుండి బయటకు వస్తోంది.

(అంతరాయం)

శ్రీ డి.శ్రీనివాస్ : - అధ్యక్షా, before anything will be discussed, I want to ask... నిన్న క్లెయిర్లో ఉన్న ప్రోఫెసర్ స్పీకర్ గరు ఇచ్చిన రూలింగ్ సంగతి ఏమి చేశారు. ఆ రూలింగ్‌ని ప్రక్కన పెడుతున్నారా? ఏమి చేస్తున్నారు. మీ రూలింగ్ మాత్రం క్లీయర్గా చెప్పండి.

(అంతరాయం)

మీరు ఉంచుకోండి. వీవుగా ఉంది దీనికి కాదు. ధర్మాన ప్రసాదరావు గారు కథ ముగించారని పైనాన్ మంత్రి గారు అన్నారు. ఆ తరువాత నేరే సబ్జక్టుపై మాటల్లాడారన్నారు. ధర్మాన ప్రసాదరావు is a respectable Legislator of this House. ఆయన క్లోజ్ చేశారు. అంతే తప్ప ఆయన చేపే కథ అయిపోలేదు. ఎప్పుడైతే స్పీకర్ గారు రూలింగ్ ఇచ్చారో అప్పుడే మా పార్టీకి సంబంధించిన సభ్యుడు ఆ కథని ప్రక్కన పెట్టి అట్లా మాటల్లాడారు. రామకృష్ణుడు గారు ఆత్మతను నేను అర్థం చేసుకొంటాను. మేక గురించి, ధర్మాన ప్రసాదరావు గురించి రామకృష్ణుడు గారికి బాగా తెలుసు.

మ.12.20

దానిలో అనుమానం లేదు. ఈ కథల వ్యవహరంలో మనం అందరం స్పీకర్కు గౌరవం ఇవ్వాలి. రూలింగ్కు గౌరవం ఇవ్వాలి. కాబట్టి వారు ఏమి కథ చెబుతారో చెప్పానీయండి. మాకు అభ్యంతరం లేదు. కానీ మేక కథ మాత్రం It is the ప్రాప్తి ఆఫ ధర్మాన ప్రసాద రావు.

SRI Y. RAMAKRISHNUDU: అధ్యక్షా, శ్రీనివాస రావు చెప్పిదెలా పుండంటే కథలకు కూడా పేటంట్ రైట్ పుంటాయని. కథలకు ఎక్కుడా పేటంట్ రైట్ పుండపు . ధర్మాన ప్రసాద రావుకే మేక కథ పై వారికి రైట్ ఉంది అన్నట్లు మాటల్లాడుతున్నారు. కథ చెప్పుకోవడానికి అందరికీ రైట్ పుంది. ఆ కథ మీద ఒక్క కాంగ్రెసు పార్టీకి పేటంట్ రైట్ పున్నాయి, ఇతరులకు లేవు అనడం కార్బ్ కాదు. We too have a right. They have told something and we have every right to rebut it and the Government is very committed on that.

శ్రీ డి. శ్రీనివాస్ : - అధ్యక్ష, పైనాస్ మినిషన్లు మాటలు ఎలాగున్నాయంటే ... he is misleading the House. నేను ఏమన్నానంటే, ధర్మాన్ ప్రసాదరావు గారు కథ చెప్పే సందర్భంలో ప్రొఫెల్ స్పీకర్ గారు చాలా ఛోంగ్గా కథను అపేసి వేరే సబ్జెక్ట్ మాటల్లాడమనడం జరిగింది. ఆయన రూలింగ్ వల్ల వారు ఆ విధంగా చేశారు. అంతేగానీ మాకు పేటస్సి ఏమీ అవసరం లేదు. మీరు రికార్డు చూడండి. నేను ఇంకో మాట చెప్పాను. మీరు ఎన్ని కథలైనా చెప్పండి. మాకు అభ్యంతరం లేదని చెప్పడం జరిగింది. కథలు చెప్పడానికి మీరు అడ్డంకులు పెట్టారు. మేము అలా అడ్డంకులు పెట్టాము. అయితే ఇక కథ ప్రస్తక్తి వద్దు. ధర్మాన్ ప్రసాదరావు ఆ కథ పూర్తి చేయాలి అది పూర్తి కావాలి. తర్వాత రామకృష్ణుడు గారు ఏ కథ చెబుతారో ఆ కథ చెప్పనీయండి. అంతే గానీ మరోటి కాదు. మనమంతా కూడా సభా గౌరవాన్ని, హాస్ యొక్క గౌరవాన్ని కాపాడాలి. స్పీకర్ గారి రూలింగ్ ను గౌరవించాలి. ఇంకో రకంగా చేయడం మంచిది కాదు. Let us close this issue as per Speaker's Ruling.

శ్రీ కోటా శ్రీనివాస రావు (విజయవాడ-తూర్పు): - అధ్యక్ష, నేను కథ మీ అందరికంటే బాగా చెబుతానని మీ అందరికీ తెలుసు . దయవుంచి సభ్యులంతా ఈ గౌరైల మేకల గురించి మాటల్లాడటం మానేసి , మనం వాల్యుల్ అసెంబ్లీలో వున్నాము. కాబట్టి కొంచెం మనుషుల గురించి మాటల్లాడవలసిందిగా మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

(అంతరాయం)

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు : - అధ్యక్ష, వాళ్ళు చెప్పిన కథ వల్ల బహుళ కోటా శ్రీనివాస రావు గారికి ఏమీ డ్యూమేజ్ లేదు. ఆ కథ రెఫర్ చేసింది మా క్యాబినెట్ గురించి. కాబట్టి దానిని గురించి చెప్పుకోవడానికి మాకు హక్కు వుంది. దీనిని చెప్పడానికి మీరు ఎవరు? నేను కథ చెప్పిన తర్వాత బడ్డెట్ రిప్లైలోకి పెడతానని చెప్పాను. వారు నాకు పరిష్కార్ ఇచ్చారు.

In the meanwhile, what right does he got to obstruct me.

మిషన్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : - మీరు మాటల్లాడండి.

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు : - Sir, it is not our fault. The Government is very committed to save the time of the House and present their views on the Floor of the House. అధ్యక్ష, ‘ మేక గదిలో నుంచి వస్తూ వుంది. అలా అది గది లోంచి వస్తూవుంటే ఒక పెద్ద మనిషి చూశారు. ఆయన అన్నారు, ‘ మేకగారూ, మేకగారూ మీరు బయటకు ఎందుకు వస్తున్నారు ’ అని అడిగారు. అప్పుడు ఆ మేక సమాధానం ఈ విధంగా సమాధానం చెబుతూ ’ నేను అనుకున్నటువంటి వారు పేరు, ఇప్పుడు ఆ గదిలో వున్న వారు పేరు. నేను అనుకున్న వారు ప్రక్క గదిలో వున్నారు. అందుచేత అక్కడికి వెళ్లాలన్న ఆలోచనతో అక్కడికి పోతున్నాను. బయటకు వచ్చాను ’ అని అంది. అలా చెప్పి చెప్పి, ప్రక్క గదిలోకి దూరింది. ఆ మేక గదిలోకి దూరగానే తలుపులు మాని వేయబడ్డాయి. ఎందుకు గది నుంచి బయటకు వచ్చాపని మేకను అడిగిన ఆ పెద్ద మనిషి, ఆ గదిలో ఏమి జరుగుతోంది, ఎవరు వున్నారో తెలుసుకోవాలన్న ఉత్సవతతో ఆ గది కిటికీ వద్దకు పోయి కిటికీలోంచి తొంగి చూశాడు . తొంగి చూస్తే, అక్కడ నలుగురు పెద్దలు కనిపించారు. వారు ఆ మేక గది లోనికి రాగానే తలుపులు బిగించారట. ఆ నలుగురూ కలసి ఆ మేకను సపో చేశారట, అలా చేయడమే కాకుండా చక్కగా వాటాలు పంచుకోవడం కనపడిందట. అది చూసిన ఈ పెద్ద మనిషి , ‘ అయ్యా పొపం, మేకకు ఎంత అన్యాయం జరిగింది ’ అని బాధ పడ్డారట. పొపం మంచి మను కలిగిన పెద్ద మనిషి కాబట్టి ఆ విధంగా వారు ఎంత పొపం చేశారను కుంటూ బాధపడుతూ, ఇక ఉండబట్టలేక అంధ రాష్ట్రానికి వచ్చారు. ఆ విషయం ఆంధ ప్రజలకు చెప్పాలని చూశారు. చెప్పారు. ఇది 1994 న సంపత్తురం జరిగిన కథ. అక్కడ చూసిన ,జరిగిన సంగతిని ఆ ముంచి మనిషి ఆంధ రాష్ట్రంలో ప్రజలందరికి చెప్పడం జరిగింది. ఆ విధంగా ఆ గదిలో కూర్చుని మేకను సపో చేసిన వారు బహుళ కాంగ్రెసు వారై వుంటారు. కాంగ్రెసు

నాయకులందరూ అక్కడ కూర్చుని ఆ విధంగా దానిని సఫో చేశారు. ఇక 1994 వ సంవత్సరంలో ఎన్నికలు వచ్చేసరికి అంధలో పున్న ప్రజలంతా అనుకున్నారు. ఆ విధంగా చేసిన వారికి పనిషైంట్ ఇవ్వాలని. అందుప్పల్ల 26 సంవత్సరాలు వారికి శిక్ష వేశారు. అందులో ఇప్పటికే 8 సంవత్సరాలు గడచి పోయాయి. మిగతా ఎన్ని సంవత్సరాలు పుందో దానిని కూడా వారే అనుభవించాల్సి పుంది. ఇప్పుడు కూడా వారు ప్రజల తీర్చును గుర్తించి ముందుకు సాగకపోతే, మరో 26 సంవత్సరాలు పనిషైంట్ పుంటుంది. ఆ విషయం ప్రజలే నిర్ణయించడం జరుగుతుంది. ఇప్పటికే వారు ఆ మేకము సఫో చేయడం జరిగింది. మేక వారికి ఆహారం అయింది. అది వారి పాట్టలోకి పోయింది. కథ కంచికి పోయింది. నేను బడ్జెటులోకి వస్తున్నాను.

(అంతరాయం)

మీరు అంత ఇదిగా ఎంత తిన్నా మీకు అంతా చాలా బాగా సులభంగా అరిగిపోతున్నాయి. వారు ఏదో అనుకుంటున్నారు. ప్రజలు ఎన్నికలో మీకు అంత పనిషైంటు ఇచ్చారు. అయినా మీరు అలాగే ఉన్నారు.

అధ్యుడ్, బడ్జెటు మీద ఇప్పటి పరకూ 10 మంది దాకా మాటల్డాడారు. ఇంచు మించు అంతా నిన్న రాత్రి 9 గంటల పరకూ ప్రసంగించడం జరిగింది. అందులో రెండుస్వర గంటల పాటు ధర్మాన్ ప్రసాద రాసు గారు, గంటా 28 నిమిషాలు రెడ్యొనాయక్ గారు, అలాగే గంటా పాతిక నిమిషాలు హరిబాబు గారు, గంటా ఎనిమిది నిమిషాలు ప్రకాష్మరెడ్డి గారు, 48 నిమిషాలు ఒప్పేసీ గారు, గంటా ఒక నిమిషం నోముల నర్సింహాయ్ గారు మాటల్డాడటం జరిగింది. బడ్జెటు మీద వారు మాటల్డాడుతూ, కొందరు విమర్శలు, సూచనలు చేశారు. కొందరు చాలా మంచి బడ్జెట్ అని ప్రశంసించారు. కొందరు మర్యాద పలికారు. చాలా సంతోషం . అన్నిటినీ మేము ఏ విధంగా తీసుకోవాలో ఆ విధంగా తీసుకుంటాము. ఎందుకంటే నిన్న జరగ పలసిన బడ్జెట్ రిపై కనీసం ఈ రోజు జరగడానికి అవకాశం దొరికిసందుకు ప్రత్యేకంగా మీకు నా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

ఈ రాష్ట్రం యొక్క పగ్గాలు చేపట్టిన తర్వాత ప్రభుత్వం ఒక సూతన విధానం తీసుకు రావాలని, traditional way of doing things .... స్వామీ చెప్పాలని , మన సంప్రదాయం ప్రకారంగా ఒక సిద్ధాంత పరంగా నడుపుతున్నాము. అదే విధంగా సిద్ధాంత పరంగా ఇప్పుడుస్వట్టువంటి మోడన్ పడియాలజీతో మన విధానాలను మార్చుకుని, ప్రభుత్వం మరింత పొరదర్శకతతో ఉంది. ప్రభుత్వానికి కూడా అకొంటబిలిటీ పెరగాలి. క్యాబినెట్కి అకొంటబిలిటీ, ఆఫీసర్స్కు అకొంటబిలిటీ, మనందరం కూడా అంటే గౌరవ శాసన సభ్యులంందరికీ కూడా అకొంటబిలిటీ పుండాలి. We are accountable to the people. అందుచే, ఎక్కడ ఏ స్టీజన్లో అకొంటబిలిటీ పుండాలో చూసి ఆ విధంగా సూతన విధానాలను అడ్డాప్పె చేసుకుని మన రాష్ట్రాన్ని అన్ని దిశలలోనూ ముందుకు తీసుకు పోవాలన్న ఆలోచనతో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చంద్ర బాబు గారి ఆధ్వర్యంలో ఆలోచిస్తున్నదని ఈ సభ ద్వారా ప్రజలందరికి తెలియజేస్తున్నాను. అందుచేత రాష్ట్రం ఏ కార్బూక్మాలను చేపట్టినప్పటికీ కూడా వాటిని పుల్ ట్రాన్స్పరేంట్గా పుండెలా చేయాలన్నదే మా ప్రధాన నిర్ణయం.

మ.12.30

ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో పనిచేస్తున్నటువంటి అందరు కూడా ఎవరి స్థాయిన బట్టి వాళ్ళ ఎకొంటబిలీట్ ఉండాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క ఆలోచన అనేది ఈ సందర్భంగా మనిచేస్తున్నాము. ఈ యొక్క ట్రోణ్ మన దేశంలో చంద్రబాబునాయుడుగారి పరిపాలనలో మొదలైన విషయాన్ని గమనించవలసిన అవసరం పుంది. ప్రపంచంలో వివిధ అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో సూతన మార్చులు తీసుకొనివచ్చి ఆ మార్చుల ద్వారా అభివృద్ధిలోకి వెళుతున్న సందర్భంలో మన టెక్నాలజీ, ఆలోచనలు, సలహాలు చేపట్టి రాష్ట్రాన్ని కూడా ఆదర్శవంతమైనదిగా తీర్మాదిద్దాలనే సంకల్పంతో ప్రభుత్వం ఉన్నది. వివిధ కోణాల్లో

విధి డిపోర్ట్మెంట్స్‌లో వివిధ స్థాయిల్లో కొన్ని మార్పులు తీసుకురావడం జరుగుతోంది. ఆ మార్పులు ఎకనామిక్స్ రిఫార్మ్స్, బడ్జెటరీ రిఫార్మ్స్, పబ్లిక్ ఎంటర్ప్రైజెస్ రిఫార్మ్స్, ఐ.టి.ని ఎడాప్పు చేసుకోవడం, టూరిజంలో మార్పులు, ప్రయివేటు పబ్లిక్ పార్ట్సర్వెస్ కొన్ని నూతన విధానాలు మనం అవలంబించుకోవడంవల్ల రాష్ట్రానికి ఒక ప్రత్యేకమైన స్థానం మన దేశంలోనే కాకుండా ప్రపంచ స్థాయిలోనే గుర్తింపు వచ్చిన సంగతిని ఈ హాస్టిక్ తెలియపరుస్తున్నాము. ఈనాడుబడ్జెటు మీద డిస్కషన్ అప్పుతుంది కాబట్టి బడ్జెటరీ రిఫార్మ్స్ తీసుకురావడం జరిగింది. మొదటగా బడ్జెటు రిఫార్మ్స్ చూసినట్లయితే మొట్టమొదటిసారిగా జీరో బేస్సు బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టాము. జీరో బేస్సు బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన తరువాత కొంతవరకు నిర్ణయాలు కలిసంగా తీసుకోవడం జరిగింది. దానివల్ల కొంత ఇంప్రొవ్మెంటు కనబడింది. దాని తరువాత మళ్ళీ ప్రజలకు నూతన విధానాన్ని కల్పించాలనే ఉచ్చేశ్యంతోటి గత సంవత్సరంలో ఓపెన్ బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టాము. రాష్ట్రంలో బడ్జెటు ప్రైవేపస్స్ చాలా సీక్రెంట్ వుంది బడ్జెటు అంటే చాలా సీక్రెంట్ ప్రజలు ఎప్పురు తెలుసుకోడానికి వీలులేదు. ప్రార్టికల్పార్టీన్ తెలుసుకోవడానికి వీలులేదు. ప్రైవే వాళ్ళ తెలుసుకోడానికి వీలు లేదు బడ్జెటు శాసన సభలో ప్రవేశ పెట్టినప్పుడే తెలుసుకోనే అవకాశం ఉంటుంది. ఒక ఆలోచనతోటి అప్పటివరకు నడిస్తే చంద్రబాబునాయుడు పరిపాలనలో బడ్జెటు ప్రాసెన్లో ఒక మార్పు తీసుకురావాలనే ఉచ్చేశ్యంతో మార్పు తీసుకురావడం జరిగింది. మొట్టమొదటగా గత సంవత్సరం ఓపెన్ బడ్జెటు తీసుకురావడం జరిగింది. ఓపెన్ బడ్జెటు యొక్క ప్రధానమైన సారాంశం బడ్జెటుకు సీక్రెంట్ ఉండడానికి వీలు లేదు. *This is peoples' money.* దేనికి డబ్బు ఎలాట్ చేస్తున్నాము ఏ విధంగా ఖర్చు పెదుతున్నాము తెలుసుకోనేటటువంటి హక్కు ఈ నాడు ప్రజలందరికి ఉందన్న విషయాన్ని గమనించినటువంటి ప్రభుత్వం ఈ ప్రభుత్వమే. ఓపెన్ బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన తరువాత ప్రజలకు అడ్వాన్సుగా రిలీజ్ చేయడం జరిగింది. దానిని ప్రజలు తెలుసుకోవడం జరిగింది. బడ్జెటులో కొంతవరకు రిఫార్మ్స్ చేశాము, కొంతవరకు సింప్లిక్స్ చేశాము. వీలైనంతవరకు కొత్త విధానాలు కొత్త పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టాము. ఈ సంవత్సరం వచ్చేటప్పటికి దానిని కొంత మాడిపై చేసుకోవడం జరిగింది. ఇంకా ఫర్స్టర్ ట్రాన్స్పోర్టేషన్ కీ తీసుకురావడం జరిగింది. జనవరి 21, 2003 నాడు ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడుగారు, డ్రాష్టు బడ్జెటును రిలీజ్ చేసిన సంగతి మీ అందరికి తెలుసు. రిలీజ్ చేయడానికి ప్రధానమైన కారణం గపర్ముంటు పైనల్ బడ్జెటు శాసన సభలో ప్రవేశపెట్టే ముందు అంద సలహాలు తీసుకోవాలని ఉచ్చేశ్యంతోటి వీలైనంతవరకు వాళ్ళయొక్క సలహాలు ఎంతవరకు వీలైతే అంతవరకు అబ్బార్పు చేయాలనేటటువంటి సదుధ్వేశ్యంతోటి డ్రాష్టు బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. దానిని రిలీజ్ చేసి ఊరుకోకుండా జిల్లాలో వర్షుప్రావేషిక పెట్టాము, రాష్ట్ర స్థాయిలో వర్షుప్రావేషిక పెట్టాము, ప్రార్టికల్ పార్టీన్కి పంపించాము. గత సంవత్సరం ప్రార్టికల్ పార్టీన్ డ్రాష్టు బడ్జెటు మీద చర్చ చేయలేదు కాని ఈ సంవత్సరం కనీసం రెండు, మూడు గంటలు ప్రార్టికల్ పార్టీన్ అందరూ కుర్చుని డ్రాష్టు బడ్జెటు మీద చర్చలు జరపడం జరిగింది. దానికి సంతోషం . ఏ విధంగా వివిధ కోణాల్లో చర్చలు జరిగిన తరువాత పైనల్గా ముఖ్యమంత్రిగారి ఆద్వర్యంలో 7వ తారీఖున ఒక సెమినార్ కండక్ట చేయడం జరిగింది. మిగతా చోట్ల ఎక్స్ప్రెస్ రావడం కొన్ని సలహాలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఇని అన్నీ చేసిన తరువాత సిఫార్సులు అన్నీ కన్సాలిడేవెండ చేశాము, వాళ్ళ అబిప్రాయాలు కన్సాలిడేవెండ చేయడం జరిగింది. ప్రార్టికల్ పార్టీన్ మంచి వచ్చినటువంటివి తీసుకోవడం జరిగింది. వివిధ కోణాల సుంచి వచ్చిన ఒప్పినియస్సు తీసుకొని కన్సాలిడేవెండ చేశాము. పైనల్ బడ్జెటు తయారు చేసేటప్పుడు ఎంతవరకు మనం చేయగలం ఉచ్చేశ్యంతోటి అన్నీ వర్గోట్ చేసి, రెండు రకాలుగా మనకు సిఫార్సులు వచ్చాయి. ఫిసికల్ రిఫార్మ్స్ మీద పారా మీటర్సు మీద ఒకసట్ ఆఫ్ రెకమెండెషన్సు రావడం జరిగింది. అట్లా ఒప్పినియస్ రావడం జరిగింది. సెక్టార్లో యాలకేషన్సు మీద ఒక అదర్ ఆఫ్ ఒప్పినియస్ రావడం జరిగింది. ఇని అన్నీ కూడా పరిధిలోకి తీసుకున్నాము. ఎంతవరకు చేయగలము. మనకు ఉన్నటువంటి రిసోర్సెస్‌లో ఎంత ఎఫెక్ట్సుగలము, ఎంత ఎఫెక్ట్సుగలము, దానివల్ల ఎఫెక్ట్వు రిటర్స్‌ము తీసుకుగలము అనే దాని మీద ఈ నాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వర్గోట్ చేసింది. అంతేకాని ఉన్న రిసోర్సెస్ అబ్బార్లోగాపెంచే స్ట్రోచ్ లేదు. లేకపోతే ఎక్కడ నుంచో అల్లాడ్స్ట్రీన్ అద్భుత దీపంలాగా మనకు రిసోర్సెస్ వచ్చే అవకాశం కూడా లేదు. ఉన్నటువంటి రిసోర్సెసెను ఎంత ఎఫెక్ట్వుగా యాలకేట చేయగలము, ఏ ఏ ప్రయారీటీస్ చేయగలము, పబ్లిక్ ఒప్పినియస్ తీసుకొన్న తరువాత వారి ఒప్పినియస్ బట్టి ఎంతవరకు చేయగలము అనేటటువంటి దాని మీద ప్రభుత్వం కాన్సింట్రైట్ చేయడం జరిగింది. కొంతమంది విమర్శించారు, పబ్లిక్

బినియన్ తీసుకున్నారు, పట్టిక రెస్పోన్సు చూశారు. ప్రభుత్వం ఏమి పట్టించుకోలేదు ఈ యొక్క డిబేట్ వ్యధా, డిబేట్ ఏ విధంగా ఉపయోగపడలేదు అనేటటువంటి విమర్శలు కూడా చూశాను. అందరియొక్క బినియన్ తీసుకోవడం ప్రథానమైనటువంటిది. వేల కోట్ల రూపాయల రికమెండేషన్సు వస్తే కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు మనం చేయలేకపోయాము. వచ్చిన రికమెండేషన్సులో ప్రయారిటీని ఫిక్చు చేసుకొని అవసరం ఉన్నదానికి అటెండు కావాలని రాష్ట్రప్రభుత్వం ఆలోచన చేసి ఎంతవరకు ఈ బడ్జెటులో అబ్బార్య చేయగలము లాంగ్రన్లో ఏవిధమైన పథకాలు చేపట్టగలము ఉన్నటువంటి రిసోర్సెస్ ఎంత ఎఫ్క్యూపుగా ఖర్చు పెట్టగలము. దాని మీద రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వర్కౌట్ చేసింది. శాసన సభలో ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటులో మాత్రం కొంతవరకు మార్పులు తీసుకురావడం జరిగింది. వీలైనంతవరకు రెవెన్యూ పెంచాము. కొంతవరకు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నుంచి వచ్చేటటువంటి ట్రాన్స్ఫర్స్ ను పెంచగలిగాము. పెంచిన దానిని ప్రయారిటీ పరంగా యాలకేట్ చేయగల్లాము. ఒకవైపు సెట్ ఆఫ్ రెస్పోన్సు చూసినట్లయితే ఫిసిక్లో ప్యారా మీటర్సు నుంచి వచ్చింది. During the first set of response most of the experts expressed their opinion about the fiscal parameters. దాని గురించి చూసినట్లయితే కొంతమంది చెప్పారు డెట్స్ అనుతుందని, కొంతమంది ఎక్స్పోర్టును డెట్స్ పెరగడం అనేది అంత ఇది అయినటువంటిది కాదు అని కొంతమంది చెప్పారు. కొంతమంది డెట్స్ పెరిగినప్పుడుకూడా దానిని ప్రాపర్గా ఖర్చు పెట్టుకోవాలని కొంతమంది చెప్పడం జరిగింది. రెవెన్యూ డిఫిసెట్ తగ్గించాలని కొంతమంది చెప్పారు. నాన్స్ప్లాన్ ఎక్స్పెండిచర్ తగ్గించాలని కొంతమంది చెప్పారు. అన్స్ప్రాడ్జెక్షనీలీ ఎక్స్పెండిచర్ తగ్గించాలని కొంతమంది చెప్పారు. ఉన్నటువంటి రిసోర్సెస్ నీ ఎఫ్క్యూప్పుగా ఖర్చు పెట్టుకోవాలని కొంతమంది చెప్పడం జరిగింది. So far as fiscal parameters are concerned ఇవే ఎక్స్ప్రైస్ చేయడం జరిగింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జిరోబేస్ట్ బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన దగ్గర నుంచి కూడా ఈ యొక్క పద్ధతిని అవలంబిస్తూ ఒక దిశకు ఈ ప్రభుత్వం పెళుతుంది. కొంతమంది ప్రస్తావించారు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి దిశలేదు అవగాహనతో పనిచేయడంలేదని చెప్పడం జరిగింది. దానికి నా సమాధానం ఒకటి. ఒకసారి జిరోబేస్ట్ బడ్జెటు ప్రవేశ పెట్టిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు క్యాబినెట్ సబ్ కమిటీని వేసి ఆ సబ్ కమిటీకి బాధ్యతలను అప్పచేప్పి ఆ జిరోబేస్ట్ బడ్జెటులో నాన్స్ప్లాన్ ఎక్స్పెండించర్ తగ్గించుకోవాలని మొత్తమొదట ప్రతి డిపార్ట్మెంటుని బడ్జెటు ప్రైవేర్ చేసేముందు ప్రూటిసి చేసిన ఘనత ఈ ప్రభుత్వానికి దక్కిందని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాము.

మ.12.40

ఆనాడు బడ్జెట్ అంటే ఏమిటి, డిమాండ్ అంటే ఏమిటి, డిమాండ్ ఎట్లా ప్రిపేర్ చేయాలి, బడ్జెట్ ఎట్లా ప్రిపేర్ చేసుకోవాలి, దేనికి ప్రయారిటీ ఇవ్వాలనే వాటిపై క్యాబినెట్ సబ్ కమిటి స్టడీచేసి నాన్స్ప్లాన్ ఎక్స్పెండిండిచర్పై ప్రొపర్ స్చ్యాటిని చేయడంవల్ల ఈనాడు నాన్స్ప్లాన్ ఎక్స్పెండిచర్ తగ్గుతుందని, ఇది మా దిశ అని నేను తెలియచేస్తున్నాము. ప్రయారిటీను సెల్క్షు చేసుకుని వాటికి ప్రాపర్ ఎలోకేషన్సు చేసుకోవటం జరిగింది. ఆ ప్రయారిటీ ప్రకారమే మన బడ్జెట్ ప్రిపరేషన్ జరిగింది. జిరోబేస్ట్ బడ్జెట్వల్ల కొన్ని పాజిటివ్ రిజల్ట్స్ కన్ఫిస్చున్నాయి. ఆవిధంగా బడ్జెట్ రిపోర్టులో కూడా అడగుముందుకువేశాము. ఒక దిశలో వెళ్లాలి, సిస్టమ్స్ ప్రోటోటిప్ వెళ్లాలి, 5 సంవత్సరాలకు ఒక సిస్టమ్ తయారుచేసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో మీడియమ్ టర్న్ ఫిస్కుల్ పాలసీని తయారుచేసుకోవటం జరిగింది. ఇది మేము తయారుచేసి మేము మా పద్ధతి పెట్టుకోలేదు, శాసనసభద్వారా మి అందరికి ఇచ్చాము, బయట రిలీజ్ చేశాము. రెవెన్యూ డిఫిసిట్ ఎట్లా ఉండాలి, ఏ సంవత్సరం ఎంత రెవెన్యూ డిఫిసిట్ ఉండాలి, ఏ సంవత్సరం ఎంత ఫిస్కుల్ డిఫిసిట్ ఉండాలివంటి పారామీటర్సు అన్ని దీంట్లో పొందునరచి మీఅందరికి రెండు సంవత్సరాల క్రితమే ఆ డాక్యుమెంట్ ఇన్వటం జరిగింది. మొదటి దఫాగా మేము చేపట్టిన దిశ, మా డైరెక్షన్ ఈ ఫిస్కుల్ పారామీటర్సు కంట్రోల్లో ఉండేవిధంగా, రీజనబుల్గా ఉండాలనేది ఒక పాలసీగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెట్టుకోవటం జరిగింది. ఆ దిశలోనే ముందుకువెళ్లాము. ఆవిధంగా ఫిస్కుల్ పారామీటర్సు చేపట్టటం జరిగింది.

సెక్టోరల్ ఎలోకేషన్స్‌కు నంబంధించి రెండవ సెటార్ఫ్ రికమండేషన్స్ రావటం జరిగింది. దీంట్లో చాలా నున్పంగా చెప్పాము. గత సంవత్సరం ఓపెన్ బడ్జెట్ పెట్టినప్పుడు రెండు ప్రథానమైన అంశాల మీద రెస్యూన్స్ వచ్చింది. ఎగ్రికల్చర్ కు తక్కువ ఉండంటే ఎగ్రికల్చర్ కు ఎక్కువ ఎలోకేట్ చేశాము, వెల్ఫేర్ కు తక్కువ ఉండంటే ఇరిగేషన్స్ కు ఎక్కువ ఎలోకేట్ చేశాము. ఆవిధంగా గత సంవత్సరం బడ్జెట్ అంతా పబ్లిక్ బిసినియన్ తీసుకుని ఆవిధంగా మాడిపై చేసి పబ్లిక్ నుండి వచ్చిన ఇండికేషన్స్ కు అనుగుణంగా చేయటం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం కూడా డ్రౌస్ బడ్జెట్ పెర్ఫూర్మెంట్‌పై జరిగిన డెస్ట్రమ్, డిబేట్లు ఫలితంగా వచ్చిన రికమండేషన్స్ తీసుకుని చేయటం జరిగింది. సెక్టోరల్ ఎలోకేషన్స్‌లో ప్రథానంగా బి.సి. వెల్ఫేర్, ఎన్.సి. వెల్ఫేర్, స్కూలర్సిప్స్‌కు, ఇరిగేషన్స్ కు, అగ్రికల్చర్ కు సరైన ఎలోకేషన్స్ చేయలేదని వచ్చింది. వాటన్నింటినీ ప్రయారిటీగా తీసుకోవటం జరిగింది. దాంట్లో కూడా ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం క్రొత్త విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. నా బడ్జెట్ స్పీచ్‌లో కూడా క్రొత్తదనాన్ని ప్రవేశపెట్టటం జరిగింది. ఎప్పుడూ ఈ రాష్ట్రంలోనే కాదు, భారతదేశంలోనే టేబుల్స్ మనం చూడము. ఈసౌరి బడ్జెట్‌లోని 1, 2, 3 టేబుల్స్ చూస్తే బడ్జెట్ అంతా దాంట్లోనే పొందుపరచటం జరిగింది. ఏ డిపోర్ట్‌మెంట్‌కు ఎంత ఎలోకేట్ చేశామో దాంట్లోనే ఇచ్చాము. ఏ డిపోర్ట్‌మెంట్‌కు ఎంత మొత్తం ఖర్చుపెడుతున్నామనేది దాంట్లోనే ఇప్పటం జరిగింది. దాంట్లో ఉన్నదానిని పక్కికరించి చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. పబ్లిక్ ఒక డిబేట్ అయిన తరువాత దాని రెస్యూన్స్ చూసుకుని బి.సి. వెల్ఫేర్‌కు, ఎన్.సి. వెల్ఫేర్‌కు, ఇరిగేషన్స్‌కు పెంచటం జరిగింది. Primary sector is very important sector which is contributing to our G.S.D. P. at a large scale. దానిని సెక్టోర్ చేయకూడదనే ఉద్దేశ్యంతో అది చేయటం జరుగుతేంది. రూరల్ ఎకానమి మనకు చాలా ఇంపార్టెంట్. మన పాప్యూలేషన్స్‌లో 73% రూరల్ ఏరియాస్‌లోనే ఉన్నారు. వారంతా అగ్రికల్చర్ మీదనే ఆధారపడి ఉన్నారు. అగ్రికల్చర్ ను బాగా ప్రోత్సహించాలనే ఉద్దేశ్యంతో దీనికి పెంచటం జరిగింది.

కరువువల్ల చాలా ఇబ్బందికర పరిస్థితులు ఉన్నాయి. అగ్రికల్చర్ కు కావలసిన ఇన్ఫోరాష్ట్రక్చర్ వాటర్. ఇరిగేషన్స్ కు ఎక్కువ కేటాయించాము. ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్‌ను కంప్లీట్ చేస్తే కొన్నికొన్ని ప్రాంతాల్లో మనకు కావలసిన ఎక్కువ ఏకరెజన్సు ఇరిగేట్ చేయలానికి అవకాశం ఉన్నది. ట్రైల్యాండ్ ప్రాంతాల్లో హర్టీకల్చర్, ఫ్లోరికల్చర్, నెబిటబుల్స్ మొదలైనవి పెంచాలనే విధంగా దానికి కావలసిన స్క్రోమ్స్‌కు దీంట్లో ఎలోకేట్ చేయటం జరిగింది. డెల్టా ఏరియాస్‌లో, అవ్లాండ్ ఏరియాస్‌లో ఒక్క ఇంధ భూమి కూడా వేస్ట్‌కాకుండా చేయటానికి అక్కడ హర్టీకల్చర్‌ను ఇంపూవ్ చేయాలని సంకల్పించటమైనది. అగ్రికల్చరల్ ఎకానమీని మనం పెంచుకోగలిగినట్లయితే ఒకవేళ పేదరికం నిర్మాలించబడుతుంది, మరొకవేళ ఆగ్రో ఎకానమీ డెవలప్ అవుతుంది. ఆగ్రోబెస్ట్ ఇండస్ట్రీస్ వస్తాయి. దానికి కావలసిన సహోదర్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇస్తోంది. భవిష్యత్తులో ఎకానమీ చాలా బాగుండేవిధంగా కార్బ్రూక్షమాలు చేపట్టాము. పబ్లిక్ రెస్యూన్స్ ఆధారంగా తీసుకుని కొన్నికొన్ని మేజర్ సెక్టోర్ కు ఫేజింస్ చేయటమేకాకుండా ఎక్కువ ఎలోకేషన్స్ చేశామని గౌరవసభ్యులకు మననిచేస్తున్నాము. ఇంత డిబేట్ బయట జరిగింది. బయట చక్కగా అందరూ మనచి సజీవున్స్ ఇచ్చారు. దానికి ప్రభుత్వం కూడా బాగా రెస్యూండ్ అయినది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా గ్రామస్థాయినుండి పైస్థాయివరకు, జిల్లాస్థాయినుండి రాష్ట్రస్థాయివరకు డిస్క్రిప్షన్ జరిగితే మన హాస్టెల్ ప్రవేశపెట్టిన తరువాత మాత్రం 6 రోజులకుగాను 2 రోజుల డిస్క్రిప్షన్ జరగలేదు. 6 రోజులు బడ్జెట్ మీద జనరల్ డిస్క్రిప్షన్ జరగాలంటే 4 రోజులు మాత్రమే జరిగింది. బయట డిస్క్రిప్షన్ చేసినంత కూడా మనం ఇక్కడ హాస్టెల్ డిస్క్రిప్షన్ చేయలిదంటే హాస్టెల్యేక్క శార్ట్‌టీ ఏవిధంగా క్రీడికి తీసుకువస్తున్నామో ఒక్కసారి గౌరవసభ్యులందరూ ఆలోచించాలి. ఆ 4 రోజుల్లో కూడా ఎక్కువ టైమ్ ప్రథాన ప్రతిపక్షం తీసుకున్నది. 2 రోజులు డిస్క్రిప్షన్ జరగలిదంటే దానికి కారణం ప్రథాన ప్రతిపక్షమే కారణమని నేను అనటం లేదు, మన రికార్డ్స్ చూపిస్తున్నాయి. టైమ్ సేవ చేసుకుని ఎక్కువ సమయం డిబేట్‌కు కేటాయించాలని చాలామంది సభ్యులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. టైమ్ వృధా చేసుకోకుండా సబ్సిప్ ప్రాపర్గా డిస్క్రిప్షన్ చేసుకుని క్వాలిటీ డిబేట్ పెంచుకోవలసిన బాధ్యత అందరిపైన ఉన్నది. ప్రజలు మనం చేసేది ప్రతిదీ చూస్తున్నారు.

బడ్జెట్‌లో గవర్న్‌మెంట్ ఎలోకేషన్ ఒక్కటే ఇంపొర్టెంట్ కాదు. గవర్న్‌మెంట్‌యొక్క పాలీసీ అనేక నందర్భాల్లో చాలా సుస్పష్టంగా చెప్పటం జరిగింది. పట్టిక, ప్రైవేట్ పార్ట్‌నర్సిప్ ఉంది. ప్రైవేట్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ కూడా రావాలి. కావలసిన అవుట్‌సోర్పింగ్ మనం చేస్తున్నాము. కొన్నికొన్ని విధానాలవల్ల మనకు కావలసిన ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ గవర్న్‌మెంట్‌నుండేకాక ప్రైవేటువారిసుండి కూడా వస్తుంది. టూరిజం ఇంచుకు ఒక ఉదాహరణ. టూరిజంలో ప్రైవేట్ క్యాపిటల్ రావాలనేది రాష్ట్రప్రభుత్వ ఆలోచన. 1995కు ముందు టూరిజంలో కొన్ని కోట్లు మాత్రమే ప్రైవేటు వ్యక్తులనుండి రావటం జరిగింది. 1995-96లో చంద్రబాబునాయుడుగారి ప్రభుత్వం ఒక విధాన నిర్లయం చేసి సహాయిటీ ఇచ్చిన తరువాత ఇప్పటికి 145 టూరిజం ప్రాజెక్టులు మనం క్లియర్ చేసుకున్నాము. ఈనాడు హుస్క్స్‌సాగర్ చుట్టూ ఎన్ని టూరిజం ప్రాజెక్టులు వస్తున్నాయో మనం చూస్తున్నాము. దీనిపల్ల దాదాపు రూ.1300 కోట్లు ప్రైవేట్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ టూరిజం సెక్టార్లో రావటానికి అవకాశం ఉంది. This is in addition to our budget allocations. ఈ ఎక్స్‌పెండిచర్ అంతా టోటల్గా తీసుకోవాలి. బడ్జెట్‌లో ప్రధానమైన సెక్టార్ పెదుతున్నాము. గవర్న్‌మెంట్ రెస్ట్‌న్యూబిలిటీ ఉన్న సెక్టార్ అయిన వెల్ఫేర్, ఇరిగేషన్, అగ్రికల్చరల్ తీసుకోవటం జరుగుతోంది. ఎక్కుడైతే ప్రైవేట్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్‌కు పాజిబులిటి ఉందో, ఎక్కుడైతే ప్రైవేట్ క్యాపిటల్ ఎక్స్‌ప్లోర్ చేయటానికి పాజిబులిటి ఉందో అక్కడ రాష్ట్రప్రభుత్వం చేస్తోంది. టూరిజంలో కొంత ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ వచ్చింది. మోర్ దేన్ రూ.1000 కోట్లు వచ్చింది. అదేనిధంగా ప.టి.లో కూడా మోర్ దేన్ రూ.1000 కోట్లు ప్రైవేట్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ వచ్చింది.

ఇండప్రైయల్ క్రైమేట్‌ను కూడా మనం క్రియేట్ చేశాము. ప్రైజార్గోలో ఎస్.ఇ.జడ్. పెట్టటంపలన, ఇండప్రైయల్ ప్రమోపశల్ యాక్షిపిటీస్ చేయటంవల్ల, అనేక కార్బూక్మాలు చేపట్టటంవల్ల ఈనాడు ఇండప్రైయల్ ప్రాడక్షన్ పెరగటమేకాకుండా ఇండప్రైయల్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ అధికంగా వస్తోంది. ఇప్పస్తిబడ్జెట్‌లో లేనటువంటి విషయాలే. ఉన్నటువంటి ఎక్స్‌పెండిచర్‌ను కూడా తగ్గించటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. అవుట్‌సోర్పింగ్‌ద్వారా మనకు సేవింగ్ ఏర్పడతాయి. అవుట్‌సోర్పింగ్ కొన్నికొన్ని చేట్లు చేస్తున్నాము. నా మునిపాలిటీలోని కొన్నికొన్ని వార్డ్‌లలో చేశాము. ఎమ్.సి.పాచ్.లో కూడా చేశాము. కొన్నికొన్ని చేట్లు ఇంకా అవుట్‌సోర్పింగ్ చేస్తున్నాము. గవర్న్‌మెంట్ చేయసవసరం లేనిచేట్లు అవుట్‌సోర్పింగ్ చేయటంవల్ల తక్కువ ఖర్చుతో మనకు ఎఫ్ఫెక్టివ్‌గా వర్సు వస్తోంది. ఆవిధంగా గవర్న్‌మెంట్ మని సీవ్ అవుతోంది. దానిని వెల్ఫేర్‌కు, అగ్రికల్చర ఇంప్రొప్రెమెంట్‌కు, ఇరిగేషన్‌కు ఖర్చుపెట్టే అవకాశం ఉన్నది. ఉదాహరణకు ఈనాడు మనం పట్టిక ఎంటర్‌ప్రైజెస్‌లో రిఫామ్స్ చేపట్టిన తరువాత రూ.200 కోట్లు పైచిలుకు మనం సీవ్ చేయటం జరిగింది. మన రాష్ట్రంలో మొట్టమొదటిసారిగా పట్టిక ఎంటర్‌ప్రైజెస్‌లో రిఫామ్స్ చేపట్టింది మన చంద్రబాబునాయుడిగారి పరిపాలనలో మాత్రమే. వేరే రాష్ట్రాలవారు అంత ఎఫ్ఫెక్టివ్‌గా చేయలేకపోతున్నారు. అక్కడి పరిస్థితులు వారికి అనుకూలించటంలేదు. ఇక్కడ సీరియస్‌గా తీసుకుని, ఛాలెంజ్‌గా తీసుకుని చేయటంవల్ల ప్రతిబక్షురూ పెట్టుబడి పెట్టుటానికి ముందుకువస్తున్నారు. హసుమాన్‌జంక్షన్, అదిలాబాద్‌లలో స్పీన్‌నింగ్ మిల్స్ ఎంత చక్కగా నడుస్తున్నాయో చూడాలి.

మ.12.50

ఆ విధంగా హసుమాన్ జంక్షన్, అదిలాబాదుల్లోని పట్టిక సెక్టార్‌ను ప్రయుక్తేవ్ వారికి విక్రయించడం వల్ల మనకు రెండు విధాలా ఉపయోగాలు కలిగాయి. ఒకటి అక్కడ స్థానిక ప్రజలకు ఉపయోగం కలుగుతుంది. అంతే కాకుండా దానిపల్ల గవర్న్‌మెంటుకు కొంత సేవింగ్ వస్తాయి. కాబట్టి ఆ విధంగా వచ్చిన సేవింగ్ డబ్బును ప్రజల కోసం అగ్రికల్చర, ఇరిగేషన్, వెల్ఫేర్ యాక్షిపిటీస్ కింద ఖర్చు చేయడానికిప్రభుత్వానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి గౌసభ్యలు ఇందులో ఎటువంటి ఆదుర్లా చెందపలసిన అవనరం లేదని తెలియజేస్తున్నాను. **Government policy is very clear అధ్యక్షా, we have gone for privatisation in industrial sector.** ఒకపై ప్రయుక్తేవ్ సెక్టార్లో ఇండప్రైయల్ పెట్టుడానికి ముందుకు రావాలని, మరోపై పట్టిక సెక్టార్‌ను రీప్రోక్షర్ చేయాలనే ఉచ్చిశంతో మనం సప్టోల్లో నడుస్తున్న వాటిని క్లోజ్ డాన్ చేయాలని, రన్ చేసుకోవడానికి అవకాశముండి, కెపోసిటీ పుస్తులుతే అలాంటి వాటిని **transperant** గా ప్రయుక్తేవైజ్ చేయాలనే అలోచనతో ఒక పాలీసీని పెట్టుకున్నాము. ఈ పాలీసీని **transperant** గానే పెట్టాము. ఇందులో ఏవిధమైన అవకాశవకలుకాని, **secret** కాని అనుమానం

కాని లేవు. అలాంటి వాటికి తాపు లేకుండా full transparency తో చేస్తున్నాము. first phase కింద 19 యూనిట్లు చేయాలని నీర్లయించుకొని ఇంతవరకు 11 లేదా 13 యూనిట్లను చేయడం జరిగింది. second phase కింద 23 యూనిట్లు చేయాలని పెట్టుకున్నాము. ఈ విషయంలో ఏవరేమి చెప్పినా ప్రభుత్వా వెనక్కుమళ్ళే ప్రసక్తి లేదు. ఆ విషయంలో గపర్చుమెంట్ ఒక కమిటీమెంట్తో పుంది. ఈ రోజు private sector లో రోజు రోజుకూ పస్తున్న మార్పులుకాని, వారుఅనుసరిస్తున్న technology కాని, ప్రయవేట్ రంగంలోని management skills కాని, technical skills కాని మనం కూడా అడ్స్ట్ర్యూషన్ చేసుకోవలసిన అవసరముంది. మరోవైపు పబ్లిక్ సెక్యూరిటీ కూడా ఈ విధమైన పద్ధతుల ద్వారా డెవలప్ చేసుకోగలిగితే ఆ investment డబ్బు మనకు మిగిలిపోతుంది. ఇప్పటివరకు దాదాపు కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు మనం పబ్లిక్ సెక్యూరిటీ invest చేయడం జరిగింది. అయినప్పటికే వాటిపై కనీసం ఒక్క పర్స్యంట్ అయినా మనకు రిటర్న్సు రాలేదు. అయినప్పటికే వాటిని నీర్లైసంతవరకు రన్ చేయాలని, అలా వీలుకాకపోతే, ప్రయవేట్ సెక్యూరిటీ అయినా రన్ చేయాలని ప్రభుత్వం ఒక విధాన నీర్లయం తీసుకొని ముందుకుపోతున్నది. దీనిని ఎవరూ తప్పు పట్టడానికి లేదు. ఎందుకంటే this is the policy of the Government in the present structure. దీనిని full transparencyతో చేస్తున్నాము. ఆవిధంగా వచ్చిన సేవింగ్స్ డబ్బును ఇరిగేస్తున్న, అగ్రికల్చర్, వెల్ఫర్ రంగాలకు ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఆ విధంగా మనకు రెవిస్యూస్ పెంచుకునే అవకాశముంది. ప్రభుత్వానికి రెవిస్యూస్ పెంచే విషయంలో కాని, సేవింగ్స్ వచ్చే విషయంలో కాని మన అభిప్రాయాలను, సూచనలు, సలహాలు పరస్పరం తెలుసుకోవడానికిఅందరూ ఈ శాసనసభను బడ్జెట్టైట్ జరిగే చర్చ సందర్భంగా చక్కగా ఉపయోగించుకోవలసిన అవసరముంది. ప్రభుత్వానికి ఈ శాసన సభ ద్వారా అందరూ మంచి మంచి సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వగలిగితే చాలా మంచిది. వాటిని అవలంబించడానికి ప్రభుత్వానికి అవకాశముంటుంది. అలా కాకుండా విషయాలను పక్కికరించి దాని ద్వారా రాజకీయ లభ్యపొందాలనుకొని ఈ సభలో మీరు ఎటువంటి విషయాలను ప్రస్తావిస్తున్నారో వాటి వల్ల ఎవరికీ ఎటువంటి ఉపయోగం పుండరదని తెలియజేస్తున్నాము. మీరు చెబుతున్న మాటలు, మీరు అనుసరిస్తున్న విధానాలు, మీ యొక్క కార్యక్రమాలు ఒకదానికొకటి పొంతన లేకుండా ఏ విధంగా ఉన్నాయో ప్రజలు అర్థం చేసుకోగలుగుతున్నారు కనుకనే ప్రజలు మంచి జడ్జ్మెంట్ ఇప్పడం జరిగింది. రాష్ట్రంలో తెలుగుదేశం పోర్టీ వచ్చిన తరువాతనే ప్రజల్లో awareness వచ్చింది. మీ యొక్క మాటలు, మీ యొక్క విధానాలు ప్రజలు అర్థం చేసుకున్నారు కనుకనే వారు ఇప్పటివరకు మంచి జడ్జ్మెంట్ ఇచ్చారు. భవిష్యత్తులో కూడా ఇస్తారు. ఇందులో అనుమానం లేదు. అందుకే మీరు constructive criticism చేయండి. అంతేకాని destructive criticism మంచిది కాదు. ఈసాపు ప్రపంచవ్యాప్తంగా మాసవ మేఘస్ఫూర్సోమా, ఆలోచనా విధానాలలోమా అనేక మార్పులు చోటుచేసుకుంటున్నాయి. ప్రపంచంలో వస్తున్న మార్పులకు అనుగుణంగా మన యొక్క ఆలోచనల్లో కాని, ఆలోచనా విధానాల్లో కాని మార్పు రావలసిన అవసరముంది. ప్రభుత్వం ఎప్పటికప్పుడు ప్రపంచంలో వస్తున్న మార్పులను దృష్టిలో పెట్టుకొని తన విధానాలను రూపొందించుకొని వాటిని అవలంబిస్తున్నది. అయితే దురదృష్టవశాత్తూ అటువంటి విధానాలను కూడా రాజకీయం చేస్తూ మాటల్లాడే ఆలోచనా విధానం మన దగ్గర కొండరిలో పుంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా వస్తున్న మార్పుల గురించి ఆలోచన లేకుండా అటువంటి విధానాలను అనుసరిస్తూ ముందుకుపోతున్న ప్రభుత్వానికి తమ రాజకీయ లభ్య కోసం అడ్డుపడుతున్న ప్రతిపక్షాల గురించి ఈ సందర్భంగా నేను ఒక కోటేషన్ చెప్పాలనుకుంటున్నాను. ఈ స్టోంజాను నేనే స్వయంగా రాయడం జరిగింది. ఆ స్టోంజా ఎన్నిటంటే 'Opposition is like clouds that never rains, but sounds like thunder-lightening that never serves.'

శ్రీ కె.ఆర్.సురేష్ రెడ్డి(బాలకొండ): అధ్యక్షా, మంత్రి గారు లైట్‌మీంగ్ స్పీడ్‌తో చెప్పారు. అందువల్ల వారు చెప్పింది మాకు సరిగా విసపడ లేదు. మళ్ళీ చెప్పమనండి.

శ్రీ శై.రామకృష్ణాదు: అధ్యక్షా, సురేష్ రెడ్డి గారికి అపోజిషన్... అంటే అర్థం కాలేదేమో... అందుచేత దానిని దిన్ అపోజిషన్ అంటున్నాను. దిన్ అపోజిషన్ అంటే కాంగ్రెస్ అని అర్థం. ' This Opposition is like clouds that never rains, but sounds like thunder-lightening that never serves.'

SRI K.R.SURESH REDDY: That gives you warning. Be careful.

SRI Y. RAMAKRISHNUDUDU: Sir, బడ్జెట్ రిపోర్ట్ గురించి కూడా చెప్పాను. ఇందులో ఒకవైను నినిది డిపార్ట్మెంట్లకు సంబంధించి యాక్షన్ ప్లాన్ పెట్టటమే కాకుండా మరొపైపు అయి డిపార్ట్మెంట్ల బడ్జెట్ పాస్ అయిన వెంటనే మరుసటి రోజు నుండి అంటే ఏఫ్రెల్ ఒకటో తేది నుండి బీ ఆర్ ఓర్డర్ (Budget Release Orders) ఇస్సూ చేయడం జరుగుతుంది. మొట్టమొదటిసారిగా గత సంవత్సరంలో ఈ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టిన సంగతి అందరికి తెలిసిందే. అదే పద్ధతిలో ఈ సంవత్సరం కూడా వచ్చే సంవత్సరానికి సంబంధించిన BROs. ఏఫ్రెల్ ఒకటో తేది నుండి issue చేయడం జరుగుతుంది. ముఖ్యమంత్రి గారి సమక్షంలో జరిగిన సమావేశంలో all departments కు సంబంధించి మినిప్సర్లు Secretaries, HODs. అందరినీ వారి వారి డిపార్ట్మెంట్లకు సంబంధించిన యాక్షన్ ప్లాన్ తయారు చేసి మార్పి 30 నాటికి సబ్టైట్ చేయమని కోరడం జరిగింది. ఆ యాక్షన్ ప్లాన్లో ఆయి డిపార్ట్మెంట్లకు సంబంధించిన ప్రయారిటీస్ వారే నిర్ణయించుకోవడం జరుగుతుంది. గత సంవత్సరం ఓపెన్ బడ్జెట్కు ఈ సంవత్సరం DPP కి చూసినట్లయితే ఈ సంవత్సరం ఏ డిపార్ట్మెంటుకు ఆ డిపార్ట్మెంటు individuality ఇచ్చి వారి ప్రయారిటీస్ వారే ఫిక్స్ చేసుకునే choice ఇవ్వడం జరిగింది. ఎక్కుడైతే inevitable పుందో దానిని వీలైనంతవరకు meet అయ్యో వారి ప్రయారిటీస్ వారే ఫిక్స్ చేసుకోవడానికి వీలుగా వారి వారి డిమాండ్ మేరకు వారి యొక్క యాక్షన్ ప్లాన్ వారినే తయారు చేసుకోమనే విమర్శనమైన కార్యక్రమం పెట్టాము. ఇంతకుముందు ఫొన్స్ డిపార్ట్మెంట్ తరఫున అన్ని డిపార్ట్మెంట్లకు మేమే రిలీజ్ చేశాము. ఈ సారి ఏ డిపార్ట్మెంటుకు ఆ డిపార్ట్మెంటే పట్టిక్కు రిలీజ్ చేయడం జరుగుతుంది. దాని వల్ల concerned department is accountable to the people. ఆ డైరెక్ట్ చాసల్ను ఏర్పాటు చేశాము. ఈ పద్ధతిలో ఏవైనా కొర్ట్ వస్తే ఆయి డిపార్ట్మెంటే ఆస్టర్ చేసుకోవడానికి అవకాశముంటుంది. వారికి సంబంధించినబడ్జెట్, ప్రయారిటీస్ మొదలైన విపరాలను ప్రజల ముందు పెట్టి ప్రాపర్ గా allocate చేసుకునే అవకాశం, అదేవిధంగా ప్రయారిటీస్ నిర్ణయించుకునే వీలు సుంటుంది. ఆవిధంగా వారి allocations, performance రెండ్రా కూడా co-incide కావాలి. ఆవిధంగా effectiveగా భర్యు కావాలి. more result రావాలని ప్రభుత్వ ఉండేశం.

ఇక బడ్జెట్ స్పీచ్లో కొన్ని విపయాలను ఉన్న చేయలేదని గౌసభ్యలు అన్నారు. Budget speech is a novel Speech. ఈ బడ్జెట్ పుస్తకం గతంలో 60, 70 పేజీలుండేది. అది చదవడానికి దాదాపు గంట, గంటన్నర పట్టేది. ఇప్పుడు దాన్ని చాలా సింప్లిష్ చేయడం జరిగింది. దానిని చదవడానికి ఇప్పుడు 45 నిమిషాల కంటే ఎక్కువ పట్టకపోవడమే అందుకుదారాణ. తెలుగులో చదివినందుకు అంత టైమ్ పట్టింది కాని ఇంగ్లీష్లో చదివి పుంటే ఇంకా తక్కువ టైమ్ పట్టి పుండేది. ఇక బడ్జెట్ స్పీచ్లో అన్ని అంశాలు ప్రస్తుతించలేదనడం వాస్తవం కాదు. Table-II లోని సెక్యూరిటీ అలోకేషన్ చూసినట్లయితే అన్ని విపరాలు కపర్ అయ్యాయి. అందులో అన్ని విపరాలు సుస్పషంగా ఇవ్వడం జరిగింది. అదేవిధంగా గపర్ గారి ప్రసంగంలో కూడా అన్ని విపయాల గురించి పొందుపరచడం జరిగింది.

మ.1.00

గపర్ అడ్యెన్లో కూడా అన్ని సబ్జెక్టులకు సంబంధించిన పాలీసీ విపయం చాలా సుస్పషంగా చెప్పడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారి స్పీచ్లో అభివ్యక్తిమెంట్స్, ఎర్పార్క్స్, యూక్సీనిటీ గురించి చాలా విపులంగా, సుస్పషంగా చెప్పడం జరిగింది. ఆ స్పీచ్కు మీరు అడ్యువడిన విపయం అందరికి తెలిసిందే. నా బడ్జెట్టు స్పీచ్లో కూడా ప్రథాన్మేన విపయాలన్నింటినీ చెప్పడం జరిగింది. టోల్ ఎలోకేషన్ గురించి నా బడ్జెట్టులో చెప్పడం జరిగింది. ఈరోజు నుంచే ప్రతి డిపార్ట్మెంటుకు సంబంధించిన డిమాండ్స్ ఇక్కడ ప్రవేశపెడుతున్నారు. ఇక్కడ ఒక రీపోర్ట్ చేయడం జరిగింది. ప్రతి డిపార్ట్మెంటుకు కావలసిన ప్రయారిటీస్ వారి చేసుకోమని చెప్పాం . బయటి నుంచి వచ్చిన సలహాలను పరిగణలోకి తీసుకుని కొంత మోడిపై

చేసుకుని ఈరోజు నుంచే ఇక్కడ డిమాండ్స్ ప్రవేశపెట్టడం జరుగుతుంది. బయట ఏవిధంగానైతే గ్రాఫుషైట్జ్గా 8 గ్రాహ్ జరిగాయో అదే విధంగా శాసనసభలో కూడా జరిగితే, మీ సలహాలు కూడా తీసుకుని భవిష్యత్తులో ముందుకు పోపడానికి అవకాశం పుంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో ఆ 8 గ్రాహ్ మీద డిబేటు రేపటి నుంచి స్టార్ట్ అవుతుందని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. గవర్నర్ అడ్మినిస్ట్రేషన్, సిఎం గారు ఇచ్చిన రిపై, బడ్జెటు స్పీచ్, డిపార్ట్మెంట్ల డిమాండ్స్ అన్ని కలిపి అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఈ నాలుగు కలిపి అర్థం చేసుకుంటే, గవర్నమెంటు ఏమి చేయబోతోందనే విషయంపై ఒక అవగాహన వస్తుంది. ఇవన్నీ కలిపి మీరు అర్థం చేసుకోవాలే తప్ప Government should not have an ostrich mind-set. ఆప్టిమైండ్ అంటే, ముఖ్యంగా ప్రధాన ప్రతిపక్షానికి ఎంత చెప్పినా కూడా నెగిటివ్గా మాట్లాడడం, చెప్పడం అలవాటు. మంచి పుంటే చెప్పండి, చెడు పుంటే ఈవిధంగా చేసుకోండి, బాగుంటుందని చెప్పండి. మీరిచ్చే సలహాలు మంచివైతే తప్పకుండా స్వీకరించి పాటిస్తాం . అయితే I request that they should not have ostrich mind-set. ఇప్పడున్న పొలిటికల్ థీర్టికి అది తగదని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. అందుచేత we want to take the State into faster growth State అని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ఆర్. సురేష్ రెడ్డి: మా సలహాలను పాజిటివ్గా తీసుకోండి.

శ్రీ వై. రామకృష్ణాదుః మీరు ఇచ్చేవి మంచి సలహాలైతే తప్పకుండా పాజిటివ్గా తీసుకుంటాం . మీరే కాదు, మంచి సలహాలు ఎవరిచ్చినా స్వీకరించి ఈ రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి, భవిష్యత్తులో కూడా ఇటువంటి ప్రయత్నాలు జరుగుతాయని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. సురేష్ రెడ్డిగారు ఏమీ బాధపడవలసిన అవసరం లేదు.

అధ్యక్షా, రిసీట్స్ విషయానికి వస్తే, ఇంతకుముందు చెప్పినట్లుగా వచ్చినటువంటి రిసీట్స్ అన్నింటినీ కాలిక్యులేట్ చేయడం జరిగింది . రిసీట్స్ కాలిక్యులేట్ చేసేటపుడు యాస్ట్ ఫిస్ట్ ఫ్రీమ్స్ పర్కు, బడ్జెట్ ఎస్ట్రోమెట్ట్స్ కు కొంత డిఫరెన్స్ పుండనే విషయం గురించి మాట్లాడారు. అప్పుడు, డిఫరెన్స్ పుంది. ఇంతకు ముందు కూడా చెప్పాను. మనకు కమిట్మెంట్ ఎక్కువ అయ్యాయి కాబట్టి కొన్ని కొన్ని ఏరియాలలో అడిపర్లగా రెవెన్యూ పెంచుకునే విధానాలు చేసుకోవడం జరిగింది. సెంట్రల్ ట్రాన్స్ఫర్స్ కొంచెం ఎక్కువగా వచ్చే అవకాశం పున్నపుడు వాటిని పెంచుకోవడం జరిగింది. బారోయింగ్స్ ను కలుపుకుని ఎవ్ఫెవ్హిలో టోటల్ రెవెన్యూస్ గా దాదాపు రూ. 42082 కోట్లు పెట్టుకోవడం జరిగింది. బడ్జెట్ ఎస్ట్రోమెట్ట్ చూస్తే అని రూ. 43480కోట్ల వరకు రావడం జరిగింది. ట్యూక్స్ కలెక్షన్ విషయానికి వస్తే, దీన్ని ఫర్డర్గా ఫ్రీమ్లైన్ చేయడం వల్ల, ఎఫ్క్షివ్గా చేయడం వల్ల ట్యూక్స్ కలెక్షన్ పెరిగే అవకాశం వుంది. నాన్ట్యూక్స్ రెవెన్యూ కూడా పెరిగే అవకాశం వుంది. ఫర్డర్ ఫర్మ్వేషన్ వల్ల సెంట్రల్ గ్రాంట్ అధికంగా వచ్చే అవకాశం వుంది. ఇవన్నీ పరిధిలోకి తీసుకుని ఎవ్ఫెవ్హి కంటె బి.ఇ. కొంతవరకు పెంచుకోవడం జరిగిందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. ఇవన్నీ ఫిగర్స్ వాళ్ళ దగ్గర పున్నాయి, టేబుల్స్ చూస్తే చాలా నుస్పటంగా కనబడుతుంది. నేను ఇప్పుడు ఫిగర్స్ లోకి వెళ్లడం లేదు, ఎందుకంటే ఉన్నటువంటి సమయం చాలా తక్కువ. ప్రధానమైన విషయాల గురించి మాత్రమే చెప్పడలిచాను. ఈనాడు టోటల్ రెవెన్యూకు సంబంధించి కొంత కంపేరిజన్ చేసుకోవలసిన అవసరం వుంది. టోటల్ దెవెన్యూ 95-96లో 11.5శాతం పెరిగింది. 2003-2004 వచ్చే సరికి 15.33 శాతానికి పెంచుకోవడం జరిగింది. ఓన్ రెవెన్యూస్ కూడా పెంచుకోవడానికి కారణం చెప్పాను. కొంతమంది సభ్యులు దీనికి సంబంధించి రెయిజ్ చేసిన పాయింట్స్ కు నేను చెప్పిన దాంట్లోనే ఆస్పర్ వుంది. మిగతా వాటికి లాస్ట్ లో చెబుతాను. కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన కొంతమంది సభ్యులు మాట్లాడుతూ, గత మూడు నాలుగు సంవత్సరాలుగా ట్యూక్స్ లు పెంచారని అన్నారు. వాస్తవాలు తెలుసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ట్యూక్స్ లను ప్రభుత్వం పెంచిందా లేదా? అనే వాస్తవాలను తెలుసుకోవాలి. ట్యూక్స్ వేరు, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ప్రైవ్ వేరు. ట్యూక్స్ కు సంబంధించినంత వరకు మూడు సంవత్సరాల క్రితం 2000 సంవత్సరంలో నేపణ్ణ లెవెల్లో

ఒక పాలసీ పెట్టారు. యూనిఫార్మ్ ఫ్లోర్ రేటు పాలసీని చేసిన తర్వాత దేశమంతా ఆదే పాలసీని అమలు చేశారు. దానివల్ల మనకు కొంత బయస్సీ వచ్చే అవకాశం పుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుని, రెవెన్యూ రిస్టోర్సు బాగా ప్రీమియమ్ లైన్ చేసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఎప్పటికపుడు ప్రతి పదిహేను రోజులకు, వారానికి ప్రతి స్టేజీలో సమీక్షచేస్తూ, అధికార్లకు టార్గెట్ ఇస్తూ, ఎక్కడా కూడా లీకేజెస్ లేకుండా ప్రాపర్గా మొత్తం డిపార్ట్మెంటును ప్రీమియమ్ లైన్ చేసి, ప్రతి లెవెల్ లో కూడా ప్రైటాజీని పెట్టుకుని ప్రతి అధికారి కూడా మానీటర్ చేయడం వల్ల ట్యూక్స్ కలిక్షన్ శాతం అధికంగా పెరిగిందే తప్ప ట్యూక్స్ లు వేయడం వల్ల కాదని ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము. ఆవిధంగా పర్సనల్ టేజ్ ఆఫ్ గ్రోత్ ను పెంచాం . ఆల్ ఇండియా గ్రోత్ రేటు కంటే మనదే ఎక్కువగా పుంది. మిగతా స్టేట్ల కంటే మన గ్రోత్ రేట్ పర్సనల్ టేజ్ ఎక్కువగా పుంది. మనం చేసిన ప్రయత్నాల వల్ల without imposing even a single pie on the common-man, the per centage of growth rate is being raised, అని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము. కొంతమంది సభ్యులు మాటల్చడుతూ రూ. 3వేల కోట్ల ట్యూక్స్ లు వేశారున్నారు. ఎప్పుడూ ట్యూక్స్ వేయలేదు. గ్రోత్ రేట్ పర్సనల్ టేజ్ వల్ల ఏదైతే అడిషనల్ రెవెన్యూ వచ్చిందో, అది కేవలం ముఖ్యమంత్రిగారి చేసిన ఎఫర్ట్ వల్ల, సంబంధిత మంత్రి, అధికార్లు చేసిన ఎఫర్ట్ వల్ల వచ్చిందనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులు గమనించాలని కోరుతున్నాము. ఇటువంటి వాటి పట్ల శ్రద్ధ పెట్టాం . వేరియన్ సెక్టార్లో ఏపి సెక్టార్లులో ఏపిధంగా ఎఫ్టీవీగా అడ్డినిప్రైమ్ తీసుకోస్తే, దాని వల్ల ఏపిధంగా మనకు లాభం పుంటుందో, అనుకూల పరిస్థితి ఏర్పడుందో దాని మీద పర్సనల్ చేయడం వల్ల ఈ పర్సనల్ టేజ్ ఆఫ్ గ్రోత్ రేటు వచ్చిందే తప్ప ట్యూక్స్ లు పెంచడం వల్ల కాదని మనవి చేస్తున్నాము. ఓన్ రెవెన్యూ చూస్తే, 95-96లో 6.32 శాతం, 2003-2004లో బి. ఇ. 9.96 శాతానికి వచ్చింది. సెంట్రల్ సుంచి వచ్చే ట్యూక్స్ ఫర్మ్ 5.20 శాతం పుండేది, 2003-2004 బి.ఇ. 5.37 శాతం పుంది.

మ.1.10

ఓన్ రెవెన్యూ ఫర్మ్ అప్పట్ చేయడం వల్ల వచ్చిన ఫలితం తప్ప ట్యూక్స్ పెంచడం వల్ల కాదని, ట్యూక్స్ పెంచలేదు అనేది కూడా గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము . ఓన్ రెవెన్యూ చూసినట్లుయితే 95.96 లో 6.32 శాతం పుంది. 2002 - 03లో బడ్జెట్ ఎస్ట్మెంట్ 9.96 శాతం వచ్చింది . అదే విధంగా సెంటర్ సుండి వచ్చినట్లుయితే మనకు 5.20 శాతం పుండేది .బడ్జెట్ ఎస్ట్మెంట్ వచ్చినట్లుయితే 2003-04 లో 5.37 శాతం అధ్యక్ష్ . కొంతమంది సభ్యులు మాటల్చడుతూ సెంటర్ సుండి చాలా ఎక్కువ గ్రాంటులు వస్తున్నాయని, తక్కువ అనేటటువంటిది లేనేలేదని వాళ్ళ అబ్సాల్యూట్ టర్మెస్ లో కోట్ చేయడం జరిగింది . మనము ఎప్పుడు చూసినా అబ్సాల్యూట్ టర్మెస్ లో కోట్ చేయడం జరిగింది అధ్యక్ష్ . ఎప్పుడూ కూడా ఎక్కువగానే కనిపిస్తున్నాయి ఎప్పుడూ తక్కువగా కనిపించదు. అదేవిధంగా ఓప్పేసీగారు కూడా మాటల్చారు . గపర్సనుమెంటు, పైనాస్ మినిషన్లు గారు అన్ని పర్సనల్ టేజ్ చెబుతారు ఎందుకంటే అబ్సాల్యూట్ టర్మెస్ లో చెప్పరు అనే విధానంలో మాటల్చారు . ఈ సందర్భంగా వారికి, అదే విధంగా సభ్యులు ఎవరైతే మాటల్చారో వారికి మనవి చేస్తున్నాము . ఇంటర్వెపసన్ స్టోండర్లో , ఇంటర్వెపసన్ కంపారిజన్స్ గాని, స్టేట్ కంపారిజన్స్ గాని కంట్రీనెస్తో కంపీర్ చేస్తే పర్సనల్ టేజ్ చేస్తారు . ఎవరూ కూడా అబ్సాల్యూట్ టర్మెస్ తో చేయరు . అందుచేత గ్రోత్ ఎట్లా పుందని ఎప్పుడూ కాలిక్యలేట్ చేస్తూ పుంచాము. ఆ గ్రోత్ను బట్టి పూచ్చర్లో ఎట్లా పుండాలో దాని మీద అందరూ కూడా ఫర్మ్ అప్పట్ చేసుకుంటారు . ఆ విధంగా ప్రోటాటట్ ఫార్ములేట్ చేస్తారు . ఆ ప్రోటాటట్ ఫార్ములేట్ చేసిన తరువాత ప్రోటాటట్కి స్టీక్ ఆన్ అయి ఆ విధంగా ముందుకు వెళతారు . ఆ 5 సంవత్సరాలలో ఫిజికల్ పారామీటర్స్ ఏ విధంగా తీసుకురావాలి అనేది చూడాము. ప్రతి సంవత్సరము మళ్లా యాన్యుపర్ ప్లాన్ తీసుకోవడం జరుగుతుంది . ఆ విధంగా పర్సనల్ టేజ్ చేసుకోని గ్రోత్ను కట్టినట్లుయితే 2005-06కి రెవెన్యూ సర్పస్ వస్తుందనేటటువంటిది మా ఆలోచన అని గౌరవసభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము . అందుచేత ఆవిధంగా

పర్సింటేజన్లో కడతారు గాని యాక్చువల్ టరమ్స్లో ఎవరూ కూడా ఇంప్రావ్మెంట్ కట్టరు. ఆ రకంగా కట్టే విధం మన దగ్గరే కాదు , ఏ రాష్ట్రంలో అయినా, ఏ దేశంలో అయినా, ప్రపంచంలో ఎక్కడ కూడా లేదు. వారు కూడా పర్సింటేజన్లోనే కట్టడం జరుగుతుందనేది కూడా గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము . ఆ విధంగా సెంటర్ నుండి తీసుకున్నట్టయితే సెంటర్ నుండి గ్రాంట్ ఇన్ ఎయిడ్లో పదుతున్నాయి. అదే విధంగా డివోల్యూషన్ గ్రోత్లో పదుతున్నాయి . I am talking about growth. అందుచేత గ్రోత్లో devolution growthలో పదుతున్నాయి. Last time 11th Finance Commission ముందు 27% devolutionలో పుంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 50% వరకూ కూడా పెంచి చెప్పడం జరిగింది. అయితే చినరికి 29.5% చేశారు . దానికి మళ్ళా 35% లిమిటేషన్ దాటకూడదని చెప్పారు . అందుచేత దీనివల్ల ఈ percentages పెంచినప్పటికీ కూడా 2%, 2.5% పెంచడంవల్ల కూడా actual revenuesలో , actual devolutionలో మాత్రం పెద్ద మార్పు రావడం లేదు . మార్పు రావడమే కాకుండా ప్రతి సంవత్సరం devolutionలో మనకు లాన్ వస్తుంది. central taxes అనుకున్నంత మేరకు, వాళ్ళ ఎస్ట్రోమేట్ట్ చేసినంత మేరక్క లెక్కల్లో collect చేయలేకపోవడం వల్ల సెంట్రల్ పూల్లో తక్కువ రావడం వస్తుంది . సెంట్రల్ పూల్లో ఎప్పుడైతే తక్కువ గ్రోత్ వచ్చిందో మనకు వచ్చేటటువంటి, expect చేసినటువంటి devolutions తగ్గిపోతున్నాయి . ఆ విధంగా 400 కోట్ల పై చిలకు తక్కువ వచ్చింది . దానికి కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ముఖ్యమంత్రిగారు మాటల్డాడితే ‘ మార్చెట్ బారోయింగ్స్ తీసుకోవడం వల్ల మనకు అదనంగా debt పెరుగుతుంది తప్ప , లాభం పున్నప్పటికీ కూడా debt పెరుగుతుంది . మళ్ళీ interest demands రేటు పెరుగుతుంది’ అని చెప్పడం జరిగింది. పైనాన్ మినిష్టర్ కాన్సరెన్స్లో కూడా ఈ విషయం చెప్పడం జరిగింది . ఆ మేరకు బారోయింగ్స్ మాకు యివ్వడం కాదు, ఏదైతే డివోల్యూషన్లో short fall వస్తుందో ఆ short fall అంతా కూడా పుల్గో compensate చేయమని గపర్చమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాని అడగడం జరిగిందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము . ఎందుచేతనంటే మార్చెట్ బారోయింగ్స్ వల్ల మనకు borrowings debt పెరుగుతుంది. ఆ విధంగా కాకుండా మీరే borrow చేసుకోండి . మొత్తం amountకి సంబంధించి దేశంలో ఏదయితే devolution shortfall వుందో అంతా borrow చేసి, మీరు మాత్రం compensate చేయండి . ఆ విధంగా state financeని improve చేయడానికి మీరు సహకరించండి అని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. ఈ యొక్క కోరిక కూడా వారి ముందు వుందనే విషయాన్ని ఈసందర్భంగా స్పష్టంగా మనవి చేస్తున్నాము . ఆ విధంగా చేసినట్టయితే total revenues 15.33% వుంటే total expenditure 18.99% వుంది . ఎందుచేతనంటే రెవెన్యూస్ పెరుగుతున్నాయి. రెవిన్యూస్కి తగ్గట్లుగానే ఈసాడు social obligations వున్నాయి ప్రభుత్వం దగ్గర. అదే విధంగా డిమాండ్స్ పున్నాయి. లాష్ట్ టైమ్ 11వ పైనాన్ కమీషన్ ముందు 27 పర్సింట్ డివోల్యూషన్ వుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 50 శాతం పరకు కూడా పెంచాలని చెప్పడము జరిగింది . అయితే చివరకు 29.5 శాతం . అదిచూస్తే దానికి మళ్ళా 35 శాతం లిమిటేషన్ దాటకూడదని పెట్టారు అధ్యక్ష . అందుచేత దీనివల్ల ఈ పర్సింటేజన్ పెంచుకున్నప్పటికీ కూడా 2 శాతం నుండి 2.5 శాతం పెంచడం వల్ల కూడా యాక్చువల్ రెవిన్యూస్లో , యాక్చువల్ డివోల్యూషన్లో మాత్రం పెద్ద మార్పు రావడం లేదు. మార్పు రాకపోవడమే కాకుండా ప్రతి సంవత్సరము కూడా డివోల్యూషన్లో మనం లాన్ పొందాము . అందుచేత సెంట్రల్ టాక్షెన్స్లో వాళ్ళ ఎస్ట్రోమేట్ చేసినంత మేరకు వాళ్ళ చేయలేక పోవడం వల్ల సెంట్రల్ పూల్లో తక్కువ రావడం వస్తుంది . సెంట్రల్ పూల్లో ఎప్పుడులయితే తక్కువ వచ్చిందో మనకు వచ్చేటటువంటి , ఎక్స్పెంజ్ చేసినటువంటి డివోల్యూషన్ తగ్గిపోతున్నాయి . మళ్ళీ contingency అనే, drought, cyclones అనే ఎన్నో వస్తున్నాయి . అందుచేత expenditure కూడా విపరీతంగా పెరుగుతుంది . ఈసాడు పెల్ఫర్మాన్ కార్బోక్షమాలు చేపట్టాలి . Irrigationకి priority ఇచ్చి irrigation projects పూర్తి చేయాలి. అదే విధంగా agricultureకి priority ఇవ్వాలి. ఇవన్నీ కూడా తీసుకోనేటప్పటికి మనకి ఈ top priority పెరిగి రెవిన్యూస్ ఒకవైపు బాగా పెరుగుతున్నప్పటికీ కూడా, రెవిన్యూ కంటే expenditure కొంతపరకు ఎక్కువగా పెరుగుతుంది . ఈ expenditureలో కూడా చూస్తే ఒకవైపు non-plan expenditure ని, revenue expenditureని కొంతపరకు తగ్గించుకోగలుగుతున్నాము కాబట్టి ఎంత scope వుంటే అంత తగ్గించగలుగుతున్నాము. అదే విధంగా plan expenditure, capital expenditure పెంచగలుగుతున్నాము. దీనివల్ల ఈ total expenditure కూడా 18.99% కి 2003-04 బడ్జెట్ ఎస్ట్రోమేట్ కి పెరగడం జరిగింది . ఈ రెండూ కూడా టాలీ చేసినట్టయితే టోటల్ రెవిన్యూ 15.33, అదే విధంగా total

expenditure 18.99గా పుంటూ, కాపిటల్ డెఫిసిట్ వచ్చేటప్పటికి 3.66 పుంది . అందుచేత ఈ కాపిటల్ డెఫిసిట్ ని ఎట్లా పూడుకోవాలనేది మనం ఆలోచించవలసిన అవసరం పుంది . అందుచేత రెండూ పెరుగుతున్నప్పుడు డెఫిసిట్ అనేది సహజం . ఆ డెఫిసిట్ ఎట్లా పూడుకోవాలనేటటువంటి దానిమీద తరువాత మనవి చేస్తాను . ఆ విధంగా చూసినట్లయితే రిసోర్స్స్ కూడా flow from the Centre to the States. Tax devolutionలో ఇందాక నేను చెప్పినట్లుగానే 2000-01 చూస్తే 19.02 గ్రోట్ పుంది . అదే విధంగా 2001-02 వచ్చేటప్పటికి 2.09 గా వచ్చింది. మళ్లీ ఈ సంవత్సరం 2002-03 బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్ వచ్చేటప్పటికి 12.63 పుంది . ఈ విధంగా fluctuation పుంది . అయితే 2000-01లో వచ్చిన గ్రోట్కి declining stageలోనే పున్నాము. అందుచేత మొత్తం tax devolutionలో ఈనాడు మనకు తగ్గేటటువంటి స్నోవ్ కనపడుతుంది . ఎప్పటికప్పుడు కలెక్షన్ గ్రోట్ పుండడం వల్ల సెంట్రల్ పూల్ పడిపోవడం వల్ల మనకు వచ్చే పరిస్థితి అనేది కూడా గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను . అదే విధంగా నార్కో ప్లాన్ అసిస్టెన్స్ వచ్చేటప్పటికి కూడా 2000-01లో 30.08 పుంటే అది 2002-03 వచ్చేటప్పటికి 1.02 పుంది . కాబట్టి ఆవిధంగా normal plan assistance తగ్గుతూ పుందనే విషయాన్ని గౌరవసభ్యులు గమనించవలసిన అవసరం పుంది . అదే విధంగా మనం చూసినట్లయితే share of central taxes కానీ, అదే విధంగా grants under article 275 గానీ, ప్లాన్ grants గానీ, normal plan actions గానీ, other actions కు సంబంధించి గానీ గ్రోట్ పడిపోయిందనే విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా గౌరవసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను . అందుచేత ఎక్కువగా ఫిగర్స్లో పెయ్యడం లేదు. ఎందుచేతనంటే ఈ విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ఇప్పటికే స్టేట్స్ ఐ All Finance Ministers Conferenceలు జరుగుతున్నాయి. దాంట్లో స్టేట్ యొక్క financial problems అన్ని కూడా డిస్క్యూన్ చేస్తున్నాము. ఆ డిస్క్యూన్ చేసిన issues అన్ని కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వంతో మాటల్లాడడం జరిగింది. అదే విధంగా ముఖ్యమంత్రిగారు ఢిల్లీ వెళ్లినప్పుడు, మొత్తం స్టేట్లో పుండేటటువంటి సమస్యలన్నీ చెప్పడం జరిగింది. దాంట్లో కొన్ని resolve చేశారు. ఇంకా కొన్ని resolve చేయవలసిన అవసరం పుందని కూడా గౌరవసభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. దాంట్లో మొత్తం మీద చూసినట్లయితే ఈనాడు devolution అధ్యక్ష . మొదటి నుండి స్టేట్ గవర్నమెంటు అలోచన ఒక్కటి. ఎందుచేతనంటే ఈనాడు మొత్తం చూసినట్లయితే దాదాపు ఎక్కువ developmental activities అన్నికూడా రాలేదు. డెవలప్మెంట్ యూక్సిటీస్ ఎప్పుడైతే మనం చేవడుతున్నామో మనం సెంట్రల్ పూల్ నుంచి రావాలనేది కూడా గవర్నమెంటు అలోచన అన్నది కూడా ఈ సందర్భంగా గౌరవసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను . అందుచేత దగ్గర దగ్గర 78% development అంతా స్టేట్ గవర్నమెంటు చేస్తున్నారు . 22% డెవలప్మెంటు అంతా కేంద్ర ప్రభుత్వం చేస్తున్నారు. అయితే మనకి devolutions నుండి, సెంట్రల్ పూల్ నుండి చూసినట్లయితే మనకి 29.5% వస్తుంది as against our developmental activity of 78%. అదే విధంగా సెంట్రల్లో తీసుకుంటే వాళ్ల 71% రిటైన్ చేస్తున్నారు. అదే విధంగా development activitiesలో ఖర్చు పెడుతున్నారు. అదేవిధంగా వాళ్లయొక్క సీమెంట్ని మేము కాదనడం లేదు. ఈనాడు రాష్ట్రాలకు వున్నటువంటి పరిస్థితులను అర్దం చేసుకోమని స్టేట్ పైనాన్ మినిష్టర్స్ అంతాకూడా మాటల్లాడడం జరిగింది. క్లియర్గా కూడా యూనియన్ పైనాన్ మినిష్టర్స్తో డిస్క్యూన్ చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా ఇంటర్ స్టేట్ కాస్పిల్లో గానీ, నేపసల్ డెవలప్మెంట్ కాస్పిల్లో గానీ ముఖ్యమంత్రిగారు అనేక పర్యాయాలు మాటల్లాడడం జరిగిందని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. దీంట్లో కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా ప్రాజిటీవ్గా అలోచించగలిగినట్లయితే రాష్ట్రాల యొక్క పైనాన్ ఎక్కువ అవడానికి అవకాశం పుంటుంది. ఆ విధంగా మనకు deficit తగ్గడానికి అవకాశం పుంటుంది. మనకు ఎక్కువగా డబ్బులు పున్నట్లయితే irrigation projects complete చేయడానికి గానీ, అగ్రికల్చర్ కి యింకా ఎక్కువగా మనము allocation చేయడానికి గానీ, welfare activities యింకా పకడ్చుందిగా చేయడానికి గానీ మనకు ఎక్కువగా డబ్బులు వస్తాయనేటటువంటిది ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము. దీంట్లో మనకు devolution ఏదైతే పుందో 29.5% నుంచి 50% చేయమని అడుగుతున్నాము. దానిని కూడా 12th Finance Commission వస్తుంది, దాని ముందు పెట్టాలనే అలోచన పుంది . దాని ముందు కూడా ఈ issueని పెట్టాలని పుందని కూడా గౌరవసభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను . అదేవిధంగా last time 11th Finance Commission వాళ్ల రికమెండ్ చేశారు. అది 29.5% చేస్తున్నాము. 27% నుంచి దానిని gross proceeds నుంచి

తీసుకోమని వాళ్లు recommendation చేయడం జరిగింది . Once again, through the House I request the Government of India to take into consideration gross profits instead of net profits. అయితే gross proceeds నుండి interest తక్కువగా పున్నప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం మాత్రం net proceeds నుండి తీసుకోమని అన్నారు. అయితే దీనితో కొంత ఇబ్బంది అనేది పుంది, కొంత పరకు రెవిన్యూ పోయేటటువంటిది పున్నది. అందుచేత, అదే విధంగా రాజు చెల్లయ్య గారు 33% పరకు చేయాలనేటటువంటిది అయిన చెప్పడం జరిగింది. అంతే కాకుండా మధ్యలో యిస్తామనేటటువంటిది కాకుండా net proceeds నుండి యిస్తామని చెప్పారు. Gross proceeds అనేదాని మీద concentrate చేసి ఆ విధంగా రాజ్యాంగాన్ని amend చేసి instead of net proceeds, gross proceeds అని పెట్టిపట్టయుతే కొంత పరకు కూడా రెవిన్యూ పెరగడం వంటి అవకాశం పుందని కూడా ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులకు మనిచేస్తున్నాను.

మ. 1.20

ఆధ్యాత్మ, రెండవది వచ్చినపుటికి సర్ చార్జీలు. ఈ సర్ చార్జీలు అనేవి ఎప్పుడైన విఫరీతమైన పరిష్ఠితులు వచ్చినప్పుడు సర్ చార్జీ వేసుకునేటువంటిది. Under Art.271, surcharge వేసుకునేటువంటి అధికారం గపర్చమెంట్ ఆ ఫ్స్ ఇండియాకి పుంది. దాంట్లో ఎవరి objection లేదు. అయితే సర్ చార్జీ వేసిన తరువాత అది ఏదో కొద్ది కాలం మాత్రం పుంచి మిగతాది తీసి వేయాలి. లేకపోతే సింటర్ పూల్ మర్క్ చేయవలసిన అవసరం పుంది. లేకపోతే సబ్ చార్జీ వేసుకుంటూ పోతే ఈనాడు రాష్ట్రాలకు వచ్చే ఆదాయం పుండదు. మరొక వెప్పు ప్రజల మీద కూడా భారం పడుతుంది. అందుచేత అది certain period అనేటువంటి limit పెట్టుకోవలసిన అవసరం పుంది. లేదంటే దానిని సింటర్ పూల్తో మర్క్ చేయగలిగినట్లయుతే దాని మీద వచ్చినటువంటి ఇన్కోంలో కూడా స్టైట్స్కి పీప్ పుండదు. ఈ గ్రాంట్ ఇన్ ఎయిడ్లు కూడా కొంత తగ్గుముఖం పడుతున్నాయి. అందుచేత గ్రోత్ ఎప్పుడైతే తగ్గుతుందో ఈ గ్రాంట్ కూడా ఎక్కువగా ఇచ్చేటువంటిది కేంద్రప్రభుత్వం చేసినట్లయుతే మనకు రెవెన్యూన్ కూడా పెరుగుతాయి. ఈ బారోయింగ్ పవర్ దగ్గర Article 293(3) బారోయింగ్కి సంబంధించి ఇప్పుడున్నటువంటి రాజ్యాంగం ప్రకారం ఏ ఒక్క ప్రైసా బారో చేసుకోవాలన్న కూడా కేంద్రప్రభుత్వ permission కావాలి. ఆ విధంగానే నడుస్తుంది. దీంట్లో రెండు రకాలైనటువంటి ప్రాభ్లమ్స్ వస్తున్నాయి. ప్రతిదానికి కేంద్రప్రభుత్వానికి వెళ్లాలి. మనకు వచ్చే external aid అంతా కూడా through కేంద్రప్రభుత్వం సుండి రావడం ఎప్పుడో అప్పుడు కొద్ది ఇబ్బందికరమైన లేట్ అయిన పరిష్ఠితులు కూడా ఏర్పడుతున్నాయి. అందుచేత దాంట్లో కూడా రాజ్యాంగంలో Article 293(3) కి amend చేస్తే బాగుంటుందని అనే సూచన కూడా కేంద్రప్రభుత్వానికి ఈ సభ ద్వారా ఇస్తున్నాను. అందుచేత దాంట్లో చూసినట్లయుతే ఆ విధంగా amend చేసినట్లయుతే వీలైనంతపరకూ రాష్ట్రప్రభుత్వానికి కూడా out right borrow ఉండడానికి ఈనాడు ఇష్టపడడం లేదు. మొము కూడా borrowings కూడా లిమిట్ పెట్టాము. అందుచేత బారోయింగ్ కూడా ఏ సంవత్సరం ఎంతపరకూ మనము బారో చేయగలము ఆ లిమిటేషన్స్ కూడా ఈనాడు MTFF చాలా స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. ఎంతపరకు మనకు అవసరం పుంటే దాని వల్ల danger లేదు అనుకుంటే అంతపరకూ productive activities సంబంధించినంతపరకు బారో స్వంతంగా చేసుకునేటువంటి అవకాశం పుండాలి. ప్రతి ఒక్క విషయంలో కేంద్రప్రభుత్వంతో చర్చలు జరపాలని అనుకోవడం టైం వృధా . దీని వల్ల చాలా టైం వేస్తే అపుతుంది. వీలైనంతపరకూ రాష్ట్రప్రభుత్వాలకు అవకాశం ఇచ్చినట్లయుతే రాష్ట్రప్రభుత్వాలు దాని లిమిటేషన్స్ వాడుకున్నట్లయుతే, మనము empower చేయవలసిన అవకాశం పుంది. అదే విధంగా infrastructure development కి ఒక సెపరేట్ పాలసీ కావాలని ముఖ్యమంత్రి గారు వాళ్లకు చెప్పడం జరిగింది. మొము కూడా పీ.యంతో మిగతా వాళ్లందరితో చెప్పడం జరిగింది. అందుచేత quality infrastructure అనేది చాలా ముఖ్యం . ఈ క్వాలిటీ infrastructure కు కావలసినటువంటి ఆర్థిక పరమైనటువంటి నదుపాయం చేసినా, చేయకపోయినా supporting activity government కి పుండాలి. కొన్ని కొన్ని ప్రధానమైనటువంటి నిర్ణయాలు తీసుకున్నట్లయుతే ఆ విధాన నిర్ణయాల వల్ల పెద్ద financial commitments ఏమి పుండవు. ఆ విధానం నిర్ణయం చేసి supporting activity

నీర్లయించినట్లయితే మనకు quality infrastructure రావడానికి అవకాశం పుంటుంది. ఆ quality infrastructure రావడం వల్ల industrial climate బాగుండం, దీనివల్ల economic growth పెరగడానికి అవకాశం పుంటుంది. ఆ విధంగా పర్ క్యాబిటా ఇన్కం కాని, అదే విధంగా పేదరికం తగ్గడానికి అవకాశం పుంటుంది. ఆ రకాలైన చర్యలు తీసుకోవాలనేటువంటి విషయం కేంద్రప్రభుత్వంతో చెప్పడం జరిగింది. దానిని కూడా మొన్సు జశ్వంత్ సింగ్ గారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్లో వారు కూడా సూచన ప్రాయంగా చెప్పిసందుకు చాలా సంతోషం . అదే విధంగా centrally sponsored schemes విషయం కూడా అంతే. Ours is a consistent policy on Centrally Sponsored Schemes. ఎందుచేత అంటే దీనివల్ల దాదాపు మరి చాలా పందల కోట్ల రూపాయలు సంటర్స్ నుండి వస్తున్నాయి. Policy scheme వాళ్ల �frame చేస్తున్నారు. ఇక్కడ మనము మ్యాచింగ్ గ్రాంట్ ఇష్టవలసి పుంటుంది. ఇది కూడా Finance Ministers' Conference లో డిస్కషన్ అయింది. ఒక స్టేట్లో పున్సుటువంటి స్నీం రెండవ స్టేట్లో పుండవలసిన అవసరం లేదు. North Eastern States లో పున్సుని మనకు పర్చించవు. మనకు పున్సుని వాళ్లకు పర్చించవలసిన అవసరం లేదు. But overall policy ఇలా కాదనే ఉప్పేశ్వంతో centrally sponsored schemes కుడా వాళ్ల �abolish చేసి ఆ amount ను కూడా స్టేట్ కి ట్రాన్స్ఫర్ చేస్తే బాగుంటుంది. State can select its priorities. ఆ ప్రయారటీస్ ని బట్టి మనం చేసుకోవడానికి అవకాశం పుంటుంది. Union list లో ఉన్నటువంటి వి మాత్రం వాళ్లకు కావాలంటే వాళ్ల �CSS చేసుకోవచ్చు. అదేవిధంగా స్టేట్ లిస్ట్లో పున్సుటువంటిని ఏదైతే centrally sponsored schemes పున్సుయో, అని స్టేట్కి ట్రాన్స్ఫర్ చేయవచ్చు. దీనివల్ల ఉపయోగాలు కూడా పుంటాయి. రాష్ట్రానికి ఆర్థికశాఖ నిధులు రావడానికి అవకాశం పుంటుంది. ఎలక్షన్స్ లో ప్రజలకు చేసిన వాగ్గానాలను అమలుజరీపెందుకు ఎక్కువ నిధులు కావలసిన అవసరం పుంది. అదే విధంగా వ్యాట్ April 1st నుంచి introduce చేయాలని నీర్లయించడం జరిగింది. మన బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టిన తరువాత యూనియన్ పైనాన్ మినిస్టరు గారు కొన్ని విషయాలు చర్చించడానికి చూశారు. మనము స్టేట్ కమిటీమెంట్తో పున్సుము. ఏప్రిల్ ఫస్ట్ నుంచి వ్యాట్ ఇంట్రోడ్యూన్ చేయాలని అన్నాము. దీని వల్ల లాసెన్ వస్తాయని అందరికి భయంగా పుంది. కాబట్టి నిటిని మీట్ అవ్వాలి. అదే విధంగా మొన్సు బడ్జెట్లో కూడా జశ్వంత్ సింగ్ గారు అనోన్స్ మెంట్ కూడా చేయడం జరిగింది. మొదటి సంవత్సరం 100% 2nd year 75%, 3rd year 50% చేసినట్లయితే మూడు సంవత్సరాలలో కొంత సెట్ అవడానికి అవకాశం పుంటుంది. తరువాత బయానిసి అవకాశం పుంది. ముఖ్య మంత్రి గారు ఆ రోజు పైనాన్ మినిస్టరుగా పున్సుపుడు యూరప్ లో ప్రవేశపెట్టిన తరువాత వాళ్ల బయానిసి abnormal గా ఉండడం జరిగింది. మనకు కూడా ఫస్ట్ 3 ఇయర్స్ కొన్ని క్రిటికల్ పొజిషన్స్లో పున్సుపుకి కూడా రాబోయేటువంటి సంవత్సరంలో మంచి బయాన్సి తీసుకురావడానికి అవకాశం పుంటుంది. దాని వల్ల కూడా అడిషన్లో రిజర్వేషన్స్ పెరుగుతాయి. రెండవది గ్రాంట్ లోన్ రేపియో దీనిని కూడా మొము కేంద్రప్రభుత్వంతో చెప్పడం జరిగింది. ఇప్పటికి రాష్ట్రప్రభుత్వం యొక్క అప్పులు పెరుగుతున్నాయి అని అంటున్నారు. అప్పులు తగ్గడానికి కొన్ని చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. దాంట్లో కేంద్రప్రభుత్వం కూడా కొన్ని చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం పుంది. ఇప్పడు ఏదైతే 70-30 రేపియో పుందో అది 50-50 కి చేయాలని జరిగింది. ఈ నీర్లయాలు తీసుకున్నట్లయితే కొంతవరకు మన రాష్ట్రానికి అడ్వోటీస్ పుంటుంది. అదే విధంగా ఇంట్రా స్టేట్లు విపరీతంగా పెరిగాయి. ఇప్పుడు తగ్గముఖం పట్టింది. ఈరోదు ఇంట్రా స్టేట్ చూసినట్లయితే మార్కెట్ బారోయింగ్స్ కాని స్క్రోల్ సేవింగ్స్ కాని అదే విధంగా సెంట్రల్ లోన్ చూసినట్లయితే 11.5% whereas small savings 10.5% పుంది . At least, it should be brought on par with small savings. వన్ పర్స్సెంట్ కూడా తగ్గించడానికి అవకాశం పుంది. దీని వల్ల సేవింగ్స్ పుంటాయి. ఇప్పన్ని ఇఘ్నాన్ కూడా 12వ పైనాన్ కమీషన్ ముందు మళ్లీ ఒకసారి చేయాలనేటువంటిది ఈనాడు రాష్ట్రప్రభుత్వం యొక్క ఆలోచన అని గారవసభ్యులకు తెలియచేసున్నాను. అదే విధంగా high cost borrowings గురించి కేంద్రప్రభుత్వం నీర్లయం తీసుకోవడం జరిగింది. ఇప్పటికి స్క్రోల్ స్నీల్ సేవింగ్స్ మీద అప్పై చేసున్నారు. మొన్సు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్లో కూడా సెంట్రల్ లోన్ మీద అదే విధంగా మార్కెట్ బారోయింగ్స్ మీద కూడా అప్పై చేసున్నారు. దాని వల్ల మనకు ఈ సంవత్సరం కొంత రిలీఫ్ పుంది. మనకు సేవింగ్స్ ఇంట్రా పీమెంట్లో డెట్ స్క్రోల్ తగ్గపు కాని ఇంట్రా పీమెంట్ తగ్గతాయి. ఆ ఇంట్రా పీమెంట్ తగ్గడం వల్ల మనకు కొంత రివెన్యూ సేవింగ్స్ పుంటుంది. దాని వల్ల కూడా మంచి కార్బోక్సిల్సులు

చేయడానికి అవకాశం పుంటుంది. ఆ విధంగా చేసినట్లయితే ఇ.ఎ.పికి సంబంధించిన స్క్రీమ్స్ ఏవైతే పున్నాయో, అదే విధంగా మిగతా రాష్ట్రంలో పున్నటువంటి వి అన్ని కూడా ఇ.ఎ.పి స్క్రీమ్స్గా స్టాప్టేషన్‌గాని డి.ఆర్.ఎస్.గాని కేంద్రప్రభుత్వం టాగ్యెల్గా స్టేట్‌ను బైపాస్ చేసి, స్టేట్ కానిసాలిడేట్ ఫండ్‌ను బైపాస్ చేసి డైరెక్ట్‌గా ఇచ్చేటువంటి పద్ధతులు మొన్సుమొన్సుటిపరకు ఉండేవి. ఈ సంవత్సరం ప్రాథమిక నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఇ.ఎ.పి.పి.కి సంబంధించిన విగాని, స్టాప్టేషన్‌కు డైరెక్ట్‌గా ఇచ్చేటువంటి మనీగాని రాష్ట్రాల కన్సాలిడేటెండ్ ఫండ్‌నుండి పంచించాలని నిర్ణయం తీసుకోవటం జరిగింది. ఇప్పటికే కేంద్రప్రభుత్వం ఆర్డర్స్ ఇస్యూ చేసింది. దానిని కేంద్రప్రభుత్వాన్ని నేను అభినందిస్తున్నాము. ఇంతకుముందు దాదాపు కొన్ని పందల కోట్ల రూపాయలు స్టేట్‌ను బైపాస్ చేసి వెళ్లిపోతూ ఉండేవి. మన రాష్ట్ర రెవెన్యూ లెక్కల్లోకి వచ్చేవి కావు. ఎప్పుడైతే కన్సాలిడేటెండ్ ఫండ్‌లోకి రావటం ప్రారంభించాయో అప్పుడు మన రెవెన్యూ లెక్కల్లోకి లెక్కగా వస్తున్నాయి. ఇంకా ఫరీదర్గా సెంట్రల్ శ్రాన్స్‌ఫర్స్ పెరిగేటువంటి అవకాశం ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాము.

మ.1.30

ఇక సర్వీసెస్ మీద టాక్సేప్స్ విషయంలో కొంతపరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. ఈ పార్లమెంట్‌లోనే చేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఎమెండ్ చేసిన తరువాత మళ్ళీ సర్వీసెస్‌గురించి ఒక లెబ్జెస్ట్‌ప్స్ పెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. లెబ్జెస్ట్‌ప్స్‌లో ఒక పెడ్యూల్ కూడా తయారుచేస్తారు. ఆ పెడ్యూల్ ఏమిటంటే కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిధిలో ఏ కమడిటీన్, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిధిలో ఏ కమడిటీన్ ఉండాలో డిస్ట్రిక్ట్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అందువల్ల కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఇప్పటినుంచే అలర్ట్ చేస్తున్నాం . మేజర్ కమడిటీన్ ఏవైతే ఉన్నాయో - ఇస్యూరైన్‌గాని, టెలిఫోన్ కమ్యూనికేషన్‌గాని , బ్యాంకింగ్‌గాని, మేజర్గా రెవెన్యూ శాల్ చేసే సర్వీసెస్ ఏవైతే ఉన్నాయో All major services should be transferred to the State. The State should be empowered to levy tax on service.మొన్సు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్‌లో అదనపు సర్వీసెస్‌ను కూడా యాడ్ చేయడం జరిగింది, దానివల్ల కూడా కొంత రెవెన్యూ వస్తుంది. ఇప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు లేవీ విధిస్తున్నారు, వారే కల్ప్ చేస్తున్నారు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలకు కూడా కాస్ట్రో కూస్ట్రో ఇప్పమని అడుగుతున్నాం . అంతేకాకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను ఎంపవర్ చేయమని అడుగుతున్నాం. లేవీ చేయడానికిగాని, కల్ప్ చేయడానికిగాని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకొస్తున్నట్లయితే మనకు మంచి ఇన్కం వచ్చే అవకాశం ఉందని కూడా నేను గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాము. అదేవిధంగా సెంట్రల్ సేల్స్ టాక్స్ (సిఎస్టి) అబాలివ్హన్‌గురించి కూడా డిస్క్యూషన్ జరుగుతున్నాయి. ఇప్పుడు నడవ్‌గా వ్యాట్ ను ఇంట్రిడ్యూన్ చేసిన సందర్భంలో సెంట్రల్ సేల్స్ టాక్స్ ఉండడానికి వీలులేదని ఒక పూర్ణ ఉంది. అది ఇంకా పైనలైజ్ కాలేదు. ఒకవేళ దానిని అబాలివ్స్ చేసినట్లయితే ఎన్ని సంవత్సరాల కంపెన్సేప్స్ ఇవ్వాలనేది నిర్ణయించవలసిన అవసరం ఉంది. పైనాన్ మినిస్టర్‌గారు బడ్జెట్‌లో ఘష్ట్ ఇయర్ హండ్రెడ్ పర్సెంట్ కంపెన్సేప్స్ ఇస్ట్రామున్నారు. మన స్టేట్‌నుంచి అడుగుతున్నారు, మిగతా స్టేట్‌నుంచి కూడా అడుగుతున్నారు. ఘష్ట్ ఇయర్ హండ్రెడ్ పర్సెంట్, సెకండ్ ఇయర్ హండ్రెడ్ పర్సెంట్, థర్డ్ ఇయర్కుడా హండ్రెడ్ పర్సెంట్ ఇప్పవలసిన అవసరం ఉంది వ్యాట్ పుంజ్కాసేంతపరకు అని చెప్పడం జరిగింది. ఎందుకంటే మన రాష్ట్రానికి ప్రతి సంవత్సరం దాదాపు రూ.750 కోట్లు నష్టం వచ్చే ప్రమాదం ఉంది. ఈ సంవత్సరం హండ్రెడ్ పర్సెంట్ ఇచ్చి నెక్కు ఇయర్ 50 పర్సెంట్ ఇస్ట్రే 50 పర్సెంట్ లాస్ వస్తుంది, అదేవిధంగా ఆ నెక్కు ఇయర్ 25 పర్సెంట్ ఇస్ట్రే 75 పర్సెంట్ లాస్ వస్తుంది. 75 పర్సెంట్ లాస్ అంటే దాదాపు వెయ్యి కోట్లు దాటుతుంది. సి.ఎస్.టి. ఎబాలివ్స్ అయితే కేవలం మూడు సంవత్సరాలు కంపెన్సేప్స్ ఇచ్చి తరువాత ఇవ్వకపోతే స్టేట్ గపర్చుమెంట్కు పర్సెంట్ లాస్ అది. అందువల్ల పర్సెంట్ లాస్ కాకుండా ఏవిధంగా కంపెన్సేప్సేచేయాలనేదానిమీద ఇంకా డిస్క్యూషన్ జరుగుతున్నాయి. ఈవేళ కూడా డిస్క్యూషన్ జరుగుతున్నది. దానిమీద కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా పాజిటివ్‌గా రెస్ట్రాండ్ అప్పుతే బాగుంటుందని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాము. అందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏవిధమైన చర్యలు తీసుకోవాలో అవిధమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది. లాస్ట్ ఇయర్ కూడా 11వ పైనాన్ కమిషన్ రిపోర్ట్ ఉంది. ఆ రిపోర్ట్ చూస్తే గ్యాప్ గ్రాంట్‌ను కొన్ని స్టేట్‌కు ఇవ్వలేదు. ముఖ్యంగా సౌత్ ఇండియన్ స్టేట్‌కు రాలేదు. సౌత్ ఇండియన్ స్టేట్ పర్ఫార్మాన్ బాగుంది, బాగా ముందుకు వెడుతున్నాయి కాబట్టి గ్యాప్ గ్రాంట్ ఇప్పవలసిన అవసరంలేదనే భావంతో దానిలో

రెకమండ్ చేయకపోతే ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రై మినిస్టర్సు, పైనాస్ మినిస్టర్సు, అదేవిధంగా పైనాస్ కమిషన్ చైర్మన్సు కలిస్తే తరువాత ఎడిషనల్ రిపోర్ట్ అని పెట్టారు. దానివల్ల స్టేట్ గవర్నమెంట్సుకు పెద్దగా లాభం రాలేదు. ఇది చాలా ఇంపోరైంట్. ఎందుకంటే మనకు పెద్దగా రెవెన్యూ డెఫిసిట్ లేకపోయినా ఉన్న గ్యామ్సు పూడ్చుకోవలసిన అవసరం ఉంది. మనది వెల్పీర్ స్టేట్, ఇక్కడ కొన్ని రిఫామ్స్ చేసి ముందుకు వెడుతున్నాం, కొన్ని ఎడిషనల్ కమిటీమెంట్ ఉంటాయి. స్టేట్సు బాగా ముందుకు తీసుకుపోవాలనుకొన్నప్పుడు ఎడిషనల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ ఉంటుంది. ఎడిషనల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ ఉన్నప్పుడు గ్యాస్ కూడా ఉంటుంది. అందువల్ల రిఫామ్స్ చేస్తున్న స్టేట్సు ఇబ్బందిపెట్టాడ్దు, కావాలంటే వెనుకబడిన స్టేట్ ఏవైతే ఉన్నాయో వాటికి ఇప్పండి, మాకు అభ్యంతరం లేదు. అయితే రిఫామ్స్ చేస్తున్న స్టేట్సుకు కూడా మీరు ఆర్థికపరమైన సహాయాన్ని ఎక్స్‌టెండ్ చేయవలసిన అవసరం ఉందని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెప్పడం జరిగింది. దానిమీద అందరం నిర్ణయం తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ విషయాన్ని మళ్ళీ 12వ పైనాస్ కమిషన్ ముందు చెప్పబోతున్నామని కూడాగౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నామని. అదేవిధంగా గ్యారెంటీస్కు సంబంధించినంతవరకు చూస్తే గ్యారెంటీన్ ఏవిధంగా తగ్గుతున్నాయో బడ్జెట్ స్పీచ్ బుక్‌లెట్‌లోని థర్న్ టేబులర్లో ఇప్పడం జరిగింది. ఒకప్పుడు 10 వర్షాంట్ ఉన్నదానిని ఈరోజున 8 శాతం పైచిలుకుకు తీసుకురావడం జరిగింది. అవిధంగా రాబోయే రోజులలో రాబోయే రోజులలో గ్యారెంటీస్కు తగ్గించాలనే ఆలోచన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఒకవైపున మనకు సబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్ తగ్గిపోతున్నాయి. దీనివల్ల మనకు ఎక్కువ గ్యారెంటీన్ లేపు. అదేవిధంగా కొఅపరేటివ్ యూనిట్స్ కూడా తగ్గిపోతున్నాయి. ఈ ఆగ్రహాజ్ఞెషన్స్, యూనిట్సుకు పైనాస్‌ఐఎల్ ఇనిషిప్యూయిల్ గ్యారెంటీ ట్రైల్యిమ్ చేయకుండా ఉండాలని ఆనాడు రిప్రజెంట్ చేయడం జరిగింది. మనం గ్యారెంటీన్ ఇప్పవలసిన అవసరంలేకపోయినట్లయితే - ఇటీజ్ వన్ ఆఫ్ ది ఫిజికల్ పేరామీటర్స్ - ఇది కూడా తగ్గిపోవడానికి అవకాశం ఉందని మీద్వారా గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నామని. కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా దానికి పాజిటివ్‌గానే రెస్వాండ్ అపుతోంది. అందువల్ల పట్టిక్ అండర్ టేకింగ్స్‌గాని, కొఅపరేటివ్ యూనిట్స్‌గాని లోన్ తెచ్చుకోవాలంటే స్టేట్ గవర్నమెంట్ నుంచి గ్యారెంటీ అడుగుతున్నారు. గ్యారెంటీ అడిగినప్పుడు We cannot keep quiet because they are our sister organizations. అలా ఇచ్చినట్లయితే గ్యారెంటీస్ వర్షాంటీజ్ కూడా పెరిగే ప్రమాదం ఉంది. దీనిని కంటోల్లో పెట్టుకోవాలంటే ఒకటి, రెండు ఆగ్రహాజ్ఞెషన్సుకు - లైక్ హాజింగ్ కార్బోరేప్ట్ revenues are part of appropriation. ఇలాంటి వాటికి కన్విడర్ చేయవచ్చుకాని మొత్తం అన్నింటికి పైనాస్‌ఐఎల్ ఇనిషిప్యూయిల్ గ్యారెంటీ అడిగితే ఆరకంగా అడగడం కర్ఱ్ కాదని చెప్పాం. పయబుల్ యూనిట్ పుంటే వాటికి గ్యారెంటీ లేకుండా పైనాస్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది, అవిధంగా చేయమని చెప్పడం జరిగింది. ఈ విషయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కూడా చెప్పడం జరిగిందనిపో గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నామని.

ఇక సి.ఆర్.ఎఫ్. అంటే కేలమిటీన్ రిలీఫ్ ఫండ్ కూడా సరిపోవడం లేదు, దీనిని కూడా పెంచవలసిన అవసరం ఉందని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇప్పటికి చాలాసార్లు రిప్రజెంట్ చేసాం. మన స్టేట్ చూసినట్లయితే గత 5 సంవత్సరాలలో 3 సంవత్సరాలు కేలమిటీగాని లేక డ్రోట్‌గాని ఏదో ఒకటి రావడంవల్ల ఇ.ఎ.ఎస్.పి. పడిపోయే ప్రమాదం ఉంది. అందువల్ల దానికి ప్రత్యేకమైన తత్త్వ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నామని. ఇలా కొన్ని కొన్ని ఇష్టాస్ ఉన్నాయి. రెవెన్యూసుకు సంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వం ముందు ఉన్న కొన్ని ఇష్టాస్లో పాజిటివ్‌గా రియాక్ట్ కాసట్లయితే దానివల్ల మనకు లాభం జరుగుతుందని కాంగ్రెస్ సభ్యులు భావించవద్దని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నామని.

అధ్యక్షు, రెవెన్యూ ప్యారామీటర్సుకు సంబంధించినంతవరకు జీరో బేస్ట్ బడ్జెట్సు ప్రవేశపెట్టిన తరువాత ఎంటిటిఎఫ్‌ను ఏరకంగా కంటోల్ చేయడం జరిగిందో టేబులర్-3 లో చూడండి. మీరు పాజిటివ్‌గా అర్థం చేసుకొంటే ఫరపాలేదు కానీ ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఎట్లా సర్పిస్టులోకి తీసుకువస్తారని ప్రశ్న వేసారు. దీనిలో సుస్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. రెవెన్యూ డెఫిసిల్ విషయానికిప్పే 2001-02 సంవత్సరపు బడ్జెట్ స్పీచ్‌లో టేబులర్-3 చూడండి. ఆప్సుటిసుంచి ఎంటిఎఫ్‌ను తగ్గించుకొంటూ తగ్గించామా లేదా చూడండి. అదేవిధంగా జిప్సుడిపి 2.29 వర్షాంటీజ్ పుండెది 1.92 వర్షాంటీకు తగ్గించామా లేదా? అదేవిధంగా

2002-03, 2003-04 లో వర్షాంటేజ్ తగ్గింది. ఈ 5 సంవత్సరాలలో క్యాలిక్యులేట్ చేసి ప్రాజక్షన్ ఇచ్చాం, 2001-02 నుంచి ఏచంగా వర్గశ్రుత్య చేసి ఎంటిఫెవ్ఫ్ ను తగ్గిస్తూ వచ్చామో టీబుల్లో ఇప్పడం జరిగింది. యాక్స్యూప్ట్ ఇచ్చాం, గపర్చుమెంట్ ప్రాటబీ ఇచ్చాం, డైరెక్షన్ ఇచ్చాం . దీనిలో మనకు వచ్చిన ఫలితాలు కూడా ఇప్పడం జరిగింది. అచంగా చూసుకొంటే రెవెన్యూ డెఫిసిట్ తగ్గిపోయి 2005-06 నాటికి రూ.791 కోట్లు సర్టిఫ్ వస్తుందని చాలా సుస్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. అందువల్ల We are sticking to these MTF actuals. We are not deviating. That is why, we are showing results. There is no doubt that we do not achieve this target. We will achieve these targets.. డెట్స్ పెరిగిపుండవచ్చుకాని ఫిజికల్ డెఫిసిట్ మొదలైనని కంట్రోల్లో ఉన్నాయి. 2005-06 వరకు పరిస్థితి ఏచంగా ఉంటుందో , ఫిజికల్ డెఫిసిట్ మొదలైనని ఏచంగా తగ్గుతూ పస్తాయో చెప్పడం జరిగింది. మా ప్రోటిజ్స్ ని, దిశను ఎనోస్ చేయడం జరిగింది.

మ.1.40

ఒక వైపు డెవలమెంటు కావలసిన విధంగా చేస్తూ, మరో వైపు వెల్ఫేర్ చేస్తూ, జనరల్ సెక్యూరిటీ ఇన్వెస్ట్మెంటు చేస్తూ, మరొక వైపు ఫిస్కల్ పారామీటర్లు పెడుతున్నప్పుడు ఇప్పన్ని గమనించాలి . అంతే కాదు, ఈ ప్రకారంగా, ఈ 2006 సంవత్సరానికి 791 నుంచి 775 కోట్లు సర్టిఫ్ కు వచ్చాము . ఇందాక చెప్పాను . కేంద్రప్రభుత్వం, రాష్ట్రప్రభుత్వాలు సమస్యలు దాంట్లో, కొంతవరకు పరిష్కరించినప్పటికీ 2005 – 2006 లో ముందు ముందు ఇంకా సర్టిఫ్ రావడానికి అవకాశం పుంది . ఏ విధమైన డాటు అక్కర లేదు . ఒక డైరెక్షన్తో, ఒక సిస్టమతో, ఒక ప్రైట్లజితో ముందుకు వెళ్తుంది అనే విషయాన్ని గమనించాలి . కేంద్ర ప్రభుత్వంతో పోల్చుతున్నారు ప్రతీది అంటున్నారు . కేంద్రప్రభుత్వంతో రెవిన్యూ డెఫిసిట్ పోల్చితే మనం చాలా తక్కువగా పున్నాము . చాలా పారామీటర్లు యాక్స్యూప్ కేంద్రప్రభుత్వ రెవిన్యూ డెఫిసిట్, జిఎస్సి తో న్యారోగా , తక్కువగా పున్నాము . కానీ మిగతా రాష్ట్రాల కంటే, మనం బాగానే పున్నాం అనే విషయాన్ని గమనించాలి . అధ్యక్షా, ఈవిధంగా రెవిన్యూ డెఫిసిట్సు, ఫిస్కల్ డెఫిసిట్సు కంట్రోలు చేయడం జరిగింది . ఇప్పన్ని తగ్గించాలని గపర్చుమెంటు ఆలోచనగా పుంది . ద్రవ్యోల్వస రేటు స్ఫూల జాతీయోత్తుతిలో 5.6 పెర్పొంటు పుంది . మనం 14 ప్లస్ పున్నాము . దగ్గర దగ్గర 40 పర్పొంటు జిఎస్సితో పుంది . 30 పర్పొంటు మనది . కంపేరిజన్ చేసుకోవలసిన అవసరం పుంది . ఎక్కడ అయితే ఎక్కువ ఇబ్బందిగా పుందో తగ్గించుకోవలసిన అవసరం పుంది . డారీకే, బారోయింగ్స్ పెంచుకోవాలనే ఆలోచన లేదు . వీలైనంతవరకు తగ్గించుకోవాలని పుంది . బారోయింగ్స్ చేయకపోతే డెవలమెంటుకు కానీ, వెల్ఫేర్ ఎక్స్ట్రివిటీస్ కు గాని ఖర్చు చేయలేము . ఇని రెండు కావాలన్నప్పుడు కొంతవరకు బారోయింగ్స్ అవసరం . ఎక్కడ అయితే అవసరం పుందో, అక్కడ మాత్రమే బారోయింగ్స్ చేయాలని ఆలోచన చేస్తున్నాము . ఆ విధంగా తెచ్చిన బారోయింగ్స్ ప్రాడక్షన్ ఎక్స్ట్రివిటీస్ కు ఖర్చు చేయాలని ప్రభుత్వం యొక్క ఆలోచన పుంది మరొకటి కాదు . ఆ విధంగా ఖర్చు చేస్తున్నాము . తరువాత వచ్చే దాంట్లో చెప్పుతాను . ఇక్కడ చూడండి ఒకసారి . ఎపి.ని ఇండియాను చూస్తే రెవిన్యూ జిఎఫ్డి చూస్తే, 2001లో 49.21 పుంటె, అదే 2001-2002కు 43.69 కోట్లు తగ్గింది . 2001లు2002 చూస్తే 40.80 కు తగ్గింది . 2001-2002 చూస్తే 42.8 కోట్లు తగ్గింది . 2002-2003 బి.ఇ . చూస్తే 33.09 కోట్లు తగ్గింది . ఈవిధంగా స్టేటు గపర్చుమెంటు యొక్క రెవిన్యూ డెఫిసిట్ జిఎఫ్డి చూసినట్లయితే తగ్గ ముఖం పట్టింది . ఇండియాతో ఆంధ్రప్రదేశ్ చూస్తే, ఒక ఎగ్గాంపుల్ చెప్పుతాను . 2003 బి.ఇ . చూస్తే, 33.09 అయితే, ఆల్ ఇండియా చూస్తే, 70.38 పుంది . ఫ్యాక్ట్స్ ఈ విధంగా పున్నాయి . దీనిని అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం పుంది . కొంత ఇంప్రావ్ చేయాలనే ఉచ్చేశ్యంతో మిగతా రెవిన్యూ డెఫిసిట్, ఫిస్కల్ డెఫిసిట్ రిపైజ్ చేసి, పారామీటర్లును కంట్రోల్లో పెట్టాలనే ఆలోచనతో చేయడం జరుగుతుంది . క్యాపిటల్ రేపియో, రెవిన్యూ డెఫిసిట్ టు ఫిస్కల్ డెఫిసిట్ స్టేట్స్తులో మనం కంపేరిజన్ చేస్తే, మనది 24.8 పర్పొంటు పుంది . మనది లోయెస్ట్ . అస్సాం, బీహార్, హర్యానా, గుజరాత్, కేరణా, కర్ణాటక, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, ఒరిస్సా, తమిళనాడు, ఉత్తర ప్రదేశ్, వెస్ట్ బెంగాల్ అన్ని స్టేట్లు కంటే, తక్కువగా పుంది . వెస్ట్ బెంగాల్లో 769.6 పర్పొంటు పుంది . 2001 సంవత్సరంలో 43.8 పర్పొంటు పుంది . రేపియో ఆఫ్ రెవిన్యూ డెఫిసిట్ టు ఫిస్కల్ డెఫిసిటు 43.7 పర్పొంటు పుంది . ఒకటి, రెండు స్టేట్లు కంటే, తక్కువగా పుంది . కానీ, సౌత్

ఇండియాలో చూస్తే మనది లోయెస్టు అనే విషయాన్ని గమనించాలి . రేపియా అఫ్ క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచరు టు గ్రాన్ ఫిస్కల్ డెఫిసిట్ క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచరు గురించి మాట్లాడారు . ఉన దగ్గర పెరుగుతా వుంది . బడ్జెట్ స్పీచ్ లో చెప్పాము . చదువుకొని వుంటారు . చదువకపోతే మళ్ళీ రెఫర్ చేయాలని అడుగుతున్నాను . ఒక వైశ్వ రెవన్యూ ఎక్స్‌పెండిచరును తగ్గిస్తున్నాము . కొంతవరకు అన్నాలాయిడబుల్ ఎక్స్‌పెండిచరు వుంటుంది . సాలరీస్‌ను, పెస్టన్‌ను తగ్గించలేము . అంతవరకు రెఫ్రైక్షన్ చేయలేము కానీ, అబ్నార్కుల్గా తగ్గించే పరిస్థితిలో, అడ్డినిప్రైప్స్ కొలాపు అయ్యే ప్రమాం వుంది . ఎంతవరకు నీలు అయితే అంతవరకు కట్ చేస్తున్నాము . గ్రోత్ రేటు పెరుగుతుందని గౌరవనభ్యలు గమనించాలి . ఆ విషయం చూస్తే, 1999–2000, 2000–2001, 2002 లో బిఇ . గాని చూస్తే రేపియా అఫ్ క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచరు 1999–2000లో 78.20 అంధ్రప్రదేశ్ వుంది . మిగతా అన్ని స్టేట్సు కంటే, హాయిస్టు అని మనవి చేస్తున్నాము . రేపియా అఫ్ క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచరు టు జివ్హ్ఫ్ డి 66.3 పర్సింటు, ఎప్పేప్లు హర్యానా - హర్యానా స్క్యూల్ స్టేట్ కంటే ఎక్కువగా వుంది . సౌత్ ఇండియన్ స్టేట్సు కంటే, మన ఆంధ్రప్రదేశ్ క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచరు ప్రథమ స్టోనంలో వుందా . చాలా మంది సభ్యుల నుంచి, బయట నుంచి కొంత రిమార్కు కూడా వచ్చాయి . ఓపరు డ్రాష్టు గిరించి గత సంవత్సరం కొంతవరకు క్యూమ్సెనేజ్మెంటులో ఇబ్బందా పడ్డాము . మనకు రావలసిన గ్రాంటు రాకపోపడం నల్ల రిలీజెస్ ఆలస్యం అపుతున్నది . 31 మార్చికి గ్రాంటు వ్స్ట్రే రిలీజ్ చేశాము . లాస్టు ఇయర్ ఇబ్బంధి పడ్డాము . ఓపరు డ్రాష్టుకు వెళ్లాల్సి వచ్చింది . సంబరు అఫ్ టైమ్స్ 22, 2001–2002లో 22 సార్లు, వెడితే ఈ సంవత్సరం, 2002–2003లో ఇప్పటిపరకు 5 సార్లు వెళ్లాము . It is open to everybody. We want to maintain transparency. ఈ విషయాన్ని కొన్ని సందర్భాలలో, కొన్ని సమయాలలో సీక్రెట్లగా వుంచారు . We do not want to keep anything secret. People are supposed to know. Therefore, we do not want to keep secret as to what we are doing, how we are doing and how we are going ahead. తెలుసుకోవలసిన అవసరం వుంది . దాచాల్సిన అవసరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లేదు . సంబరు అఫ్ డేన్ చూస్తే, 2001–2002, లో 172 సార్లు ఒపరు డ్రాష్టుకు వెళ్తే, 2002–2003లో 34 సార్లు మాత్రమే వెళ్లడం జంగింది . దీని వల్ల మనకు కనిపిస్తున్నది ఏమిటంటే, క్యూవ్ మేనేజ్మెంటు ఇంప్రొవ్ చేశాము . ఎవరికి కూడా ఇబ్బంధి లేకుడా చేయడం జరిగింది . ఇంకా కొన్ని రిమార్కు వచ్చాయి . కలష్టర్సును అడగడం జరుగుతుంది . బడ్జెట్ ప్రైప్స్ చేసేటప్పుడు రైట్జ్ ఎప్పిమేట్సు ఎట్లా వుంటుంది, అర్థం చేసుకోవలసన అవసరం ప్రభుత్వానికి వుంటుంది .

మ. 1.50

లేట్ అవుతోందే తప్ప రిలీజెస్ రావడం లేదనే మాట కరెట్ కాదు. నాలుగు క్వార్టర్లకు మా డిపార్ట్మెంట్ బి.ఆర్.వోలు రిలీజ్ చేశాము. సంబంధిత శాఖలకు చెప్పాము. బి.సి., ఎన్.సి., ఎన్.టిలకు సంబంధించి స్క్యూలర్సిప్స్ పాతని కూడా ఇప్పపుని చెప్పాము. అవసరమయితే కొత్తని కూడా ఇప్పాలని చెప్పాము. వాటికి కేటాయించడం జరిగింది. ఆ విధంగా పైనాన్ డిపార్ట్మెంట్, ఈ గపర్సుమెంట్ ఎఫ్క్షివ్ క్యూవ్ మేనేజ్మెంట్లో, రెవెన్యూ ఎఫ్క్షివ్ గా యుట్లైజ్ చేసుకుంటున్నాము వెల్ఫేర్లో, అభివృద్ధిలో అనే విషయాన్ని మనవి చేస్తున్నాము.12 ఫిస్కల్ పీరామీటర్స్ ఉంటే, 8 పీరామీటర్స్లో ఇంప్రొవ్మెంట్లో ఉన్నాము. ఒక విధంగా చెప్పాలంటే ప్రాణ్లమ్ డెట్, ఇంట్రుష్ పీమెంట్ వల్ల వస్తోంది. ఏ విధంగా తగ్గించాలి, ఏ విధంగా పెరిగాయి అనేది తరువాత చెబుతాను. ఎకనమిక్ టైమ్స్లో వచ్చింది. Economic Times, dated 25.10.2002. "Improvements of fiscal discipline of States" by Amith Mithra, Secretary General, FICCI. "In 1999-2000 the deficit net State domestic product was 11.41% (Orissa), 9.7% (Bihar) 9.5% (West Bengal), 9.1% (Rajasthan). In contrast the following States have held deficit down with Andhra Pradesh 4.5%, Tamil Nadu 4.7%, Karnataka 5% and Haryana 5.1%." నా పీపర్స్ కోట్ చేస్తే, అపోజిషన్కు కుట్ అవ్ అనే అనుమానం వస్తుంది. ఏ గపర్సుమెంట్ చేసినా, సాధారణంగా అపోజిషన్ వారు విమర్శించడానికి చూస్తారు. ఎకనమిక్ టైమ్స్లోది చెప్పాము. ఏ విధంగా స్పీట్ డెఫిసిట్ తగ్గిస్తోంది, ఏ విధంగా రిఫార్మ్ చేస్తున్నది అనే సమాచారం గౌరవ సభ్యులకు ఇప్పడం జరుగుతుంది. ఇంటర్స్పీట్ కంపారిజన్ ఆఫ్ రెవెన్యూ డెఫిసిట్లో అంధ్రప్రదేశ్ 12.80 శాతం, హర్యానా 14.20 శాతం, కర్ణాటక 15.80 శాతం, మహారాష్ట్ర 19.30 శాతం, హిమాచల్

ప్రదేశ్ 21.90 శాతం, రాజస్థాన్ 30.90 శాతం, పంజాబ్ 39.84 శాతం, గుజరాత్ 46.70 శాతం, వెస్ట్ బెంగాల్లో 60.10 శాతం ఉంది. ఈ విధమైన పరిస్థితి దేశవ్యాప్తంగా ఉంటే, మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రిఫార్మ్ యాక్టివీటీస్‌ను చేసుకుని, సరిచేసుకునే ప్రయత్నంలో ముందుకు పోతున్నది. ఇప్పటికే కొంత రిజిస్ట్ర్ చూపాము. 100 శాతం రిజిస్ట్ర్ వస్తుంది. 100 శాతం రిఫార్మ్ చేస్తున్నాము. 100 శాతం రిఫార్మ్ పల్ల ఎవరికి దడినే అవసరం లేదు. సద్విమర్య అయితే దానిని తీసుకుని, మంచి కార్యక్రమం తీసుకుంటాము. ఇంటస్టుల్గా విమర్య చేస్తే, దానిని పక్కకు పెట్టే స్క్రూప్ ఉంటుంది. నిజంగా నిద్రపోయే వారినపాటి లేపవచ్చు. నిద్ర సటించే వారిని లేపలేరు. నిజంగా విమర్యిస్తే ప్రభుత్వం సరిచేసుకునేదానికి రెడీగా ఉంది. ప్రభుత్వంలో కొన్ని సంవత్సరాలు ఉండి, కావాలని విమర్యించడం, ప్రజలను తప్పుడేవ పట్టించడం చేసే వారికి ఏ విధంగా ఆస్పర్ చెప్పాలో అర్థం కావడం లేదు. సద్విమర్యలు చెయ్యండి. ప్రభుత్వానికి అని అంగీకారయాగ్యమనుతాయి. హిందూ పత్రికలో వచ్చింది. ఫిస్కుల్ డెఫిసిట్ ఇప్పుడ్ కాదని వచ్చింది. ఫిస్కుల్ డెఫిసిట్ ఉన్నప్పుడు మూడు ప్రధానమైన కారణాలు ఉంటాయి. చర్యలు తీసుకోవాలి. 1) ఫిస్కుల్ డెఫిసిట్ తగ్గించడానికి ట్యూక్సులు వెయ్యాలి. మనకు గల ఎక్స్ పెండిచర్ కట్ చెయ్యాలి. లేకపోతే బారోయింగ్స్ తెచ్చుకోవాలి. ట్యూక్సుప్పు వెయ్యాడానికి, ఫర్డుల్గా ట్యూక్సు రిఫార్మ్లో వ్యాట్, యు.ఎఫ్.ఆర్ తెచ్చాము. నేచురల్ బయస్సి పెరుగుతోంది. ఎక్కువగా ట్యూక్సుప్పు వేసే ఆలోచన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అంతగా లేదు. ట్యూక్సులు వెయ్యాలేదు. మూడు, నాలుగు సంవత్సరాలలో ఎక్స్ పెండిచర్ కొంతవరకూ కట్ చేశాము. పైనాన్ డిపార్ట్మెంట్కి బారోయింగ్స్ ఇన్విటిబుల్. ట్యూక్సులు వేస్తే, ప్రజల మీద డైరెక్ట్గా భారం పడే ప్రమాదం ఉంది. రీజనబుల్ బారోయింగ్సుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోందనేది గమనించాలని కోరుతున్నాము. డెఫిసిట్ తగ్గించడానికి కొన్ని చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. ఎక్స్ పెండిచర్ తగ్గించుకోవాలి. రెవెన్యూ ఎక్స్ పెండిచర్ తగ్గించాలి. అదే కాకుండా అడ్డినిప్పిటివ్ ఎక్స్ పెండిచర్ కూడా తగ్గించాలనే ఆలోచన ఈ నాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తోందని మనవి చేస్తున్నాము. ట్యూక్సు కలెక్షన్ ఎక్స్ పెండిచర్ కూడా తగ్గించాము. ఒకప్పుడు 1.4 శాతం ఉండేది. ఈ రోజున 1.3 శాతానికి వచ్చింది. ఇంకా ఫర్డుల్గా కలెక్షన్ ఛార్జీలను తగ్గించి, ట్యూక్సు కలెక్షన్ ఎక్కువ చెయ్యాలని చెప్పి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతి మైన్యాట్ ఇష్యూను తీసుకుని, వీలయినంత వరకూ అడ్డినిప్పిటివ్ ఎక్స్ పెండిచర్, నాన్ ప్రొడక్టీవ్, నాన్ ప్లాన్ ఎక్స్ పెండిచర్ను, రెవెన్యూ ఎక్స్ పెండిచర్లో గల నాన్ డెవలమెంట్ ఎక్స్ పెండిచర్ను తగ్గించడానికి ఈ నాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కృషి చేస్తోందని మనవి చేస్తున్నాము. అంతే కాకుండాబ ఈ నాడు పెర్ఫామెన్సు పెంచుకునే అవసరం ఉంది. పెర్ఫామెన్సు పెరగకపోతే ఇభ్బంది. ఇప్పటికే పెర్ఫామెన్సు ఇండికేటర్స్ పెట్టారు. దాని ద్వారా కొంత ఇంప్రూవ్‌మెంట్ కనిపిస్తోంది. భవిష్యత్తులో ఇంకా ఎక్స్ చెస్పిన్స్గా చేసి, ప్రతి డిపార్ట్మెంట్కు టార్గెట్ ఫిక్స్ చేసిన తరువాత, ప్రతి నెలా, ప్రతి కావ్రుర్, ప్రతి హోఫ్ కౌర్ట్‌క రెవ్యూ చెయ్యడం, ప్రాపర్ ఇంప్టిమెంటేషన్ పల్ల మనకు ఇచ్చిన ఎలోకేషన్ కాస్ట్ ఎఫెక్టివ్‌గా ఖర్చు చేసి, కావలసిన రిటర్న్ రాబట్టుకోడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చూస్తోంది. దానికి తోడు అపుల్ సోర్పింగ్స్ చేస్తున్నాము. కొన్ని కొన్ని ప్రివెట్‌బేస్ చేస్తున్నాము. పట్టిక పార్ట్‌సర్విస్‌కి, ప్రజలలో ఎకనమిక్ డెవలమెంట్ ప్రోగ్రామ్, ఎకనమిక్ యాక్టివీటీ పెరగాలి. ఈక్వల్ ఎకనమిక్ గ్రోత్ రావాలి. ప్రభుత్వం చేపడుతున్న కార్యక్రమాలే కాకుండా వారి యొక్క సేవింగ్స్లో ఫర్డు ఇస్టేషన్‌మెంట్ చేయడానికి కృషి చెయ్యాలి. ద్వాకా ద్వారా గపర్చమెంట్ తరఫున రు. 700 కోట్లు ఖర్చు చేశాము. వారి స్వంత డబ్బు రు. 1400 కోట్లకు పైగా సేవింగ్స్ వచ్చాయి. దానిని ఇస్టేషన్‌మెంట్ రూపంలో పెట్టి, వారి ఎకనమిక్ కండిషన్సు ఇంప్రూవ్ చేసుకోగలుగుతున్నారు. లార్జ్ స్కుల్లో బిలో పావర్ లెవెల్లో ఉండే కుటుంబాలు ఇటువంటి ఎకనమిక్ యాక్టివీటీ వల్ల ఎకనమిక్ గ్రోత్ వారికి పెరుగుతుంది. సెల్ సఫిపియెన్స్ రావడమే కాకుండా, సేవింగ్స్ చేసుకునే కెపాసిటీ వస్తే, ఇస్టేషన్‌మెంట్ చేసుకోవచ్చును. పీద కుటుంబాలు కూడా జి.ఎస్.డి.పిలో కంట్రిబ్యూట్ చేసుకునే విధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటోందని మనవి చేస్తున్నాము. అందుచేత పెర్ఫామెన్సు మేనేజిమెంట్ చెయ్యడం జరుగుతుంది. కొన్ని దేశాలలో పెర్ఫామెన్సు ఎకొంటబిలిటీ యాక్ట్ ఉన్నాయి. స్కూబిలాండ్, అమెరికా, ఆఫ్స్ట్రీలీయాలో ఉన్నాయి. ఆ మోడల్ యాక్ట్సును తెప్పించి స్టడీ చేస్తున్నాము. ఆ రకంగా ఒక చట్టం ఇక్కడ తేవాలని లేదా దానిని మోడిపై చేసి చెయ్యాలనే ఆలోచన ఉంది. ప్రతి స్టేజిలో, ప్రతి అధికారి స్థాయిలో, ప్రతి డిపార్ట్మెంట్కు టార్గెట్ ఫిక్స్ చెయ్యాలని లేదా దానిని మోడిపై చెయ్యాలని చెప్పాలని అని మనవి చేస్తున్నాము. ఒక గౌరవ సభ్యుడు మాట్లాడుతూ రైట్ టు ఇప్పర్స్‌ప్రో గురించి చెప్పారు. మైసూరు రెడ్‌గారు లేరు. ఆయన ప్రైవేట్ బిల్లును ప్రవేశపెట్టారు. దానికి

ముందు, గవర్న్మెంట్ క్యాబినెట్ సబ్ కమిటీ వేసింది. నేను దానికి ఛైర్‌ము. స్టడీ చేస్తున్న నందర్భంలో అందరినీ కస్టార్ చేసి, అన్ని చట్టాలను తెప్పించాము. రైట్ టు ఇస్టర్‌సెప్ చట్టం ఆరేటు రాప్టోలలో అమలులో ఉంది. తమిళనాడు, కర్నాటక, గోవాల నుండి తెప్పించి, ప్రూటిష్టెజ్ చేస్తున్నాము. పట్టిక రెస్పాన్స్ తీసుకున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం పార్లమెంట్లో ఈ బిల్లు ప్రవేశ పెట్టింది. పాస్ అయింది. లోకసభ, రాజ్యసభలలో పాస్ అయింది.

మ.2.00

దానిలో సుస్పష్టంగా చెప్పాము. దట్ ఈజ్ అప్పికబుల్ టు హోల్ ఇండియా. రూల్ చేసుకోవడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు అధికారాలు యిచ్చారే తప్ప బిల్ మాత్రం ఇండియా అంతటికి అప్పయ్ అప్పుతుందని చెప్పడం జరిగింది. పార్లమెంట్ పాస్ చేసిన బిల్ వచ్చిన తరువాత స్టేట్ గవర్న్మెంట్ బిల్ పాస్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. *That is applicable to even Andhra Pradesh* అని గౌరవసభ్యులకు ఈ నందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు రూల్ ఫ్రైమ్ చేస్తున్నారు. అది అయిన తరువాత రాప్టోలు కావలసిన రీతిలో రూల్ ఫ్రైమ్ చేసుకోవచ్చని చెప్పారు. అది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాము. ఇటువంటి నిర్ణయాలు తీసుకోవడం జరిగింది. అందుచేత యింకా కొన్ని కొన్ని రెవిమ్యూ ఎవేజన్స్ పుంటే ఎలిమినేట్ చేయండని అన్నాము. కొస్టి జ్యాడిపియల్ పవర్ కేసిన్ పుంటే త్వరగా డిస్టోజ్ చేయండని అన్నాము. కోర్టులలో కేనులు పుంటే వీలైనంత త్వరగా సార్టపుల్ చేయండని అన్నాము. అందువల్ కొంత రెవిమ్యూ ఎక్స్ట్రా పచ్చే అవకాశం పుందని గౌరవసభ్యులకు ఈ నందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము. అందువల్ ఎక్స్పెండిచర్ కబ్ చేసుకోవడం, అడిషన్ రెవిమ్యూన్ పెంచుకోవడం, కావలసిన నిధులు సంపాదించుకోవడం, ఫర్డర్గా డెవలప్ చేసే తీరులో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు వెడుతుందని గౌరవసభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము. అధ్యక్షా, బారోయింగ్స్కు సంబంధించినంతవరకు పట్టిక డిబేట్లో గాని, మన శాసనసభలో గాని, ఎక్స్పర్ట్స్ గాని, మీరు గాని, అదే విధంగా మాట్లాడిన సభ్యులందరు డెట్ స్టోక్ గురించి ఎక్కువ మాట్లాడారు. ఇది అలార్మింగ్గా పుందన్నారు. డెట్ అలార్మింగ్గా పుంది. దీనివల్ల రాష్ట్రం దివాలా తీస్తుందని కొందరు నాయకులు వాదన చేశారు. నిజం చెప్పాలంటే రాప్టోలను కానివ్వండి, మొత్తం దేశాన్ని కానివ్వండి అప్పులకు సంబంధించి తారాస్థాయికి తీసుకువెళ్లిన ప్రభుత్వం కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వమే. ఇందులో అనుమానం లేదు. మన స్టోట్పీట్ చూస్తే ఈ వివరాలు తెలుస్తాయి. సంబంధిత రిక్ట్స్ పున్నాయి. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం మన దేశాన్ని రు. 2220 కోట్ల అప్పుతో మనకు అప్పగించడం జరిగింది. అప్పటి నుండి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వమే అధికారంలో పుంది. పివి నరసింహరావు గారి ప్రభుత్వం దిగిపోయే టైమ్స్ కు దగ్గర దగ్గర రు. 4 లక్షల కోట్ల అప్పుతో వేరే గవర్న్మెంట్కు అప్పచెప్పారు. పీరి ఘనత రు. 2220 కోట్ల నుండి రు. 4 లక్షల కోట్లకు చేరింది. అంత అప్పు చేసి మరలా ఆ రాష్ట్రం అంత అప్పు చేసింది, ఈ రాష్ట్రం యింత అప్పు చేసిందని అంటున్నారు. అట్లా అడిగే హక్కు మీకు ఎక్కడిది? అరోజుల్లో మీరు అంత అప్పు ఎందుకు తెచ్చారు? ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యింత అప్పు తెస్తోందని, కేంద్రం యింత అప్పు తెస్తోందని, దేశాన్ని అప్పుల ఊబిలోకి తెస్తున్నారని, డెట్ ట్రావోలోకి తీసుకుపోతున్నారని పదేపదే చెబుతున్న నాయకులు ఇన్ని సంవత్సరాలు అధికారంలో పుండి, యిన్నిలక్షల కోట్ల అప్పులు చేసినప్పుడు, మమ్ములను విమర్శించే హక్కు ఎక్కడిది? మీరు చేసిన పాపాలు సరిదిద్దలేక చస్తున్నాము. సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. అప్పులు పెరుగుతున్నాయి. ఇంటరెస్ట్ రేట్స్ చూసినట్లయితే పీరు కేంద్ర ప్రభుత్వంలో పున్నప్పుడు బిఫోర్ 95, 96 ఇంటరెస్ట్ రేట్స్ ఎంతవరకు పెరిగాయి? ఈనాడున్న ప్రభుత్వం యింటరెస్ట్ రేట్ తగ్గించడానికి ప్రయత్నిస్తోంది. ఇంటరెస్ట్ రేట్స్ ఎక్కువ కావడం వల్ల పేమెంట్ భరించలేని పరిస్థితి వచ్చింది. కేంద్రంలో అప్పుడున్న కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రాప్టోలు ఎప్పుడూ వారి డోర్ స్టేట్ స్టేట్ దగ్గర పుండాలని, గ్రాంట్ తగ్గించేవారు, బ్రాస్ట్ ఫర్మ్ తగ్గించేవారు. లోన్స్ ఎక్కువ ఎలా చేసేవారు. ప్రతిరోజు వారి దగ్గరకు వెళ్లాలనే ఒక ఫైడరలిజం యస్సెక్స్ తో, వారు దేశంలో అప్పులు పెంచారు. ఇంటరెస్ట్ రేట్స్ విపరీతంగా పెంచారు. స్టేట్ గవర్న్మెంట్ మీద ఇంటరెస్ట్ పడే విధంగా పై రేట్ ఆఫ్ ఇంటరెస్ట్ చేశారు. ఈనాడు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకొని ఇంటరెస్ట్ రేట్స్ తగ్గించడమే కాకుండా డెట్ రిలీఫ్ ను ప్రవేశపెట్టి రాప్టోలకు రిలీఫ్ యివ్వడానికి ప్రయత్నిస్తూ పుంది. అటువంటి అలోచన మీరు ఆనాడు చేసి పుంటే ఈనాడు రాప్టోలకు ఈ పరిస్థితి పుండేది కాదనేది నా సబ్మిషన్. అధ్యక్షా, నోముల సర్పింహయ్ గారు సభలో లేరు. ఏ రాష్ట్రం అయినా, దేశం

అయినా, కంపెనీ అయినా, ఇండివ్యూహర్ అయినా అప్పు తెచ్చుకోవడం సహజం . రాజశేఖర రెడ్డిగారు మనకు మంచి ఉదాహరణ. ఆయన అప్పు చేశారని అనడంలేదు. కాకపోతే ఆయన మమ్ములను వరల్ బ్యాంక్ జీతగాళు అని అంటారు. ఆయన వరల్ బ్యాంక్ నుండి రు. 65 కోట్లు అప్పు తెచ్చారు కాబట్టి, రాజశేఖర రెడ్డి గారు పెద్ద జీతగాడని అనాలా? ఇంటరెస్ట్ రేటు తక్కువగా పుండి రీజనబుల్ ఫెసిలిటీస్ పుంటే గపర్మెంట్ లేదా ప్రైవేట్ యుండివ్యూహర్ లేదా కంపెనీలు అప్పు తీసుకోవడానికి అవకాశం పుంది. దాన్ని పకడ్చుందిగా ఉపయోగించాలనే కండిషన్ పుంటుంది. ప్రొడక్ట్స్ యాట్స్ విటీకి పెడితే రిటన్స్ వస్తాయి. బయస్సీ వస్తుంది. స్థూల ఆదాయం పెరుగుతుందని ఆలోచన చేస్తాము. ఆవిధంగా ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది తప్ప , అప్పులు తేవడం తప్పని అనుకోవడం లేదు. తెచ్చిన అప్పు దుర్వినియోగం కాకుండా సద్వినియోగం చేయాలనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆలోచన. మీరు చేసిన ఘనకార్యాల ఫలితాలు రాష్ట్రాలు అనుభవిస్తున్నాయి. ఇప్పుడు రాష్ట్రాలను ఆదుకోవడానికి కేంద్రం ముందుకు వస్తున్నది. ఈ విషయం మీరు గమనించవలసిన అవసరం పుందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము. ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క పాలనీ చూసినట్లయితే, కొన్ని పోప్స్ ఆభ్యర్మిస్ట్ పున్నాయి. పేదరిక నిర్వాలన, లిటర్సీ రేట్ పెంచడం, పొపులీషన్ గ్రోత్ తగ్గించడం, హ్యామన్ యుండెక్స్ పెంచడం, ఈ విధంగా మనం చూస్తే, ఈ యాట్స్ విటీస్ పెంచడానికి హైయర్ యుస్ట్స్ మెంట్ కావలసిన అవసరం పుంది. మనది పెలోఫౌర్ స్టేట్. మనది పెలోఫౌర్ స్టేట్ అని రాజ్యాంగంలోనే చెప్పబడింది. అంతేకాకుండా యున్సొప్పుక్కర్ డెవలప్ కావాలి. అదర్ డెవలప్మెంట్ యాట్స్ విటీస్ చేపట్టాలి. అందుకు అప్పులు కావాలి. ఉన్న రెవిస్యూ సరిపోకపోతే ట్యాక్షెన్ వేయాలి. లేదా బారోయింగ్స్ చేయాలి. ట్యాక్షుల ద్వారా ప్రజలను యిబ్బందిపెట్టే ఆలోచన ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లేదు. బారోయింగ్స్ ను సక్రమంగా ఖర్చు చేసి వచ్చే రిటర్న్స్ ద్వారా అప్పులు తీర్చాలనే ఆలోచనతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు పోతుందని మనవి చేస్తున్నాము. ఈనాడు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఎకనమిక్ గ్రోత్ కావాలస్సుప్పుడు బారోయింగ్స్ యున్విటబుల్ అని థియరీ చెబుతోంది. బారోయింగ్స్ తెచ్చుకోవడంలో తప్పు లేదు. కొంతవరకు రిఫ్లెక్ట చేస్తున్నాము. రు. 51 వేల కోట్లకు డెట్ స్ట్రోక్ పెరిగిందని మేము చెప్పాము. వారు కొత్తగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. నేను రికార్డ్స్ లో పెట్టిందే వారు చెబుతున్నారు. We know that problem. We are addressing that problem also. We are going to have restriction on borrowers. రీజనబుల్ బారోయింగ్స్ చేయడానికిఅవకాశం ఎంతవరకు పుండో అంతవరకు, ఎంతవరకు యిబ్బంది పడకుండా పుంటామో అంతవరకు వరిమితి చేసుకొని గపర్మెంట్ ముందుకు పోతుందనే విషయం గమనించవలసిన అవసరం పుంది. పెలోఫౌర్తోబాటు డెవలప్మెంట్ చేయాలి. పవర్ విషయం మీకు తెలుసు. రు. 9000 కోట్లు యుస్ట్స్ చేశాము. ఈ ఎనువుంట్ ఎక్కడి నుండి తీసుకురావాలనేది ఆలోచన. పవర్ రిఫార్మ్ చేపట్టిన తరువాత సర్పస్ వచ్చింది. దురదృష్ట వశాత్తు సినియర్ డ్రోట్ పల్ల యిబ్బంది వచ్చింది. అదర్వైట్ డిసంబర్ వరకు సర్పస్ పవర్ పుంది. 3000 మెగావాట్ పైన జనరేషన్ పెరిగింది. ఈ రకంగా కొంతవరకు రిఫార్మ్ తీసుకురావడం జరిగింది. మన రాష్ట్రానికి యింటర్వెషనల్గా రికగ్నిషన్ రావడానికి కారణం మనం చేసే రిఫార్మ్స్. మనం అవలంబించే విధానం, మనం తీసుకువెడుతున్న విధానం, వీటివల్ల నేపస్ట్ మరియు యింటర్వెషనల్ లెవెల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్కు రికగ్నిషన్ వచ్చింది. ఒకప్పుడు హైదరాబాదంటే ఎవరికీ తెలియదు. వీరి పరిపాలనలో మనలను మద్రాసీలని అనేవారు. యన్చి రామారావు గారు పార్టీ పెట్టిన తరువాత, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత, మన రాష్ట్రానికి రికగ్నిషన్ వచ్చింది. ఈవిధంగా మనకు ఆత్మభిమానం వచ్చింది.

మ.2.10

ఈనాడు చంద్రబాయినాయుడుగారి ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఇండియాలోనే కాదు ప్రపంచంలోనే మన హైదరాబాద్కు, మన అంధ్ర రాష్ట్రానికి మంచి రికగ్నిషన్ వచ్చింది. మీరు ఎప్పుడైనా అటువంటి కార్యక్రమాలు చేశారా అని ఈ సందర్భంగా అడుగుతున్నాము. నేపస్ట్ మ్యాగజైన్స్ కాకుండా, ఇంటర్వెషనల్ మ్యాగజైన్స్ కూడ మన అంధ్రప్రదేశ్ గురించి, మన

ప్రౌదరాబాద్ గురించి, ఇక్కడ జరుగుతున్న డెవలమెంట్స్ గురించి చెపుతూ ఉంటే, మీరు తెలిసి కూడ మాట్లాడకపోవడం కరెక్ష కాదని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. ఎక్స్‌పెండెంచర్ పెరిగిపోవడం వల్ల మనం బారోయింగ్స్ జేసుకొంటున్నాం . అదే విధంగా ఎకనామిక్ స్టేబిలిటీ రావాలి. ఒకవైసున మనం ఎంత డెవలమ్ చేసినా, ఎంత ఇన్వెస్ట్మెంట్ చేసినా కొంతవరకు రిటర్న్సు రావడం లేదు. కారణం, గత అయిదారు సంవత్సరాలు చూస్తే, మూడు సంవత్సరాలు వరసగా సేచరల్ టెలామిటీస్ వచ్చాయి. మూడు, అయిదు సంవత్సరాలు అంటే ఇట్ ఈజ్ నాట్ ఏ స్టోర్జోక్. కంటీనెంట్ మీట్ కావాలి, రెగ్యులర్ డెవలమెంట్ మీట్ కావాలి, వెల్ఫేర్ మీట్ కావాలి, జిఎస్‌డిపి పెరగాలి. ఇటువంటి ఇబ్బందికర పరిస్థితులు ఉన్నపుటీకీ, మనం ఎకనామిక్ స్టేబిలిటీని మేయున్టీయున్ చేయడానికి ఎక్కుపుగా ఎక్స్‌పెండెంచర్ జేసున్నాం .

ఎకనామిస్ట్స్ యొక్క అభిప్రాయాన్ని చూసినట్లయితే, the debit is proactive. There is no need to scale it down. అది ఎకనామిస్ట్స్ యొక్క బీఫినియన్. అంచేత పక్కాగా ఖర్చు పెట్టాలనే ఆలోచనతో ఆ విధంగా ఎక్కువ ప్రాడక్షివ్లోకి తీసుకుని రావాలని అలోచిస్తున్నాం. కాంపోజిషన్ ఆఫ్ టోటల్ డెట్ చూస్తే, హర్స్‌ఎంటేజ్ ఆఫ్ టోటల్ డెట్ ట్రాక్ 2003-04 చూస్తే, నేను అన్ని ఫిగర్స్‌లోకి పోవడం లేదు, సెంట్రల్ లోన్స్ టోటల్ చూసినట్లయితే, 53.62 పర్సంట. ఇవి 19.39 పర్సంట, అదే విధంగా మార్కెట్ లోన్స్ చూసినట్లయితే 27.24 శాతం . పి. ఎఫ్. 8.01 శాతం, అదర్స్ 11.13, హర్స్‌ఎంటేజ్ టు జిఎస్‌డిపి టోటల్ వచ్చి 331.5 శాతం . ఈ విధంగా వివిధ యారియాల నుండి తీసుకొని వచ్చినటువంటి డెట్ హైస్ మీకు చెప్పడం జరిగింది. ఆ విధంగా యావరేజ్ రేట్ ఆఫ్ ఇంటరెస్ట్ చూసినట్లయితే, 13.9 శాతం ఉంది 2003-04 సంవత్సరానికి. ఇక్కడ ఇంటరెస్ట్ రేట్ చూసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఏ విధంగా ఇంటరెస్ట్ రేట్ పెరిగాయో మీకు ఈ సందర్భంగా మనవి జేసున్నాను. ఎంచేత అంటే, చంద్రబాబునాయుడుగారి ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత, అంటే 1995-96 లో 11.7 శాతం ఉంటే, అది 2003-04 వచ్చేటప్పటికి 13.9 శాతం అయింది. ఈ విధంగా పెరగడం వల్ల ఇంటరెస్ట్ రేట్ పెరిగాయి. అంచేత డెట్ ట్రాక్ తీసుకొని వచ్చి ఇంటరెస్ట్ రేట్ తగ్గించడం జరిగింది. దాని వల్ల కూడ ఇంటరెస్ట్ పీమెంట్ మనకు తగ్గే స్క్రోచ్ ఉంది. ఇంటరెస్ట్ పీమెంట్ తగ్గిపోతుంది . బారోయింగ్ చేసే స్క్రోచ్ తగుతుంది. ఆ సేవింగ్స్‌లో ఇన్వెస్ట్మెంట్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆ విధంగా ఎం.టి.ఎఫ్. ఏవయితే ఘ్రాచర్ బారోయింగ్ ఉంటాయో వాటిని స్టోన్ జేసుకోవడం జరుగుతుంది.

ధర్మాన్ ప్రసాదరావు మాట్లాడుతూ, అప్పులు తెచ్చుకోనే విషయంలో కొంత హోళనగా మాట్లాడారు. ఆయన తీరుని నేను ఏమి తప్పు పట్టడం లేదు. OK. He speaks as he likes. అయితే నేను బడ్జెట్ స్పీచ్లో చెప్పాను. అదే విధంగా బయట సెమినార్ కండక్ట్ చేసినపుడు చెప్పాను. అదే విధంగా ఇప్పుడు నేను చెప్పిన కోట్సెప్ట్ కూడ చూస్తే, 31.5% of GSDP is not a bad situation. అంచేత డెట్ ట్రావ్ కు వెళ్లే పరిస్థితి లేదు. మనం ఎప్పటికప్పుడు ప్రాప్తీగా రీ--పీ జేసున్నాం . కాని సెంట్రల్ లోన్స్ ఏవయితే ఉన్నాయో వాటిని వారు కట్ జేసుకొని మిగతాది మనకు ఇస్తారు. కాబట్టి థిపాల్ట్ అయ్య పరిస్థితి లేదు. అదే విధంగా ఓ.ఎస్. కనుక చూసినట్లయితే, Government has the capacity to repay whatever it borrows. That shows that our revenue is going up and returns are coming. Because of GSDP growth we are getting our revenue. హర్స్‌ఎంటేజ్ ఆఫ్ రెసెన్స్ పెరుగుతున్నాయి. అంచేత గౌరవ సభ్యులు ఎవరూ భయపడవలసిన అవసరం లేదు. Once again I reiterate. You need not worry about our activity. We will take care of all parameters into consideration. We are very safe and soft in nature. అధ్యక్షా, అదే విధంగా యావరేజ్ గ్రోత్ రేట్ చూస్తే, డెట్ యావరేజ్ గ్రోత్ టు ఎన్వెస్‌డిపి, 1990-91 నుండి 1994-95 వరకు 4.90 శాతం ఉంటే, 1995-96 నుండి 1999-2000 వరకు 5.50 శాతం పెరిగింది. అంటే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలోనే ఎన్వెస్‌డిపి పెరిగినట్లుగా కనిపిస్తున్నది. అదే విధంగా యావరేజ్ గ్రోత్ రేట్ ఆఫ్ డెట్ 1190-90 నుండి 1994-95 వరకు 17.26 ఉంటే, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో 1995-95 నుండి 1999 -2000 వరకు 17.52 పర్సంట్ ఉంది. అంటే మార్కెట్ డెట్ గ్రోత్ రేట్ పెరిగింది, ఎన్వెస్‌డిపి కొద్దిగా ఎక్కుపుగా పెరిగింది. ఆ విధంగా మన తెచ్చిన అప్పుల్ని ప్రాడక్షివ్ యాట్సిపిటీస్ కొరకే ఖర్చు పెట్టడం అయింది. దాని వల్ల క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండెంచర్ పెరగడం వల్ల మనకు వచ్చే రిటర్న్సు కనిపిస్తున్నాయి. వాళ్ల హాయాంలో జిఎస్‌డిపి పెద్దగా పెరగలేదు. డెట్ మాత్రం

ఇంచుమీంచు 17.9 శాతానికి పెరగడం జరిగింది. కాబట్టి ఎవరు ప్రాడ్షక్షవిటీ గురించి ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టారో చాల నుపుష్టంగా అర్థం అపుతుంది.

ఇంటరెస్టు పేమెంట్స్ చూసినట్లయితే, we agree that we are paying heavy amount of interest. 1994–95 వచ్చేలపుటికీ ఇంటరెస్టు రేటు పేమెంట్స్ , గ్రోత్ రేట్ చూస్తే, 17.88 ఉంది. 1995–96 అంటే చంద్రబాబునాయుడుగారు అధికారంలోకి వచ్చేలపుటికీ 21.96 . ఇప్పుడు చూస్తే, 2003–04 బి.ఇ. చూస్తే, ఇంటరెస్టు పేమెంట్స్ గ్రోత్ రేటు 13.6 తగ్గింది 21.96 ఉండేది 13.6 వస్తే, ఎట్లా ఇంటరెస్టు పేమెంట్స్ తగ్గుతున్నాయో గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇంద్రౌ చెప్పాను గవర్న్మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఇంకా ఒక శాతం తగ్గించవలసిన అవసరం ఉంది. స్కోర్ సేవింగ్స్ మీద 10.5 శాతం ఉండగా, సెంట్రల్ లోన్స్ 10.5 శాతం చేయాలి . ఇప్పుడు 11.5 శాతం ఉంది అని చెప్పడం జరిగింది. దాని వల్ల కొంత రిలీఫ్ రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. Government of India takes positively on that.

గవర్న్మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా మార్కెటింగ్ బారోయింగ్సు కూడ పర్టైట్ చేస్తున్నది. ఈ మార్కెట్ బారోయింగ్సు వచ్చినపుడు, ట్యాక్స్ డివల్యూషన్లో తక్కువ వచ్చినపుడు మార్కెటింగ్ బారోయింగ్సు స్టైట్స్కే పరిమితి చేయడం సరికాదు, దాని వల్ల స్టైట్స్ బారోయింగ్ డెట్ పెరిగే స్కోర్ ఉంటుంది. అంచేత మార్కెట్ బారోయింగ్సు కేంద్రప్రభుత్వమే తీసుకొని, డెవల్యూషన్ ఆఫ్ ప్రెస్ట్రాల్సు స్టైట్స్కు కాంపన్సేట్ చేస్తే బాగుంటుందని ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యుల దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎం .వి .కృష్ణరావు అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

అదే విధంగా రీ-పేమెంట్ విషయానికి వస్తే, 9,10 ప్లాన్స్ల్లో ఇంటరెస్టు పేమెంట్ చూస్తే, గ్రోత్ రేట్ చూస్తే, 52.21 శాతం ఉంది. అది పదవ ప్లాన్కు వచ్చేసరికి గ్రోత్ రేటు 40.57 శాతం అంటే 11.64 తగ్గే స్కోర్ కనపడుతున్నది. ఆ విధంగా ప్రతి దానిని కంట్రోల్ పెట్టి, కావలసిన ఎఫిషయస్సిని అడ్జెన్ట్స్ప్రైషన్లో పెంచి, దాని వల్ల bad impact అని చూసుకోకుండా, ఫిస్కుల్ ప్యారా మీటర్సు ఎప్పటికపుడు మానిటరింగ్ చేస్తున్నామని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేసుకొంటున్నాను.

అదే విధంగా డెట్ బర్డ్ పెరగడానికి గల కారణాలు చూస్తే, ఫిక్స్ పే కమీషన్ రికమండేషన్ అమలు చేయడం వల్ల కూడ బర్డ్ పెరిగింది. దాని వల్ల 1500 కోట్ల రూ .లు పైన మన మీద భారం పడింది. మన ఒక స్టేట్ కాదు, భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలతేబాటు కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడ అమలు చేసింది. ఎప్పుడైతే, కేంద్ర ప్రభుత్వం పి.ఆర్.సి. ఇంప్లిమెంట్ చేస్తుందో, ఆటోమేటిక్గా మిగతా స్టైట్ కూడ వాటిని ఇంప్లిమెంట్ చేయవలసి వస్తున్నది. దాని వల్ల విపరీతమైన ఆర్థిక ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. అంచేత భవిష్యత్లో ఎప్పుడైనా పి.ఆర్.సి. రికమండేషన్ అమలు చేసే ముందు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను కూడ సంప్రదించి చేస్తే బాగుంటుందని చెప్పడం జరిగింది. అంతేకాకుండా కొత్తగా ఎ.పి.జ్యుడ్మియల్ ఆఫీసర్స్ సే రివిజన్ కమీషన్ కూడ కొత్తగా జడ్జిమెంట్ ఇచ్చింది. దానిని కూడ ఇంప్లిమెంట్ చేస్తే అది మన రెవెన్యూ మీద ఎఫెక్ట్ చూపించే ప్రమాదం ఉంది. దానిని కూడ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదని గౌరవ సభ్యులకు మని చేస్తున్నాను.

మ.2.20

కేంద్రప్రభుత్వం కొన్ని కొని తీసుకునే నిర్లయాలు వల్ల కూడ అడిషనల్ బర్డ్ పడుతోంది. దాని వల్ల కూడా డెట్ పెరిగే అవకాశం ఉంది. అవుట్స్టాండింగ్ పట్టిక డెట్ అండ్ క్యాపిటల్ ఎక్స్పెండిచర్ ఆఫ్ అంధ్రప్రదేశ్ చూస్తే, దీనిలో అవుట్స్టాండింగ్ పట్టిక డెట్ పర్సంటేజ్ ఆఫ్ ఇన్క్రీజ్ చూస్తే 1981–82 నుంచి 1990–91 టోల్ 80వ దశకంలో పట్టిక డెట్ ఆఫ్ గ్రోత్ రేట్ 13.31 పర్సంల్ ఉంటే క్యాపిటల్ ఎక్స్పెండిచర్ గ్రోత్ రేట్ 7.64 పర్సంల్ ఉంది. ఎంత డిఫరెన్చు ఉందో చూడండి. బారోయింగ్స్ గ్రోత్ రేట్

పెరిగింది. క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ గ్రోత్ రేట్ తగ్గింది. 1991-92 నుంచి 1999-2000 చూస్తే అవుట్‌స్టోండింగ్ పబ్లిక్ డెట్ గ్రోత్ రేట్ 17.53 పరుంట్ పెరిగింది. క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ పరుంటేజ్ గ్రోత్ రేట్ చూస్తే 102.15 పరుంట్ పెరిగింది. ఎంత వైడ్ గ్యాప్ ఉందో చూడండి. 80లలో చూస్తే క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ డెట్ గ్రోత్ రేట్ కంటే తక్కువ ఉంది. 90లలో క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ గ్రోత్ రేట్ డెట్ గ్రోత్ రేట్ కంటే చాలా ప్రో రేట్ ఉంది. 1995-96 నుంచి చంద్రబాబు నాయుడు గారు తీసుకున్న నిర్ణయాల వల్ల బారోయింగ్ గ్రోత్ రేట్ పెరిగినపుటికే 4 టైమ్స్ క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ పెరిగినట్లు ఈ గ్రోత్ రేట్ చాలా సుస్పష్టంగా కనిపిస్తోందిని గారవ సభ్యులు గురునించారి. 2000-01 నుంచి 2003-04 వరకూ డెట్ గ్రోత్ రేట్ 18.4 పరుంట్ క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ గ్రోత్ రేట్ 24.92 పరుంట్ ఉంది. ఏ పీరియడ్లో చూసినా రాష్ట్రప్రభుత్వం చేపడుతున్న కొన్ని ప్రధానమైన నిర్ణయాల వల్ల ఈ గ్రోత్ రేట్ పెరుగుతున్నాయని గురునించారి. ఈ విధమైన ట్రంప్టుతో ముందుకు వెడెతే ఈనాడు ఎకనామిక్ డెవలమెంట్తో గాని, పెర్క్యాపిటా ఇన్కంలో గాని ఈ గ్రోత్ రేట్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ఇంట్రెస్ మెమెంట్ డెట్ తప్ప మిగతా అన్నింటిలో ఒక పొజిటివ్ ఎబ్స్యూయర్ క్రియేట్ చేయడం జరిగింది. ఇంప్రావ్‌మెంట్స్ చేయడం జరిగింది. రాబోయే కొడ్డి సంవత్సరాలలో మనకు ఫిస్కల్ ప్రాడ్మీని ప్రావ్ చేయడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. కొన్ని బాంట్ తీసుకోవడం జరిగింది. దాని వల్ల ఈ పొజిషన్ పెరగడం జరిగింది. రోడ్ డెవలమెంట్ కార్బోరేషన్, ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలమెంట్ కార్బోరేషన్, వాటర్ రిసర్వ్ కార్బోరేషన్, పవర్ పైనాస్ కార్బోరేషన్. గ్యారంటీస్ గురించి ఇంతకు ముందు చెప్పాను. కాబట్టి వాటి గురించి ఇక ప్రస్తావించడం లేదు.

ఎక్స్‌టర్ముల్ ఎయిడెడ్ ప్రాజెక్ట్స్ (ఇపి) గురించి చెప్పాలంటే, గారవ సభ్యులు చాలా మంది మాటల్డాడేరు. తెచ్చిన అప్పులు అన్ని అన్ప్రాడక్టివ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ చేస్తున్నారని, జీతాలు, పెస్సన్ను ఇస్తున్నారని, ఎడ్జెన్షన్స్‌టివ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ చేస్తున్నారని అన్నారు. వరల్లు బ్యాంకు నుంచి తెచ్చినవి అన్ని టైఅప్ ప్రాజెక్టులు. అన్ని ప్రాజెక్ట్ వైఎస్ చూస్తే ప్రాజెక్టులకు కావలసిన ఎమోంట్స్ తెచ్చి డెవలప్ చేసి కంప్లీట్ చేయాలనే ఉద్దేశంతో ఈనాడు రాష్ట్రప్రభుత్వం ముందుకు వెడుతోంది. వరల్లు బ్యాంకు నుంచి తెచ్చినవి చూస్తే 18 ప్రాజెక్టులు ఆ విధంగా చేపట్టడం జరిగింది. పైనాస్ చేసిన ఏజెన్సీస్ వరల్లుబ్యాంకు, నేపశల్ ఫండ్ ఫర్ అగ్రికల్చర్ డెవలమెంట్, డిపోర్ట్‌మెంట్ ఫర్ నేపశల్ డెవలమెంట్, ఓపర్స్ ఎకనామిక్ కోఆపరేటివ్ ఫండ్, నెదర్లాండ్స్. ఈ విధంగా 18 స్థిర్ముఖ్ వరల్లు బ్యాంకు వంటి ఎక్స్‌టర్ముల్ ఏజెన్సీస్ నుంచి బారోయింగ్ తీసుకోవాలనుకున్నాము. వాటికి స్టేట్ మేచింగ్ పీట్స్ పెట్టడం జరిగింది. టోటల్గా ఈ 18 స్థిర్ముఖ్ చూస్తే రూ.16,639.45 కోట్లు ఇప్పన్ని కలిపి. ఇంత ఎమోంటు ఈ మొత్తం స్థిర్ముఖ్ మీద ఖర్చు చేయాలని ఆలోచించాం. ఎక్స్‌టర్ముల్ ఏజెన్సీస్ నుంచి రూ.13,038 కోట్లు 2 లక్షల వరకూ వస్తుంది. దానిలో రూ.3,541.43 కోట్లు మనకు వస్తున్నది పక్కగా స్థిర్ముఖుకు ఎటాచ్ చేయాలని, డెవలప్ చేయాలనే ఉద్దేశంతో వాటిని చేపట్టిన మాట వాస్తవం. కావాలనుకుంటే ఆ స్థిర్ముఖ్ నా వద్ద ఉన్నాని వరల్లుబ్యాంకుని 8. నేపశల్ హైడ్రాలాజీ ప్రాజెక్టు, గ్రోండ్ వాటర్, సర్ఫ్సెస్ వాటర్, ఎపి థర్డ్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు, ఎన్అర్బిసి, ఎన్అర్ఎస్పి, ఎపి హాజర్డ్ మిటిగేషన్, ఎమర్జెన్సీ సైకోన్ రికవరీ ప్రాజెక్టు, ఎపి స్టేట్ హైవే ప్రాజెక్టు, ఎపి ఎకనామిక్ రీప్రోక్రూరింగ్ ప్రాజెక్టు, ఎపి పవర్ రీప్రోక్రూరింగ్ ప్రాజెక్టు, డిపిసి, ఎన్డబ్లూఫ్ట్, ఆర్ఇపిఎస్, ఏపి ఫారెస్ట్ మేనేజెమెంట్ ప్రాజెక్టు, ఐఎఫ్సిడి, ఎపి పార్ట్రీసిపేటరీ ట్రైబల్ డెవలమెంట్ ప్రాజెక్టు. ఇప్పన్ని ప్రాజెక్టులే. మీరు చేస్తున్న విమర్శ ఏమిటంటే, మీరు చేస్తున్న ఖర్చు అభివృద్ధికి చేయడం లేదనే వారికి, అస్సెన్ససరిగా వేస్తూ చేస్తున్నారని విమర్శకు ఇది సమాధానం. తెస్తున్న ప్రతి పైసా జాగ్రత్తగా ఖర్చు చేయాలని, ప్రతి పైసకు పది పైసలు రిటర్ను రావాలని చంద్రబాబు నాయుడు గారి ప్రభుత్వం గురునించి ముందుకు వెడుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. అందుచేత నేను కాన్సిడెంటగా చెబుతున్నాను. ఎంత అప్పు తెస్తున్నపుటికే ఖర్చు చేస్తున్నపుటికే రాబోయే రోజులలో స్వర్ణంధ్రప్రదేశ్ వస్తుందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఓభసిఎఫ్ ఓరియెంట్ ప్రాజెక్టు, శ్రీశైలం లెప్పు పవర్ ప్రాజెక్టు, జెబిసి, సింహాద్రి వైజాగ్ ట్రాన్స్‌మిషన్ ప్రాజెక్టు, మోడర్నుయిజింగ్ ఆఫ్ కెసి ఎస్ట్రీ ఎఫిమియెన్సీ ప్రాజెక్టు, ఎపి అర్బ్ సర్వీస్ ఫర్ పవర్, సంటర్ ఫర్ గుడ్ గపర్స్, ఎపిటిడబ్లూఫ్ట్, గ్రీన్ పైదరాబాద్ ఎన్వైరస్‌మెంట్ ప్రాజెక్టు. ఈ విధంగా ఎన్ని ప్రాజెక్టులంటే 18 ప్రాజెక్టులకు దాదాపు రూ.16 వేల కోట్లు తెస్తా దానిలో రూ.13 వేల కోట్లు ఈనాడు ఎక్స్‌టర్ముల్ ఏజెన్సీల నుంచి అప్పు తెచ్చి కంప్లీట్ చేయాలనే ఆలోచనతో ముందుకు వెడుతూ

పుంటే, అప్పు దుర్వాసియోగం చేస్తున్నారని అనడం ఎంతవరకూ నబబు? నిజాలు తెలుసుకోకుండా మాట్లాడి, ప్రజలను ఆ విధంగా తప్పు దారి పట్టించవద్దని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

అదే విధంగా, స్టైట్ ఫోకస్ పీపర్ ఆఫ్ ఎపి. నాబార్టు వాళ్ళ ఒక పీపర్ రిలీజు చేశారు. ఈ ఫంక్షనుకు నేను కూడా వెళ్లాను. నేనే ఆ పీపరును రిలీజు చేశాను. అది స్టైట్ గపర్చుమెంటు పీపరు కాదు. నాబార్టు రిలీజు చేసింది ఈ పీపర్. తెచ్చిన దానిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఖర్చు చేస్తున్నదనడానికి ఉదాహరణ . ఈ స్టైట్ పీపర్లో ఆర్పాడిఎఫ్ కింద ఏ విధంగా సద్వాసియోగం చేస్తున్నామో , భవిష్యత్తులో పేటికి కేటాయింపులు ఇచ్చి పక్కగా చేయడమే కాకుండా వాటి గురించి చెప్పాలంటే అని 2 వెరైటీస్.

1. మైక్రో ట్రైడిట్. ఇందాకా సెల్వ్ పోల్ గురించి ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. మైక్రో ట్రైడిట్ కింద నాబార్టు కొంత పోల్ చేస్తున్నారు ఎకనామిక్ యూక్సీవిటీ పెరగడానికి . అదే విధంగా మరొకవైస్ డెవలప్మెంట్ యూక్సీవిటీ డెవలప్ కావడానికి చేస్తున్నారు. Rural Infrastructure Development Fund was created in Andhra Pradesh to provide assistance to State Governments, State Government Corporations and Panchayat Raj Institutions. Nabard is financing a large number of projects in the State under RIDF I, II, III, IV, V, VI, VII and VIII for various purposes like Roads, Irrigation Projects, Joint Forest Management Project, Watershed Development, Drinking Water supply etc. Our State Ranks first in the country in sanctions as well as disbursements of RIDF.

మ.2.30

అధ్యక్ష ఆర్ ఐ డి ఎఫ్ క్రింద దాదాపు 8 రకరకాల ప్రయోజనాలు కలిగించే 9829 స్క్రూములు ఉన్నాయి . ఇందులో రోడ్లు, ప్రాజెక్టులు, జాయింట్ ఫోర్మేషన్ పంటి ఈ స్క్రూములన్నింటికి రు 3206 .83 కోట్లు నాబార్టు పైనాన్ చేయడం జరిగింది . Is it not a development? Is it not a productive expenditure? Is it not an appropriate expenditure on the part of the State Government? Do they deny it? ఏ స్క్రూము ఎట్లా పెట్టాలి, , ఏ విధంగా టై అప్ చేయాలి, ఈ విధంగా ప్రజలకు సోకర్యాలు అందజేయాలి అనే ఉద్దేశ్యంతో రాష్ట్రప్రభుత్వం పనిచేస్తుంటే, దానిని కూడా విమర్శించాలనే ఆలోచన మంచిది కాదు . డబ్బులు తెస్తున్న సకాలంలో, సరైన పద్ధతిలో, కావలసిన డెవలప్మెంటుకు ఖర్చుచేయడం, మైక్రో ట్రైడిట్ ఆఫ్ నాబార్టు వలన సెల్వ్ పోల్ పెరుగుతుంది, దానితో ఎకనామిక్ యూక్సీవిటీ దానివలన వారి ఎకానమీ పెరగడమే కాకుండా స్టోర్సీ ఎకానమీ పెరుగుతుంది . రాష్ట్ర జిఎస్డిపి పెరిగి, దానితో పర్ క్యూపిటా ఇన్కం పెరగడం, స్టోర్సీ ఆఫ్ ఇసకం పెరగడం, కావలసిన సీవింగ్ రావడం వలన ఫర్డర్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ పెరగడం అనేది సైకిల్ సిస్టం అని గౌరవసభ్యులు గుర్తుంచుకోవాలి . అందుకే ఎందుకు అప్పులు తెస్తున్నారు అంటే పీపరు సర్పింహాయ్ గారికి చూపించాను . వరల్డ్ బ్యాంకు నుండి ఎంత తెచ్చామనేది చూపించాము . కొంతమంది సభ్యులు రాష్ట్రాన్ని ఎవరూ రక్కించలేరు అనేవిధంగా మాట్లాడారు . అప్పులు ఎక్కువై, వడ్డీ కట్టడం ఎక్కువ అవుతున్నది అనేవిధంగా మాట్లాడారు . ఈ రాష్ట్రాన్ని మరి ఎవరూ రక్కించలేరు ఒక్క చంద్రబాబు నాయుడు తప్ప అని మరొకసారి మనవిచేస్తున్నాను . గపర్చుమెంట్ లైబిలిటీస్ ఏ విధంగా పెంచడం అనేది దేశం యొక్క లైబిలిటీస్ ఏ విధంగా పెంచారు అనేది ఇందాక చెప్పాను . అది రీపీట్ చేయాల్సిన పనిలేదు . I would like to refer to the Economic Times, dated 18-02-2003. " The result is that all the outstanding of Centre and the States, the net loans advanced by the Centre to the States totals to 76% of GSDP. This was as against the figure of 62% for 1990-91, which is a year of financial turbulence for the country. " మనకు 31 . 5 శాతం ఉంటే అన్ని రాష్ట్రాలకు ఇండియన్ గపర్చుమెంట్కు కలిపి 76 శాతం ఉంది . 1990-91 లో 62 శాతం, మనది 31 . 5 శాతం రీజనబుల్ గ్రోత్ వరకు వర్షిజబుల్ లిమిట్ ఉంది . అది దాటి వెళ్లవద్దని మా ఉద్దేశ్యం . దానికి వర్లి కావద్దని చెప్పినా కూడా సర్కార్సీక్స్ ఎంటర్ప్రైజ్ చేసిన సందర్భం ఉంది . జిఎస్డిపి, జిడిపి రేపియో చూడండి 2002-2003 లో ఆల్ ఇండియా 5 . 3 ఉంటే, ఎపి 45 ఉంది జిడిపి రేపియో ఆ ఇండియా 59 .2 ఉంటే ఎపి 30 .5 శాతం ఉంది . దీంట్లో ఏ పారా మీటర్స్ తీసుకున్నా ఇతర స్టైట్లో కంపీర్ చేసినా ఆల్ ఇండియాతో కంపీర్ చేసుకున్నా మనం ఇంకా కొన్ని దేశాలు చూస్తే రష్యా 85 జిఎస్డిపి, అర్జ్యంటీనా 185 శాతం ఉంది . అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు ఫిలిపీన్స్, మలేషియా, థాయిలాండ్

చూస్తే 45 శాతం జివ్నెడిపి ఉంది . రష్యా , ఇండోనేషియా పరిస్థితి చాలా భయంకరంగా ఉంది . మనకంటే అమెరికా చాలా డెవలప్ అయిన దేశం వారి బడ్జెట్ 1 . 2 ట్రీలియన్ లక్షలయితే, డెట్ 1 . 3 ట్రీలియన్ డాలర్లు . డెవలప్ చేయాలంటే కొంతవరకు బారోయింగ్ చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది . దీనిని తప్పు పట్టే పరిస్థితి లేదు . నాన్ ప్రొడక్షన్స్ కు ఖర్చు చేస్తున్నారు అనుకుంటే 1, 2 శాతం ఎడ్మైనిఫ్రోబిం కాస్ట్ అవుతుంది . దానికి ఖర్చు చేసే సందర్భం ఉంది . భవిష్యత్తులో అది కూడా తగ్గించుకునే ప్రోటబీ లీసుకోవడం జరిగింది . 2000 -2001 లో ఉత్తరప్రదేశ్ డెట్ రు 70,796 కోట్లు . ఇది నా స్టేట్‌మెంటు కాదు . వెస్ట్ బెంగాల్ రు 46.925 కోట్లు, మహారాష్ట్ర రు 45,624 కోట్లు . ఇప్పుడు మహారాష్ట్ర రు 80,000 కోట్లుపైచిలుకుగా వారి డెట్ ఉంది . గుజరాత్ రు 90,29733, ఆంధ్రప్రదేశ్ రు 35,980 ఈ విధంగా ఎక్కువ డెట్ ఉన్న రాష్ట్రాలు కూడా పున్నాయి . 1995 నుండి 2000 సంవత్సరం వరకు డెట్ ఎన్వెడిపి మన రాష్ట్రం 23.2 శాతం, మహారాష్ట్ర, పంజాబు 41.4, రాజస్థాన్ 33.4, ఉత్తరప్రదేశ్ 33.1, వెస్ట్ బెంగాల్ 25.8, కేరళ 28.9, జమ్ము అండ్ కాశ్మీర్ 63.1, హిమాచల ప్రదేశ్ 58.5, హర్యానా 23.9 మనకంటే తక్కువ కర్రాటుక, మహారాష్ట్ర గుజరాత్ ఉండగా గత రెండు సంవత్సరాలుగా గుజరాత్ లో జరిగిన అనేక ఇబ్బందుల వలన ప్రమాదకరమయిన పరిస్థితిలో ఉంది . దేశం మొత్తం మీద Andhra Pradesh has been recognized as one of the fast growing states of five -- మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, తమిళనాడు, కర్రాటుక, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఈ 5 రాష్ట్రాలు వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న రాష్ట్రాలని అనడం ఎవరూ కాదనలేదు . డెట్‌కు సంబంధించినంతవరకు ఎక్కువగానే చెప్పడం జరిగింది . ఇప్పటికయినా గౌరవసభ్యులు అర్థం చేసుకుని కోపరేట్ చేస్తారని మాటల్చడుతున్నాను . రామనారాయణ రెడ్డిగారు పర్ క్యాపిటా డాటా గురించి చెప్పారు . మనం యుపితో పోల్చలేము . గోపా తీసుకుంటే వాళ్ల పర్ క్యాపిటా ఇన్కం చాలా ఎక్కువగా ఉంది . వారి పర్ క్యాపిటా డెట్ రు 21,015 . పర్ క్యాపిటా ఇన్కం అలాగే ఉంది . యుపి జనాభా చాలా ఎక్కువ . అందువలన పర్ క్యాపిటా డెట్ తక్కువగా ఉంటుంది మన జనాభా తగ్గుతున్నది . జివ్నెడిపి పెరుగుతుంది . పర్ క్యాపిటా డెట్ కొంతవరకు కనిపిస్తుంది కానీ, గత 4, 5 సంవత్సరాలుగా చూస్తే డెట్ కంట్లోలో ఉండడం వలన , పొప్పులేషన్ కంట్లోలో ఉండడం వలన పర్ క్యాపిటా డెట్ తగ్గి స్నేహిత్ ఉంది . ఇది నేపసర్గా లెక్క చూసుకోవాలి. మనకున్న పరిస్థితులను బట్టి ముందుకు వెళతాము తప్ప -- the debt will not be paid by the public. బారోయింగ్ చేయకాలై ట్రాన్స్ వేస్తే ప్రజలమీద భారం పడుతుంది తప్ప అది సరైనది కాబని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను . This need not be considered as fiscal parameters.

సు.2.40

అందుచేత రామనారాయణ రెడ్డి గారికి చెప్పాలనే ఆలోచనతోనే చెప్పడం జరిగింది. అదే విధంగా ఇంటరెస్ట్ పీమెంట్స్ ఒకసారి చూస్తే, బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్స్ కంపారిజన్స్ పైసర్గా మనకు రాపు, 2002-03 సంవత్సరానికి సంబంధించినవి మాత్రమే దొరికాయి, వాటి నుంచే చెబుతున్నాను. బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్స్ అఫ్ 2002-03 చూస్తే, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రు.6365 కోట్లు పెడితే, మహారాష్ట్ర రు.7,286 కోట్లు, ఉత్తర ప్రదేశ్ రు.9,736 కోట్లు, వెస్ట్ బెంగాల్ రు.7,488 కోట్లు పెట్టాయి, మిగతా స్టేట్స్ కూడా ఇంచుమించు రు.4000 కోట్ల చోపున పెట్టాయి. అటువంటి పరిస్థితి అన్ని చోట్ల, అన్ని స్టేట్స్ లోనూ పున్నాయి.

అందుచేత, పైనాస్ మినిస్టర్స్ కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. స్టేట్ యొక్క ఔన్సాష్టియల్ ప్రాబ్లమ్స్ మీద డిస్క్షన్ చేస్తున్నారు. ఎప్పటికప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో కూర్చుని వీలైనంతవరకూ ఆ ప్రాబ్లమ్స్ అన్ని సాల్వ్ చేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఆ విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం పాజిటివ్గా రియాక్ట్ అపుతోంది. పర్సంటేజ్ టు టోటల్ రెవిన్యూ ఎక్స్‌పిండిచర్, ఇంటరెస్ట్ పీమెంట్ పర్సంటేజ్ టు టోటల్ రెవిన్యూ ఎక్స్‌పిండిచర్ చూస్తే, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ 19.27 %, బీపార్ 21.18%, హర్యానా 19.90%, హిమాచల ప్రదేశ్ 21.56%, పంజాబ్ 20.15%, రాజస్థాన్ 24.52%, ఉత్తర ప్రదేశ్ 27.25%, వెస్ట్ బెంగాల్ 28.71%, ఆల్ ఇండియా చూస్తే, 19.94%. But ours is 19.27%. This is the interest payments to total revenue expenditure.

ఎందుచేతనంలే, ప్రతి పారామీటర్సూ కన్సిడరేషన్లోకి తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా కొంత యాక్షన్ తీసుకోవడం జరుగుతుంది. అదే విధంగా రేపు 12వ పైనాన్స్ కమీషన్ ముందు కూడా స్టేట్ పైనాన్సీయల్ ప్రాభ్లమ్స్ పుంచాలనే ఆలోచన పుంది. అవన్నీ కూడా ఇప్పటికే చెప్పడం జరిగింది. వాటిని మళ్లీ రిపీట్ చేయదలచుకోలేదు.

అలాగే విజన్ గురించి కూడా కొంతమంది గౌరవ సభ్యులు విమర్శించారు. మనం విజన్ డాక్యుమెంట్సు తయారు చేసుకుని అందులో కొన్ని టార్గెట్స్ పెట్టుకోవడం జరిగింది. అయినప్పటికీ కొన్ని పరిస్థితులు అనుకూలించక పోవడంవల్ల, నేను ఇంతకు ముందే చెప్పాను, 5 సంవత్సరాలలో 3 సంవత్సరాలు వరుసగా కరువు రావడం జరిగింది. కొన్ని టార్గెట్సుకు ఇభ్యందికరమైన పరిస్థితి వచ్చింది. అందువల్ల ప్రస్తుతం పున్న పరిస్థితిని రెప్యూ చేసుకోవాలని గపర్చమెంట్ ఆలోచిస్తోంది. అప్పుడు లేని కొన్ని యాక్షన్సిటీస్ కొత్తగా ఇప్పుడు వచ్చాయి.

అవన్నీ ఇప్పుడు ఇన్కార్బోరేట్ చేసుకోవలసిన పరిస్థితి పుంది. అవన్నీ బేస్గా చేసుకుని, మళ్లీ ఫర్డర్ డవలమెంట్కు ప్లాన్ చేసుకుండాము. నేను లాష్ట్ సెఫన్లోనే చెప్పాను, విజన్ లేకపోతే చాలా ప్రమాదం, విజన్ పుండాలి, విజన్ లేకపోతే ఒక్క అడుగు కూడా ముందుకు వేయలేదు. అందుచేత మీరు విజన్ లేకుండా పుండకండి. విజన్లోనే పుండాలని మేము అనుకున్నాము. అదే మా కోరిక. ఇక్కడ హిచ్ ఎక్స్‌లెస్సీస్ ప్రసిడెంట్ గారు చెప్పారు. "A vision is not a project report or a plan target. It is an ambition of the desired end results in broader terms."

అందుచేత విజన్ డాక్యుమెంట్సు తయారు చేసుకోవడం జరిగింది. కొన్ని రిజిస్ట్ర్స్ తీసుకురావాలని, ఈ రాష్ట్రాన్ని 2020 వచ్చేసరికి స్వర్ణంధగా చేయాలనే ఒక డిజైన్ మన ముఖ్యమంత్రి గారికి పుంది. దానికి ఒక డాక్యుమెంట్సు తయారు చేసుకున్నాము. అది ఇంప్లిమెంట్సిప్పెన్లో పుంది. ప్రము టైమ్ టు టైమ్ అవన్నీ రెప్యూ చేసుకుంటూ ముందుకు పెఱుతున్నాము. ఏది ఏమైనప్పటికీ, విజన్ డాక్యుమెంట్ ప్రకారం స్టేట్ గపర్చమెంట్, తాను పెట్టపలసిన పీర్ కంటే ఇప్పటికే ఎక్కువగా పెట్టడం జరిగింది. అదే విధంగా ప్రైవేటు ఇన్వెస్టిమెంట్ కూడా రావాలి. 2, 3 పెద్ద ప్రాజెక్ట్సు పస్తా పున్నాయి. ప్రైవేటు ప్రాజెక్ట్ ద్వారా ఇన్వెస్టిమెంట్ వస్తే, ప్రైవేటు ఇన్వెస్టిమెంట్ స్టాస్ గపర్చమెంట్ ఇన్వెస్టిమెంట్ కలిపి, దాదాపు రు.30 లక్షల కోట్లు పెట్టుబడి పెట్టడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఇప్పటికే గపర్చమెంట్ పీర్ అనుకున్నదానికంటే ఎక్కువగానే పెట్టాము. ఈ ట్రెండ్ మెయిన్చియల్ చేస్తే, 2020 వచ్చేసరికి గపర్చమెంట్ పీర్ ఇన్వెస్టిమెంట్ ఎక్కువగా పెరుగుతుంది. ఈ ఇన్వెస్టిమెంట్లో రాష్ట్రాన్ని 2020 వచ్చేసరికి స్వర్ణంధగా చేయాలనేది మన ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు గారి విజన్ అని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

ఈ విజన్, మీకు విజన్ లేకపోవడం వల్ల అర్థం కాకపోయినట్లయితే, అరువు తెచ్చుకున్న విజన్సు అయినా పెట్టుకొని చూస్తే, ఈ రాష్ట్రం హర్షిస్తుంది. హోమ్ మినిస్టర్ గారు ఏమంటున్నారంటే, మీకు విజన్ వచ్చేపరకూ చెప్పమంటున్నారు. మీకు విజన్ ఇప్పుడు వచ్చింది అంటే చెప్పండి, నేను కూర్చుంటాను.

రెవిన్యూ ఎక్స్‌పెండిచర్ గురించి కూడా చాలా మంది కామెంట్స్ చేయడం జరిగింది. బయట జరిగిన వర్క్ ప్రోఫీల్లో కూడా కామెంట్ చేసారు. రెవిన్యూ ఎక్స్‌పెండిచర్సు ఒకసారి మనం చూసుకోవలసిన అవసరం పుంది. రెవిన్యూ ఎక్స్‌పెండిచర్లో నాన్ ప్లాన్ పుంటుంది, ప్లాన్ పుంటుంది. అదే విధంగా రెవిన్యూ ఎక్స్‌పెండిచర్లో డవలమెంట్ పుంటుంది, నాన్ డవలమెంట్ కూడా పుంటుంది. ఇవన్నీ కూడా కరెక్ట్ గా కాలిక్యులేట్ చేసుకున్నట్లయితే, రెవిన్యూ ఎక్స్‌పెండిచర్ అంటే పూర్యార్టీ అన్ ప్రాడక్టీవ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ క్రింద కాలిక్యులేట్ చేసుకోవడం మంచిది కాదని చెప్పడానికి నా ప్రయత్నం.

రెవిన్యూ ఎక్స్‌పిండిచర్లో ఆర్.బి.బి. ఫార్ములా ప్రకారంగా రెండు క్యాటుగిరీన్ పుంటాయి. ఒకటి డెవలమెంట్ ఎక్స్‌పిండిచర్ అయితే, రెండోది నాన్ డవలమెంట్ ఎక్స్‌పిండిచర్. నాన్ డెవలమెంట్ ఎక్స్‌పిండిచర్ ఎంత పుందో చూసుకోవాలి. శాలరీన్ కాని, అటువంటి వాటిల్లో, *nothing must be equal to non plan expenditure*. అట్లా చూసినట్లుయుతే, రెవిన్యూ ఎక్స్‌పిండిచర్లో శాంపిల్గా రెండు, మూడు విషయాలను చెబుతాను.

రెవిన్యూ ఎక్స్‌పిండిచర్ గురించి మాట్లాడేటపుడు ఎక్స్‌పర్ట్స్ కొంత చెప్పారు. మన సబ్సిడీన్ కాని, శాలరీన్ కాని, **cannot be treated as unproductive expenditure**. పని చేయడానికి మనుషులు పుంటేనే రిజర్ట్స్ వస్తాయి. వీకర్ సెక్షన్ వారికి సబ్సిడీన్ ఇస్తేనే వారు సప్పుయిన్ అపుతారు. ఈ రెండెంటీనీ ఐసోలెట్ చేసి రెవిన్యూ ఎక్స్‌పిండిచర్ క్రింద, అన్ ప్రోడక్టీవ్ ఎక్స్‌పిండిచర్ క్రింద చూడడానికి నీలు లేదని కొంతమంది ఎక్స్‌పర్ట్స్ వ్యా. మరి కొంతమంది ఎక్స్‌పర్ట్స్ ఇది కూడా అన్ప్రోడక్టీవ్ ఎక్స్‌పిండిచర్ అంటారు. అట్లా అయితే, సబ్సిడీలను తగ్గించమనా మీ వ్యా? మనం పవర్కు సబ్సిడీన్ ఇస్తున్నాము, రైన్కు కూడా సబ్సిడీలు ఇస్తున్నాము, మిడ్ డే మీల్స్ కార్బూక్సాలు చేసడుతున్నాము.

అటువంటి కొన్ని కొన్ని యాక్టీవిటీన్ కూడా వస్తాయి. కొంత మెపిసరీ గురించి ఖర్చు పెట్టువలసిన అవసరం పుంది. టోటల్ శాలరీన్ అంతా అన్ ప్రోడక్టీవ్ ఎక్స్‌పిండిచర్ అని అసలీము. ఎవరైతే ఎంప్లాయిస్ పున్నారో, వారిని రేపస్ట్రైచ్ చేయాలనే ఆలోచన పుంది. టోటల్గా శాలరీన్, సబ్సిడీన్, ఇస్నీ అన్ ప్రోడక్టీవ్ ఎక్స్‌పిండిచర్ అనే వాదన కూడా కర్ఱ్ కాదని అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం పుంది. నాన్ ప్లాన్ ఒ అండ్ ఎం పెరుగుతోంది, ఇది తప్పని కొంత మంది సభ్యులు మాట్లాడుతూ చెప్పడం జరిగింది. నాన్ శాలరీ ఒ అండ్ ఎం పెరగాలి. మనం క్రియేట్ చేసిన అసెట్స్ మనం ప్రోట్కోప్స్ చేసుకోవలసిన అవసరం కూడా పుంది.

ఉదాహరణకు అసెంబ్లీ బిల్లింగ్ పుంది. దానిని మనం ప్రోట్కోప్స్ చేసుకోవలసిన అవసరం పుంది, మెయిస్టేన్స్ కూడా చేసుకోవాలి. అది నాన్ ప్లాన్ ఒ అండ్ ఎం క్రిందకు వస్తుంది. అటువంటిని అన్నీ అవసరం. సబ్సిడీన్ ఎవరికి ఇస్తున్నాము? వీకర్ సెక్షన్కు, రైతాంగానికి ఇస్తున్నాము. వారికి ఇప్పవద్దంటారా, చెప్పండి. అట్లా ఇప్పడంవల్ల కొంత భారం పడుతుంది, ఆ భారం పడడం వల్ల రెవిన్యూ ఎక్స్‌పిండిచర్ కూడా పెరిగే అవకాశం పుంది. శాలరీన్కు నంబంధించి కొంతవరకూ రిక్రూట్మెంట్స్లో రిఫార్మ్ తీస కురావడం జరిగింది. నీడ్ బేస్ రిక్రూట్మెంట్ చేస్తున్నాము, రాబోయే రోజులలో న్యా బ్లూ తీసుకురావాలనుకుంటున్నాము. ఎగ్గిక్యాటివ్ పోష్టులను పెట్టుకోవాలనుకుంటున్నాం. మెడికల్లోనూ, పోలీస్లోనూ రిక్రూట్మెంట్ చేస్తున్నాము. నెటర్సర్లో కూడా రిక్రూట్మెంట్ చేయాలని ఆదేశాలను ఇచ్చాము.

మ.2.50

అదే విధంగా అగ్రికల్చరల్ ఎక్స్‌ప్లాన్ న్ అఫీసర్స్ మను, టీచర్స్ మను రిక్రూట్ చేశాం . ఎక్కుడ రిక్రూట్ చేయడం లేదు? ఎక్కుడ అవసరం ఉంటే అక్కుడ రిక్రూట్మెంట్ చేస్తున్నాం . భవిష్యత్తో కూడ కొత్త రక్కాని అడ్డినిష్ట్రైప్స్ లోని తీసుకొని వచ్చేందుకు ఆలోచిస్తున్నాం. దాని గురించి క్యాబినేట్ సబ్ కమిటీ కూడ వేశాం . ఆ కమిటీ అంతా వర్గువుట్ చేస్తున్నది. సాలరీన్ ను వీలైనంతవరకు తగ్గించి, మనకు ఉండేటటువంటి ఎంప్లాయిస్ ను రేపస్ట్రైచ్ చేయాలని, రాబోయే రోజులలో వారి సేవలను సమర్థవంతంగా ఉపయోగించుకొంటూ, సాలరీన్ బిల్సు ఏ విధంగా తగ్గించుకోవాలి , మన రెవెన్యూస్ ఎట్లా పెంచుకోవాలో చూస్తున్నాం . వేజ్ బిల్లును తగ్గించుకోవడమే కాకుండా పెస్టన్ బిల్లు కూడ విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నది, దానిని తగ్గించే పరిష్కారిలో

లేదు. ప్రతి సంవత్సరం, ప్రతి నెల రిటైర్ అవుతూ ఉంటారు, వారందరికీ పెస్సన్ ఇవ్వపలసిందే . దానిని ఇస్తున్నాం . రామరాను పెస్సన్ బిల్ వేజ్ బిల్ కన్నా పెరిగిపోయే ప్రమాదం ఉంది. అయితే పెస్సన్ విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడ మొన్సుబి బడ్జెట్ సందర్భంగా రిఫామ్స్ తీసుకొని రాబోతున్నామని చెప్పడం జరిగింది. వారు ఎక్స్‌పరిమెంట్ చేయబోతున్నారు. మేము కూడ ఈ విషయంలో కస్టల్‌వెంట్సు నియమించడం జరిగింది. పెస్సన్లో ఏ విధంగా రిఫామ్స్ తీసుకొని రావాలి అనే ఆలోచనతో నియమించడం జరిగింది. ఈ లోపలే కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడ అనోన్స్ చేసింది.

చాల మంది చాల డిబేట్లు పెట్టారు, చాల విషయాలు చెప్పారు. వాటికి మేము స్వందించలేదన్నట్లుగా చెప్పడం జరిగింది. అగ్రికల్చర్ అండ్ అల్లాయిడ్ సర్విసులను టోటల్గా తీసుకోవడం జరిగింది. ఈనాడుగపర్మమెంట్ ప్రయోగీన్ చూస్తే మీకు తెలుస్తుంది. అగ్రికల్చర్ స్టాన్ అల్లాయిడ్ సర్విసులను కలిపి అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం జరిగింది. 2000-01 లో ఈ రంగానికి 784.56 కోట్లు కేటాయిస్తే, ఈ సంవత్సరం 11666.21 కోట్లు పెంచడం జరిగింది. రూరల్ డెవలప్‌మెంట్ కు 2764.73 కోట్లు కేటాయిస్తే, ఈ సంవత్సరం 3567.50 కోట్లు పెంచడం జరిగింది. అదే విధంగా ఇరిగేషన్ గురించి మాట్లాడారు. రాబోయే రోజులో ఇరిగేషన్ సెక్టార్లో ఏమి చేయబోతామో శ్రీహరిగారు రేపు చెపుతారు. ఈ రోజున డిమాండ్ మూన్ చేయబోతున్నారు. ఇరిగేషన్ అండ్ ష్టడ్ కంట్లో సెక్టార్ చూస్తే, 2001-02 లో రూ. 2810.29 కోట్లు ఉంటే రాబోయే సంవత్సరానికి 3973.47 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. కొంత మంది సభ్యులు మాట్లాడుతూ మీరు నిధులైతే బాగానే కేటాయిస్తున్నారు కాని ఖర్చు పెడతారా అని. ఎన్...తప్పకుండా గపర్మమెంట్ ఖర్చు పెడుతుంది. ఈనాడు కరపు ఉన్నపుటికీ, రెవెన్యూ రీసీట్స్ తగ్గినపుటికీ, రెవెన్యూ ప్రైట్‌ఫాల్ పబీనపుటికీ, ప్లాన్ ఎక్స్‌పండెంచర్లో కొంత కట్ చేసినపుటికీ, ఇరిగేషన్ సెక్టార్కు ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరిగింది. కరపు అన్నది యూనిపర్పన్ ఫెనామినన్, ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే రాలేదు. ఎక్కడయితే రెవెన్యూ పడిపోతాయే అక్కడ ఇన్విటటివ్ ఎక్స్‌పండెంచర్ మనం కట్ చేయలేదు. ఎక్కడ పాజిబిలిటీ ఉంటుందో అక్కడ కొంతపరకు తగ్గించే అవకాశం ఉంటుంది. అందుకే మేము రివైట్ ఎస్టిమేటలో క్లియర్గా పెట్టాం . ఈ ఛార్టర్లో మేము క్లియర్గా పెట్టడం జరిగింది. ఇందులో బి.ఇ., ఆర్.ఇ. ఉంది. అదే విధంగా ఇండప్రైస్ సెక్టార్ చూసినట్లయితే, గతంలో దీనికి అంత ప్రామినెన్స్ ఉండేది కాదు. అంచేత ఇండప్రైయల్ ఇన్వెస్టమెంట్ పెంచి తద్వారా ఇండప్రైస్ రావాలనే ఉద్దేశ్యంతో వాళ్ళకు ప్రోత్సాహకరమైన కార్బూక్మాలు చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ రాఫంలో -ఉన్న సిక్ యూనిట్సు మళ్ళీ రివైవ్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో దానికి కావలసిన నిధులను కేటాయించడం జరిగింది.

అదే విధంగా మనకు ఇంటర్వెషన్ల్ ఏయిర్పోర్ట్ రావాలి. దీని గురించి టూరిజం పాలసీలో చెప్పడం జరిగింది. ఈనాడు డోమస్టిక్ టూరిజంలో కాని, ఇంటర్వెషన్ల్ టూరిజంలో కాని పర్సింటేజ్ ఆఫ్ గ్రోత్ పెరగులసిన అవసరం ఉంది. డోమస్టిక్ టూరిజంలో ఉత్తరప్రదేశ్ ఫ్లైస్ సేట్ కాగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ సెకండ్ స్టేట్. ఆ విధంగా మనం ముందుకు పోతున్నాం . అందుకే మనం హైదరాబాద్లో ఇంటర్వెషన్ల్ ఏయిర్పోర్ట్ వచ్చేందుకు చర్యలు తీసుకొన్నాం . దాని పల్ల ఇంటర్వెషన్ల్ టూరిజం పెరిగి, తద్వారా నిదేశి మారక ద్రవ్యం కూడ లభించే అవకాశం ఉంది. అదే విధంగా హైదరాబాద్లో హైటెక్ సిటీ నిర్మించుకొన్నాం . తద్వారా ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ సర్విసులను విస్తృతంగా ఉపయోగించుకొని, ప్రభుత్వం చేసున్నట్లువంటి కార్బూక్మాలను, సర్విసులను ప్రజలకు అందించడం జరుగుతున్నదో కూడ తిరిగి ప్రభుత్వానికి ఫీడ్ బ్యాక్ వచ్చే విధంగా ఐ.ఐ.ఎి ఉపయోగించుకొని, తిరిగి ఆ ఫీడ్బ్యాక్సు ప్రజలకు అందించి, ప్రభుత్వం చేపడుతున్న పథకాలు ఏ విధంగా గ్రోండ్ లెవల్లో ఇంప్లిమెంట్ అవుతున్నాయో తెలియచేయడానికి ఐ.ఐ.ఎి ఉపయోగించుకొంటున్నాం . ఐ.ఐ. అంటే కేవలం హై క్లాస్ పీపుల్కు కూడ ఉపయోగపడే ఒక యంత్రాలం అని ఈ సందర్భంగా మనవి చేసున్నాము.

ఆదే విధంగా జనరల్ ఎడ్యుకేషన్ చూసినట్లయితే, పట్టణ లిటర్సీ గ్రోట్ రేట్ ఏ విధంగా పెరిగిందో తెలుస్తుంది. అదే విధంగా మెడికల్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ చాల వరకు ప్రోవైడ్ చేశాం . ఇంకా ఎక్కడైనా ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్ చేయవలసిన అవసరం ఉంటే అక్కడ అలోకేషన్స్ ఇప్పడం జరుగుతుంది.

ఇందాక హాజింగ్ గురించి సి.ఎం.గారు చెప్పారు. ఎక్కడా లేని విధంగా ఈ రాష్ట్రంలో హాజింగ్ కార్బూక్మం చేపట్టడం అయింది. 83 సంవత్సరానికి ముందు ఒక్క ఇల్లు కూడ కట్టిన పాపాన పోలేదు. కట్టిన ఇళ్ల క్వాలిటీ కూడ ఏ మాత్రం బాగోలేదు. 1983-84 కు ముందు ఒక్కచి.సి.వ్యాళ్లకు మీరు ఇళ్లు కట్టించి ఇచ్చారా ? ఎన్.సి., ఎన్.టి. వర్ధాలకు కట్టించి ఇచ్చిన సెమీ పర్ఫైసెంట్ హాజింగ్ స్క్రూమ్ క్రింద కట్టిన ఇళ్లు కూడ గోడలు ఒక పేఫ్ అయితే, రూఫ్ ఒక పేఫ్ వేయడం వల్ల నీకరిసెక్షన్స్ పట్ల మీకు ఉన్న ప్రైము ఏలాంటిదో అర్థం అవుతున్నది. అంచేత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం రాగానే ఎన్.సి., ఎన్.టి., బి.సి., ఇచిసి లకు పక్కా హాజింగ్ కార్బూక్మం తీసుకున్నది. ఇది కంటిస్యాన్ ప్రోగ్రామ్. ప్రతి రోజు ఈ ప్రోగ్రామ్ నడుస్తూ ఉంటుంది, ప్రతి రోజు దబ్బులు కేటాయిస్తునే ఉన్నాం . గత సంవత్సరంలో కొంత ఇబ్బంది వచ్చింది. కలెక్షన్స్ రికవరీ సరిగ్గా లేదు. బెనిఫిషరీస్ నుండి రాబట్టి వలసినది రాబట్టలేకపోవడం వల్ల కొంత రికవరీ తగ్గింది. అయినప్పటికీ ఆ ప్రోగ్రామ్ ను నమర్ఖనంతంగా నిర్వహిస్తున్నాం . 2002-03 సంవత్సరంలో ఆర్.ఇ. క్రింద రూ. 392.23 కోట్లు పెట్టడం జరిగింది. దాంట్లో ప్లాన్ వచ్చి 185.92 కోట్లు, నాన్ ప్లాన్ వచ్చి 266.31 కోట్లు . వీటిలో పాత పేమెంట్స్, ఆన్ గోయింగ్ స్క్రూమ్ కూడ చేరి ఉన్నాయి. వాటికి పే చేయడం అయింది. అయితే హడ్జ్ నుండి కూడ లోన్స్ తీసుకోవడం అయింది. వాటిని బెనిఫిషరీస్ పే చేయాలి. వారు దానిని పే చేయకపోవడం వల్ల మేము పే చేయడం జరిగింది. అంటే గపర్ముమెంట్ ఎక్స్చేకర్ ద్వారా దబ్బు పే చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం కూడ పక్కా హాజింగ్ కార్బూక్మం క్రింద రూ. 537.34 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. దాంట్లో నాన్ ప్లాన్ వచ్చి రూ. 282.16 కోట్లు, ప్లాన్ వచ్చి రూ. 25517 కోట్లు . దానిని బట్టే తెలుస్తుంది ఈ సంవత్సరం మేము తప్పకుండా లక్ష్మీస్టీ సాధించగలమని. అయితే కొంత మంది సభ్యులు మాటల్దడుతూ, ఈ సంవత్సరం 20 లక్షల ఇళ్లు కట్టాలి, 30 లక్షల ఇళ్లు కట్టాలని చెప్పారు. మి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఒక్క ఇల్లు అయినా కట్టించి ఇచ్చారా? లేదే .మరి 20 లక్షల ఇళ్లు కట్టించి ఇవ్వాలని ఏ విధంగా అడుగుతున్నారు. అది ఎంతపరకు సబబో అలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇప్పటికే 47 లక్షల ఇళ్లు కట్టించడం జరిగింది. బల్హిన వర్గాల వారు కూడ మెరుగైన ఇళ్లల్లో, పక్కా ఇళ్లలో జీవించాలన్నదే ప్రభుత్వ పాలసీ. ఆ విధంగా మనఃస్వార్థిగా కోరుకుంటున్న ప్రభుత్వం తెలుగుదేశం ప్రభుత్వమే అని కూడ గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనని చేసుకొంటున్నాను.

మ.3.00

వెల్సేర్కి ప్రియారిటీ ఇచ్చి, రూ.1538.26 లక్షలు కేటాయించాము. Social security and Welfare క్రింద Women Welfare కి గాను రూ.640 కోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ విధంగా sectors ని finalise చేసుకొని, ఈ సెక్షన్స్ ద్వారా, ఈ కార్బూక్మాలను చేసుకొంటూ, రాప్టొన్ని అన్ని రంగాల్లోనూ ముందుకు తీసుకువెళ్లే పద్ధతిలో ఈ ప్రభుత్వం ముందుకు వెళుతోందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ఎకనామిక్ గ్రోట్ గురించి చెప్పుతాను. చాలా డిపార్ట్మెంట్స్ కి సంబంధించి చెప్పాలిని ఉన్నది. అప్రాప్రియేషన్ బీల్ అప్పుడు నాకు అవకాశం పస్తుంది కాబట్టి అప్పుడు చెప్పుతాను.

(అంతరాయం)

ఒక్క ఇల్లు కూడా ఇవ్వలేదని అంటున్నారు. మీరు మీ నియోజకవర్గాలకు కారులోనో, సైకిల్ పైనో వెళ్లండి అప్పుడు ఎన్ని ఇళ్లు కట్టించి ఇచ్చామో కనిపిస్తుంది. ఎమ్.ఎల్.పి. లకు సైట్ ఇష్టము. ఇల్లు ఇష్టము. We are very clear in that. అధ్యక్షా, G.S.D.P., G.D.P. లను చూస్తే గత సంవత్సరాల్లోకి నేను వెళ్లసు. ఈ సంవత్సరం ప్రత్యేకంగా చూస్తే, సినియర్ డ్రోట్ ఉంది. దీని ప్రభావం ఎకనమిక్ గ్రోత్సై రిఫ్హాక్ బోలోంది. దీనిని అందరూ అర్థం చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో 2001–02 సంవత్సరం నుండి 2002–03 కి గ్రోత్ రేట్ చూస్తే, మనకు ఉన్న ప్రయుమరీ సెక్టర్, సెకండరీ సెక్టర్, టెర్సరీ సెక్టర్ పైనల్గా జిఎస్.డి.పి. మూడు కౌర్ట్ర్స్‌లో జి.ఎస్.డి.పి. ని చూస్తే 4.1 శాతం ఉంది. Government of India ని చూస్తే 4.70 ఉంది. పెద్ద డిఫరెన్స్ కనిపించడం లేదు. ఈ slight difference రావడానికి వ్యవసాయమే ప్రథానమైన కారణంగా ఉంది. ఈ సంవత్సరంలో ఏర్పడ్డ కరువు వల్ల ఖరీఫ్, రబీ పంటలు రెండూ దెబ్బతిన్నాయి. all crops దెబ్బతినే ప్రమాదం కనిపించింది. ఇది క్లియర్ కట్గా రిఫ్హాక్ అవుతుందనే విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని నా బడ్జెటు ప్రసంగంలోని టేబుల్ (1) లో క్లియర్గా ఇష్టండం జరిగింది. Agriculture growth rate ని current year లో చూస్తే అని మూడు కౌర్ట్ర్స్‌కి గాను మైనస్ 6.10 శాతం. All India లో same year growth rate చూస్తే మైనస్ 1.12 శాతం. మన కంటే వారి పర్ఫోమెన్స్ బాగుస్తుట్లు కనిపిస్తుంది. మైనస్ గ్రోత్ రేటు వారికి తగ్గుతుంది. Forest and logging చూస్తే, 3.36 మనదైతే, వారిది 2.26. దాంట్లో మన గ్రోత్ రేటు ఎక్కువగా ఉంది. ఫిష్టింగ్ లో మనది 19.08 శాతం ఉంటే, వారిది 4.01 శాతం. నేపసర్ అవరేజ్ కంటే మీరు తక్కువగా ఉన్నారని సభ్యులు అన్నందుకే ఈ కంపారిజన్ గురించి చెప్పుతున్నాము. ఇష్టటివరకు ఆర్.డి. గానీ ఎఫ్.డి. గానీ ఈ డెట్, ఫిస్కల్ పీరామేటర్స్ చెప్పిన అన్నింటికి మనంబాగానే ఉన్నామని చెప్పడం జరిగింది. కొన్నింటిలో నేపసర్ అవరేజీ కంటే చాలా తక్కువగా ఉండడమన్నది ఇభ్యంది కరంగా ఉంది. ఎక్కువ వాటిల్లో మనం ఘన్ లో ఉన్నామని చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

అగ్రికల్చర్లో మన గ్రోత్ రేటు బాగా పడిపోయినప్పటికీ అంత బ్యాంక్గా లేదు. పార్ట్స్ అండ్ లాగింగ్, ఫిష్టింగ్, మైనింగ్ లోమంచి గ్రోత్ రేటు ఉంది. ఆ విధంగా ప్రయుమరీ సెక్టర్ లో చూస్తే మైనస్ 1.18 శాతం ఉంటే for the three quarters of 2002-03 వారిది ఆల్ ఇండియా లో చూస్తే మైనస్ 0.06 శాతం ఉంది. Manufacturing Industry చూస్తే Registered manufacturing industry లో all India లోమనం బాగానే ఉన్నాము. మనది 5.95 శాతం అయితే, వారిది 559 శాతం. un registered లో గ్రోత్ వారి కంటే మనదే బాగా ఉంది. 4.05 all India ది అయితే మనది 4.31 un registered, electricity, gas and water supply చూస్తే మన గ్రోత్ రేటు బాగా ఉంది. Secondary sector లో total గా చూస్తే, మనది 5.45 ఉంటే, వారిది 5.59 శాతం. gap is 0.14 percent. almost దగ్గర దగ్గరకి చేరుకోవడం జరిగింది. Trade, Hotel, Restaurant, transport, storage చూస్తే small point లో all India ఎక్కువగా ఉంది. Railways, transport means of transport and other means of storage Government f India Departments చూస్తే All India కంటే మనం బాగా ఉన్నామన్న విషయాన్ని గమనించాలి. కమ్యూనికేషన్స్ లో మనకంటే All India బాగా ఉంది. Bank and Insurance, Real Estate చూస్తే మనకంటే వారిదే బాగా ఉంది. Dwellings లో మన కంటే వారి growth rate ఎక్కువగా ఉంది. Other Services చూస్తే మన కంటే వారిది ఎక్కువగా ఉంది. Public Administration చూస్తే, వారి కంటే మన State average ఎక్కువగా ఉంది. Tertiary Sector లో 5.99 ఉంటే వారి గ్రోత్ రేటు 6.90 ఉంది. Overall GSDP చూస్తే 4.1 మనది ఉంటే 4.70 వారిది ఉంది. ఈ slight gap రావడానికి కారణం main agriculture అని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము. ఈ అగ్రికల్చర్కి మన క్రావ్ దెబ్బతినడానికి కారణం severe drought. వర్షాలు లేకపోవడం వల్ల గత సంవత్సర ఖరీఫ్ వంట పోయినప్పటికీ, రబీ ఉంది. ఈ సంవత్సరం ఖరీఫ్, రబీ రెండు పోయాయి. అది ఇక్కడ రిఫ్హాక్ బోలోందన్నది గౌరవ సభ్యులు గుర్తించాలని కోరుతున్నాము.

అధ్యక్షా, 7 growth rates లో మైనస్ వచ్చింది, 9 growth rates లో ఘన్ వచ్చింది. కేవలం అగ్రికల్చర్లోనే ఇభ్యందికరమైన పరిస్థితి ఉండని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము.

ఈసంవత్సరం డోట్ సిట్యుయెప్స్‌ని ఎదుర్కొవాలన్న ఉద్దేశ్యంతో, ఫ్రైం ఇరిగేప్స్‌కి, అగ్రికల్చర్కి, అలకేప్స్‌కి పెంచి various schemes ని చేపట్టాలనే ఉద్దేశ్యం ఉంది. ప్రతి ల్యాండ్‌ని ఇరిగేప్స్ లోకి తసుకురావాలి. హర్షీకల్చర్కి గానీ, dry land farming ని, wet land farming లోకి తీసుకురావాలన్న ఆలోచనతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పనిచేస్తోందని గౌరవ సభ్యులకు మనిచేస్తున్నాము. సభ్యులు National average, State average తో కంపీర్ చేస్తున్నారు. గత 20 సంవత్సరాల జి.ఎస్.డి.పి. గ్రోత్ రేట్, జి.డి.పి. గ్రోత్ రేటు తీసుకోంటే all Indiaది మన కంటే 11 సంవత్సరాలు ఎక్కువగా ఉంది. All India కంటే 9 సంవత్సరాలు మనం అధికంగా ఉన్నామని గమనించాలి. దీనిని బట్టి చూస్తే ఘ్రాష్ట్ యెప్స్ వస్తాయి. 1998-99, 2000-01 సంవత్సరాల్లో ఇండియా కంటే మనం ఎక్కువగా ఉన్నాము. 1997-98 వ సంవత్సరంలో ఆల్ ఇండియాది ఎక్కువగా ఉంది. గత 5 సంవత్సరాలలో ఒక రెండు సంవత్సరాలు ఆల్ ఇండియా ఆవరేజ్ కంటే ఎక్కువగా ఉన్నాము. మిగతా మూడు సంవత్సరాల్లో ఆల్ ఇండియా కంటే తక్కువగా ఉన్నాము. ఘ్రాష్ట్ యెప్స్ వల్ల ఇది కనిపిస్తోంది. ఎక్కడైనా ఏదైనా దెబ్బతిస్తప్పుడు గ్రోత్ రేట్ పడిపోవడం వల్ల వారికి over all గా India అంతా కవరోతుంది. కాబట్టి, ఆల్ ఇండియాది ఎక్కువగా ఉంటోంది. ఒక స్టేట్‌లో పోయినా, మరో స్టేట్ బాగుంటుంది. కాబట్టి ఆ పరిస్థితి ఆల్ ఇండియా లెవల్లో ఉంది.

మ. 3.10

మనకు మాత్రం మన స్టేట్ లెవెల్లో ఉన్న డోట్ కండిప్స్ గత 5 సంవత్సరాలలో 3 సంతప్పరాలు డోట్ కండిప్స్ రావడం వల్ల మనం గ్రోత్ ఇస్టేట్మెంట్ తీసుకునపుటికీ ఎంత టెక్ష్ చేసినపుటికీ అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధి చెందాము. ఒక్క వ్యవసాయానికి వచ్చేసరికి ఆ ప్రైమరీ సెక్టార్లో వచ్చే తేడా, నేచురల్ కలామిటీస్ వచ్చే ప్రమాదం వల్ల దానిలో కొంతపరకు ఘ్రాష్ట్ యెప్స్ కనిపిస్తున్నాయి తప్ప ఓప్రార్లగా మనం చూసినట్టే, మిగతా సెక్టార్స్ గానీ, టెరిషయరీ గానీ సెకండరీ గానీ మనం చూసినట్టే అందులో ఇంప్రొవ్మెంట్ చూపుతున్నామని తెలియజేస్తున్నాము. ఈ విధంగా ఈ రెంట్ రేట్లో ముందుకు వెళితే బాగుంటుందన్న ఆలోచనతో మనం పున్నాము. అందుచేత అగ్రికల్చర్లో డోట్ వచ్చినపుటికీ దెబ్బతినకుండా పుండాలన్న ఉద్దేశ్యంతో ఈ ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలు ముందుకు వెళ్లి విధంగా చర్యలు తీసుకుంటున్నామని తెలియజేస్తున్నాము. అలాంటిది ఈ రోజు గౌరవ సభ్యులందరూ ఈ డోట్ను రాజకీయం చేసి, దీని వల్ల వారికున్న డోట్ను పోగొట్టుకోవాలసుకుంటున్నారు. అది మంచి సంప్రదాయం కాదు. ప్రఱు ప్రతినిధులుగా పున్సటువంటి హరు సమస్యలను అర్థం చేసుకుని ప్రవర్తించాలి తప్ప మరొకటి కాదు. మనం ఇంకా ఏ విధంగా చేస్తే, ఏ కార్బోక్రొమాలను ఇంకా ఎంత ఎఫ్ఫెక్ట్స్ గా చేస్తే బాగుంటుందో ఆలోచించి, ప్రజలను ఆదుకునే విధంగా వారు సూచనలు ఇవ్వాలి. అలా కాకుండా డోట్ను రాజకీయం చేయకూడదని మనిచేస్తున్నాము.

అదే విధంగా జిఎస్‌డిపి మిగతా రాష్ట్రాలతో పోల్చినట్టుతే 5 సంవత్సరాల యావేరేజ్ తీసుకుంటే 1997-98 సంవత్సరం నుంచి 2001-02 వరకు జిఎస్‌డిపిలో పెద్ద గ్యావ్ లేదు. ఎందుకంటే ఆంధ్ర ప్రదేశలో 5.32 ఉంటే, కర్ణాటకలో 7.93 ఉంది. తమిళనాడులో 5.48 ఉంది. అలాగే మహారాష్ట్రలో 5.23 ఉంది. ఇవి మేజర్ స్టేట్ విటిలో మనం జిఎస్‌డిపిలో మొదటి 4 లేక 5 రాష్ట్రాలలో గ్రోత్ రేట్లో మనం ముందు ఉన్నామనే విషయాన్ని వారు గమనించాలి. ఆ విధంగా అగ్రికల్చర్లో ప్రతి సెక్టార్లోనూ వర్క్‌ట్ చేస్తున్నాము. ఒకవ్యుడు జిఎస్‌డిపి ని వారూ పట్టించుకునే వారు కాదు. అన్ని సెక్టార్స్ మైన్యూట్ సెక్టార్లో కూడా ఈ నాడు ఈ ప్రభుత్వం ప్రూటిసైజ్ చేస్తున్నది. అందువల్ల 24 గ్రోత్ ఇంజెన్స్‌ని సెలక్ట్ చేసుకున్నాము. ఈ 24 గ్రోత్ ఇండిస్ట్రీస్‌కి ఎంత కాంట్రిబ్యూషన్ చేస్తున్నాయి. జిఎస్‌డిపి దీని విల్ల మనకు ఫర్మర్గా యాణ అప్పతుందా అన్న మైన్యూర్ డీబీల్స్ పోయి ప్రతి సబ్ సెక్టార్సు తీసుకుని దానిని ఇంప్రొవ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఉదాహరణకు ఫిషరీస్, డెయిరీ పుండి. ఒక వేళ క్రాస్ పోయినట్టుతే డెయిరీని ఇంప్రొవ్ చేసే దాని కాంట్రిబ్యూషన్ పెరిగితే మనకు ప్రెయిమర్ సెక్టార్ గ్రోత్ రేట్ పడిపోదు. అందువల్ల ఆల్ఫర్స్ గ్రోత్ రేట్ ఎలా పుండాలన్న ఉద్దేశ్యంతో ఈ 24 ఇంజెన్స్‌ను గుర్తించడమే

కాకుండా పంటి మీద స్పెషల్ కాన్సన్స్ బేస్ పెడితే మిగతా వాటి గ్రోత్ రేట్ పడిపోకుండా పుండే విధంగా కార్బూక్యూమం చేస్తున్నాము. అదే విధంగా ఈ నాడు మన రాష్ట్రాన్ని, ఇతర రాష్ట్రాలతో ఇతర దేశాలతో పోల్చడమే కాదు, మన రాష్ట్రాలోని అన్ని జిల్లాలలోనూ జివ్స్ డిపి తీసుకోవడం, స్థాలాదాయాన్ని తీసుకున్నాము. ఆ విధంగా చేయవలసిన అవసరం పుంది. 2000-01 సంవత్సరంలో జిల్లాల వారిగా జివ్స్ డిపిని తీసుకోవడం జరిగింది. అందువల్ల మనకు ఉపయోగం పుంది. బ్యాక్స్ వర్డ్ ఏరియాలలో అగ్రికల్చర్ అభివృద్ధి చేయాలి, ఇండప్రైస్ ని అభివృద్ధి చేయాలి. ఆ విధంగా చేయాలంటే ప్రయిమరీ సెక్టార్లో ఎక్కడెక్కడ లోపాలు పున్నాయో, సెకండరీ మరియు టెరిపయరీ లలో ఎక్కడెక్కడ లోపాలు పున్నాయో ఓవరాల్గా స్టడీ చేసి, ఏపి ప్రాంతాలు వెనుకబడి ఉన్నాయో, అయి జిల్లాలలో ఫర్మర్గా ఏ క్యాటగిరీలో ఇస్పెష్ట్ చేయడం చేయాలి అన్న విషయాలు చూడాలి. ఈ విధంగా ఒక నిజనోతో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు పోతున్నది. అందుచేత జిల్లాలలో స్థాలాదాయ ఉత్పత్తిని తీసుకోవడం జరిగింది. గతంలో ముఖ్యమంత్రి గారు తమ సమాధానంలో గ్రోత్ ఎంత శాతం, ఏవిధంగా పుందో చెప్పారు. ఈ నాడు అగ్రికల్చర్లో ప్రయిమరీ సెక్టారును తీసుకుంటే కోస్టల్ బెల్లో బాగుంది. ఇండప్రైస్ బెల్లో పెలంగాళాలో బాగుంది. అదే విధంగా కరీంనగర్ పంటి కొన్ని జిల్లాలలో ఇండప్రైస్ మరియు అగ్రికల్చర్ రంగాలలో బాగుంది ఆ విధంగా టెరిపయరీ బాగుంది. ఇటువంటి ఇంటర్వల్ కంపారిజన్ చేసుకుంటూ ముందుకు పోతున్నాము. నల్గొండ, రంగారెడ్డి, మెదక్, హైదరాబాద్ జిల్లాలలో చూసినట్టెతే కొన్ని చోట్ల మంచి గ్రోత్ కనపడుతున్నది. అలాంటి వాటిని అన్నింటినీ పడింటిపై చేయడం జరుగుతోంది. సైంటిఫిక్ మెథడ్లో వాటిని గుర్తించి అందులోని లోటుపాట్లను సరిదిద్దడానికి, అలాగే వెనుకబడిన ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయడానికి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కట్టుబడి పుందని మరొకసారి ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాము. ఇప్పటికే జిల్లాలలో స్థాలాదాయాన్ని తీయడం జరిగింది. రాబోయే రోజులలో మండలాన్ని యూనిట్గా తీసుకుని, మండలాల వారీగా దీనిని తీసుకోవాలన్న ఆలోచన చేస్తున్నాము. ఆ విధంగా చేయడం ద్వారా మనం అన్ని ప్రాంతాలనూ సమానంగా అభివృద్ధి చేయగలుతాము అన్న ఉద్దేశ్యంతో పున్నాము.

జిల్లాల వారీగా చూసినట్టెతే కొన్ని అప్ప ల్యాండ్ మండలాలు, మరి కొన్ని డెల్టా మండలాలు అంటూ పున్నాయి. ప్రతి మండలంలోనూ ఎంతో కొంత ఇబ్బందులు పున్నాయి. కాకపోతే ఒక్క జిల్లాకు కొంత తేడా పుంటుంది. అందువల్ల మండలాన్ని యూనిట్గా చేసుకుని ప్రతి ప్రాంతాన్ని సమతల్యంగా అభివృద్ధి చేయవచ్చని, మండల స్థాలాదాయాన్ని తీసుకునేందుకు మేము ప్రయత్నిస్తున్నాము. అందుకోసం కావలసిన విధంగా అణ్ణివిఫ్రైమ్స్లో మార్కులను తీసుకు రావడం జరిగింది. అవసరమైన మిషనరీని పెడుతున్నాము. అందుకోసం కావలసిన విధంగా ఒక విధానాన్ని అవలంభించడం జరుగుతోంది. జాతీయ, అంతర్జాతీయ లెవెల్లో, రాష్ట్ర, జిల్లా మరియు మండల లెవెల్లో దీనిని ఒక క్రైటీరియాగా పెట్టుకుని వెనుకబడిన మండలాలను తీసుకుంటున్నాము. అని ఎందులో వెనుకబడి పున్నాయో గమనించి, ఏ విధంగా అభివృద్ధి పథంలోకి తీసుకు రావాలో ఏ విధంగా ఇస్పెష్ట్ చేయాలన్న విధంగా ఒక భవిష్యత్ ప్రణాళికను, యాక్షన్ ప్లాన్గా తయారు చేసి దానిని నిజన్ డాక్యుమెంట్ ఆధారంగా చేసుకుని చేయడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాము.

గ్రాన్ ఫిక్స్డ్ క్యాపిటల్ ఫార్మేషన్ అన్నది చాలా ముఖ్యమైంది. గారవ సభ్యులు క్యాపిటల్ ఎక్స్పెండిచర్ గురించి చెబుతూ అప్పులు తెస్తున్నారు, అది తప్ప క్యాపిటల్ ఎక్స్పెండిచర్ తప్ప, అసెట్స్ క్రియేషన్ లేదని, అప్పులు పెరుగుతున్నాయని చెబుతున్నారు. గ్రాన్ ఫిక్స్డ్ క్యాపిటల్ ఫార్మేషన్సు మనం చూసే ముందు దీనితోబాటు క్యాపిటల్ గ్రోత్ రేట్ను కూడా చూడాలి, అప్పుడే మనం అసెట్స్ ఏ విధంగా రాష్ట్రంలో క్రియేట్ చేయబడుతున్నాయన్న విషయం సుస్పషంగా కనపడుతుంది. బహుచా వారు ఎకసమిక్ సర్వే రిపోర్ట్ చూడలేదనుకుంటాను. దానిని చూసినట్టే, మనం ఈ క్యాపిటల్ ఫార్మేషన్ ఎంత చేయగలిగితే ఎస్పెట్స్ చేయగలము. This is our basic policy. The growth of the productive capacity of the economy of a state depends on its rate of capital accumulation and it is assessed by estimating the capital formation of that state. The higher the rate of capital accumulation, the higher would be the growth of the productive capacity of the economy. Thus Capital Formation assumes paramount

importance in the context of policy making by the State and Central Governments. It reveals the potentiality of the investments in the public as well as in the private sectors and gives net addition of the assets created during the year. దీనిలో మనం చూస్తే పొజిటివ్గా ఒక నేపసల్ యావరేజ్ గ్రోత్ రేట్ కంటే మనం చాలా తక్కువగా వున్నాము. గత రెండు సంవత్సరాల కంటే మన నేపసల్ యావరేజ్ గ్రోత్ రేట్ ఇప్పుడు పెరిగింది. ఈ విషయం Table 2.2 gives the Gross Fixed Capital Formation in Andhra Pradesh and All India at current prices. గత సంవత్సరం కంటే గ్రోత్ రేట్ ఈ సంవత్సరం పెరిగింది. 1999–2000 సంవత్సరంలో 22.82 ఉంది, 2000–01 సంవత్సరంలో అది 9.13 గా పుంది. గ్రోత్ రేట్ ను ఆల్ ఇండియాలో చూసినట్టుతే 5.22 గా ఉంది. 1999–2000లో 2.11 ఉంది. ఈ రెండు సంవత్సరాలు చూసినట్టుతే ఏ విధంగా మన క్యాపిటల్ ఎసెట్స్, ఎక్స్ పెండిచర్ ఏ విధంగా ఇంప్రొవ్ అపుతున్నదో తెలుస్తుంది. అది 1999–2000 నుంచి రిస్టోక్ అపుతున్నాయి. We have started from the bottom. ఆ బేస్ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లో లెవెల్ బేస్. ఆ విధంగా లో లెవెల్ నుంచి పైకి రావడానికి కొంత సమయం పడుతుంది. అది ఇక్కడ 1999 నుంచి ఈ విధంగా రిస్టోక్ అపుతోందని చెప్పాలి. ఎపి 1999–2000 జిఎఫ్సిఎఫ్ 22.82 పుందే ఆల్ ఇండియాలో 2.11 ఉంది. అదే విధంగా 2000–01 లో 9.13 పుంది. ఆల్ ఇండియాలో 6.4 ఉంది.

మ.3.20

రాబోయో రోజుల్లో 18 ప్రాజెక్టును వరల్లు బ్యాంక్ నుంచి అదర్ ఫండింగ్ ఏజస్టీల నుంచి తీసుకొనివచ్చి ఇన్వెస్ట్మెంటు చేస్తున్నాము. ఈ ప్రాడ్జక్టివిటీ ఎక్స్ పెండిచర్ వల్ ఎసెట్స్ క్రియేపస్ అపుతున్నాయి మనకు క్రియేపస్సు క్లియర్గా కనిపిస్తుంది. మరొకక్వైపు క్యాపిటల్ ఎక్స్ పెండిచర్ ఏ విధంగా పెరిగిందో గమనించవలసిన అవసరం పుంది. దీనిని బట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కమిటీమెంటుతో ఉన్నది. ఈ నాడు అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధి చేయాలనే అలోచనతో చేస్తున్నాము. ఇది ఒక మనం విదర్శనం, ఎంత క్యాపిటల్ ఎక్స్ పెండిచర్ పున్నదో, ఎంత గ్రోత్ రేటు ఉన్నదో ప్రాక్టికల్గా చూడండి. రియాలిటీస్లోకి వెళ్లినట్లయితే ఎప్పుడైనా గ్రామాల్లో సిమెంటు రోడ్లు చూశారా? బహుశ (అధ్యక్షుల వారిని ఉద్దేశించి) మీ నియాజకవర్గంలో ఉండే పుంటుంది. That is the quality of administration. That is the quality of development we are doing. ఇంత కంటే నేను చేప్పేది ఏమి లేదు. పర్క్యాపిటా ఇన్కం గురించి చాలామంది మాట్లాడారు. పర్క్యాపిటా ఇన్కం రియల్ టర్మస్లో నేపసల్ యావరేజ్ కంటే మనకు తక్కువ పుంది. ఎన్ ఐ డూ ఎగ్రి, గత 5 సంవత్సరాలుయొక్క నేపసల్ యావరేజ్ స్టేట్ యావరేజ్ తీసుకొన్నట్లయితే నేపసల్ యావరేజ్ కంటే స్టేట్ యావరేజ్ తగ్గినట్లు గమనించవలసిన అవసరం పుంది. ఎప్పుడైతే పర్క్యాపిటా గ్రోత్ రేటు పెరుగుతుందో పొపులేషన్ పెరుగుతుందో ఈగ్వ్యాప్ వచ్చింది. కాంగ్రెస్ వారు ఉన్నప్పుడు గ్వ్యాప్బాగా ఉండేది. తగ్గడానికి అనేక కారణాలు ఉన్నాయి, పొపులేషన్ బాగా తగ్గిస్తున్నాము. పొపులేషన్ గ్రోత్రేటు బాగా తగ్గింది. పర్క్యాపిటా ఇన్కం పెరిగితే ఇంకా పెరుగుతుంది ఈరోజు చూసినట్లయితే పూర్వ రూపీస్ గ్వ్యాప్. నేపసల్ యావరేజ్ అంత కంటే ఎక్కువ లేదు. ఇంతకుముందు చూసినట్లయితే పంద రూపాయలు గ్వ్యాప్ ఉండేది ఇప్పుడు పూర్వ రూపీస్ గ్వ్యాప్ మనకు కనిపిస్తుంది ఆర్బిల రిపోర్టలో చాలా క్లియర్గా చెప్పారు. పర్క్యాపిటా ఇన్కం, గ్రోత్రేటుపై అన్ని రాష్ట్రాల లిస్టు ఇప్పడం జరిగింది. మన పర్క్యాపిటా ఇన్కం, గ్రోత్ రేటు 5.4 శాతం పుంది. ఇని అన్ని గమనించవలసిన అవసరం పుంది. మిగతా రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూసుకుంటే మన రాష్ట్రం కంటే ఎక్కువగా ఒరిస్సా 5.7 శాతం పుంది. మన గ్రోత్ రేటు ఎస్టోమెట్చెసుకొని భవిష్యత్తులో మనయొక్క బ్రెండును మెయిన్స్ట్రైన్ చేయగల్లితే కొద్ది సమయంలోనే ఇతర రాష్ట్రాలకంటే, ఎక్కువ ఉంటామని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాము. సెల్వ్ హెల్ప్ గ్రూప్సు, సిఎంపై గ్రూప్సు, విఎస్వెన్ అటువంటి గ్రూప్సు రావడంవల్ల ఎకనామిక్ యాక్సిపిట్స్ పెరగడంవల్ల గ్రాన్ రూల్ లెవెల్లో వాళ్లయొక్క ఆదాయం కొంతవరకు పెరగడమే కాకుండా కొంతవరకు సేవింగ్ చేసుకుంటూ ఫర్మర్గా ఇన్వెస్ట్మెంటు చేసుకొపడంవల్ల ఈ యాక్సిపిట్స్ వల్ మనకు కనిపిస్తుంది ఏమంటే ఈ నాడు పర్క్యాపిటా, గ్రోత్రేటు జిఎస్డిపి యాడ్లాపడమే కాకుండా మన స్థాలాదాయంలో అతని పేరు కూడా పున్నది అనే పీలింగ్తో కూడా ఉంటాడు. ఈ విధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకొచ్చిందని ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాము. దానిని కూడా నిస్సుటి నుంచి విమర్శిస్తానే ఉన్నారు. ఈ నాడు సెల్వ్ హెల్ప్ గ్రూప్సు పెడితే విమర్శిస్తున్నారు, వాళ్లకి ఘండ్యు ఇస్ట్రే విమర్శిస్తున్నారు. వాళ్ల పైకి వస్తే విమర్శిస్తున్నారు. రాష్ట్ర

ప్రభుత్వం యొక్క కమిటీమంటు ఈస్కెల్ ఎకసమిక్ గ్రోర్ చూశారు. ఈ నాడు కొద్దిమంది మాత్రం జిఎస్‌ఐపి కాని జిడిపికి కంట్రిబ్యూషన్ కాదు. ఈ నాడు కామన్‌మ్యార్ కంట్రిబ్యూషన్ కూడా ఉన్నట్లయితే అతనియొక్క పర్క్యూపిటా ఇన్కం పెరిగినట్లయితే తను కూడా సంతోషం మంచి ఇంటిలో, మంచి భోజనం చేసే విధంగా మంచి బట్టలు కట్టుకొనే విధంగా ఉండాలని, తిండి, ఇల్లు, బట్ట ఈ మూడు కార్బ్రూక్మాలు తెలుగుదేశం పార్టీయొక్క లక్ష్యం అని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. చాలా విషయాలు ఇంచుమించు మెంబర్సు మాట్లాడిన అన్ని పాయింట్లుకు సమాధానాలు చెప్పాను, ఒక రెండు, మూడు పాయింట్లుకు తప్పా. హరిబాబుగారు అసెంబ్లీకి సంబంధించిన రెండు, మూడు విషయాలు నా పరిధిలో లేను కాని కొంతవరకు రియాక్ష్యు కావాలి. నేను స్టాండింగ్ కమిటీను పెడితే బాగుంటుందని ఆలోచన, అకోంటుచిల్డ్ పెరుగుతుంది. ఇది స్పీకర్గారి ఆధ్యాత్మికంలో పుండి. నేను స్పీకర్గా ఉన్నప్పుడు ఒక కమిటీని వేళాను, కమిటీ స్టడీ చేసింది రిపోర్టు కూడా ఇచ్చారు. స్పీకర్గారు డిసిపన్ తీసుకోవాలి. దాని మీద పొల్టికల్ పార్టీస్తో డిసెకషన్ చేయలసిన అవసరం వుంటుంది. ఎంఎల్విలకు ఎవేర్నెన్ ప్రోగ్రామ్, ట్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్ అన్నారు ఎవరికి తెలియదు? అందరికి తెలుసు, అందరికి తెలిసి పుండె అట్లాగే చేస్తున్నారు, రూల్సు ఎవరికి తెలియపు, రాజశేఖరరెడ్డిగారికి తెలియదా? నాకు తెలియదా? లేకపోతే సాంప్రదాయాలు తెలియవా, మనకు తెలియవా? సాంప్రదాయాలు తెలుసు, రూల్సు తెలుసు, అన్ని తెలుసు, తప్పులు చేయడం కూడా తెలుసు. ప్రతి సంవత్సరం ట్రైనింగ్ క్యాంపులు ఎవేర్నెన్ ప్రోగ్రామ్ స్పీకర్గారు పెడుతున్నారు. నేపథ్య లెవెల్ ఎవేర్నెన్ ప్రోగ్రాములు పెడుతున్నారు, ఇంటర్నేషనల్ లెవెల్ ఎవేర్నెన్ ప్రోగ్రాములు పెడుతున్నారు. On behalf of the Hon'ble Members, I request the Hon'ble Speaker to conduct Awareness camps for the Members.

(INTERRUPTIONS)

SRI D.NAGENDER: You have enough time. We are enjoying.

SRI Y.RAMAKRISHNUDUDU: I think they are very happy with my answer. మనం చదవుకున్న వాళ్ళం రూల్సు చదువుకుంటాము అన్ని చేస్తాము. అన్ని చేస్తున్నప్పుడు చేసేటటువంటి తప్పులు మంచిది కాదు. దీనికి మన కాష్టపేస్టేనెన్ ఒప్పుకుంటుందా? లేదా? ఆలోచన చేసుకోవాలి. ప్రతి ఒక్కరు కూడా ఎంత గౌరవంగా ఈ సభలో మనం ప్రజంటేస్తే చేస్తున్నాము, మన క్వాలటీ డిబేట్ ఏ విధంగా పెరుగుతుంది. మనం ఎలా అఫ్రిఫియేట్ చేస్తారో చేయాలి తప్ప దీంట్లో నేను చెప్పేటటువంటి సమాధానంలో my good friend నేను మర్మిపోయానని రిమైండ్ చేస్తున్నారు. మైక్ విరగెటొట్టుడం, పేపర్లు విసరడం మనకు వద్దు. ఇంతకుముందుకూడా కొంత మంది చేశారు ఇని అన్ని మానుకోవాలి, స్ఫోట్ చెప్పాలి. నేను ఎవరి పేరు ఉండ్రోశించి మాట్లాడడం లేదు. పేపర్లు విసరడాలు, మైక్ విరగెటొట్టుడాలు, పెల్లోకి రావడాలు ఇని అన్ని కూడా మనం మానుకోవాలి, హరిబాబుగారు చెప్పిన దానికి నేను సమాధానం చెబుతున్నాను.

మ.3.30

శ్రీ డి. నాగేందర్: క్లారిపై చేయసీయండి. ఇటు చూడండి, మీకు ఇటుచూసే అలవాటు లేదా? (గౌరవ షైర్స్‌ను ఉండ్రోశించి)

శ్రీ ప్రై. రామకృష్ణడు: తరువాత మాట్లాడమనండి, I have no objection. Don't break my continuity please. I request Nagendar to please take your seat.

(అంతరాయం)

అధ్యక్షుడు, నేను ఎవరి పేరు చెపులేదు, జనరల్గా చెబుతున్నాను. హరిబాబుగారు మన ప్రసీడింగ్సుగురించి మాట్లాడారు, ఎవేర్నెన్ ప్రోగ్రామ్, బైనింగ్ ప్రోగ్రామ్సుగురించి మాట్లాడారు. అన్ని తెలిసి ఉండి కూడా తప్పులు చేస్తున్నామన్న భావన మనకు, బయటవారికి కూడా కలుగుతుంది. మనది ఒక ఆదర్శవంతమైన శాసనసభ. మిగిలిన సభలన్నింటికి ఆదర్శవంతంగా మనం ఉండాలి. ఈనాడు జిల్లాపరిషత్తు, మండల, పంచాయితీ స్థాయిల్లో సభలు జరుగుతున్నాయి. మనం ఎంత ఆదర్శవంతంగా ప్రవర్తిస్తే అంత ఆదర్శవంతంగా అక్కడ జరుగుతాయి. మనం ఇక్కడ ఆదర్శవంతంగా ప్రవర్తించకపోతే అక్కడ ప్రమాదాలు జరిగే ప్రమాదం ఉంది. అందుచేత మనం ఆదర్శవంతంగా ఉంటే బాగుంటుందని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. అవిధంగా ఆదర్శంగా ఉండబానికి కనీసం ఇప్పటినుండైనా ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుందని అందరినీ కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా **session at Vizag** అని అన్నారు. వైజాగ్లో కూడా సెప్ట్ పెట్టుకోవాలని హరిబాబుగారు చెప్పారు. ఇంతకుముందు 1, 2 సందర్భాలలో వైజాగ్లో సెప్ట్ పెట్టినట్లుగా నాకు ఇస్టర్సేప్స్ ఉన్నది. ఇప్పుడు ఉన్న పరిషితుల్లో వైజాగ్లో సెప్ట్ పెట్టుకోవటమనేది ఎంతవరకు పాజిబుల్, ఎంతవరకు ఎడ్జెక్యుషన్ల్, ఎంతవరకు ఫీజిబుల్ అనేది కూడా పరిశీలించుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. It is not a small thing and it has to be discussed at the government level. సి.ఎమ్.గారు, అదేవిధంగా స్టోర్ లీడర్స్ కూడా ఇక్కడే ఉన్నారు. ఆ రోజులు వేరు, ఈ రోజులు వేరు. ఆ రోజులకు, ఈ రోజులకు చాలా డిఫరెన్స్ ఉన్నది. ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ కాస్ట్ మొదలైన ప్రాభుత్వమ్మ కూడా ఉంటాయి. అందువల్ల ఫీజిబులిటి వర్గుట చేయాలి. అదేవిధంగా లెజిస్ట్రిట్ కౌన్సిల్ క్రియేట్ చేయాలని హరిబాబుగారు సూచించారు. ఇంతకుముందు కూడా చాలా కేటగారికల్గా చెప్పాము. 1983లో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చినప్పుడు లెజిస్ట్రిట్ కౌన్సిల్ ఒక రిహాబిలిటీస్ సెంటర్గా తయారైనదని భావించి దానివల్ల మనకు ఎంతవరకు ఉపయోగం, రాష్ట్రప్రజలకు ఎంతవరకు ఉపయోగం అనేది ఆలోచన చేసిన తరువాత దీనిని ఎబాల్ట్ చేయటం జరిగింది. ఎబాల్ట్ చేయటానికి, క్రియేట్ చేయటానికి రాజ్యంగపరంగా గవర్న్మెంట్కు హక్కు ఉన్నది, కాదని అనలేము. అయితే దానిని క్రియేట్ చేయవలసిన అవసరం ఏమిటనేది ఆలోచించాలి. **పొలిటికల్ రిహాబిలిటీస్ సెంటర్గా తయారయ్యేదానిని మరలా మనం క్రియేట్ చేసుకోవలసిన అవసరం లేదు, it is a very clear view of the government that we need not reintroduce or create this Legislative Council.** అదేవిధంగా **release of grants** గురించి చెప్పారు. టైమ్స్ లీ రిలీజెస్ చేస్తున్నాము. ఏప్రెల్ 1 నుండి వి.ఆర్.ఓ.లు ఇస్మా చేస్తాము. ఆల్ డిపోర్ట్మెంట్ యాక్షన్ ప్లాన్‌తో రెడీగా ఉంటే ధ్వని ఏప్రెల్ 1 నుండి రిలీజెస్ అన్ని మొదలపుతాయి. డిపోర్ట్మెంట్ అన్ని ఆ రిలీజెస్ తీసుకుని ఖర్చుపైటే చర్చలు కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకుంటోందని గొరవసభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను.

ఒప్పేసీగారు మాటలుడుతూ ఫిస్కుల్ కరెక్షన్స్ కు ఇంకా 10 సంవత్సరాల రిక్వెర్మెంట్ ఉన్నదని చెప్పారు. విజన్ 2020 దాక్షమొంట్ అయిన తరువాత, నేను ఇప్పటివరకు చెప్పిన పారామీటర్స్ ఏవిధంగా ఇంప్లిమెంట్ అవుతున్నాయనేదానిపై ఒక ఛానెల్ చూపించిన తరువాత ఇంకా 10 సంవత్సరాలు అవసరంలేదు. 2005,2006 సంవత్సరాలకల్గా రీజనబుల్స్ గా మొత్తం ఎచ్చిన చేయగలమనేది చాలా కేటగారికల్స్ గా చెప్పాము. దీనిని డీవియేట్ అయి మరో 10 సంవత్సరాలు, 20 సంవత్సరాలు అనే లైన్స్ లోకి వెళ్లటం కర్రెక్ట్ కాదు. Government is going to have fiscal prudence in a short while అని గౌరవనభ్యలకు ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. While taking up large scale developmental activities, priority will be given to the welfare sector అనేది కూడా ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను.

ಅದೇವಿಧಂಗಾ ಯೂಜರ್ ಚಾರ್ಷೆನ್ಸ್‌ಗುರಿಂದಿ ಚಾಲಾಮಂದಿ ಮಾಟ್ಲಾಡಾರು. ಯೂಜರ್ ಚಾರ್ಷೆನ್ ಟಾಕ್ಸ್ ಅನೇ ವಿಧಾನಂಲ್ರೋ ಮಾಟ್ಲಾಡಾರು. ಯೂಜರ್ ಚಾರ್ಷೆನ್ ಇಂಟ್ರಾಡ್ಯೂಸ್ ಚೇಸೆಪ್ಪುದ್ದೆ ಚಾಲಾಚಾಲಾ ಸ್ವಷ್ಟಂಗಾ ಚೆಪ್ಪಣಂ ಜರಿಗಿಂದಿ. ಒಕ ಹೊಸ್ಟ್‌ಟರ್‌ಲ್ರೋ ಒಕ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಅದಿ ಕಲ್ಪಿತ ಚೇಸುಕೋಗಲಿಗಿನನ್ನಾಯಿತೆ ಆ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಾನಿ ಲೇಕಪ್ಪಾತೆ ಆ ಯೂನಿಟ್‌ಗಾನಿ ಅದಿ ಭರ್ಯುಪೆಟ್ಟಬಾನಿಕಿ ಅವಕಾಶಂ ಉನ್ನದಿ. ಇನ್‌ಪ್ರಾಡ್ಕ್ರ್ಯಾಕ್ಟ್‌ರ್‌ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊರಕುಗಾನಿ, ಇಂಪ್ರಾವ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊರಕುಗಾನಿ ಭರ್ಯುಚೆಯಲಾನಿಕೆ ಉದ್ದೇಶಿಂಚಿದಿ ಕಾಬಟೆ ಎಲ್‌ಕೆಪ್ಸ್‌ಲ್ರೋ ದಿನಿನಿ

తీసుకురావటంలేదని గౌరవనభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను. బడ్జెట్లో యూజర్ ఛార్జెస్ చూపించాము. ఏ డిపార్ట్మెంట్ అయితే యూజర్ ఛార్జెస్ కల్గొ చేస్తుందో ఆ డిపార్ట్మెంట్ వారే ఉపయోగించుకోవటానికి అవకాశం ఉన్నది. ఏ యూనిట్ యూజర్ ఛార్జెస్ కల్గొ చేస్తుందో ఆ యూనిట్కు ప్రయారిటీ ఇచ్చి చేసుకుంటే అది మరీ బాగుంటుంది. టాక్షెస్ వేరు, యూజర్ ఛార్జెస్ వేరు. టాక్షెస్ అనేది ఒకసారి గవర్న్‌మెంట్ డెసిప్షన్ తీసుకుంటే, చట్టాన్ని ఎమెండ్ చేస్తే టాక్షెస్ అందరికి అపై అపుతాయి. మీకు అపై అపుతుంది, నాకు అపై అపుతుంది, అందరికి అపై అపుతుంది. పోలీస్ డిపార్ట్మెంట్‌గురించి చెప్పారు. ఎవరైనా లైసెన్స్ లేకుండా స్టూటర్ మీద డ్రైవ్ చేస్తే అతనిని పట్టుకుంటే అతనే యూజర్ ఛార్జెస్ కట్టాలి. It is nothing but a kind of fine. లైసెన్స్ లేకుండా అతను డ్రైవ్ చేయటానికి వీల్చేదు. అటువంటివారు దొరికినప్పుడు తప్పకుండా పైన్ రూపంలో వారివద్ద నుండి యూజర్ ఛార్జెస్ కల్గొ చేస్తారు. మీ మోటారు సైకిలు పట్టుకుని పైన్ నన్ను కట్టమని అడగటం జరగదు. That is the difference between tax and user charges. ఎవరైనతే దానిని ఉపయోగించుకుంటారో ఆ ఉపయోగించుకునేవారే కట్టాలి. ఫర్మదర్గా ఇంప్రావ్‌మెంట్ కోసం ఈ యూజర్ ఛార్జెస్ కల్గొ చేస్తున్నాను. నిగిలిన డిపార్ట్మెంట్‌వారు కూడా ఖర్చుపెడుతున్నారు. అదేవిధంగా ఖవిష్టత్తులో కూడా యూజర్ ఛార్జెస్ అనే కాన్సెప్ట్ ఉంటుందనేది మరొక్కసారి ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. ఎక్కుడైతే టోటల్ పోరాస్‌మెంట్ ఉండని మెంబర్స్ ఎక్స్‌ప్రెస్ చేశారో అక్కడ మాత్రం రెప్యూ చేస్తాము. పట్టికకు ఏనిథమై పోరాస్‌మెంట్ లేకుండా చూస్తాము. తక్కువ ఖర్చులో వారికి సౌకర్యాలు అందుబాటులో ఉండేవిధంగా చర్యలు తీసుకోవటం జరుగుతుంది.

ఒప్పేసీగారు మాట్లాడుతూ "Government of the borrower, by the borrower and for the borrower" అని మాట్లాడటం జరిగింది. మనకు ఇంగ్లీష్ ప్రావీణ్యం ఉందని ఏదివడితే అది మాట్లాడటం మంచిది కాదు. Government is for activities. "Government is of the people, by the people and for the people." రాజ్యాంగంలో చెప్పిన ప్రకారంగానే యాక్ట్ చేస్తాము. ఆయన చాలా స్పీడ్‌గా, చాలా విష్టుత స్థాయిలో, హైప్‌వెల్ ఈవిధంగా విమర్శించటం కరెక్ట్ కాదు. దానికి నేను రిబటల్ చెప్పవలసిన అవసరం ఉన్నది. "Opposition of smother, opposition by sullenness, opposition for liquidation."

శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి: మీదైతే ఇది చెప్పాచ్చు.

శ్రీ వై. రామకృష్ణడు: మీరు ఏనిధంగా పడితే ఆవిధంగా మాట్లాడి గవర్న్‌మెంట్‌ను బద్దాం చేయాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇది మంచి పథ్థతి కాదు. బాపు ఒక్కరికి కాదు, బాపు అందరికి వచ్చు. ఆ భావము మనం ఎంతవరకు ఉపయోగించుకోవాలో అంతవరకు ఉపయోగించుకోవాలి. మీరు మాత్రమే మాట్లాడుతూ 'మేమే మాట్లాడతాము, మీరేమీ మాట్లాడకండి, మీకు రైట్ లేదు, మాకే అన్ని రైట్ ఉన్నాయి' అని అనుకోవటం కరెక్ట్ కాదు. మీకు డిక్షనరీ ఎంత ఉపయోగపడుతుందో, మాకు కూడా అంతే డిక్షనరీ ఉపయోగపడుతుంది. అయితే మేము కొంత రిప్రైంటగా ఉండి దానిని ఉపయోగించుకునే పరిస్థితిలో ఉన్నామని గౌరవనభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె.ఆర్. సురేప్పరెడ్డి: మాకు మైక్ ఉండదు, మీకు మైక్ ఉంటుంది.

శ్రీ వై. రామకృష్ణడు: అదేవిధంగా సి.ఎస్.ఎస్. ఇన్ఫోట్ చేశామని అంటున్నారు. సెంట్రల్ స్టేషన్స్ స్టీమ్స్ ఒకచోట చూపించాము, ఒకచోట చూపించలేదు. బడ్జెట్ ఇన్ ట్రీఫ్ వచ్చేసరికి స్టోనింగ్ కమిషన్ ఫార్మాట్ వేరేగా ఉంటుంది. స్టోనింగ్ కమిషన్ ఫార్మాట్ ప్రకారం బడ్జెట్ ఇన్ ట్రీఫ్ తయారుచేస్తాము. మామాలుగా తయారుచేసే బడ్జెట్ మనం రెగ్యులర్ ఫార్మాట్లో తయారుచేస్తాము. ఒకచోట చూపించినట్లుగా ఉంటుంది, ఒకచోట చూపించనట్లుగా ఉంటుంది. మొత్తం ఓపరాల్గా సుమారు

రూ.13,000 కోట్లు పైన ఖర్చుపెడుతున్నామనేది గమనించాలి. ఆవిధంగా చేస్తున్నాము. తరువాత గవర్నర్స్ అడ్సెక్కు స్థిర్చకు ఏదో కాంట్రాక్ట్స్ వచ్చింది, మైక్రో ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్ల విషయంలో కాంట్రాక్ట్స్ వచ్చింది అన్నారు. **There is no contradiction at all.** అవన్నీ మేము క్లియర్గా పెట్టటం జరిగింది. దాంట్లో కొంత పోర్ట్ లోన్ ఉంటుంది, కొంత పోర్ట్ గవర్నమెంట్ ఫండింగ్ ఉంటుంది, కొంత పోర్ట్ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియానుండి పస్తుంది. ఇవన్నీ కూడా కాలిక్యలేబ్ చేసి పెడతాము. ఎక్కడా కాంట్రాక్ట్స్ ఉండదు, ఆ అనుమానమే అవసరం లేదు. ఒక రికార్డ్ లో ఒకవిధంగా, మరొక రికార్డ్ లో మరొకవిధంగా ఉండదు. ఫిగర్స్ ఒకవేట ఒకటి, మరొకవేట మరొకటి ఉన్నప్పటికే ఒకరాల్గా స్థిర్మ్యకు రూ.1200 కోట్లు ఏవిధంగా ఖర్చుపెడతామనేది పైనల్గా గవర్నర్స్ అడ్సెక్టో చెప్పటం జరిగింది. స్క్యూలర్సిప్స్సు, పవర్సెక్టార్సు ప్లాన్లోకి తీసుకునిరావటం జరిగిందని ఏమర్గు చేశారు. లాస్ట్ ఇయర్ నుండి స్క్యూలర్సిప్స్సు, అదేవిధంగా పవర్ ను ప్లాన్ బడ్జెట్ లోకి సకురావటం జరిగింది. హ్యామన్ క్యాపిటల్ ఇంప్రావ్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఈనాడు స్క్యూలర్సిప్స్సు ఇస్తున్నాము. అదేవిధంగా పవర్ సెక్టార్కు సబ్విషన్ ఇస్తున్నాము. పవర్ సెక్టార్కో చాలా ఇన్వెస్ట్మెంట్ పెడుతున్నాము. ఉస్ట్రోఫార్మ్స్, సబ్సైపస్సు మొదలైనప్పీ చేస్తున్నాము. ఇదంతా **subsidy for the development of the activity** చేస్తున్నాము కాబట్టి దాని మీద కేంద్రప్రభుత్వంతో కూడా టేకస్ చేస్తున్నాము. సి.ఎ.జి. అబ్జెక్ట్ చేసిన తరువాత కేంద్రప్రభుత్వంతో టేకస్ చేసి యూనిఫామ్ పాలసీగా చేయమని అడుగుతున్నాము. ఒకవేళ కేంద్రప్రభుత్వం ఒప్పుకోకపోతే అప్పుడు పాత సిస్టమ్ కు పెళ్లాలా లేక ఏమి చేయాలనేది ఆలోచిస్తామని గౌరవపభ్యలకు మనవిచేస్తున్నాము.

మ.3.40

అధ్యక్ష సరసింహాయ్ గారు పస్తుతం ఇక్కడ లేరు. కాని ఆయన పరల్ బ్యాంక్ కండిషనాలిటీస్ గురించి అడిగారు. పరల్ బ్యాంక్ కండిషనాలిటీస్ ఏమీ లేవని ల్యాస్ట్ సెవస్టో కూడా చెప్పాము. మనం ఒక స్థిర్మ్యము తయారు చేసి ఫండింగ్ కోసం వారికి పంపి పైనాన్ చేయండి అనే విధానంలో చేస్తున్నాము. వారికి వీలైతేనే ఫండింగ్ చేస్తున్నారు. మిగతా పైనాన్నియల్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్కు, పరల్ బ్యాంకుకు ఫండింగ్ విధానంలో కాని యావరేష్ ఇంటరెస్ట్ విషయాలలో కాని మారటోరియం లాంటి **other advantages** ఉన్నాయి. మిగతా బ్యాంక్ సుండి తీసుకున్నట్లయితే తీసుకున్న రోజు సుండి నిబంధనలు అమలులోకి రావడం జరుగుతుంది. అందుచేత పరల్ బ్యాంకు సుండి ఎటువంటి కండిషనాలిటీస్ లేకుండానేఈ లోన్స్ తీసుకురావడం జరుగుతున్నది. వాటిని తీసుకువచ్చేది **unproductive expenditure** కోసం కాదని కూడా ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము.

అదేవిధంగా కొంతమంది గౌరవభూలు లోకల్ బాడీస్ గురించి అడిగారు. వాటిని ఏవిధంగా **strengthen** చేయాలన్న అంశానికి సంబంధించిపోమ్ మినిస్టర్ గారి ఆధ్వర్యంలో ఒక కేబినెట్ సబ్ కమిటీ నేయడం జరిగింది. ఆ కమిటీ లోకల్ బాడీస్కు సంబంధించి నిధులు, నిధుల గురించి సమగ్రంగా పరిశీలిస్తున్నది. జన్మభూమిలో ప్రతి గ్రామానికి సంబంధించి గ్రామసభలు నిర్వహించడం ద్వారా ఆ గ్రామ ప్రజలు, ఎల్కెక్షన్ మెంబర్స్, సెల్ఫ్ హెల్ప్ గ్రూప్స్ మరియు దాదాపు 24 మంది ప్రభుత్వ అధికారులు హజరై ఆ గ్రామం యొక్క సమస్యల గురించి తెలుసుకొని వాటికి సంబంధించి చేపట్టవలసిన వర్గ్యాను ఆ గ్రామసభల్లో నిర్దయించడం జరుగుతుంది. గ్రామాలకు ఇంతకంటే గౌరవం ఏముంటుంది? మొత్తం ఆ గ్రామానికి సంబంధించి ఇంటిగ్రేటెడ్ సర్వీసుల గురించి కస్టమ్జెంట్ గురించి అన్ని చర్యలు తీసుకోవడం కోసమే గ్రామ సచివాలయాలను ఏర్పాటు చేసి ఆ పనులన్నిటినీ చేయడానికి గ్రామ కార్బూడర్యులను నియమించడం జరిగింది. ఇంతకంటే **empowerment** లోకల్ బాడీస్కు ఏంకావాలి? గ్రామాలు లోకల్ బాడీస్ కాదా? అదేవిధంగా ఇతర లోకల్ బాడీస్ అయినటువంటి మండల్స్కు, జిల్లా పరిషత్తులను, మనసిపాలిటీలను ఏవిధంగా **strengthen** చేయాలన్న విషయాల గురించి **Cabinet Sub Committee work out** చేస్తున్నది.

ఆదేవిధంగా voluntary teachersకు జీతాలు చెల్లించడం లేదని కొంతమంది చెప్పారు. అ విషయాన్ని పరిశీలించి తగు చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది. రేవతీపతి గారు చక్కగా దాదాపు గంటపైగా మాటల్లడారు. ధర్మాన్ ప్రసాద రావు గారు కూడా చాలా విషయాలు చెప్పడం జరిగింది. ఎక్కువగా కథలు చెప్పారు. నేను కూడా వాటికి suitable replies చెప్పడం జరిగింది. వారు ఎలోకేషన్సుకు ఎక్స్‌పెండిచర్సుకు చాలా గ్యాస్ ఉండన్నారు. అదేవిధంగా పన్నులు పెంచి ప్రజలరక్తం పీల్చురన్నారు. నిజన్-2020 గురించి, డెయిరీస్ గురించి, చేసేత కార్బోకుల గురించి, ఆర్టిజాన్ సెక్షన్స్ గురించి ప్రస్తావించారు. కులవృత్తులపై ఆధారపడిన వారికి స్పృష్టిల్ కేర్ తీసుకోవడం జరుగుతుంది. వారికి సంబంధించి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకున్నదీ ఆయా శాఖలకు సంబంధించిన డిమాండ్సు సంబంధిత సంక్లేశు శాఖలమంత్రులు ప్రవేశపెట్టినప్పుడు చెప్పడం జరుగుతుంది. సభ్యులు అప్పుడు వాటిపై మాటల్లడవచ్చు. నిశాఖ వాటర్ గురించి కొంతమంది మాటల్లడారు. దానొపై ముఖ్యమంత్రి గారు ఇదివరకే నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.

నేను కూడా మొన్న అక్కడికి వెళ్లినప్పుడు పరిస్థితి మెరుగైందని అక్కడి ప్రజలు చెప్పారు. దానికి కావలసిననిర్ణయాలు తీసుకొని financial allocations కూడా చేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా హాసింగ్ గురించి ఇప్పటికి రెండుసార్లు చెప్పాను. గా.సభ్యులు అడిగిన పాయింట్సుకు స్వాలంగా జవాబు చెప్పాను. ఎవరూ అధ్యర్థపడవనపురం లేదు. ఈ రాష్ట్రాన్ని మన ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు గారి ఆధ్యర్యంలో 2020 నాటికి స్వర్ణాంధ్రప్రదేశ్గా మార్చడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను. Thank you very much.

SRI K.R. SURESH REDDY: Sir, I compliment the Hon'ble Finance Minister for a record breaking reply. During the course of his reply the Hon'ble Finance Minister did make a mention about linking up the opposition parties with clouds. The Opposition is like thunder and lightening అనే మాట చెప్పారు. Definitely, the initiation and winding up by the Congress Party was like thunder and lightening. It sent shivers down to the Hon'ble Finance Minister. We are definitely in the limelight. We are shining after what happened in Himachal Pradesh and other results. But, let me caution the Hon'ble Finance Minister that clouds are looming large over their Government. To put in one word. వారు చెప్పిన ప్రకారం చూస్తే The growth rate of agriculture is (-) 6%. అగ్రికల్చర్ గ్రోత్ రేట్ మైనస్ సిక్స్ వద్దెంట వుంది. దాదాపు 70 శాతం మంది ఆధారపడిన వృత్తి మైనస్ సిక్స్లో నడుస్తుందంటే మీ పర్ఫార్మాన్ ఏవిధంగా వుందో ఒకసారి గునించాలని కోరుతున్నాను. That itself, spells out the performance of this Government. సెకండ్ యాసిపెక్స్లో అధ్యక్షా, వారి యొక్క పర్ఫార్మాన్ బడ్జెట్ గురించి చాలా చెప్పారు. దాన్ని ప్రజల ముందుకు తీసుకుపెళ్లి we have taken a lot of feed-back అన్నారు. మాది very transperant government అన్నారు. As far as debt is concerned the Finance Minister makes us to believe that nothing is wrong if the debt goes up అనే మాట కూడా చెప్పారు. I do not want to go into what is happening at the Central level because my limitations are only to the State. The kind of assets which we have created with those borrowings has been reflected in the CAG report. మీ పర్ఫార్మాన్ బడ్జెట్పై ప్రజల నుండి ఫీడ్ బ్యాక్ పాందిసట్టే CAG report మ కూడా ప్రజల ముందు పెట్టి ఫీడ్ బ్యాక్ పాందుతారా? మేము మీకు అధికారం అప్పగించినప్పుడు 11 వేల కోట్ల రూపాయలుమాత్రమే అప్పులుండేవి. It was very comfortably placed in 1990-94 మీరు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఎన్నో అప్పులు తీసుకొచ్చారు. You have taken up a debt of almost Rs. 50,000 crores. అయినప్పటికీ మీ అసెట్స్ పడిపోయాయి. liabilities పెరిగాయి. అయినా ఘరవాలేదనే మాట చెప్పారు. ఇంత అప్పు తెచ్చినప్పటికీ ఈ రాష్ట్రంలో Farmers' suicides, weavers' suicides, starvation deaths and kidney sales are there. ఎన్నో రిపోర్ట్సు తెచ్చామని మీరు చెబుతున్నప్పటికీ ఇటువంటివి జరిగాయంటే there is something wrong with your reforms అని మీరు గునించాలి. Another important aspect what the Finance Minister, while replying, said is about debt swaping. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ గైడ్లైన్స్ ప్రకారం ప్రస్తుతం వస్తున్న సెంట్రల్ ఫండ్స్ వల్ల మేము

ఎన్నికలలో ఇచ్చిన హామీలను నెరవేర్చలేకపోతున్నామని కూడా చెప్పారు. రీజనల్ పార్ట్స్ అధికారంలో పును చోట అని జాతీయతా భావంతో వ్యవహారించపు కాబట్టి ఇటువంటి ప్రమాదకరమైన పరిష్కారులు వస్తాయని మేము మొదటి సుండి చెబుతూనే వున్నాము. ఈ విషయాన్ని వారి జవాబులో ఒప్పుకున్నారు. అధ్యక్ష, ఆర్థిక మంత్రి గారు తక్కువ వడ్డికి అప్పులు తీసుకురావడం వల్ల ఎన్నో సేవింగ్స్ వస్తున్నాయని చెప్పారు. అలా వచ్చిన సేవింగ్స్ తో వెనుకబడిన ప్రాంతాలలోని ఫార్మర్స్‌కు, ఫిఫర్మ్‌మెన్స్‌కు ఏదైనా ప్రత్యేక కార్బుక్మాన్ని చేపడతారా? అదేవిధంగా వీకర్ సెక్షన్ హాసింగ్ క్రింద ఈ సంవత్సరం ఎన్ని ఇళ్ల కట్టిస్తారో చెప్పాలని కూడా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాము.

మ. 3.50

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: అధ్యక్ష, ఇరిగేప్ప్ డిపార్ట్మెంటులో మనకు ఇప్పుడు తక్కువ ఫండ్స్ వున్నాయి కాబట్టి అన్ని ప్రాజెక్టులను ఒకేసారి తీసుకోలేకపోతున్నామని చెప్పారు. **Alternate mode of system** ను ఆలోచన చేయమని మా పార్ట్ సుంచి సజ్పెస్ చేశాము. అంటే చిన్నచిన్న ఇరిగేప్ప్ ప్రాజెక్టులను, ప్రాజెక్టుల విషయంలో రైతులను భాగస్వాములను చేయడం, అదే విధంగా ఇంకా ఎవరైనా భాగస్వాముల్లే వారిని చేసి వాటిని టీకప్ చేసే దిశలో ఆలోచన చేయాలని గత బడ్జెటు సమావేశాల సందర్భంగా కూడా మేము చెప్పడం జరిగింది. ఈసారి కూడా మాపార్ట్ తరపున దాన్ని రెయిజ్ చేశాం, కాని ప్రభుత్వం సుంచి దానిపై ఎటువంటి రెస్వెన్స్ రాలేదు. అదే రకంగా ఫిఫర్మ్‌మెన్స్ సంబంధించి **machanised boats** విషయంలో డీజిల్, ఆయల్ పైన సేల్స్ ట్యూక్స్ **exemption** అడిగాము. అదే విధంగా **poultry forms** విషయం కూడా చెప్పాం. వీటి మీద కూడా ప్రభుత్వం సుంచి ఎటువంటి రెస్వెన్స్ రాలేదు. సీనియర్ సిటిజన్స్ గురించి, రిటైర్డ్ ఎంప్లాయిస్‌కు డి.ఎ. ఇచ్చే విషయం గురించి గవర్నర్ స్పీచ్‌పై మాటల్డాడినపుడు రెయిజ్ చేశాం. దాని విషయంలో కూడా ప్రభుత్వం సుంచి ఎటువంటి రెస్వెన్స్ రాలేదు. అనవసరమైన ఖర్చు, గవర్నమెంటు యొక్క ఎక్స్‌పెండిచర్సు తగ్గించుకోమని చాలాసార్ల రెయిజ్ చేశాం. ఉదాహరణకు మా దగ్గర మలక్‌పిటలోని దబీల్స్‌పురాలో ఒకే కాంపౌండులో నాలుగు హస్పిటల్స్ వున్నాయి. ఒక్కొక్క రూములో ఒక్కొక్క హస్పిటల్ పుంది. దాంటో ఒక స్టేషన్, ఒక అటెండర్ ఈసిధంగా ఎనిమిది మంది పని చేస్తున్నారు. ఈ రకమైన **wasteful expenditure** ను తగ్గించాలి, తగ్గించాలని అనేకసార్లు చెప్పాము. ప్రభుత్వపరంగా దాన్ని తగ్గించడానికి ఎటువంటి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. అథవా మాదగ్గర పున్న మునిసిపాలిటీలకు వద్దంటే ఎంప్లాయిస్‌ను పంపిస్తున్నారు. ఈ విషయం గురించి ఇంతకముందు ముఖ్యమంత్రిగార్చి కూడా లెటర్స్ ల్రాచాను. మాకు ఇంజినీర్స్ వున్నారు, వద్దనని చెబుతున్న ఇంజినీర్స్‌ను పంపిస్తున్నారు, చీఫ్ ఇంజినీర్లను కూడా వేస్తున్నారు. మాదగ్గర టౌన్ ప్లానింగ్ అధికారులున్నారు, వద్దనని చెబుతుంటే వినకుండా మేము వేస్తాం, పంపిస్తున్నాం, తీసుకోండని అంటున్నారు. **Is it not a wasteful expenditure?** ఒక రూములో ఒక డాక్టర్, కాంపౌండర్ ఈసిధంగా ఎనిమిది మంది పని చేస్తున్నారు. ఎందుకండి ఇంతమంది? ఒక్క కాంపౌండులో ఒకే రకమైన రెండు హస్పిటల్స్ యొక్క అవసరం ఏమిటి? మాదగ్గర డబీల్స్‌పురాలో సిలీ సుంచి టి.బి. హస్పిటల్, రంగారెడ్డి సుంచి టి.బి. హస్పిటల్, అదే రకంగా మునిసిపల్ హస్పిటల్, సెంట్రుల్ హస్పిటల్ ఈ నాలుగు ఒకే కాంపౌండులో వున్నాయి. వేస్ట్స్‌పుల్ ఎక్స్‌పెండిచర్సు తగ్గించవలసిన అవసరం పుంది. ఎంక్షెరీన్, సజ్పెస్, కస్టోల్స్ లను పెట్టుకుంటున్నామన్నారు. ఒక కాస్టోల్ కేసు క్రింద గడ్డి అన్నారం మున్సిపాలిటీలో ఏవిధంగా వేస్ట్స్‌పుల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ జరిగిందో చెప్పాం. కస్టోల్స్ క్రింద రూ. 5.5 లక్షలు ఖర్చు పెట్టాం. ఇంద్రసేనారెడ్డిగారూ, మీరు చెబుతున్నది తప్పని అయినా చెప్పండి, లేదా చర్యలు తీసుకుంటామనైనా చెప్పండి. మూడు సంవత్సరాల సుంచి రూ. 3కోట్లు బ్యాంకుల్లో పెట్టుకున్నాం. డ్రెయిన్ గురించి టెక్సికల్ శాంక్షన్ ఇప్పమని అడిగాం. డిపార్ట్మెంటు వాళ్ల టెక్సికల్ శాంక్షన్ ఇచ్చారు. అయితే ఆ టెక్సికల్ శాంక్షన్ బగాలేదని చెప్పి కస్టోల్స్ కి పోమని చెప్పారు. కస్టోల్స్ కి రూ. 5.5 లక్షలు సే చేశాము. టెక్సికల్ శాంక్షన్ గురించి హాసెల్ రో రెయిజ్ చేసిన తర్వాతే నిస్సనో, మొన్సులో టెక్సికల్ శాంక్షన్ ఇచ్చారు. అయితే పనిని ఎవరు చేయాలన్నది పెండింగులో వున్నది. డబ్బులున్నాయి గాని ప్రజలకు సర్వీసు చేయలేకపోతున్నాం. ఎన్నో పాజిటివ్ సజ్పెస్ ఇచ్చాం, రిప్లై వస్తుందని అశించాం కాని రాలేదు. కనీసం ఇప్పుడైనా చెప్పాలి. కేంద్రంలో చేసిన 73,74 వరాజ్యాంగ సవరణల ప్రకారం స్థానిక సంస్థలకు నిధులు, నిధులు ట్రాన్స్ ఫర్ చేయాలని కోరాము.

మేము జన్మభూమికి పంపించాం, అక్కడ అధికారులందరూ పున్నారు, 24 డిపార్ట్మెంట్లను చర్చిస్తారని చెప్పడం కర్ఱ్యు కాదు. అక్కడ పున్న సర్వంచేకు అన్ని పవర్సును ట్రాన్స్ఫర్ చేయాలి. నిధులు, నిధులను ఆనిధంగానే ట్రాన్స్ఫర్ చేయండి. అధికారులు అక్కడికి వెళ్లి డిన్స్ కోస్ చేసి రాగానే ట్రాన్స్ఫర్ అయిపోయిందంటే మంచిది కాదు. దీని విషయంలో పాజిటివ్‌గా స్పందించాలని ఆశిస్తున్నాము.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్యా అధ్యక్షా, ఆర్థికశాఖా మంత్రిగారు నుదీర్చివ్వేన జవాబు చెప్పినప్పటికీ మేము ప్రత్యేకంగా అడిగిన అంశాలకు సంబంధించి మాత్రం ఎక్కడా సమాధానం చెప్పలేదు. ఇరిగేషన్‌కు ప్రాధాన్యత పెరిగిందని వారు చెప్పారు. మేము ఇచ్చిన ఫిగర్లు బట్టే ఇరిగేషన్ పెరిగిందని చెబుతున్నానున్నారు. మా సొంత కవిత్వం చెబితే మీరు నింటారా? మీ లక్షల ప్రకారమే చూస్తే 1989–90 లో పున్నటువంటి సేద్యానికి 2000–2001 లో పుండే సేద్యాన్ని పోల్చి చూసినపుడు, 2000–2001 నాటికి సుమారుగా మూడు లక్షల పొక్కార్ల ఇరిగేషన్ తగ్గిపోయింది. చేస్తున్నాం, చేస్తున్నారి, ఇరిగేషన్ పెరిగిందని అంటున్నారు, ఎక్కడ పెరిగింది? ఎంత పెరిగిందో ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఈ హర్షికల్చర్ గురించి ఎంతో చెప్పారు. ఈ ఫ్రెండ్ ప్రూట్ ఉత్సత్తికి సంబంధించి 2000–2001 లో 4,65,351 మెట్రిక్ టమ్ములు పుంది. 2001–2002 కు వచ్చే సరికి అది తగ్గిపోయి 4,30,351 మెట్రిక్ టమ్ములకు వచ్చింది. కూరగాయల పరిస్థితి కూడా అంతే. 2000–2001 లో 31,47,660 మెట్రిక్ టమ్ములు కాగా, 2001–2002 లో 28,38,017 మెట్రిక్ టమ్ములకు తగ్గిపోయింది.

మన ఆస్తులు పెరిగాయని అంటున్నారు. గత సంవత్సరం రూ. 25వేల కోట్ల ఆస్తులుంటే అని ఈ సంవత్సరానికి వచ్చేసరికి రూ. 20వేల కోట్లకు వచ్చాయి. దాపరికమేమీ లేదు, అంతా అమ్మె కార్యక్రమాలేనని చెబుతున్నారు. దానికి ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాం. పవర్ సర్టిఫిక్ట్ పుందని చెప్పారు. మనకి తెలిసిందే, అందరూ దాని ఎఫ్టెక్ట్సు అనుభవిస్తున్నారు. వ్యవసాయానికి సంబంధించి పవర్ లేదు, రైతులు అనేక ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారంటే, లేదు హైడర్ కంప్లిట్‌గా పడిపోయింది, ఇవ్వడానికి వీలు లేదు, ఏప్రిల్ తర్వాత పూర్తిగా బంండ చేస్తామంటున్నారు. పరిస్థితి ఎటువైపు పోతోంది? అప్పు క్రింద తెచ్చిన డబ్బు లను సక్రమంగా ఖర్చు పెట్టలేదు. మీరు చెబుతున్న సర్టిఫిక్ట్ ప్రజలకు ఉపయోగపడే సర్టిఫిక్ట్ లేక ప్రవర్తి మీద ఉపయోగపడే సర్టిఫిక్ట్? దాని గురించి చెప్పాలి.

టూరిజానికి సంబంధించి మొత్తం అభివృద్ధి చేసే దిశలో ముందుకు పోతున్నాం, మేము ఈ బడ్జెట్‌టు ఎలోకేషన్స్ చూపించాం కాబట్టి బయట నుంచి రూ. 1300 కోట్ల పైచిలుకు పెట్టుబడులు వస్తాయని చెప్పారు. దేవతా వస్తోల పెట్టుబడా లేకపోతే వాస్తవంగా ప్రజలకు ఉపాధి, ఆదాయం పెంచే పెట్టుబడా? ఈమిషయం చెప్పమంటే చేప్పి పరిస్థితుల్లో వాళ్లు లేదు. స్వర్ణాంధ్రవైపు పోతున్నాం, వేరే ఆంధ్ర కానేకాదు అంటున్నారు. సంతోషం. స్వర్ణాంధ్ర అయితే సంతోషించే వాళ్లం, గోల్డ్ ఆంధ్ర అయితే బాగుంటుంది, కాని రోల్డ్ గోల్డ్ ఆంధ్ర అవుతోంది. రోజురోజుకు పెట్టుబడులు తగ్గిపోతున్నాయి. వాస్తవిక పరిస్థితులను అలోచించాలి. ఏదేమైనా కనీస అవసరాలు తీర్చడంలో, విద్య, వైద్యం, కనీస పని కల్పించడంలో మనం విఫలమవుతున్నాం. వీటికి సంబంధించి ఆర్థిక మంత్రిగారు ఏపైనా సూచనలు చేస్తారనుకుంటే అని రాలేదు.

సా. 4.00

పృత్తిదారులకు సంబంధించి ఆదుకుంటామని చెప్పి అన్నారు. మరి ఆ పృత్తిదారులను ఆదుకోవడానికి పెట్టినటువంటి అవకాంట ఏ విధంగా ఖర్చు పెట్టారు. అది ఎక్కడా కనిపించడం లేదు. మేము ఒక్కటే అడుగుతున్నాము. మేము బయట వేసాము బడ్జెట్ అని చెబుతున్నారు. ఎన్ని సూచనలు వచ్చాయి. ఎన్ని సూచనలను మీరు పరిగణనలోకి తీసుకుంటున్నారని చెప్పమంటున్నాను. మేము ముందే చెప్పాము. మీ మెటీరియల్కి సంబంధించి కనీసం information ఇవ్వమని చెబితే ఇవ్వలేదు.

ఈ economic survey కి సంబంధించి ముందు విడుదల చేయడంలో ఏమి ఇభ్యంది వచ్చింది బడ్జెట్‌ను బయట వేసిన వాళ్ల కదా, మీరు దీనిని కూడా బయట వేసి పుంచే ఇంకా ఎక్కువ సలహాలు ఇచ్చేవారు కదా. అందుకే ఈ విషయాలన్నిటిని ఆశించిన మేరకు వాస్తవంగా పున్న పరిస్థితిని ఇంత మంది మాటల్లాడిన తరువాత కూడా ఆ ర్థిక మంత్రి గారు ఏదో పద్ధతిలో సమాధానం చెప్పి ప్రజలకు అసంతృప్తి కలిగే విధంగా ప్రజలకు మేలు కలిగేలా ఉంటుంది అనుకుంటే ప్రజల ఆశలన్నీ అడియాశలు చేశారు. ఇప్పటికైనా, సరే మీరు చేస్తునటువంటి దానికి ప్రధానమైన వ్యవసాయ రంగం మునిగిన విషయం మరచిపోతున్నారా. 80వ దశకంలో 6% పెట్టుబడులు పున్నాయి. 90 వ దశకానికి వచ్చేసరికి 1.5% కి పడిపోయాయి. ఇది వాస్తవం కాదా చెప్పండి? ఇకపోతే వడ్డికి సంబంధించి చెబుతున్నాను. వ్యవసాయానికి సంబంధించినటువంటి పంట రుణాల వడ్డి విషయంలో పార్ట్‌మెంట్‌లో ప్రధాన మంత్రి గారు ప్రకటించారు. 20% మొత్తాన్ని మొత్తంగా ఇస్తునట్లుగా చెప్పారు. ఇది నిజమేమో అనుకున్నాము. మరి అది total గా పోయి 20% అ యినది. పోయినసారి మీరు 5% rebate ఇచ్చారు. పస్సండు రూపాయలు నెలకు వంద ఒక్కింటికి అయితే అయిదు రూపాయలు ఇస్తా ఏడు రూపాయలు ఇస్తుండి అన్నారు. ఈసారి రెండు రూపాయల యాభై పైసలు అయిది. అఖరికి ఉప ప్రధాని గారు ఇక్కడికి వచ్చినప్పుడు చెప్పారు. మమ్ములని ఏ రాష్ట్రం అడగలేదు, అందుకోనమని చెప్పి మేము ఇస్వీలేకపోతున్నామని చెప్పారు. ఒక రెండు మూడు సందల కోట్ల రూపాయలు రాష్ట్రానికి సంబంధించి వచ్చాయి. మరి దాని విషయంలో ఎందుకు మీరు నిమ్మకు నీరెత్తినట్లుగా పున్నారు? దొంగకు తేలు కరిస్తే కదలకుండా పున్నట్లుగా పున్నారు. మీకు ఏ ఇభ్యంది పుంది. ఒక వైపు నుంచి సాక్షాత్కుగా ఉపప్రధాని గారు చెబుతున్నారు. మమ్ములను ఎవరూ అడగలేదని అన్నారు. ఎందుకు అడగరూ? ఎందుకు ఈ విషయంలో మాటల్లాడరని తమరిని కోరుతున్నాను. వ్యవసాయం కార్బూకులను వలనలకు పోకుంటా అదుకుంటామని చెప్పారు. మీరు ఏ రకంగా అదుకున్నారు? ఈ విషయంలో స్ఫుర్మైన సమాధానం చెప్పలేదు. అప్పులు తెచ్చుకుంటా మేము పైకి పెళ్తున్నామని చెప్పారు. ఆ రాష్ట్రం, ఈ రాష్ట్రం అని ఏ రాష్ట్రం గురించి మీరు మాటల్లాడవద్దు. మనము అంతా ఈ రాష్ట్రప్రజలతో ఎన్నుకోబడి ఈ రాష్ట్రంలో ప్రజల సమస్యల గురించి ఇక్కడ మన అసెంబ్లీలో చర్చించుకుంటున్నాము. బయట రాష్ట్రాల గురించి మాటల్లాడవలసి వచ్చినప్పుడు మనము మాటల్లాడుచాము. బయట రాష్ట్రాల కంటే మేమైనా తక్కువా అని చెపుతున్నారు. మనగురించి మాటల్లాడమంటే బయట రాష్ట్రాల గురించి మాటల్లాడేటువంటి పరిస్థితి పుంది. ఇది చాలా బాధాకరం. ఈ విషయాలను ఇప్పటికైనా సరే ఆర్థిక మంత్రి గారు తెలియజేయవలసిందిగా తమరి ద్వారా నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. నాగేందర్ : అధ్యాం, నాకు ఆ ర్థిక మంత్రి గారంటే చాలా గౌరవం పుంది. అయితే వారు చెప్పినటువంటి విషయాల గురించి నేను మాటల్లాడదలచుకున్నాను. వారు కొన్ని విషయాలు చెప్పిన తరువాత సభా సాంప్రదాయాల గురించి చెప్పారు. ఆ పాయింట్ గురించి చెబుతాను. ఆర్థిక మంత్రి గారు మాటల్లాడుతూ, user charges విషయంలో ఎవరైనా సూటురిస్తే గాని, ఎవరైనా లైసెన్స్ లేకుండా పెళ్తినట్లయితే వారు పైన్ కట్టువలసిన అవసరం పుంది అని చెప్పారు. మనము చాలా appreciate చేయాలి. ఎందుకంటే ఈ police department మీద వారికి అమితమైన ప్రేమ పుంది. user charges మనం ఎవరైనా పొరపాటు చేస్తే కలెక్ట్ చేయాలని అన్నారు. ఇది ఒక మంచి కాసెప్ట్ కాబట్టి ఈ సందర్భంలో అభిసందించవలసిన అవసరం ఎంతైనా పుంది. అయితే వారిని అభిసందిస్తూ, at the same time నేను ఒకటి అడగదలచుకున్నాను. మీరు ఈ మధ్యకాలంలో వరంగల్లో వరంగల్ డిక్లరేషన్ అనేటువంటి కార్యక్రమం మీరు చేశారు. Large scale లో police department ని మీరు వాడుకున్నారు. మీరు user charge క్రింద మీరు ఎకత డబ్బు కట్టారు? నేను తమరి ద్వారా అడుగుతున్నాను. హోం మినిస్టర్ గారు కూడా ఈ హోం లో పున్నారు. దయచేసి హోం మినిస్టరు గారు చెప్పాలని అడుగుతున్నాను. రెండవది మేము చాలా పొరపాటు చేస్తునపున్నారు. కొన్ని సంఘర్షాల్లో girl child programme క్రింద పుట్టిన ప్రతి బిడ్డకు అయిదు వేల రూపాయలు ఇవ్వాలని, ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పిన మాటను మేము నిజంగా తప్పపట్టిసందుకు మాకు కూడా చాలా బాధాకరంగా పుంది. కానీ వాళ్ల actual గా ఇచ్చింది పదినేల రూపాయలు. ఇవి ఏ

విధంగా ఇస్తారంబే World Bank ద్వారా తీసుకొచ్చినటువంటి అప్పులు . పుట్టిన ప్రతి బిడ్డ పది వేల రూపాయల పు రూపంలో చెల్లిస్తుంది. అది మీరు ఇచ్చినది.

(Interruptions)

It is left to you. Now you have to tell your people. This is the behaviour of your members. నేను ఇంకోకటి అడుగుతున్నాను. అయితే సభా సాంప్రదాయాల విషయంలో గారు మంత్రి గారు చెప్పారు. కాబట్టి with due respects to him-- నేను తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. Opposition లో పున్నపుడు ఎన్ని సందర్భాలలో పోడియం దగ్గర ,పెద్ద పెద్ద నాయకులు ఎవరైతే ఈఱోజు వున్నారో, మనకు ఎవరైతే నీతులు చెపుతున్నారో వాళ్ళు పోడియం దగ్గర కూర్చోని స్పీకరు గారిని కోణ్టిసంత పని చేశారు if I am not wrong, subject to correction. నేను ఒక వేళ పొరపాటు చెబితే ఈ సభ ముందు అపాలజీ చెబుతున్నాను. ఈ యొక్క సభలో మార్గల్స్ ద్వారా గెంటేనే దాకా బయటకు వెళ్లినటువంటి సంఘర్షాలు చాలా వున్నాయి. ఎప్పుడూ, కూడా మార్గల్స్ పర్సనల్గా వచ్చి వారిని లిష్ట్ చేసే దాకా బయటకి పోలేదు. మరి ఏ సాంప్రదాయం ప్రకారం వారు చేసేవారు? అని నేను అడుగుతున్నాను.

మిస్టర్ డిస్ట్రాటిస్పీకర్ : పైనాన్ దాని మీద క్లారిఫికేషన్స్ అడగండి.

శ్రీ డి. నాగేందర్ : వారు సభా సాంప్రదాయాలు సేర్పుకోమన్నారు. సేర్పుకోవాలి కదండి. వారిని చూస్తే మేము సేర్పుకుంటాము. అయితే నేను ఒక్కటే కోరుతున్నాను. ఏదైతే ఈ రాష్ట్రంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలో పున్నపుడు ఇంజనేరింగ్, మెడికల్ కాలేజీలు వేము ఇచ్చినపుఖు ఎంత రాద్యాంతం చేశారు మీరు. నిన్న చెప్పారు, మెడికల్ మినిస్టర్ గారు 23 ఇంజనేరింగ్, మెడికల్ కాలేజీలు ఇస్తారంట. నేను తేజా టీవీలో చూసినపుడు జరిగింది. అయితే eradication of corruption గురించి చెప్పారు. ఇదే సభలో ఒక క్వార్టీన్ వచ్చినపుడు ఈ ఇంజనేరింగ్ ఇన్ ఫీఫలో large scale corruption జరుగుతుందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తే మీరు ఏమి చేశారు. ఈనాడు పేపర్లో నిన్న ఇంత పెద్ద ఆర్డికల్ వచ్చింది. ENC లో దరుగుతున్నటువంటి రాద్యాంతం గురించి ముఖ్యమంత్రి గారు నిన్న react అయి దాని మీద enquiry చేయమన్నారు. మేము ఒర రోజు ముందే సభ దృష్టికి తీసుకోచ్చాము. ఏదైతే సభ దృష్టికి constructive suggestions మేము సభ దృష్టికి తీసుకొని వస్తే అప్పుడు మీరు చెప్పండి. కాని ఏదైనా మేము మాట్లాడితే రన్నింగ్ కామెంటీ అని అంటున్నారు. మీరు sportsman spirit లో తీసుకోవాలి. మీరు ట్రైజరీ బింవోల్ పున్నారు. ఏదైనా కామెంట్ పాస్ అయినా కూడా కామెంట్ని కూడా మీరు కాప్టిడెన్స్ తీసుకొని ఏదైనా పొరపాటు చేస్తే మీరు పొరపాటు చేశారని చెప్పాలి. అంతేకాని, మైక్ చేతిలో పుంది కదా అని ఇష్టం వచ్చి నట్లు మాట్లాడం మంచిది కాదు. This is very unfortunate. This is not good on your part. నేను ఒకటి కోరుతున్నాను. ఏదైతే, మీరు చెప్పినటువంటి మాటలు పున్నాయో, పైనాన్ మినిస్టర్ గారు పైదరాబాదు సిటీకి సంబంధించినటువంటి డ్రెంకింగ్ వాటర్ వాటర్ విషయంలో వంద కోట్ల రూపాయలు ల్యాష్ ఇయర్ కూడా పెట్టారు. మీరు ఎంత డబ్బు రిలీజ్ చేశారు. కేవలం ఇరవై కోట్ల రూపాయలు చేశారు. పైనాన్ సెక్రటరీ గారు కూడా ఇక్కడే పున్నారు ఛాంబర్లో కూర్చోని పున్నారు. కావాలంటే వారిని అడగండి . పైనాన్ మినిస్టర్ గారి దగ్గర రిపోర్ట్ పుంది. మీరు తెప్పించుకొని చూడండి ఇరవై కోట్ల రూపాయలు ఎంత కాలం అని అడిగితే మీరు మమ్మల్ని మభ్య పెడుతున్నారు. ఈ రకమైన స్టేట్‌మెంట్స్ ఇచ్చి అంకెల గారడీగా చెస్తున్నారు కాని ప్రోక్సెకల్గా మీరు ఏమి చేయడం లేదు.

శ్రీ డి.ఎస్.రెడ్యా నాయక్: అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రి గారు మాట్లాడినపుడు నేను అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానం చెబుతారు అనుకున్నాను. కాని చాలా వాటిలో రిపోర్ట్ రాలేదు. దయచేసి చెప్పాలని అడుగుతున్నాను. రాష్ట్ర స్కూల్ డిప్యుత్రీలో వ్యవసాయం ముప్పై శాతం పుందని గౌరవ ఆర్థిక మంత్రి గారు చెప్పారు. మరియు ఈ రాష్ట్రంలో పున్నటువంటి డెబ్బిది శాతం

జనాభాకు భోజనం పెట్టునటువంటిది వ్యవసాయ శాఖ అనిచెప్పారు. అటువంటి శాఖకు గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం నిధులు తక్కువ కేటాయించడం జరిగింది. అది ఏమైనా ఎక్కువ చేస్తారా? గపర్చర్ గారి ప్రసంగంలో బిందు సేద్యానికి హన్సండు వేల కోట్ల రూపాయలు కేటాయిస్తున్నారు. అది వంద కోట్లకు కుదించారు. దీనిని తగ్గించవలసిన అవసరం ఏమిటని అడుగుతున్నాను.

సా.4.10

అదేవిధంగా మన పొరుగు రాష్ట్రాల్ని కర్ణాటక, కేరళలో ఎన్.సి., ఎన్.టి. లలో అక్షరాస్యతా శాతం మనకంటే ఎక్కువగా ఉంది. ఇక్కడ అక్షరాస్యతను పెంపాందించడానికి ఏం చర్యలు తీసుకొంటున్నారు.

ఇక మన రాష్ట్రంలో ఎన్.సి., ఎన్.టి. లకు జీవన్ధార పథకం క్రింద మంజూరైన బాపులలో సుమారు 50 వేల బాపులకు విద్యుత్ కనక్షన్లు లేవు. దానివల్ల అని నిరుపయోగంగా ఉన్నాయి. అంతేకాకుండా కరెంటు సరఫరా పుస్త బాపుల విషయం తీసుకొన్న ప్రభుత్వం 9 గంటలపాటు కరెంట్ సరఫరా చేస్తానుని చెప్పినా సక్రమంగా సరఫరా చేయకపోవడంనల్ల పంటలు ఎండిపోయి రైతులు సష్టపోయారు. కరెంట్ సక్రమంగా ఇచ్చే పరిస్థితి లేదు.ఇప్పటికైనా వారికి సక్రమంగా కరెంట్సు సష్టయి చేస్తారా?

అదేవిధంగా రాష్ట్రంలో ఎన్.సి., ఎన్.టి. బ్యాక్ట్లాగ్ ఖాళీలు 50 వేలు ఉన్నాయి, ఇక ప్రమోపశ్సలో కూడా రిజర్వేషన్సు అమలుచేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఖాళీలను ఎప్పటివరకు భర్తీ చేస్తారో దయచేసి చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో రైతులకు 4 సంవత్సరాల క్రితం హాచ్.పి.కి రూ.1100 , 3 హాచ్.పి.కి రూ.3300 , 5 హాచ్.పి.కి రూ. 5500 ల చొప్పున రెండు లక్షల మంది రైతులు సుమారు వంద కోట్ల రూపాయలు కట్టిపున్నారు. అయినా ఇప్పటికీ విద్యుత్ కనక్షన్కోసం వారికి పోల్స్గానీ, వైర్స్గానీ ఇవ్వలేదు. ఎప్పటివరకు వారికి పోల్స్, వైర్స్, తదితర మెటీరియల్ ఇచ్చి వాళ్లకు కనక్షన్ ఇస్తారో దయచేసి చెప్పాలి, ఎప్పటివరకు రెగ్యులరైజ్ చేస్తారో చెప్పాలి. ప్రతి సంవత్సరంపొ మీరు చెపుతూనే ఉన్నారు, కాని వారికి విద్యుత్ కనక్షన్ ఇప్పడంలేదు.

అదేవిధంగా రాష్ట్రంలో తెల్లకార్డ్ తీసుకొని వాటి స్థానంలో కూపన్న ఇస్తామన్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో తెల్లకార్డ్ హోల్డర్స్ 10 లక్షల మంది ఉన్నారు, వారికి కూపన్న ఇవ్వలేదు. ఉదాహరణకు నా నియోజకవర్గంలోనే తెల్లకార్డ్ కలిగిన పేదలు 4000 మంది ఉన్నారు, వారెపరికీ తెల్లకార్డ్ స్థానంలో కూపన్న ఇవ్వలేదు. ఈరకంగా రాష్ట్రంలో 10 లక్షల మందికి ఇవ్వలేదు. వారికి ఎప్పటివరకు కూపన్న ఇస్తారో చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. అదేవిధంగా 1980వ సంవత్సరంనుంచి గిరిజన విద్యార్థులకు - బ్రైల్ స్కూడెంట్స్కు బెస్ట్ ఎవలబుల్ స్కూల్ స్కూల్ ఉంటే గత సంవత్సరం మీరు ఎత్తివేసారు. ఎందుకు ఈ స్కూల్సు ఎత్తివేసారు? ఈ రాష్ట్రంలోని గిరిజన పిల్లలందరూ విద్యావంతులైపోయారా? ఈ స్కూలును కొనసాగిస్తారా అని అడుగుతున్నాను. అదేవిధంగా 18వ విడత జన్మభూమిలో లక్షలాది మంది పేదలు, వృద్ధులు ఓల్డ్ ఐజ్ పెష్ట్స్కోసం దరఖాస్తులు చేసుకొన్నారు. వారికి ఇప్పటివరకు పెష్ట్స్ మంజూరు చేయలేదు. ఇప్పుడైనా మంజూరు చేస్తారా లేదా? పెష్ట్స్ కొరకు ఎందరు దరఖాస్తు చేసుకొన్నారో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి : అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు దాదాపు నాలుగు గంటలనేపు ఈ ప్రభుత్వ వైఫల్యాలను కప్పిపుచ్చుకొనడానికి, తప్పులను కప్పిపుచ్చుకొనడానికి అవస్థలు పడి పాపం సొమ్మిసిల్లిపోయాడు. ఎమ్మె వెసల్స్ మేక్ ముచ్ నాయిన్ అన్నట్టుగా ఆర్థిక మంత్రిగారు నాలుగు గంటల సేపు మాట్లాడినా చినరకు తమ తప్పిదాలను కప్పిపుచ్చుకోలేక చాలా అవస్థపడ్డారు. వారు మేక విషయం బయటపెట్టారు, కాని పిల్లి లోపలికి వచ్చింది, సభలోకి ఇప్పుడే వచ్చి పోయింది. నేను మీద్వారా

ఆర్థిక మంత్రిగారిని అడిగేది ఏమిటంటే మీరు 294 మంది శాసన సభ్యులను కాన్సిడెన్స్‌లోకి తీసుకొనడానికి తయారుగా ఉన్నారా లేదా? ఈవేళ ముఖ్యమంత్రిగారు తెలుగుదేశం పార్టీ ఎంఎల్ఎల్తో ముఖ్యమంత్రికి కూర్చుంటున్నారు. ..

(“ఎమ్స్” “ఎమ్స్” అని కాంగ్రెస్ పక్ష సభ్యులనుంచి)

అధ్యక్షు, మాకు ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదు....

(తెలుగుదేశం సభ్యులనుంచి అంతరాయం)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : రఘువీరారెడ్డిగారు, చాలా చెప్పుకోవచ్చు కాని సబ్జక్ట్‌గురించి మాట్లాడండి. క్లారిఫికేషన్స్‌కు కూడా ఇంత సమయం తీసుకొంటే ఎట్లా? ఏమైనా క్లారిఫికేషన్స్ ఉంటే అడగండి.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి : మేము అనుకొంటున్నాం, నారా చంద్రబాబు నాయుడుగారు ముఖ్యమంత్రి అని మేము అనుకొంటున్నాం, తెలుగుదేశం పార్టీకి కాదు. మేము చాలా మంది ముఖ్యమంత్రులను చూసాం, చెన్నారెడ్డిగారుగాని, జనార్థన్‌రెడ్డిగారుగాని, విజయభాస్కర్‌రెడ్డిగారు గాని ఎం .ఎల్.ఎ. లతో సమీక్ష చేస్తే అధికారులను కూర్చోబట్టి పార్టీ రహితంగా జిల్లాలవారీగా అందరు ఎం .ఎల్.ఎ.లతో సమావేశమై సమస్యలను పరిష్కారం చేసినటువంటి పద్ధతిని మేము చూసాం . లాస్ట్ ఇయర్ కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు రెప్యూ చేసినప్పుడు ఈ సభలో మేము రికెప్ట్ చేసాం, స్పీకర్‌గారిని కూడా అడిగాం, స్టీ కం టు అవర్ రెస్మూర్స్ అన్నాం . అయితే ముఖ్యమంత్రిగారి ఆలోచనలో ఏమాత్రం మార్పు రాలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు లాస్ట్ టైం అన్నారు, కాంగ్రెస్‌వారు కూడా వ్యౌధ రావచ్చు, రిప్రజించెషన్స్ ఇప్పపచ్చు అన్నారు. అది నిరంతరం జరిగే ప్రక్రియ. అయితే మేము అనేది ఏమిటంటే ముఖ్యమంత్రిగారు ఈరోజునుంచి ప్రత్యేక కార్యక్రమం పెట్టుకొన్నారు. అసెంబ్లీలో పెట్టుకొంటే ఏమర్గు వస్తుందేమా అని ఇంట్లో పెట్టుకొన్నారు. నేను ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నా, మీకు ఆ ఫీలింగ్ ఉందేమా కాని మాకు ఆ ఫీలింగ్ లేదు. మమ్మిల్ని పిలపండి, మేము ఇంటికి వస్తోం . మీరు ఈరోజున నియోజకవర్గానికి 10 సమస్యలు ఐదెంటిపై చేయమన్నారు. 90 మంది కాంగ్రెస్ ఎంఎల్ఎలు పున్న చేటి, బిజెపి ఎంఎల్ఎలు ఉన్నచేటి, సిపిఎం ఎంఎల్ఎలు ఉన్నచేటి, మజ్లిస్ పార్టీ ఇన్చార్నలు ఉన్నచేటి వారిసుంచి ప్రతిపాదనలను తీసుకొంటామన్నారు, ఆయా కలక్కరలను పిలుస్తామన్నారు, మీ మంత్రుల ఇండ్లలో మీటింగ్స్ పెడతామన్నారు. కాని ఇప్పుడు ఈవిధంగా చేయడం న్యాయమా? కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎంఎల్ఎలు ఉన్నచేటి ప్రజలు టాక్సులు కట్టడంలేదా దయచేసి ఆలోచన చేయమని అడుగుతున్నాము....

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : సబ్జక్ట్ కు రండి....

శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి : వారు ఇంత ఇంపేషన్స్‌గా ఉంటే ఎట్లా? ఇందాకా పైనాస్ మినిస్టర్‌గారు ఒక విషయం చెప్పారు. నాబార్డ్ క్రింద 9 వేల పనులు చేసామంటున్నారు. 57 వేల కోట్ల రూపాయల అప్పులగురించి పదలిపేయండి, కాని నాబార్డ్ నిధులతో 9 వేల పనులు చేసామని మీరు అంటున్నారు కదా? అంటే యావేజెన్ నియోజకవర్గానికి 30 పనులు రావాలి. నేను అడుగుతున్నాను - ఐ యామ్ గోయింగ్ ఆన్ రికార్డ్ - నా నియోజకవర్గంలో నాబార్డ్ క్రింద మూడుకు మించి పనులు చేయలేదు. What is your answer for that? Is it because I am Congress MLA? నేను అడుగుతున్నాను, ఈరోజున మీరు తెచ్చిన అప్పులతోగాని లేదా ఈ రాష్ట్రంలో జనరేట్ అప్పుతున్న డబ్బుతోగాని మీరు నియోజకవర్గాలవారీగా, జిల్లాలవారీగా ఏమి పనులు చేసారో ఒక శ్చేత పత్రాన్ని తీసుకురాగలుగుతారా? ఒక శ్చేత పత్రాన్ని తీసుకురండి అని మేము డిమాండ్ చేస్తున్నాం . కెన్ యు డు ఇట్? ముఖ్యమంత్రిగారికి గుడ్సెన్స్ ప్రివేల్ కావాలని ఆ భగవంతుడిని నేను కోరుతున్నాము.

దయచేసి ఇప్పటికైనా ముఖ్యమంత్రిగారు మమ్మలను కాస్ఫిడెన్స్‌లోకి తీసుకోవాలి. మీరు కేవలం ఊకదంపుడు ఉపన్యాసాలు ఇచ్చి అక్షరాస్యత విషయంగాని, ఎయిట్టు విషయంగాని ఎంఎల్స్ లది బాధ్యత అంటారు.

సా.4.20

మీరు చెప్పినా, చెప్పకపోయినా, ఇది రెస్టాస్చిబులా? మీరు ఏమి ఇండికేషన్స్ పంపిస్తున్నారు . దయచేసి, ఆలోచించాలి. ఈరోజు నుంచి జిల్లాలలో చేసున్నారో ఇప్పటికేషుడు చెప్పండి? ఓపెన్‌గా చెప్పండి? కాంగ్రెసు ఎంఎల్స్‌లను కూడా రండి అని పిలువండి? వస్తోము . బిజెపి, ఎంఎఎ, సిపిఎం, అందరిని పిలువండి. డివల్వెమెంటు గురించి మాతో కూడా మాట్లాడండి? మీ పార్టీ గురించి అయితే సెపరేట్‌గా మాట్లాడండి? మాకు ఇభ్యంధి లేదు . దయచేసి, మమ్మల్ని పిలువండి? అనేక రిప్రజెంటేషన్స్ ఇచ్చాము . ముఖ్యమంత్రికి, మంత్రులకు ఇచ్చాము. ఇంతనరకు ఏమీ పరిశ్శారం కాలేదు . చాలా బాధగా పుంది . అర్వి నాట్ ఎంఎల్స్. రాజ్యాంగంలో ఏమీ అవకాశాలు లేవా సార్ ....జిల్లా ఇన్ఫార్మేషన్స్ మంత్రిగారిని అడ్డం పెట్టుకుని, కలణ్ణరుకు ఆదేశాలు ఇస్తున్నారు . కలణ్ణరు ద్వారా జరిగినా, అది జరుగుకుండా మంత్రులు అడ్డం పడుతున్నారు . కొత్త కొత్త స్నీములు చేస్తున్నారు . ఇది న్యాయమా? ..... నేను విమర్శించడం లేదు .

(అంతరాయం)

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు :- విమర్శలు చేయవద్ద అనడం లేదు . వారు మాట్లాడిన దానికి క్లారిఫికేషన్ అడిగించి బాగుంటుంది .

శ్రీ ఎన్ . రఘువీరారెడ్డి:- ఒకటి రెక్వెస్ట్ చేస్తున్నాను . బడ్జెట్‌ను గమనించాలి . ఆర్థిక మంత్రి గారు మా ముందు పెట్టారు . వారు గమనించాలి . మాకు ఏమి పుంది, మాకు మంద బలం పుంది, ఒప్పుకున్నా, ఒప్పుకోకపోయినా పాసు చేసుకొంటామని అసుకుంటారు . ఆర్థిక మంత్రిగారు పదే పదే ఇన్సిస్ట్యూ చేశారు . దయచేసి, అందరు కూడా సహకరించాలని, బడ్జెట్‌ను పాసు చేయాలని అన్నారు . మేము సహకరించడానికి రెడిగా పున్యాము . మీరు మమ్మల్ని కాస్ఫిడెన్స్‌లోకి తీసుకోండి . అందుకు అడుగుతున్నాను . ఏ పార్టీ వారు అయినా , రాజకీయాలతో నిమిత్తం లేకుండా అందరు ఎంఎల్స్‌లను సమాపంగా డెవల్వెమెంటు విషయంలో ఇన్వాల్యూ చేయాలి . ఆ విధంగా చేయవపుడు మీకు ఏ షైతిక హక్కు పుంది? ఈ బడ్జెటును ఆమోదించాలనే షైతిక హక్కు మీకు పుందాయని అడుగుతున్నాను . పార్టీకి లీడరు అంటే చెప్పగలిగేది ఏమి లేదు . మనం పిత్రమైన శాసనసభలో పున్యాము . ఈ శాసనసభ మొత్తానికి పున్యారని అనిపించుకొని, మమ్మల్ని కాస్ఫిడెన్స్‌లోకి తీసుకోవాలని రెండు చేతులు జోడించి అడుగుతున్నాను . ఇప్పటికైనా మార్పు రావాలి . పైనాన్ని మినిష్టరుగారిని అడుగుతున్నాను . కర్పూర్ గురించి చెప్పారు . ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా చర్య తీసుకుంటామన్నారు . సహకరించండి సమస్య లేదు అంటున్నారు తప్ప, ఈరోజు ముఖ్యమంత్రిగారు ఎక్కడ అయినా పోతే, ఎ.ఇ . ని సెస్పుండు చేసారు . విలేజి ఎసిస్పెంటును సెస్పుండు చేసారు . మళ్ళీ కారణాలు కూడా అడుగు . నిస్సటి రోజు కూడా ఒక ఊరిలో ఎఇని సెస్పుండు చేశారు . అతను చేసిన తప్పు ఏమి లేదు . ఈ విధంగా పుంట.... కర్పూర్‌కు సంబంధించి, 53 కోట్లు ముఖ్యమంత్రిగారి ఆఫీసులో పున్యారు దొంగతనం చేశారు . అది ఎవరి డబ్బు? బీదవారికి సంబంధించిన డిపర్టెంట్ . రు . 53 కోట్లు దొంగతనం జరిగితే .....

(అంతరాయం)

ముఖ్యమంత్రిగారికి అందరు ఎంపిలీలు రావాలనే స్పృహిత్వ పుండాలి . ఈరోజు కర్రషన్ గురించి ఏమి చేస్తున్నారు .

శ్రీ టి.ఎవేందర్ గాడ్ :- శ్రీ రఘువీరారెడ్డిగారు ఏమి తెలియకుండా చాలా విషయాలు అనవసరంగా చెప్పి, చాలా అవేధన పడున్నారు . ముఖ్యమంత్రిగారితోపాటు మా పార్టీ అధ్యక్షులుగా పున్నారు . మా పార్టీ లీడరు ఆయన . మా పార్టీ అధ్యక్షులుగా పుండి, అందుబాటులో పున్న మా యొక్క ఎంపిలీలలను పిలిచి మాట్లాడుతున్నారు . మొన్నటివరకు మెంబరుపిష్ట చేసుకున్నాము . ఎలక్షన్ పెట్టుకున్నాము . రకరకాలుగా పార్టీ కార్యక్రమాలు చేసుకుంటున్నాము . మేము ఒకసారి కూర్చుని మాట్లాడితే మీకు ఇంత ఆవేధన ఎందుకండి? అర్థం కావడం లేదు . ఇది అఫిషియల్ మీటింగు కాదు . అఫిషియల్ మీటింగు జరిగితే, డిస్కషన్ జరిగితే అర్థం పుంది . పొలిటికల్ పార్టీ కింద ఇంటిదగ్గర మీటింగు పెట్టుకొనడం జరిగింది . కొత్తగా ఈరోజు కలిసినట్లు కాదు . మా నాయకుడు మా వారితో మాట్లాడితే ఎందుకు అంత ఆందోళన చెందుతున్నారో? మాకు అర్థం కావడం లేదు . పార్టీ అధ్యక్షులుగా పార్టీ మీటింగు పెడుతున్నారు . పార్టీ లోపల ఇది జరుగుతూ పుంది తప్ప ఇంకొటి కాదు . డి.నాగేందర్ గారు మాకు పరంగల్లులో జరిగిన సమావేశంలో పోలీసు శాఖ ఎందుకు యూజర్ ఛార్జెస్ పసులు కాలేదని అడుగుతున్నారు . యాజ్ ఎ మినిష్టరు, చీఫ్ మినిష్టర్ గారు పాలు పంచుకున్నారు . ఇన్ ఎ కెపోసిటి ఆఫ్ పార్టీ లీడరు- సెక్రెటరీ అనేది పుంటుంది . జీడ్ క్యాటుగిరిలో పున్న వ్యక్తులు అక్కడ అటెండు అయ్యాము . కనుక ఇట్ ఈజ్ ది ప్రైమరి ద్వాయి ఆఫ్ ది పోలీసు . మీ మీటింగులలోగాని, రేపు సోనియాగాంధీగారి మీటింగు జరిగినప్పుడుగాని, వి ఆర్ నాట్ గోయింగు టు కలిక్ట యూజర్ ఛార్జెస్ . కనుక మీరు అంత ఆందోళన చెందవలసిన అవసరం లేదు . ఇంకా చాలా రోజులు పున్నాయి . అప్పుడే ఉండి పడకూడదు .

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు (శ్రీ ఎస్. రఘువీరారెడ్డిని ఉద్ఘేషించి):- ఇప్పుడు కేవలం క్లారిఫికేషన్ అడగండి? .....

శ్రీ ఎస్. రఘువీరారెడ్డి :- తెలివి అంతా హోం మినిష్టరుగారికి పుండవచ్చు . పిల్లి కళ్లు మూసుకుని పాలు త్రాగినట్లు,

....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు :- బణ్ణిటలో మీ ఇష్టం పున్నట్లు చెప్పండి . ఇప్పుడు క్లారిఫికేషన్ అడగండి ...

శ్రీ ఎస్. రఘువీరారెడ్డి :- ఒకటి అడుగుతున్నాను సార్ . దయచేసి చెప్పండి . నిన్నటీరోజు కరువు జస్తిభావి లాస్టు రోజు . అది పదిలి కలక్కర్లు ఇక్కడికి వచ్చారు . పత్రికల్లో ప్రముఖంగా వచ్చింది . మా ఎంపిలీలు కూడా మాట్లాడారు . ఈ విధంగా మాట్లాడితే ఎట్లా? కలక్కరను పెట్టుకుని .....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు(శ్రీ ఎస్. రఘువీరారెడ్డిని ఉద్ఘేషించి):- కరువు చర్చ పుంది దాంటో మాట్లాడండి?.....

శ్రీ ఎస్. రఘువీరారెడ్డి:- ఈరోజు అఫీనర్లను ఇక్కడ పెట్టుకుని పున్నారని, చాలా మంది తెలుగుదేశం ఎంపిలీలు మాతో చెప్పారు . 10 సమస్యలు అడగాలి . మమ్మల్ని కూడా అడగండి, మేము ఇస్తాము . మేము ఇదివరకు నోటు ఇచ్చాము . ఎందుకు చేయలేదని అడుగుతున్నాము . ప్రజాసామ్యంలో సరైంది కాదు . మీరు ఈ విధంగా చేస్తు పోతే, యు హోవ్ టు పే ఇట్ ... సర్, ఈరోజు కర్రషన్ గురించి ఇంకొటి అడుగుతున్నాను . ఎసిబి వారు మిమ్మల్ని వారి మీద చర్య తసుకోవాలని అడుగుతున్నారు .

సౌ. 4.30

40 మంది ఆల్ ఇండియా సర్వోనెస్‌లో గల అధికారుల మీద ఎందుకు చర్య తీసుకోలేక పోతున్నారు? రెవెన్యూ మంత్రిగారు చెప్పారు. వారి వివరాలు చెబుతామని పోయిన అసెంబ్లీలో హామీ ఇచ్చారు. ఎందుకు ఆ విధంగా చేస్తున్నారు? ఎప్పుడు, ఎవరి మీద చర్య తీసుకుంటారో చెప్పండి.

(ఇంటర్వ్యూస్)

ఎందుకు అంత ఉలిక్కిపడుతున్నారు?

శ్రీ పి. అశోక్ గజపతిరాజుః హౌస్‌కి ఇచ్చిన హామీ నెరవేర్చాను. అబ్స్ట్రాక్ట్ పెట్టాము. క్లారిఫికేషన్ అంటే ఏమిటి? గౌరవ మంత్రిగారు సమాధానం ఇస్తారు. పైనాస్ మినిస్టర్ గారు దయగల వారు. సబ్సొషనియల్‌గా రెయిజ్ చేసిన పాయింట్‌కు సమాధానాలు ఇస్తారు. తరువాత క్లారిఫికేషన్‌లో ఉంటాయి. క్లారిఫికేషన్‌లో రెండు, మూడు పాయింట్లు ఉంటాయి. నాలుగు గంటలు ఆయన చేత సమాధానం ఇస్పించి, బి.ఎ.సిలో ఫిక్స్ చేసిన ప్రకారం డ్రోట్ మీద డిస్ట్రిబ్యూషన్ రానిస్టుకుండా చేసేందుకు కుట్ట.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరా రెడ్డిః మంత్రిగారు బాధ్యతారహితంగా ఉన్నారు. అబ్స్ట్రాక్ట్ పెట్టాముంటున్నారు. ఎవరి చెవిలో పూలు పెడతారండీ? డిటెయల్స్, పేర్లు, వారి మీద తీసుకున్న యాక్షన్ గురించి అడిగాము. ఎంత కాలం నుంచి పెండింగ్ ఉంది? చర్యలు తీసుకోకపోవడానికి కారణం ఏమిటి? అబ్స్ట్రాక్ట్ అంటూ చేతులు దులుపుకుంటూ ఎందుకు కొమ్ము కాస్తారు? చిన్న అధికారులను బలి వేసట్లు చేస్తారు. నీరి మీద ఇంత అనుహ్యమైన ప్రేమ ఎందుకు? ఇది మంచి సిగ్సుల్ కాదు. మార్పుకోండి. గౌరవ రెవెన్యూ మంత్రిగారు అన్నారు. కరపు మీద ఈ రోజు చర్య జరగాలని మేము ఎంతో ప్రయత్నం చేశాము. పైనాస్ మినిస్టర్ గారు కాదు అన్నారు. అసలు కాదు అన్నారు.

(అధికార పక్ష సభ్యుల నుండి అంతరాయం)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్స్: పైనాస్ కు సంబంధించి మాట్లాడండి. సట్టెక్ లేకుండా ఏదో మాట్లాడితే ఎట్లా? పైనాస్ మినిస్టర్ గారు చెప్పిన దానిపై అడగాలి. అరగంట తీసుకున్నారు. కోఆపరేట్ చెయ్యకపోతే ఎట్లా? స్పెషిఫిక్‌గా వారు చెప్పిన దాని మీద అడగండి.

శ్రీ రఘువీరారెడ్డిః నేను ఒకటే అడుగుతున్నాను. కరపు గురించి రెవెన్యూ మంత్రిగారు మాట్లాడుతున్నారే. రెవెన్యూ మంత్రిగారు కరపు గురించి సమీక్ష చెయ్యాలి. ఈ రాష్ట్రంలో ఏ ఒక్క చోటికయినా వారు కరపు సమీక్షకు ఏదయినా ఒక జిల్లాకు వెళ్లారా? చెప్పమనండి. 25 సంవత్సరాలుగ ఉన్నారు. సిల్వర్ జాబ్లీ సెలిబ్రేషన్ అంటారు. ఎక్కడకు వెళ్లారు? రైతుల కంట్లో నీరు వస్తోంది. కరపు ప్రాంతాలలో రైతులు కన్నీరు కారుస్తున్నారు. రక్కం వస్తోంది. ఈ రోజు కరపు గురించి మాట్లాడుతున్నారు. ఏం మాట్లాడుతున్నారు? రెవెన్యూ మినిస్టర్గా మా ప్రభుత్వంలో కూడా చేశాము. కరపు వస్తే ఆ జిల్లాలకు పోయాము. సమీక్షలు చేశాము. కానీ వారు ఇంత వరకూ సమీక్షలు చెయ్యాలేదు. ఏం మాట్లాడుతున్నారు?

(అధికార పార్టీ సభ్యుల నుండి అంతరాయం)

కరపును డైల్యూట్ చెయ్యడానికి కుటు పన్నుతున్నారు.

శ్రీ పి. అశోక్ గజవతిరాజుః నా పైన వ్యక్తిగత ఆరోపణ చేశారు. కరపు గురించి ఏం చేస్తున్నామో ఇక్కడ నోల్ పెట్టాము. డిస్క్యూప్ పస్తుంది. అది అట్లా ఉంచితే, వ్యక్తిగత ఆరోపణలు ఏమిటి? వ్యంగంగా 25 సంవత్సరాలు మా నియోజక వర్గంలో ప్రజలు మమ్మల్ని ఎన్నుకున్నారని అన్నారు. రఘువీరా రెడ్డిగారితో చెప్పాలి. నేను ఖచ్చితంగా ఎం.ఎల్.ఎగా చాలా సంవత్సరాలుగా ఉన్నాను. ప్రతిపక్షంలో ఉన్నాను. డెప్యూటీ లీడర్గా ప్రతపక్షంలో 5 సంవత్సరాలు చేశాను. కాంగ్రెస్ వారు మాట్లాడిన దానికి ఎనలైజ్ చెయ్యండి. రిలపెంట్ తీసుకోండి. రిపిటిషన్ ఎట్లా ఉన్నాయి, అప్పట్టుత ప్రసంగాలకు ఎట్లా చేస్తారు అనేది వారికి అర్థం అపుతుంది. ఒక విషయం మాత్రం గర్వంగా చెప్పగలను. మా ప్రాంతంలో కరపు ఉండవచ్చును. కానీ ఫౌండ్ ప్రాంతం మాత్రం మాది కాదు. మా ప్రాంతంలోని ప్రజలకు బాధలు ఉండవచ్చును కానీ ఆత్మగౌరవం, ఆత్మస్వర్యం ఉన్న వారు. ఫీ వేటింగ్ అంటూ అక్కడ జరుగుతుంది. I am proud to be a representative from Vizianagaram. I can assure you one thing that the day I do not work for my people, they will throw me out. వారి ప్రాంతంలో మాదిరిగా మొహమాబాలు ఉండవు. కత్ర పెత్తనం ఉండదు. ఫీ ఏరియా అని మనవి చేస్తున్నాను. ఆరు సార్లు ఫీ ఎలక్షన్లో గెలవడం అనేది, నేను అనుకుంటాను బహుళ ఇండిక్షన్ రికార్డ్. దానిని వ్యంగంగా మాట్లాడడం ప్రజాసామ్యం మీద ఆయనకు గల అవగాహనను బయట పెడుతుంది. I request the Hon'ble Members that please do not insult my constituency. You can pull me over polls for whatever you like but don't insult my constituency.

(కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుండి తీవ్ర అంతరాయం)

Don't insult the people of my constituency. If you have any thing against me then it is o.k. and you can call me corrupt or useless but don't insult the judgement of my constituency people.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : పైనాన్స్ మినిస్టర్ గారుచెప్పిన దానికి కన్వైన్ అయి మాట్లాడండి రఘువీరా రెడ్డిగారూ. కోపరేట్ చెయ్యకపోతే ఎట్లా? తరువాత డిమాండ్ వస్తాయి. కరపు మీద మాట్లాడవచ్చు .

శ్రీ ఎన్. రఘువీరా రెడ్డి : మీకు విసడానికి ఓపిక ఉండాలి. రెవెన్యూ మంత్రిగారి మీద మాకు చాలా గౌరవం ఉంది. 25 సంవత్సరాలుగా అతను ఒక పదవిలో నిరంతరం, నిరాఫూటంగా ఎన్నిక అపుతున్నందుకు హ్యదయపూర్వకంగా కాంగ్రెస్ పార్టీ వారిని అభినందిస్తున్నది. అదే విధంగా వారి నియోజక వర్గ ప్రజలు ఎవరున్నారో , వారు అతనిని అభినందించడం చాలా మంచిది. దానిని తప్పు పట్టడం లేదు ఎందుకు అతని మీద తీసుకుంటున్నారు? మీరు వెళ్లారు. తప్పు లేదు. వారి అభిమానం చూపారు. మంత్రిగారి కంట్లో నీరు వచ్చింది. రెవెన్యూ మంత్రిగా సమీక్ష చెయ్యడం వారి బాధ్యత. రాష్ట్ర మొత్తం మీద కరపుగా ప్రకటించారు. అన్ని జిల్లాలుకు వెళ్లి సమీక్ష చేశారా అని అడుగుతున్నాను. తప్పా? చెప్పండి. తప్పయితే నేను విత్తిడ్చా చేసుకుంటాను. వారు జిల్లాలకు వెళ్లాలి. సమీక్షలు చెయ్యాలి. కానీ జరుగుతున్నదేమిటి?

సొ.4.40

శ్రీపై. రామకృష్ణము : అధ్యక్షా, చాలా ఎక్కువ సేపు అన్ని డిటెయల్స్, గుర్వమెంట్ యూక్సివిటీస్, గుర్వమెంట్ పెర్ఫార్మాన్స్ అన్ని చెప్పడం జరిగింది. ఇంచుమించు గౌరవసభ్యులు అడిగిన మేజర్ పాల్సీస్కు సంబంధించిన, మేజర్ యిస్యాస్కు సంబంధించిన యిస్యాస్ అన్నిటికి సమాధానం చెప్పాను. రేపటి నుండి డిమాండ్ మీద డిస్క్యూప్ మొదలు కాబోతున్నాయి. వ్యవసాయం, వైద్యం మొదలైన అన్ని డిమాండ్ డిస్క్యూప్ కు పస్తున్నాయి. 8 గ్రామ్ పెట్టాము. సంబంధిత మంత్రులు యింకా డిటెయల్స్గా జవాబులు చెఱుతారు. కాగ్ రిపోర్టు గురించి డిస్క్యూప్ చేయడానికి సపరేట్ ఫోరం పుంది. పియుసి, పిఎసి పున్నాయి. మీరు డిస్క్యూప్ చేయండి. డిస్క్యూప్ చేసి రిపోర్ట్ యిస్యాండి, చూస్తాము. వారు రెయిజ్ చేసిన ఆబైక్స్ ను మా పరిధిలోకి తీసుకుంటున్నాము. రెడ్డిపై చేసుకుంటూ, యింప్రూవ్ చేసుకుంటూ ముందుకు పోతున్నాము. అపోజిషన్ సభ్యుడే పిఎసి చైర్మాన్గా పుంటాడు. మీరు క్షుణంగా పరిశీలించండి. మినీ అసెంబ్లీకి పరిశీలించే అవకాశం పుంది. డెట్ శ్యాప్ గురించి చెప్పారు.

సేవింగ్స్ గురించి చెబుతూ, రైతులకు, పీపర్స్ కు ఖర్చు చేస్తే బాగుంటుందని అన్నారు. We are assuring that if there is any saving out of this scheme, definitely we will take care of other affected parties. పీపర్స్, రైతుల విషయంలో ఇప్పటికే చర్యలు తీసుకున్నాము. సపరేట్‌గా బడ్జెట్‌లో వారికి కావలసిన విధంగా ప్రొవిజన్ పెట్టడం జరిగింది. ఇంకా ఫర్మదర్స్‌గా తీసుకుంటాము. అంతే కాకుండా రీజిస్టర్ పార్టీన్ గురించి చెప్పారు. అంధ్రప్రదేశ్‌లో రీజిస్టర్ పార్టీ పెట్టిన తరువాతే కాంగ్రెస్‌కు అధికారం లేకుండా పోయింది. కేంద్రంలో కాని నిధి రాష్ట్రాలలో కానీ వారికి అధికారం లేకుండా పోయింది. ఏ రీజిస్టర్ పార్టీని దగ్గరకు తీసుకోవాలా, వారిని పిల్లర్స్‌గా వాడుకొని ఎలా పైకి రావాలా అని వారు అలోచిస్తున్నారు. తమిళనాడులో ఒక రీజిస్టర్ పార్టీలో పొత్తు పెట్టుకున్నారు. రీజిస్టర్ పార్టీలు అధికారంలో పుంటేనే రాష్ట్రాలు డెవలవ్ అవుతాయనే అలోచన రాష్ట్ర ప్రజలలో పుంది. బీపోర్, యుపి, కాశ్మీర్, అంధ్రప్రదేశ్ చూడండి. తమిళనాడు చూడండి. ఈరకంగా చెప్పుకుంటూ పోతే చాలా స్టేట్‌లో రీజిస్టర్ పార్టీన్ వచ్చాయి. రాబోయే రోజుల్లో కూడా యింకా చాలా రాష్ట్రాల్లో రీజిస్టర్ పార్టీన్ వస్తాయి. స్థానిక పరిస్థితులు, సమస్యలు, స్థానిక అభివృద్ధి రీజిస్టర్ పార్టీలు మాత్రమే చేయగలవనే దానికి మన రాష్ట్రం బెస్ట్ ఎగ్జాంప్స్ అని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

(అధికార పార్టీ సభ్యుల సుండి యింటర్వ్యూన్)

ఇంద్రేసేనారెడ్డిగారు కొన్ని విషయాలు మాట్లాడారు. డిపార్ట్‌మెంట్‌కు సంబంధించి, యిండివిడ్యువల్ విషయాలు మాట్లాడారు. నేను నోట్ చేసుకున్నాను. చర్య తీసుకోవడం కోసం సంబంధిత మంత్రులకు పంపుతాను. సీనియర్ సిటిజెన్స్ గురించి చెప్పారు. డీఎ టు పెస్టున్ర్ యిన్స్ సుప్రీంకోర్స్‌లో పెండింగ్‌లో పుందని సమాధానం చెప్పాను. అది తేలిన తరువాత we will take a decision. నోముల నర్సింహాయ్గారు కూడా డిపార్ట్‌మెంట్ గురించి మాట్లాడారు. వారు యిప్పుడు సభలో లేరు. డిమాండ్స్ సందర్భంగా సంబంధిత మంత్రులు జవాబు చెబుతారు. ముఖ్యంగా వారు కొన్ని సూచనలు చేశారు. నోట్ చేసుకున్నాము. మంచి సూచనలను తీసుకోవడం జరిగింది. ప్రతిపక్షాల సూచనలను తీసుకున్నాము. మిత్రపక్షాల సూచనలు తీసుకున్నాము. అవి మన రాష్ట్రభీపృథివి, రాష్ట్ర ప్రగతికి ఉపయోగపడేటయితే ఈ ప్రభుత్వం అలోచిస్తుందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. అదే నిధంగా ఎకసమిక్ సర్వే రిపోర్ట్ ముందుగా యిప్పలేదనేది నర్సింహాయ్ గారి పోయింట. ఒక రోజు ముందుగానే పెట్టాలని అనుకున్నాము. ప్రిపరేషన్‌లో లేవ్ అయింది. అసింట్లు నడస్సుండగా, హోస్టలో కాకుండా బయట పెట్టడం సాంప్రదాయం కాదని, కొంత ప్రోసీజర్ మార్పాము. బడ్జెట్ స్వీచ్‌తోబాటు ఎకసమిక్ సర్వే రిపోర్ట్ కూడా గౌరవసభ్యులకు పలుందాగా సప్లై చేయడం జరిగింది. వచ్చే సంవత్సరం సుండి వారం, వది రోజులముందే రిలీజ్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తామని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. అదేనిధంగా వ్యవసాయ కార్బూకులను గురించి చెప్పారు. డ్రోట్ గురించి డిస్ట్రిషన్ జరుగుతుంది. వ్యవసాయ కార్బూకులకు ఏమి చేసింది, డ్రోట్ రిలీఫ్ యూక్స్‌విటీస్ ఏమి చేసింది ముఖ్యమంత్రిగారు, దెవిన్స్ మంత్రిగారు జవాబులో చెబుతారు. అదే నిధంగా ఏమి గురించి మాత్రమే చర్చించండి, ఇతర రాష్ట్రాలను గురించి చర్చించరాదు అని నర్సింహాయ్గారు అన్నారు. ఆయన అవసరం అనుకుంటే చైనా వెడతారు, కేరళ వెడతారు. ప్రపంచ కమ్యూనిజిం గురించి మాట్లాడతారు. మేము మాత్రం కంపెర్ చేయకూడదట. వెస్ట్ బెంగాల్తో కంపెర్ చేస్తే వారికి ప్రాబ్లూప్ వస్తుంది. మీరు ఎక్కుడ ఏనిధంగా చేశారనేది రికార్డు పుంటుంది. గుర్తుంచుకోవాలని కోరుతున్నాను. నాగేంద్రగారు అడిగిన దానికి నేను ఎగ్జాంప్స్ చెప్పాను. హస్పిటల్‌లో బోపెంట్‌కు యింత అని డబ్బు వసూలు చేస్తారు. కొన్ని యూక్స్‌విటీస్ కోసం డబ్బు కలెక్ట్ చేస్తారు. అది ఎగ్జాంప్స్ గా చెప్పాను. ఇంప్లిమెంట్సిప్స్‌లో ఎక్కుడైనా యెన్కస్సినియెన్ ఎవర్కైనా పుంటే we will once again review the whole concept. యూజర్ ఛార్జెస్ కాన్సెప్ట్ రాబోయే సంవత్సరాల్లో కూడా పుంటుంది. ఇఖ్యందికరంగా పుంటే రిప్యూ చేస్తాము. పర్ క్యూపిటా డెట్ గురించి అడిగిన దానికి అలోర్డీ సమాధానం చెప్పాను. అదేనిధంగా నాగేంద్ర గారు మాట్లాడతూ తెలుగుదేశం పార్టీ అపోజిప్స్‌లో పుస్తప్పుడు చాలా చేసినట్లుగా చెప్పారు. యెన్, చేయడం జరిగింది. ఎందుకు జరిగింది అధ్యక్షా? ఆనాడు సంవత్సరానికి యిద్దరు ముఖ్యమంత్రులను మార్చారు.

(ఇంటర్వెన్షన్)

మీరు నిత్యం చేస్తున్న తప్పులను బయటపెట్టడానికి చేశాము. ముఖ్యమై బుల్డోజ్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తే ఉపయోగం లేదు. ఇంజనీరింగ్ కాలేజెన్ గురించి చెప్పారు. జనర్లనరెడ్డి గారిని, చెన్నారెడ్డిగారిని ముఖ్యమంత్రులుగా ఎందుకు దించారు? అది డెమాక్షన్ కాదు. ఇంకా చెప్పాలంటే చాలా పున్నాయి. అవన్నీ నేను చెప్పాలచుకోలేదు. వారికి పరిపాలించుకోమని 5 సంవత్సరాల టైమ్ యుచ్చారు ప్రజలు. నేను డిటెయల్స్‌లోకి పోవడం లేదు. అప్పుడున్న పరిస్థితులు, ఆనాడు ప్రభుత్వం చేస్తున్న కార్యక్రమాలను ఎండగట్టడానికి అది మేము చేసిన ప్రయత్నం . కర్పున్ గురించి చెప్పారు. కర్పున్కు సంబంధించి హోప్ అనే సంఘము క్రియేట్ చేశాము. కర్పున్ తగ్గించి కర్పున్ ప్రీ సాస్టటీ ఏర్పాటు చేయడం కోసం ఈ ఆర్డినేషన్ క్రియేట్ అయింది. కర్పున్ యాక్సివిటీస్‌లో యునివర్స్ అయిన వారి మీద చర్చలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది. హోప్లో పరిస్థితులు మనం చూస్తున్నాము. ఎవరిపైనా సస్పెండ్ చేస్తే ఎందుకు చేశారంటారు. చేయకపోతే ఎందుకు చేయలేదంటారు. ఎసిబి ఎందుకు పరిష్కార్ యుష్టాలేదంటారు. డ్యూయల్ రీల్స్ పే చేస్తే ఎట్లా? సస్పెండ్ అయిన వారిని సపోర్ట్ చేసే విధంగా మాట్లాడితే వారిని ఎలా అర్థం చేసుకోవాలో నాకు అర్థం కావడంలేదు.

డ్రింకింగ్ వాటర్కు సంబంధించి రు. 100 కోట్లు యిచ్చి మార్పు 2004 నాటికి ప్రొదరాబాదు, సికిందరాబాదు ట్వీన్ సిటీస్కు నీరు యివ్వడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తున్నామని, ఆ ప్రాజెక్ట్ కంప్లీట్ చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా రెడ్యూనాయిక్ గారు మాట్లాడుతూ పవర్ సస్టమ్ గురించి, బ్యాక్టలాగ్ పోస్టులను గురించి అడిగారు. బ్యాక్టలాగ్ పోస్టులను స్లోగా ఫిలప్ చేస్తున్నారు. మిగతావి త్వరగా కంప్లీట్ చేస్తాము. ప్రమాణస్కు సంబంధించి రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషన్ కల్పించే విషయంలో ప్రభుత్వం డెసిప్సన్ తీసుకుంది. జీవో కూడా యిస్యూ చేశాము. ఇంప్లిమెంట్ చేస్తున్నామని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. అదేరకంగా యిండివిడ్యుపల్ యిస్యూన్ చాలా చెప్పారు. ఓల్ ఐజ్ పెస్టన్ గురించి, వైద్యం గురించి యితర విషయాలను గురించి అడిగారు. అవన్నీ సంబంధిత మంత్రులు డిమాండ్ సందర్భంగా చెబుతారు. ముఖ్యంగా రఘువీరారెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రితో ముఖా ముఖి విషయంలో అభ్యంతరం తెలిపారు. ఈయనకు ఏమిటి అభ్యంతరం ? మాకు అంత స్వాతంత్ర్యం పుంది. వారు మా ముఖ్యమంత్రి, మా పార్టీ అధ్యక్షులు .

శ్రీ యన్. రఘువీరారెడ్డి: వారు “ మా ముఖ్యమంత్రి ” అంటారు. వాట్ ఈజ్ దిన్స్? మీకేనా ముఖ్యమంత్రి? మాకు కాదా?

సౌ.4.50

శ్రీ వై. రామకృష్ణాడు: కంగారు పడితే ఎలా? నేను అభ్యంతరకరంగా మాట్లాడితే చెప్పండి.

శ్రీ డి. నాగేందర్: అధ్యక్షా, నేను వాదోపవాదాలకు పోదలచుకోలేదు. నాకు పైనాన్ మినిష్టర్ గారంటే రస్పెక్ట్ పుంది. నేను పొద్దున మాట్లాడాను. నేను పొరబాటుగా ముఖ్యమంత్రిగారు నాతో వద్దారని చెబితే, వారికి బాధ కలిగింది. నేను చిన్న వాడిని, నాతో ప్రేస్ వారికి నామోపీ, నేను ప్రజాప్రతినిధిని. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రి. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారిని నేను కోరేది ఒకటే. నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారి ఛాంబర్లో జరిగిన టిడియల్స్ నమాచేశంలో తెలుగుదేశం శాసనసభలు పది సెల్క్షన్ పర్స్ తమకు ఐడెంపైపై చేసి యివ్వమని అడిగారు. ఇది అన్ఫాయిర్ అపునా, కాదా? మేము కూడా ప్రజాప్రతినిధులుగా ఎన్నుకోబడిన వార్మే. నేను కాంట్రపరీగా మాట్లాడడం లేదు. మీరు ముఖ్యమంత్రి పైన మీరు మాట్లాడేది మీరు మాట్లాడుతున్నారు. వారు బయట ఒకటి, లోపల ఒకటి మాట్లాడతారు. ముఖ్యమంత్రిగారు వినాలని రన్నింగ్ కామెంటరీలు

చేస్తారు. బయటకుపోయిన తరువాత మర్మిపోతాము. కాంగ్రెస్ పార్టీ సిద్ధాంతానికి కట్టుబడిన పార్టీ. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రజావ్యతిరేక విధానాలకు పాల్పడితే వాటిని ఎండగట్టడం మా కర్తవ్యం . అందుకే యిక్కడ ఎలాబరేట్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. మీరు రాంగ్-గా లీడ్ చేస్తున్నారు కాబట్టి విత్తుడొచ్చేనుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. రామకృష్ణదు: అధ్యక్ష ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రి మాత్రమే కాదు, మా పార్టీ అధ్యక్షులు కూడా . మా పార్టీ అధ్యక్షునిగా మేము వారిని కలుసుకుంటాము. వారు మమ్మల్ని పిలుస్తారు. మాకు ఆ స్వేచ్ఛ పుంది. ఏ రోజు కలవాలంటే ఆరోజు, ఏ గంట కలవాలంటే ఆ గంట మా పార్టీ లీడర్‌ను కలిసి స్వేచ్ఛ మాకు పుంది. మికు మీ పార్టీ లీడర్‌ను కలవడానికి యింటర్వ్యూ దొరుకుతుందా? ఎందుకండీ ఈ డిస్కపస్? ఎన్ని రోజులు నెయిట్ చేస్తే యింటర్వ్యూ దొరుకుతుంది? మాకు నేరుగా మాటల్లాడే స్వేచ్ఛ పుంది. అది మా సంస్కృతి. దాన్ని గురించి మీరు మాటల్లాడవలసిన అవసరం లేదు. మా మీటింగ్స్ గురించి మాటల్లాడుతున్నారు. మేము పార్టీ అధ్యక్షుడిని, ముఖ్యమంత్రిని కలుసుకున్నప్పుడు మా సమస్యలను గురించి ఆయన అడగడం సహజం . మేము సమస్యలను గురించి రిప్రజెంటేషన్ యీస్ట్ తప్పువట్టవలసిన అవసరం లేదు. రఘువీరారెడ్డి, మమ్మల్నిందుకు పిలవలేదని అడుగుతారు. “పొనకంలో పుడకలాగా” వాళ్ళిందుకు? మేము మంచిగా బ్రతుకుతున్నాము. అదంతా పొడుచేయడానికా, ఎందుకు?

(ఇంటర్వెన్షన్)

మిషన్ డెవ్యూటన్స్ కర్స్ (కాంగ్రెసు పక్ష సభ్యులను ఉద్ఘేశించి): మంత్రిగారిని చెప్పనియండి.

శ్రీ ప్రె. రామకృష్ణదు: ఏ వైట్ పేపర్ అక్సరలేదు. ప్రతి సంవత్సరం పేపర్లో పెడుతున్నాము. 1998లో పెట్టాను. కావలసిన పేపర్లు అన్ని ముందు పెట్టడం జరిగింది. ఆర్పడియఫ్ గురించి చెప్పారు. ఆర్పడియఫ్ అనేది బడ్జెట్లో పోర్స్ మాత్రమే. ఆర్పడియఫ్ క్రింద కాకుండా బడ్జెట్లో కూడా చాలా ఖర్చు పెడుతున్నాము. దాని గురించి వేరే ఆలోచించవలసిన పనిలేదు. అంతే కాకుండా మా లీడర్సు కలుసుకోవడం మా ధర్మం. ఆవిధంగా చేస్తూ పుంటే, మమ్మల్ని కూడా పిలవండి అనడం ఏమీ బాగా లేదు. ఇది మంచి పద్ధతి కాదు. గవర్నమెంట్ ఫంక్షన్లు జరిగినపుడు, గవర్నమెంట్ యాక్షిపిట్స్ జరిగినపుడు, ప్రొటోకాల్ ప్రకారం మిమ్మల్ని కాన్సిడెన్స్‌లోకి తీసుకుంటామని మనవి చేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాము.

(ఇంటర్వెన్షన్)

శ్రీ యన్. రఘువీరారెడ్డి: అధ్యక్షా, నామీరు తెచ్చారు, నాకు అవకాశం యివ్వండి.

మిష్టర్ డెవ్రూటీ స్పుకర్: పీజ్, మీరు కూర్చుండి.

శ్రీ యన్. రఘువీరారెడ్డి: వారు యిష్టం పచ్చినట్లు మాట్లాడారు. వారికి అవకాశం యిచ్చి మాకు ఎందుకు యిష్టరు? ఏమనుకుంటున్నారు మమ్మలను?

(ఇంటర్వెన్షన్)

అధ్యక్ష, విత్ ద్వారా రస్ట్రెక్ట్ టు పైనాన్ మినిషర్, ఏమిటి సర్ అతను మాటలు? మేము పానకంలో పుడకలమా?

శ్రీ పై. రామకృష్ణము: అధ్యక్ష, ఒక్క విషయం చెప్పడం మరచాను. డ్రోట్ గురించి ఒక విషయం చెప్పడం మరచాను. డ్రోట్ సివియర్గా పుందనే పుద్దేశంతో ముఖ్యమంత్రిగారు టీఎస్ ఏర్పాటు చేశారు. రెవిస్యూ మంత్రిగారు కూడా కొన్ని జిల్లాలు తిరిగారు. అదర్ మినిషర్స్ కూడా తిరుగుతున్నారు. మనకు ఈనాడున్న పరిస్థితుల్లో ప్రజలను ఆదుకోవాలని, ఈ రాష్ట్రాన్ని రక్షించాలని, పరిస్థితులను మెరుగుపరచాలని, డ్రోట్ ప్రాంతాల్లోని ప్రజలను ఆదుకోవాలనే పుద్దేశంతో గొండ లెవెల్ నుండి, అంటే విలేజ్ లెవెల్ నుండి, మండల్ లెవెల్ నుండి, జిల్లా లెవెల్ నుండి టీఎస్ ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. మంత్రులను కూడా టీఎస్గా ఏర్పాటు చేశాము. ప్రతి జిల్లాకు మంత్రిని పెట్టడం జరిగింది. ప్రతి జిల్లాలో మంత్రులు, జిల్లా కలెక్టర్లు, ఆఫీసర్లు పర్యటించడం జరుగుతోంది. సియం కూడా ప్రతి ఆల్కోనేటివ్ డే జిల్లాలలో పర్యటిస్తున్నారు. ఈనిధంగా ఎప్పటికప్పుడు ఫీడ్ బ్యాక్ తీసుకొని మంత్రులు పూర్తిగా కాన్సిన్స్ట్రీట్ చేసి, దీన్ని ఛాలెంబ్గా తీసుకొని కరుపుపీడిత ప్రాంతాలలోని ప్రజలను ఆదుకోవాలనే పుద్దేశంతో డ్రోట్ రిలీఫ్ కార్యక్రమాలు చేయడం జరుగుతోంది. ఇటువంటి బుర్రాత్తర కార్యక్రమాన్ని విమర్శించడం సరి కాదు. రెవిస్యూ మంత్రిగారు యిప్పటికే రెండు, మూడు జిల్లాలు తిరిగారు. ఎప్పటికప్పుడు అందరూ రెవ్వ్యా చేస్తున్నారు. ఈ యాణివిలీ ముందుకు పోతోంది. మీరు సజష్ణు యివ్వండి. మంచివి అవుతే యింటిమెంట్ చేస్తుము.

శ్రీ యన్. రఘువీరారెడ్డి: మంత్రిగారు నా పేరు తీసుకున్నారు. నాకు అవకాశం యివ్వండి.

మిషన్ డెప్యూటీ స్పీకర్: ఇప్పటికే రెండుసార్లు అవకాశం యిచ్చాను, కూర్చోండి.

(ఇంటర్వ్యూస్)

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: బిఎసి మీటింగ్లో 4వ తేదీ డ్రోట్ పై డిస్కషన్ అన్నారు. మనం మాటల్డాడే విధానం చూస్తే డిస్కషన్ చేయలేదనే ఆభిప్రాయం వస్తుంది.

సౌ.5.00

2003-04వ సం.పు వాపర్కి ఆదాయ వ్యయ పట్టిక(బడ్జెట్)

గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థన

అభ్యర్థన నెం. XI (11)	- రోడ్లు, భవనాలు, బిడరేవులు
అభ్యర్థన నెం. XXXIV (34)	- చిన్నతరహా నీటిపారుదల
అభ్యర్థన నెం. XXXIII (33)	- పెద్దతరహా, వధ్యతరహా నీటిపారుదల
అభ్యర్థన నెం. XXXV(35)	- ఇంధనము

(ప్రతిపాదించబడినవి)

SRI TUMMALA NAGESWARA RAO : Sir, I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2014,86,03,000/- under Demand No.XI (11) - Roads, Buildings and Ports."

SRI K.E. PRABHAKAR : Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.302,98,43,000/- under Demand No. XXXIV (34) - Minor Irrigation."

SRI KADIAM SRIHARI : Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.3722,71,78,000/- under Demand No. XXXIII (33) - Major and Medium Irrigation."

SRI K. SUBBARAYUDU : Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.2100,75,67,000/- under Demand No. XXXV(35) - Energy."

(సభ్యులు శ్రీ జక్కంపూడి రామమోహనరావు, శ్రీ వై.జి. శివరామిరెడ్డి, డా.ఎం. తిమ్మస్వామి స్వికరు పోడియం వద్దకు వెళ్లి తమకు అవకాశం ఇవ్వాలని గట్టిగా కోరారు.)

(అంతరాయం)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్వికర్ : - మీరిక్కడకు రాకూడదండి.

శ్రీ కె. సుబ్బారాయుడు : - అధ్యక్షాం, మీ ద్వారా ఒక క్లారిఫికేషను. తెలుగు వెర్నలో 2-3 కొన్ని పారచాటల్లు దొర్లాయి. 3వ పేజీలో 2000 వ సంవత్సరానికి బదులు 2001 అని పడింది. 7వ పేజీలో 2003 కి 2042 అని, 28వ పేజీలో 31-1-2003కి బదులు 31-1-2002 అని పడింది. ఈ క్లారిఫికేషను మీ ద్వారా సభకు తెలియజేస్తున్నాను.

MR. DEPUTY SPEAKER: Demands moved. Cut motions are deemed to have been moved.

The House is adjourned to meet again at 08-30 AM tomorrow.I

(The House then adjourned at 05.02 PM to meet again at 08.30 AM on Wednesday, the 05th March, 2003.)